

G R A D O V I



Grad Opatija

58.

Na temelju članka 29. Statuta Grada Opatije (»Službene novine« Primorsko-goranske županije br. 25/09, 30/09, 07/13, 3/18 i 5/18 - ispravak) Gradsko vijeće Grada Opatije na 33. sjednici održanoj 26. svibnja 2020. godine donosi

Z A K L J U Č A K

Prima se na znanje Izvješće o stanju u prostoru Grada Opatije za razdoblje 2015. - 2018. godine.

Klasa: 350-01/18-01/48

Ur. broj: 2156/01-01/01-20-11

Opatija, 26. svibnja 2020.

GRADSKO VIJEĆE GRADA OPATIJE

Predsjednik Gradskog vijeća

Fernando Kirigin, v. r.

REPUBLIKA HRVATSKA
PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA
GRAD OPATIJA



**IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE
ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.**

Opatija, svibanj 2020.

REPUBLIKA HRVATSKA
PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA
GRAD OPATIJA

**IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE
ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.**

Opatija, svibanj 2020.



ELABORAT

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

NOSITELJ IZRADE IZVJEŠĆA O STANJU U PROSTORU

Grad Opatija

GRADONAČELNIK

Ivo Dujmić, ing.

ODGOVORNI PREDSTAVNICI NOSITELJA IZRADE IZVJEŠĆA O STANJU U PROSTORU

Zdenko Tupanjac, dipl. ing. građ.

Tomica Štivić, dipl. ing. arh.

Mirta Tomulić, mag. ing. aedif.

STRUČNI IZRAĐIVAČ IZVJEŠĆA O STANJU U PROSTORU

Javna ustanova Zavod za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije

RAVNATELJ

Adam Butigan, mag. ing. geod.

ODGOVORNI VODITELJ IZRADE NACRTA IZVJEŠĆA O STANJU U PROSTORU

Gorana Ljubičić, dipl. ing. arh.

STRUČNI TIM U IZRADI IZVJEŠĆA O STANJU U PROSTORU

Djelatnici Zavoda za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije:

Orhida Erny, dipl. iur.

Dado Jakupović, mag. ing. geog.

Zvonimir Jelušić, mag. ing. aedif.

Gorana Ljubičić, dipl. ing. arh.

Mirjana Marinić, dipl. ing. arh.

Vedrana Petrović, mag. oec. spec.

Vedran Radić, dipl. ing. građ.

Ines Tomadin, dipl. ing. geod.

Vanjski suradnici:

JU Priroda, mr. sc. Marko Randić, dipl. ing. biol. - prirodne vrijednosti

dr. sc. Biserka Dumbović Bilušić, dipl. ing. arh. - kulturna dobra i krajobraz

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

S A D R Ź A J	str.
I. POLAZIŠTA	1
I.1. Ciljevi izrade izvješća o stanju u prostoru	1
I.2. Zakonodavno-institucionalni okvir	2
I.3. Osnovna prostorna obilježja Grada Opatije	2
I.3.1. Položaj, površina i upravno-teritorijalni ustroj i podjela	2
I.3.2. Prirodna i zemljopisna obilježja	5
I.3.2.1. Reljefna obilježja	5
I.3.2.2. Klimatska i vegetacijska obilježja	6
I.3.3. Stanovništvo	7
I.3.3.1. Brojnost, prostorna distribucija i kretanje stanovništva	7
I.3.3.1. Gustoća naseljenosti	10
I.3.3.2. Strukturna obilježja stanovništva	10
I.3.3.3. Struktura kućanstava i stambenih jedinica	12
I.4. Grad Opatija u okviru prostornoga uređenja Primorsko-goranske županije	14
I.4.1. Obveze iz Prostornog plana Primorsko-goranske županije	15
I.4.2. Grad Opatija i susjedne jedinice lokalne samouprave	21
II. ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENOVA PROSTORNOG RAZVOJA	23
II.1. Prostorna struktura korištenja i namjene površina Grada Opatije	23
II.1.1. Planska namjena površina	23
II.1.2. Detaljni pregled gradskih površina i odnos s planiranim površinama	25
II.1.2.1. Građevinska područja naselja	25
II.1.2.2. Izdvojena građevinska područja izvan naselja	30
II.1.2.3. Područja izvan građevinskih područja	37
II.2. Sustav naselja	37
II.2.1. Obilježja izgrađenih struktura naselja	38
II.2.2. Mreža društvenih djelatnosti po naseljima	39
II.2.3. Otvorene javne površine	45
II.3. Gospodarske djelatnosti	46
II.3.1. Tržište rada	46
II.3.1.1. Nezaposlenost	46
II.3.1.2. Zaposlenost	47
II.3.1.3. Financijski rezultati gospodarstvenika na području Grada Opatije ...	49
II.3.1.4. Struktura gospodarskih djelatnosti	51
II.3.2. Turizam	55

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

II.3.3.	Obrtništvo	59
II.3.4.	Gospodarske zone proizvodne i poslovne namjene	60
II.3.5.	Institucionalni kapaciteti Grada Opatije	60
II.3.6.	Indeks razvijenosti Grada Opatije.....	61
II.4.	Opremljenost prostora infrastrukturom	62
II.4.1.	Prometna infrastruktura	62
II.4.1.1.	Cestovna mreža.....	62
II.4.1.2.	Pomorski promet	67
II.4.1.3.	Zračni promet	70
II.4.1.4.	Elektroničke komunikacije.....	70
II.4.2.	Energetski sustavi.....	71
II.4.2.1.	Elektroenergetska mreža.....	71
II.4.2.2.	Cijevni transport plina i plinoopskrbni distribucijski sustav	72
II.4.2.3.	Opskrba pitkom vodom i odvodnja otpadnih voda	72
II.4.2.4.	Ostala komunalna infrastruktura.....	74
II.4.3.	Gospodarenje otpadom	77
II.5.	Korištenje i zaštita dijelova prostora od posebnog značaja	78
II.5.1.	Korištenje prirodnih resursa	78
II.5.1.1.	Poljoprivredne, šumske i ostale površine zemljišta izvan građevinskih područja	78
II.5.1.2.	Mineralne sirovine.....	81
II.5.1.3.	Vodne i morske površine	82
II.5.2.	Prirodne vrijednosti.....	86
II.5.2.1.	Prirodne vrijednosti na kopnu – vrste, staništa i krajobrazi	86
II.5.2.2.	Prirodne vrijednosti obalnog ruba i morskog akvatorija	92
II.5.2.3.	Zaštićena područja prirodne baštine	93
II.5.2.4.	Vrijedna prirodna baština koja se štiti prostorno-planskom dokumentacijom.....	95
II.5.2.5.	Ekološka mreža Natura 2000.....	95
II.5.2.6.	Geološke i hidrološke zanimljivosti – lokaliteti i zone važne za očuvanje georaznolikosti	95
II.5.3.	Krajobrazne i ambijentalne vrijednosti	97
II.5.3.1.	Posebno vrijedne krajobrazne cjeline.....	99
II.5.3.2.	Krajobrazne i ambijentalne vrijednosti u prostornim planovima	102
II.5.4.	Zaštita i očuvanje kulturnih dobara	103
II.5.4.1.	Stanje zaštite kulturne baštine	103
II.5.4.2.	Mjere zaštite kulturnih dobara i evidentirane baštine u prostornim planovima	109

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

II.5.4.3. Obnovljena i ugrožena baština	110
II.5.5. Zaštita zraka	112
II.5.6. Područja potencijalnih prirodnih i drugih nesreća	113
II.6. Obvezni prostorni pokazatelji	116
III. ANALIZA PROVEDBE PROSTORNIH PLANOVA I DRUGIH DOKUMENATA	121
III.1. Izrada prostornih planova	121
III.2. Provedba prostornih planova	123
III.3. Provedba drugih dokumenata koji utječu na prostor	124
III.4. Provođenje zaključaka, smjernica, prijedloga za unaprjeđenje, preporuka, aktivnosti odnosno mjera iz prethodnog izvješća o stanju u prostoru	125
IV. PREPORUKE ZA UNAPRJEĐENJE ODRŽIVOG RAZVOJA U PROSTORU S PRIJEDLOGOM PRIORITETNIH AKTIVNOSTI	129
IV.1. Potrebe, mogućnosti i ograničenja daljnjeg održivog razvoja u prostoru Grada Opatije s obzirom na okolnosti, sektorska opterećenja i izazove	129
IV.2. Ocjena potrebe izrade novih i/ili izmjene i dopune postojećih prostornih planova na razini Grada Opatije	131
IV.3. Preporuke mjera i aktivnosti za unaprjeđenje prostornog razvoja	136
IV.3.1. Načela prostornog uređenja	136
IV.3.2. Katastarski plan	137
IV.3.3. Registar nerazvrstanih cesta	137
IV.3.4. Katastar vodova	137
IV.3.5. Geografski informacijski sustav (GIS)	137
IV.3.6. Prirodne, krajobrazne, ambijentalne i kulturno-povijesne vrijednosti	138
IV.3.7. Mjere zaštite i spašavanja	141
V. IZVORI PODATAKA	143

I. POLAZIŠTA

Izvješće o stanju u prostoru Grada Opatije za razdoblje 2015. do 2018. (u daljnjem tekstu: **Izvješće o stanju u prostoru**) je dokument kojim se Gradsko vijeće Grada Opatije te stručna i šira javnost izvješćuju o stanju u prostoru Grada Opatije za proteklo četverogodišnje razdoblje od 2015. do kraja 2018. godine.

Izvješće o stanju u prostoru daje uvid u stanje korištenja prostora, kroz analizu stanja strukture postojećeg korištenja prostora, gospodarskog i demografskog stanja, opremljenosti prostora infrastrukturom i zaštite značajnih prostora te se ocjenjuje učinkovitost gospodarenja prostorom kroz analizu trendova prostornog razvoja i provedbe planskih mjera prostornog uređenja. Izvješćem o stanju u prostoru se tako identificiraju potrebe i nedostaci u prostoru i upravljanju prostorom te daju preporuke za unapređenje prostornog razvoja.

Posljednje izvješće o stanju u prostoru Grada Opatije je prihvaćeno 8. veljače 2007., objavljeno je u Službenim novinama Primorsko-goranske županije br. 5/07, a izrađeno je za razdoblje 2003. do 2006. godine. Učestale promjene zakonske regulative koja se odnosi na izradu izvješća o stanju u prostoru prvenstveni razlog za veliki vremenski razmak od zadnjeg donesenog izvješća: donošenje *Zakona o prostornom uređenju i gradnji*¹ 2007. godine, u kojem je uz obvezu izrade izvješća, određeno i da se njegov sadržaj utvrđuje pravilnikom, koji je pak donesen 2010. g. Prema tom pravilniku izvješće nije moglo biti izrađeno prije nego bude izrađeno Izvješće o stanju u prostoru Republike Hrvatske, a koje je prihvaćeno 22. veljače 2013. godine.

Ovo Izvješće o stanju u prostoru izrađeno je na temelju dostupnih podataka iz nadležnosti određenih državnih tijela, tijela Primorsko-goranske županije i Grada Opatije, javnopravnih tijela, te drugih pravnih osoba s javnim ovlastima, određenih posebnim propisima koja obavljaju poslove od utjecaja na sadržaj Izvješća o stanju u prostoru kao i na temelju važeće prostorno-planske i druge tehničke dokumentacije izrađene za Grad Opatiju.

Nacr Izvješća o stanju u prostoru je pripremio stručni izrađivač JU Zavod za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije za potrebe Grada Opatije.

I.1. Ciljevi izrade izvješća o stanju u prostoru

Načelo integralnog pristupa u prostornom planiranju navedeno je u *Zakonu o prostornom uređenju*² (u daljnjem tekstu: **Zakon o prostornom uređenju**) kao: „*Prostorno planiranje je stalni proces koji obuhvaća poznavanje, provjeru i procjenu mogućnosti korištenja, zaštite i razvoja prostora, izradu i donošenje prostornih planova te praćenje provedbe prostornih planova i stanja u prostoru.*“. Stoga izvješće o stanju u prostoru mora sadržavati:

- analizu kojom se utvrđuje stanje u prostoru (provjera stanja u prostoru, provjera stanja i pravaca prostornog razvoja, provjera djelotvornosti izrade i provođenja prostornih planova kao i drugih dokumenata koji imaju utjecaj na prostor)
- preporuke kojima se utvrđuju smjernice i najvažnije djelatnosti za poboljšanje stanja u prostoru (mogućnosti održivog razvoja u prostoru, ocjena potrebe izrade novih i/ili izmjene i dopune postojećih dokumenata prostornoga uređenja, prijedlog ostalih zahvata u prostoru kojim bi se unaprijedio i poboljšao održivi razvoj u prostoru jedinice lokalne ili regionalne samouprave/uprave.

¹ Narodne novine br. 76/07, 38/09, 55/11, 90/11, 50/12, 55/12, 80/13, 78/15

² Narodne novine br. 153/13, 65/17, 114/18 i 39/19

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

Osnovni cilj izrade ovog Izvješća o stanju u prostoru je uočavanje i praćenje promjena u prostoru i praćenje promjena vezanih za izradu i provedbu prostorno-planskih dokumenata te određivanje nužnih aktivnosti za unaprjeđenje stanja u prostoru.

Specifični ciljevi u izradi ovog Izvješća o stanju u prostoru su:

- prepoznati procese i pojave u prostoru te dati ocjenu stanja i trendova prostornog razvoja
- ocijeniti provedbu prostornih planova na području Grada Opatije te dati smjernice za njihovo unaprjeđenje, utvrditi potrebu za usklađenjem s propisima i županijskim prostornim planom te utvrditi potrebu za izmjenama, dopunama ili izradom novih prostornih planova Grada Opatije.

1.2. Zakonodavno-institucionalni okvir

Obveza izrade izvješća o stanju u prostoru je utvrđena odredbom članka 39. *Zakona o prostornom uređenju*, a način njegove izrade je utvrđen *Pravilnikom o sadržaju i obveznim prostornim pokazateljima izvješća o stanju u prostoru*³.

S obzirom na to da učinkovitost prostornog uređenja za područje Grada Opatije, u skladu s člankom 15. *Zakona o prostornom uređenju*, osigurava Gradsko vijeće donošenjem prostornih planova (prostornog plana uređenja jedinice lokalne samouprave - Grada Opatije te prostornih planova užih područja - urbanističkih planova uređenja) te kako je prostorno i urbanističko planiranje lokalnog značaja u samoupravnom djelokrugu Grada Opatije (*Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi*⁴), zakonski je propisana potreba da ono razmotri izvješće o stanju u prostoru.

1.3. Osnovna prostorna obilježja Grada Opatije

1.3.1. Položaj, površina i upravno-teritorijalni ustroj i podjela

Grad Opatija kao jedinica lokalne samouprave se nalazi u sastavu Primorsko-goranske županije. Na sjeveru graniči s Općinom Matulji te malim dijelom s Gradom Rijekom, na jugu s Općinom Lovran te malim dijelom s Općinom Mošćenička Draga, a na zapadu graniči s istarskim općinama, velikim dijelom s Općinom Lupoglav te manjim dijelom s Općinama Lanišće i Kršan (kartogram 1). Morsku granicu dijeli s Gradom Rijekom i Općinom Lovran. Kopneno područje Grada Opatije čini oko 1,9 % kopnene površine Primorsko-goranske županije (uključujući i površine otoka u županiji).

Područje Grada Opatije ima 8.109,62 ha, od čega površina kopnenog dijela iznosi 6.721,85 ha⁵, a akvatorija 1.387,77 ha⁶. Duljina obale gradskog područja je približno 16 km⁷, a zračna udaljenost na pravcu prostiranja obale od Grada Rijeke do Općine Lovran iznosi oko 7 km.

*Zakonom o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj*⁸ u sastav administrativnog područja Grada Opatije ubraja se deset naselja: Dobreć, Gornje Selo, Ičići, Ika, Opatija, Oprič, Pobri, Poljane, Vela Učka i Veprinac (kartogram 2). U Državnoj geodetskoj upravi, Državnom zavodu za statistiku te *Prostornom planu uređenja Grada Opatije*⁹ (u daljnjem tekstu: **PPUG Opatije**) izraz *Gornje Selo* zamjenjuje se izrazom *Mala Učka*¹⁰. Obalna naselja (Opatija, Ičići i Ika) zauzimaju 505,04

³ Narodne novine br. 48/14 i 19/15

⁴ Narodne novine br. 33/01, 60/01, 106/03, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13 - pročišćeni tekst, 137/15 - ispravak i 123/17

⁵ Izvor: Državna geodetska uprava, 2017.

⁶ Izvor: GIS baza JU Zavoda za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije

⁷ Izvor: GIS baza JU Zavoda za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije

⁸ Narodne novine br. 86/06, 125/06, 16/07, 95/08, 46/10, 145/10, 37/13, 44/13, 45/13 i 110/15

⁹ Službene novine Primorsko-goranske županije br. 8/01, 14/03, 12/04, 1/07, 56/12, 4/16 i 8/16 - pročišćeni tekst

¹⁰ Radi se o istom području različitog nazivanja jer je dio Male Učke - Gornje Selo sastavni dio Grada Opatije, a dio Male Učke - Donje Selo Općine Mošćeničke Drage. U ovom Izvješću o stanju u prostoru koristit će se naziv Mala Učka.

POLAZIŠTA

ha odnosno 7,51% ukupne kopnene površine Grada Opatije, a sva ostala naselja u zaleđu 6.216,81 ha, odnosno 92,49% gradskog područja.

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.



Kartogram 1. Položaj Grada Opatije u odnosu na teritorijalni ustroj
Primorsko-goranske županije¹¹

¹¹ Izrada: JU Zavod za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije

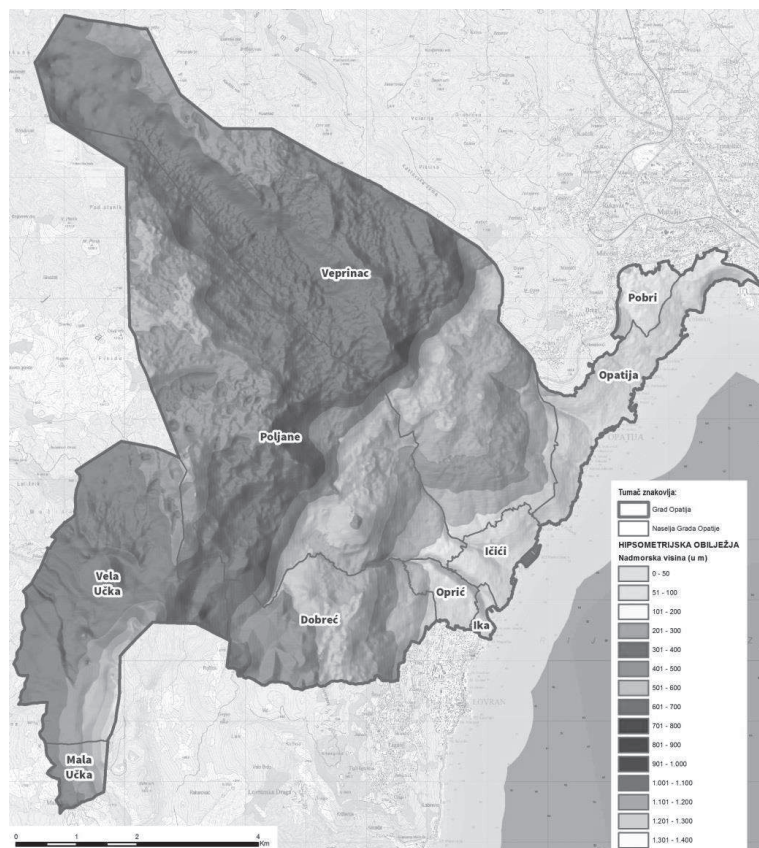
I.3.2. Prirodna i zemljopisna obilježja

I.3.2.1. Reljefna obilježja

Područje Grada Opatije nalazi se na krajnjem zapadnom dijelu priobalnog prostora Primorsko-goranske županije. Uzimajući u obzir prirodno-geografsku homogenost prostornih obilježja, Grad Opatiju sačinjava uzak priobalni pojas opatijskog (liburnijskog) primorja, na koji se postepeno nastavljaju osojne padine Učke i Čićarije. Iako je navedeni prostor dio istarskog poluotoka, ne pripada Istri u užem smislu jer je prometno i funkcionalno dio Kvarnerskog primorja, odnosno riječke gradske regije.

Riječ je uglavnom o krškom području s vapnenačkim i dolomitnim stijenama kredne starosti, izraženog nagiba i dominantne (sjevero)istočne ekspozicije padina. Područje je izloženo eroziji koja je stvorila manje i veće bregove između kojih su se formirale uvale, vrtače, drage, doline i manja polja te cijelo područje oskudijeva ravnim prostorom.

Transverzalna izduženost gradskih granica na osnovni smjer pružanja reljefa (S-SI – J-JZ) odredila je gustu izgrađenost i naseljenost litoralnog pojasa, koji se neprekinuto proteže od Voloskog do Ike i Lovrana (Općina Lovran). U zaleđu tog pojasa, na nižim nadmorskim visinama, postoji nekoliko manjih naselja akropolskog tipa (Veprinac, Pobri). Na kartogramu 2 vidljivo je kako se najveći dio izgrađenih struktura naselja nalazi u područjima do 500 m n. v. Preostali dio gradskog teritorija čini slabo naseljeni brdsko-planinski prostor (Učka i Čićarija) gdje se nalaze naselja Mala i Vela Učka.



Kartogram 2. Hipsometrijska obilježja Grada Opatije¹²

¹² Izrada: JU Zavod za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

1.3.2.2. *Klimatska i vegetacijska obilježja*

Na području Grada Opatije prevladava umjerena klima, bez temperaturnih ekstrema i zaklonjeno od hladnih vjetrova. Ima relativno stabilnu temperaturu, relativno visok zračni pritisak i stalno gibanje zraka sa svježim noćima i bez ljetnih sparina. Prosječne godišnje oborine su oko 2500 mm na Učki, dok su na obali niže za oko 40%. Relativna vlaga je vrlo povoljna i iznosi oko 60%. Prosječno godišnje trajanje sijanja sunca na području Grada Opatije iznosi oko 2000 sati godišnje, što je manje od ostalih turističkih prostora Hrvatske. Zbog osnovnog smjera pružanja reljefa sjever-sjeveroistok – jug-jugozapad cjelokupna zona nalazi se u tzv. „mrtvom kutu“ udara bure pa je i njezin učinak na ovom području najslabiji.

Prema Köppenovoj klasifikaciji klime područje Grada Opatije proteže se kroz nekoliko klimatskih pojasa: niža područja, u kojima živi većina stanovništva, obilježavaju vrijednosti klimatskih elemenata karakterističnih za umjereno toplu vlažnu klimu s vrućim ljetima (Cfa), koja s porastom nadmorske visine prelazi u hladniju varijaciju istog klimatskog razreda (Cfb), a na većim nadmorskim visinama u snježno-šumsku klimu (Df). Sva tri klimatska razreda karakterizira izostanak sušnog razdoblja, što znači da dovoljno oborina ima cijele godine, a glavni modifikator klime jest nadmorska visina, pri čemu njenim porastom vrijednosti temperature opadaju, a količina oborina raste.

Klimatska obilježja hrvatskog prostora uvjetovana su geografskim položajem Hrvatske u sjevernom umjerenom pojasu, raspodjelom i utjecajem mora i kopna te reljefom. Klimatska specifičnost Grada Opatije kao dijela veće cjeline (sjeverni Jadran) je izloženost Sredozemnim ciklogenetskim područjima, pri čemu na području Genovskog zaljeva nastaje polje niskog tlaka zraka (tzv. Genovski minimum). Nerijetko u toj depresiji dolazi do razvoja novih frontalnih sustava i ciklona. Takva ciklona uvijek sadrži topli i hladni sektor koji se „sukobljava“ upravo nad Jadranom, što najčešće rezultira vrlo snažnim vjetrovima, naglim promjenama temperature zraka i ekstremnim oborinama i neverama. Stoga opatijsko primorje pripada turističkim područjima Hrvatske koja primaju najviše oborina (1500-2000 mm godišnje), pri čemu se većina izlučuje tijekom jesenskog razdoblja.

Prema podacima *Klimatskog atlasa Hrvatske* vidljiva je klimatska razlika između obalnog područja i gornjih dijelova gradskog područja, na padinama Učke, a generalni srednji pokazatelji su:

- godišnja temperatura: 5 - 14 °C
- temperatura u siječnju: -3 - 5 °C
- temperatura u travnju: 3 - 13 °C
- temperatura u srpnju: 14 - 23 °C
- temperatura u listopadu: 6 - 14 °C
- godišnji broj hladnih dana ($t_{\min} < 0$ °C): 10 - 140
- godišnji broj toplih dana ($t_{\max} \geq 25$ °C): 10 - 100
- godišnji broj toplih noći ($t_{\min} \geq 20$ °C): <1 - 30
- godišnja količina oborina: 1500 - 2500 mm
- količina oborina zimi: 400 - 700 mm
- količina oborina na proljeće: 300 - 600 mm
- količina oborina ljeti: 200 - 500 mm
- količina oborina na jesen: 500 - 700 mm
- godišnji broj dana s količinom oborine ≥ 1 mm: 100 - 130
- godišnji broj dana sa snježnim pokrivačem ≥ 1 cm: < 5 - 110
- godišnja ukupna dozačena sunčeva energija: 4681 - 5400 MJm⁻²
- godišnje osunčanje: 2000 - 2200 h
- godišnja naoblaka: 4,5 - 5,5

Reljefna i s njom povezana klimatska raščlanjenost prostora utjecala je i na razvoj vegetacije koja se razvija zonalno i ovisi pretežno o nadmorskoj visini. Tako postoje elementi flore karakteristični za polusredozemni (submediteranski) prijelazni pojas. Na nižim nadmorskim visinama osunčanih

POLAZIŠTA

ekspozicija pojavljuju se zajednice šuma i šikara hrasta medunca i bijelog graba. Dalje prema zapadu s porastom nadmorske visine izmjenjuju se zajednice hrasta medunca i crnog graba, te primorskih bukovih šuma. S obzirom na visinu Učke (preko 1000 m.n.v.), prostor Grada Opatije se u popodnevnom satima nalazi u zasjenjenju što je rezultiralo smanjenim isparavanjem i povećanom vlažnošću zemljišta. Pri tome je izražena pojavnost biljnih zajednica kestena i lovora koji vole vlagu i toplinu.

I.3.3. Stanovništvo

I.3.3.1. Brojnost, prostorna distribucija i kretanje stanovništva

Kretanje broja stanovnika na području Grada Opatije uvelike replicira demografsku dinamiku županijskog središta (grad Rijeka), u čijoj se neposrednoj blizini nalazi. Razvoj sekundarnih i tercijarnih djelatnosti u Rijeci snažno je utjecao i na geografsku transformaciju okolice. Tako je u poratnom razdoblju (1953.-1981.) zabilježen kontinuirani porast broja stanovnika, ponajviše zahvaljujući intenzivnoj urbanizaciji litoralnog dijela zbog velike ponude radnih mjesta u turizmu/industriji. Navedeno povećanje osobito je bilo izraženo tijekom 60-tih i 70-tih godina prošlog stoljeća.

Jačanjem dnevne cirkulacije stanovništva iz okolice u mjesto zaposlenja dolazi do smanjenja intenziteta trajnog preseljenja u središnje gradsko naselje i širenja prigradskih urbaniziranih zona. Opisana redistribucija stanovništva na području županijskog priobalja zahvatila je i Grad Opatiju, koji posljednjih nekoliko desetljeća bilježi negativne demografske trendove. U posljednjem međupopisnom razdoblju smanjenje broja stanovnika iznosilo je 8,3%. Grad Opatija je uz Grad Rijeku i Općinu Mošćenička Draga jedini u priobalju zabilježio negativne stope prirodne i mehaničke promjene. Porast u navedenom razdoblju zabilježila su jedino naselja Ičići (63,4%), Vela Učka (33,3%), Pobri (21,5%) i Veprinac (15%). Sva ostala naselja zabilježila su pad broja stanovnika, pri čemu je u tablici 1 prikazano kako je kretanje ukupnog broja stanovnika primarno određeno negativnim trendovima središnjeg naselja.

Tablica 1. Kretanje broja stanovnika naselja Grada Opatije od 2001. do 2011. g.

Naselje	Broj stanovnika		Udio u broju stanovnika		Indeks promjene 2011./2001.	Međupopisna promjena	Prosječna godišnja promjena	Stopa godišnje promjene
	2001.	2011.	2001.	2011.				
Dobreć	398	378	3,1	3,2	95,0	-20	-2	-0,52
Ičići	530	866	4,2	7,4	163,4	336	33,6	4,81
Ika	474	377	3,7	3,2	79,5	-97	-9,7	-2,28
Mala Učka	2	1	0,0	0,0	50,0	-1	-0,1	-6,67
Opatija	7.850	6.657	61,7	57,1	84,8	-1.193	-119,3	-1,64
Oprič	915	711	7,2	6,1	77,7	-204	-20,4	-2,51
Pobri	917	1.114	7,2	9,6	121,5	197	19,7	1,94
Poljane	750	534	5,9	4,6	71,2	-216	-21,6	-3,36
Vela Učka	30	40	0,2	0,3	133,3	10	1	2,86
Veprinac	853	981	6,7	8,4	115,0	128	12,8	1,40
Grad Opatija	12.719	11.659	100,0	100,0	91,7	-1.060	-106	-0,87

Izvor: Naselja i stanovništvo Republike Hrvatske 1857.-2001., CD-ROM, Državni zavod za statistiku, Zagreb, 2005.; Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine, Stanovništvo prema starosti i spolu po naseljima, DZS RH, Zagreb

U razdoblju nakon popisa 2011. godine zabilježen je nastavak depopulacije, odnosno nastavljeno je smanjenje ukupnog broja stanovnika Grada. Uzevši u obzir podatke vitalne statistike i vanjske migracije stanovništva u posljednjih sedam godina, procjenjuje se da je krajem 2018. godine na

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

području Grada Opatije živjelo **10.964 stanovnika**, odnosno 6% manje nego u vrijeme Popisa stanovništva 2011. (tablica 2).

Za razliku od većine ostalih jedinica lokalne samouprave u priobalju Primorsko-goranske županije, trend negativnog salda vanjske migracije postojao je i prije ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju (1. srpnja 2013.), a dodatno se pogoršao u posljednjih nekoliko godina, prvenstveno zbog povećanja broja odseljenih u inozemstvo. Ipak, u posljednjoj godini promatranog razdoblja (2015.-2018.) zabilježen je pozitivan migracijski saldo, što ukazuje na mogući povratak dijela odseljenih u inozemstvo i/ili učinak povećanja godišnjih kvota dozvola za zapošljavanje stranaca.

Tablica 2. Sastavnice kretanja i procjena ukupnog broja stanovnika Grada Opatije u razdoblju od 1. 4. 2011. do 31. 12. 2018.

Godina	Prirodno kretanje stanovništva			Vanjska migracija stanovništva			Procjena broja stanovnika
	Rođeni	Umrli	Prirodna promjena	Doseljeni	Odseljeni	Migracijski saldo	
2011. ¹³	72	108	-36	208	191	17	11.640
2012.	99	152	-53	304	319	-15	11.572
2013.	88	138	-50	298	311	-13	11.509
2014.	90	145	-55	344	354	-10	11.444
2015.	86	139	-53	318	409	-91	11.300
2016.	89	144	-55	309	414	-105	11.140
2017.	78	170	-92	309	374	-65	10.983
2018.	97	149	-52	372	339	33	10.964
Ukupno	699	1.145	-446	2.462	2.711	-249	

Izvor: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine, Stanovništvo prema starosti i spolu po naseljima, DZS RH, Zagreb; Statistika migracije Grada Opatije 2011.-2018., DZS RH, Zagreb; Tablogrami rođenih i umrlih po naseljima 2011.-2018., DZS RH, Zagreb

Važnost migracijske komponente za ukupno kretanje broja stanovnika Grada Opatije potvrđuje udio doseljenog u ukupnom stanovništvu. Gotovo dvije trećine (64,0%) stanovništva utvrđenog popisom 2011. godine doselilo je u naselje trenutačnog boravka. Znatno veći udio žena u doseljenom stanovništvu (56,8%) ukazuje na selektivnost migracije prema spolu, odnosno na dio ženidbenih i/ili ekonomski uvjetovanih migracija.

Udio doseljenih iz drugih gradova i općina unutar županije (48,3%) manji je nego u drugim jedinicama lokalne samouprave riječke regije što ukazuje na snagu Grada Opatije u smislu broja dostupnih radnih mjesta i privlačenja migranata na većim udaljenostima. Navedenu tezu potvrđuje visok udio doseljenih iz drugih županija (24,3%) i inozemstva (19,9%), kao i mali udio preseljenih iz jednog u drugo naselje unutar Grada (7,5%). Naselja Oprič (72%), Pobri (70,4%) i Ičići (66,7%) imaju najveći udio doseljenih, što sugerira kasniji val migracija i relativno mlađu dobnu strukturu stanovništva. S druge strane, relativno niži udio doseljenih u naseljima Ika (53,3%), Dobreć (55,6%) i Poljane (58,4%) potencijalno ukazuje na ranije razdoblje useljavanja, odnosno nepovoljniju starosnu strukturu.

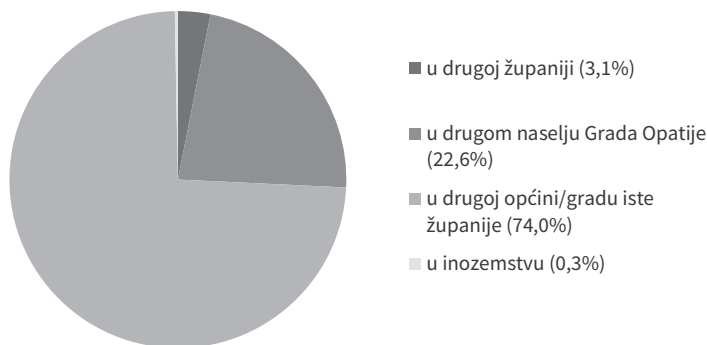
Dnevna cirkulacija predstavlja primarni pokazatelj razvijenosti funkcija i centraliteta naselja unutar nekog prostora. Na području Grada Opatije 2011. godine manje od trećine stanovništva (30,9%, 3.599 st.) sudjelovalo je u dnevnoj cirkulaciji. Od njihovog ukupnog broja 76% čini aktivno zaposleno stanovništvo, 15,4% čine učenici a 8,6% studenti. Relativno visoki udio dnevne cirkulacije aktivnog stanovništva unutar granice Grada (grafikon 1) naglašava već opisani značaj središnjeg naselja u pogledu dostupnosti radnih mjesta. Naselje Opatija, očekivano, bilježi uvjerljivo najmanji udio

¹³ Sastavnice ukupnog kretanja stanovništva nakon Popisa stanovništva 2011. godine dobivene su ponderiranjem službenih podataka s koeficijentom 0.766 za rođene, 0.762 za umrle i 0.75 za doseljene/odseljene osobe u 2011. godini; kako bi se podaci prilagodili razdoblju nakon kritičnog trenutka Popisa (31. ožujka 2011.).

POLAZIŠTA

cirkulanata u ukupnom aktivnom stanovništvu (39,4%). S druge strane, najveći udio cirkulanata u aktivnom stanovništvu živi u manjim zaobalnim naseljima, izraženijeg rezidencijalnog karaktera: Dobreć (78,3%), Pobri (75,7%) i Oprič (71,6%). Preostala priobalna naselja Ičići (64,8%) i Ika (66,9%) bilježe nešto niži udio cirkulanata, prvenstveno zbog radnih mjesta u uslužnom sektoru.

Grafikon 1. Aktivno stanovništvo Grada Opatije koje obavlja zanimanje i dnevno migrira na rad prema mjestu rada 2011. g.



Izvor: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 31. ožujka 2011., dnevni i tjedni migranti, po naseljima, DZS RH, Zagreb; obrada izrađivača Izvješća o stanju u prostoru

Izostanak obnove stanovništva kroz imigraciju mladog stanovništva s bioreproduktivnim potencijalom nepovoljno se odražava i na prirodno kretanje u Gradu Opatiji. Kretanje broja rođenih određeno je prije svega bioreproduktivnim potencijalom recentno doseljenog stanovništva, dok je broj umrlih osoba rezultat starosne strukture imigracijskog kontingenta koji je na područje Grada doselio tijekom glavnog razdoblja useljavanja 70-ih godina prošlog stoljeća. S obzirom da u migracijama primarno sudjeluje mlađe zrelo stanovništvo nastavkom trenda negativnog salda migracije ne može se očekivati promjena predznaka prirodne promjene. Tako je u razdoblju nakon posljednjeg popisa prirodnim putem izgubljeno gotovo 450 stanovnika (tablica 2).

Analiza prirodnog kretanja po naseljima Grada Opatije ukazuje na blagi prirodni prirast u zaobalnim naseljima (Oprič i Dobreć). Uz Malu Učku, navedena su naselja jedina s pozitivnim stopama prirodne i mehaničke promjene, iako i u njihovom slučaju migracijski saldo nakon pristupa Republike Hrvatske Europskoj uniji odražava negativne posljedice emigracije u inozemstvo. Većina ostalih naselja bilježi nultu stopu prirodne promjene ili prirodni pad (tablica 3). Demografsko praznjenje nastavlja se u obalnim naseljima Opatiji i Iki, gdje su obje sastavnice kretanja negativnog predznaka. Za pretpostaviti je da je u priobalnom pojasu funkcija stanovanja velikim dijelom ustupila mjesto turizmu i njemu pratećoj infra/suprastrukturi. U skladu s trendom širenja prigradskih urbaniziranih zona, blago povećanje ukupnog broja stanovnika bilježe Pobri i Poljane, gdje je pozitivan migracijski saldo bio dovoljan da preokrene negativan predznak prirodne promjene. Specifičan je slučaj obalnog naselja Ičići, koje je istovremeno zabilježilo pozitivan migracijski saldo i izrazito negativnu prirodnu promjenu. Može se pretpostaviti da je riječ o doseljenom stanovništvu izražene starosti („srebrna generacija“) i/ili „vikendaškom fenomenu“, gdje vlasnici kuće za odmor nerijetko prijavljuju kao adresu stalnoga prebivališta iako tamo ne žive.

Općenito govoreći, može se zaključiti da se težište stanovanja (u fizičkom i funkcionalnom smislu) na području Grada Opatije udaljava od obale i pomiče prema zapadu, okomito na smjer pružanja reljefa (istočne padine Učke).

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

Tablica 3. Sastavnice kretanja i procjena ukupnog broja stanovnika naselja Grada Opatije u razdoblju od 1. 4. 2011. do 31. 12. 2018.

Naselje	Prirodno kretanje stanovništva			Migracija stanovništva			Procjena broja stanovnika 2017.	Indeks promjene 2017./2011.
	Rođeni	Umrli	Prirodna promjena	Doseljeni	Odseljeni	Migracijski saldo		
Dobreć	37	32	5	99	71	28	411	108,7
Ičići	58	85	-27	289	259	30	869	100,3
Ika	20	44	-24	55	101	-46	307	81,4
Mala Učka	2	0	2	5	4	1	4	400,0
Opatija	327	751	-424	1.443	1.763	-320	5.913	88,8
Oprič	69	38	31	239	186	53	795	111,8
Pobri	67	70	-3	342	324	18	1.129	101,3
Poljane	38	47	-9	144	134	10	535	100,2
Vela Učka	3	4	-1	5	8	-3	36	90,0
Veprinac	78	74	4	240	260	-20	965	98,4
Grad Opatija	699	1.145	-446	2.861	3.110	-249	10.964	94,0

Izvor: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine, Stanovništvo prema starosti i spolu po naseljima, DZS RH, Zagreb; Statistika migracije Grada Opatije 2011.-2018., DZS RH, Zagreb; Tablogrami rođenih i umrlih po naseljima 2011.-2018., DZS RH, Zagreb

I.3.3.1. Gustoća naseljenosti

Grad Opatija prostire se na 67,22 km² kopnene površine. Prosječna veličina naselja na području Grada Opatije iznosi 6,72 km². Gustoća naseljenosti iznosi 163,1 st/km², što je iznad prosjeka Primorsko-goranske županije (79 st/km²) i Republike Hrvatske (72,1 st/km²)¹⁴. Izrazito neravnomjerna naseljenost rezultat je nepovoljnijih obilježja prirodne osnove: udaljenost od obale i nadmorska visina. Najveću gustoću naseljenosti imaju naselja Opatija (1.686,8 st/km²), Ika (1.335,5 st/km²) i Pobri (1.309,6 st/km²), smještene u području Grada s manjim nadmorskim visinama. Naselja s vrlo niskom gustoćom naseljenosti su Vela Učka (3,7 st/km²) i Mala Učka (4,7 st/km²). Smještene su u sjeveroistočnom dijelu Grada koji karakteriziraju veća nadmorska visina i udio šumskih površina.

I.3.3.2. Strukturna obilježja stanovništva

Dugogodišnje razdoblje emigracije negativno se odrazilo na udjele mladog i starog stanovništva u odnosu na radno-aktivno (zrelo) stanovništvo. S udjelom mladih od 10,7% i gotovo četvrtinom stanovništva preko 65 godina, indeks starosti (212,3) i koeficijent dobne ovisnosti starih (34,3) izrazito je nepovoljan u odnosu na županijski i državni prosjek (tablica 4). Također, s prosječnom dobi od 46 godina, Grad Opatija je, uz Vrbovsko, najstariji grad kao jedinica lokalne samouprave Primorsko-goranske županije. Sve navedeno dovelo je do činjenice da je Grad već 2011. pripadao tipu vrlo duboke starosti¹⁵. Posljednje dostupni podaci sugeriraju da je proces starenja stanovništva dodatno naglašen i ubrzan nakon Popisa 2011. te već sada predstavlja društveni problem i prijetnju gospodarskom razvoju, primarno manifestiranu kroz smanjenje obujma radne snage. Valja istaknuti kako problem starenja stanovništva, ovisno o budućim migracijskim obrascima, može biti potenciran useljavanjem umirovljenika iz drugih europskih zemalja. Na taj će se način povećati

¹⁴ Gustoća naseljenosti izračunata je na temelju procjene broja stanovnika za 31.12.2018. godine

¹⁵ Nejašmić, Toskić, 2013.

POLAZIŠTA

ukupni broj stanovnika (po kriteriju *usual residence*), ali će se još više pogoršati dobna struktura, odnosno stupanj ostarjelosti ukupnog stanovništva.

Tablica 4. Odabrani pokazatelji¹⁶ biološkog sastava stanovništva Grada Opatije 2011. g.

Pokazatelj	Grad Opatija	naselje Opatija	ostala naselja	Primorsko-goranska županija	Republika Hrvatska
Koeficijent feminiteta (k_f)	116,7	121,7	110,3	107,0	107,4
Koeficijent feminiteta ($k_{f,20-39}$)	105,6	107,9	103,1	96,2	96,6
Udio mladog stanovništva (0-14)	10,7	9,5	12,4	12,5	15,2
Udio zrelog stanovništva (15-64)	66,5	64,2	69,5	68,6	67,1
Udio starog stanovništva (65+)	22,8	26,3	18,1	18,9	17,7
Indeks starosti (i_s)	212,3	277,5	146,0	151,5	116,3
Koeficijent dobne ovisnosti starih ($k_{d,s}$)	34,3	41,0	26,0	27,6	26,4
Prosječna dob	46,0	48,1	43,3	43,9	41,7

Izvor: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine, Stanovništvo prema starosti i spolu po naseljima, DZS RH, Zagreb

Analiza strukturnih obilježja na razini naselja (tablica 4) jasno pokazuje kako su negativne posljedice starenja stanovništva najizraženije u središnjem naselju (indeks starosti = 277,5), koje najvećim dijelom i određuje ukupnu sliku. U skladu s već opisanim kretanjima, ostala priobalna naselja Ičići (223,1) i Ika (195,7) također bilježe nepovoljnu dobnu strukturu, odnosno broj stanovnika umirovljeničke dobi dvostruko je veći u odnosu na stanovništvo do 15 godina. Starosna struktura u većini ostalih naselja je povoljnija od županijskog i na razini je državnog prosjeka: Vela Učka (60,0), Veprinac (114,7), Dobrec (115,7), Oprič (125,6) i Pobri (126,5).

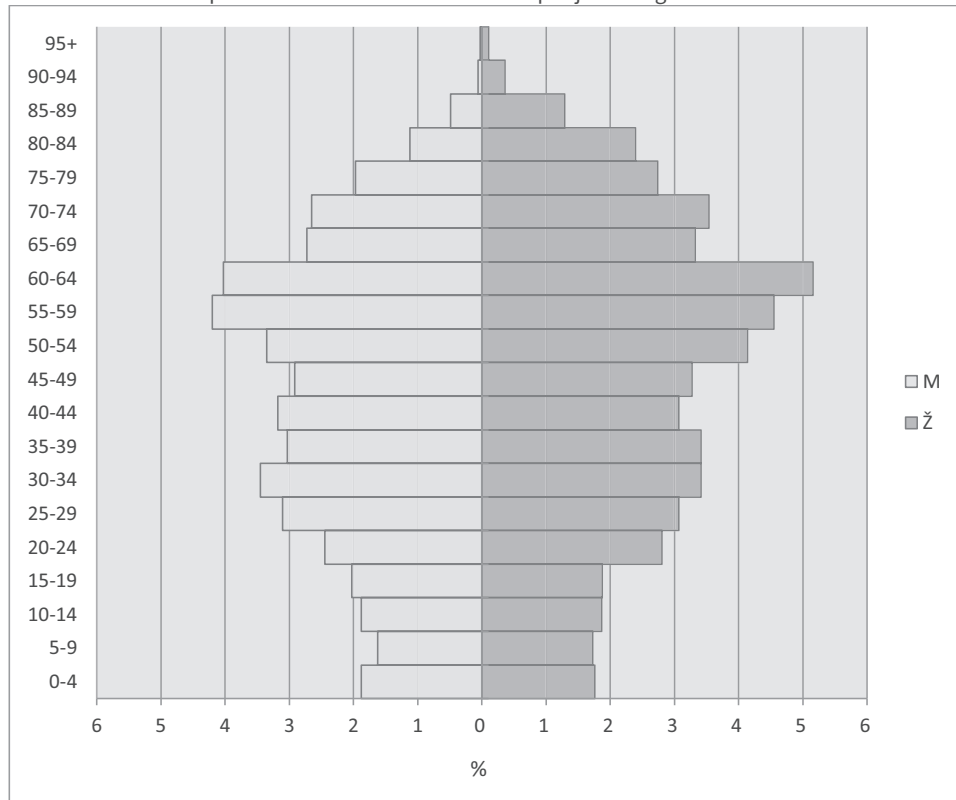
Struktura stanovništva **prema spolu** pokazuje znatno veći udio ženskog stanovništva, osobito u najstarijim dobnim skupinama. Specifični koeficijent feminiteta fertilno aktivnog kontingenta pokazuje udio žena u navedenoj skupini iznad županijskog i državnog prosjeka. Razlog tomu možemo tražiti u strukturi dostupnih radnih mjesta, odnosno radu u djelatnostima trgovine, pružanja smještaja te pripreme i posluživanja hrane.

Dobna struktura stanovništva proizlazi iz već opisanih demografskih kretanja i pokazuje značajno proširenje u dobnim skupinama između 50 i 64 godina (grafikon 2). Riječ je o stanovništvu koje je krajem 2018. godine velikim dijelom već napustilo, kako fertilni, tako i radno-aktivni kontingent. Inverziji dobne piramide najviše doprinosi izrazita kontrakcija najmlađih dobnih skupina (0-19). Navedene skupine trebale bi za desetak godina biti nositelji bioreprodukcije, ali i društvenog napretka te inovacija. Jasno je da bez značajnijeg useljavanja mlađe zrelog stanovništva neće biti moguće zadovoljiti potrebe za radnom snagom u turizmu i drugim privrednim djelatnostima.

Obrazovna struktura stanovništva 2011. godine pokazuje kako najveći udio (58,3%) stanovništva ima završenu srednju školu. Udio visokoobrazovanog stanovništva od 27,2% znatno je viši od županijskog prosjeka (20,1 %). Osnovnu školu nije završilo 3,7% stanovništva starijeg od 15 godina.

¹⁶ k_f – opći koeficijent feminiteta (broj žena na 100 muškaraca); $k_{f,20-39}$ – specifični koeficijent feminiteta dobne kohorte 20-39 godina (broj žena na 100 muškaraca u dobi 20-39 godina); i_s – indeks starosti – broj starih (65+) na 100 mladih stanovnika (0-14); $k_{d,s}$ – koeficijent dobne ovisnosti starih – broj stanovnika umirovljeničke dobi (65+) na 100 radno sposobnih stanovnika (15-64 g.)

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

Grafikon 2. Dobno-spolni sastav stanovništva Grada Opatije 2011. g.

Izvor: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine, Stanovništvo prema starosti i spolu po naseljima, DZS RH, Zagreb; obrada izrađivača Izvješća o stanju u prostoru

1.3.3.3. Struktura kućanstava i stambenih jedinica

Ukupan broj popisom utvrđenih kućanstava na području Grada Opatije iznosi 4.732 privatna kućanstava i u njima živi 11.495 stanovnika.¹⁷ U odnosu na prethodni popis (2001.), riječ je o povećanju od 1,5%. Prosječan broj članova po kućanstvu iznosi 2,43, što je malo ispod prosjeka Primorsko-goranske županije (2,51). Ukupan broj i udio kućanstava između dva popisa povećan je u naseljima Ičići, Veprinac, Pobri, Vela Učka i Dobreć, nauštrb smanjenja u Maloj Učki, Iki, Poljanama, Opriču i Opatiji (tablica 5).

Udio kućanstava koja posjeduju osobno računalo (59,7%) malo je viši od prosjeka županije (57,7 %). Slično je i s udjelom kućanstava koja se koriste internetom (54,9%), malo višim od županijskog prosjeka (53,8 %).

Struktura kućanstava prema broju članova (grafikon 3) potvrđuje već opisana demografska obilježja naselja Ičići i Opatija, pri čemu se 60% kućanstava sastoji od samo jednog ili dva člana. S druge strane, više od četvrtine kućanstava u naseljima Dobreć (29,1%), Oprič (27,5%), Ika (26,9%), Poljane (26,7%) i Pobri (26,2) ima više od troje članova. Specifična struktura kućanstava u naselju Vela Učka, s velikim brojem članova obitelji, može se povezati s doseljnjem obitelji specifično visokih stopa rodnosti.

¹⁷ Preostala 164 stanovnika članovi su jednog od 5 institucionalnih kućanstava koji se nalaze na području središnjeg naselja Opatija.

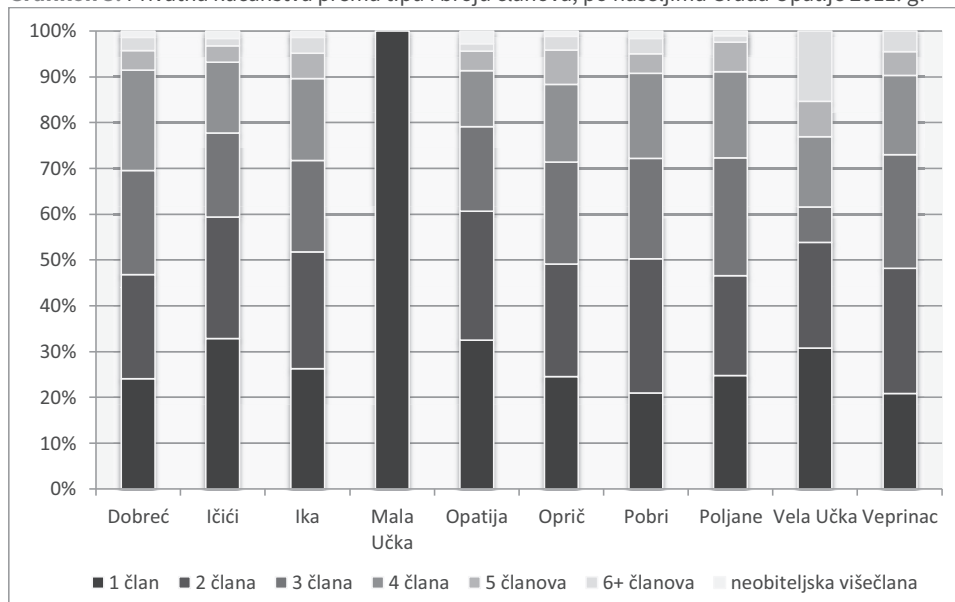
POLAZIŠTA

Tablica 5. Broj i udio privatnih kućanstava po naseljima Grada Opatije 2001. i 2011. g.

Naselje	Broj kućanstava		Udio u broju kućanstava (%)		Indeks promjene 2011./2001.	Prosječan broj članova kućanstva	
	2001.	2011.	2001.	2011.		2001.	2011.
Dobreć	131	141	2,8	3,0	107,6	3,04	2,68
Ičići	205	369	4,4	7,8	180,0	2,59	2,35
Ika	167	145	3,6	3,1	86,8	2,84	2,60
Mala Učka	2	1	0,0	0,0	50,0	1,00	1,00
Opatija	3.001	2.817	64,4	59,5	93,9	2,62	2,30
Oprič	295	265	6,3	5,6	89,8	3,10	2,68
Pobri	321	420	6,9	8,9	130,8	2,86	2,65
Poljane	255	202	5,5	4,3	79,2	2,94	2,64
Vela Učka	11	13	0,2	0,3	118,2	2,73	3,08
Veprinac	273	359	5,9	7,6	131,5	3,12	2,73
Grad Opatija	4.661	4.732	100,0	100,0	101,5	2,73	2,43

Izvor: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine, Privatna kućanstva prema tipu i broju članova, po naseljima, DZS RH, Zagreb; Popis stanovništva 2001. godine, Kućanstva prema obiteljskom sastavu i obiteljska kućanstva prema broju članova, po naseljima, DZS RH, Zagreb

Grafikon 3. Privatna kućanstva prema tipu i broju članova, po naseljima Grada Opatije 2011. g.



Izvor: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine, Privatna kućanstva prema tipu i broju članova, po naseljima, DZS RH, Zagreb; obrada izrađivača Izvješća o stanju u prostoru

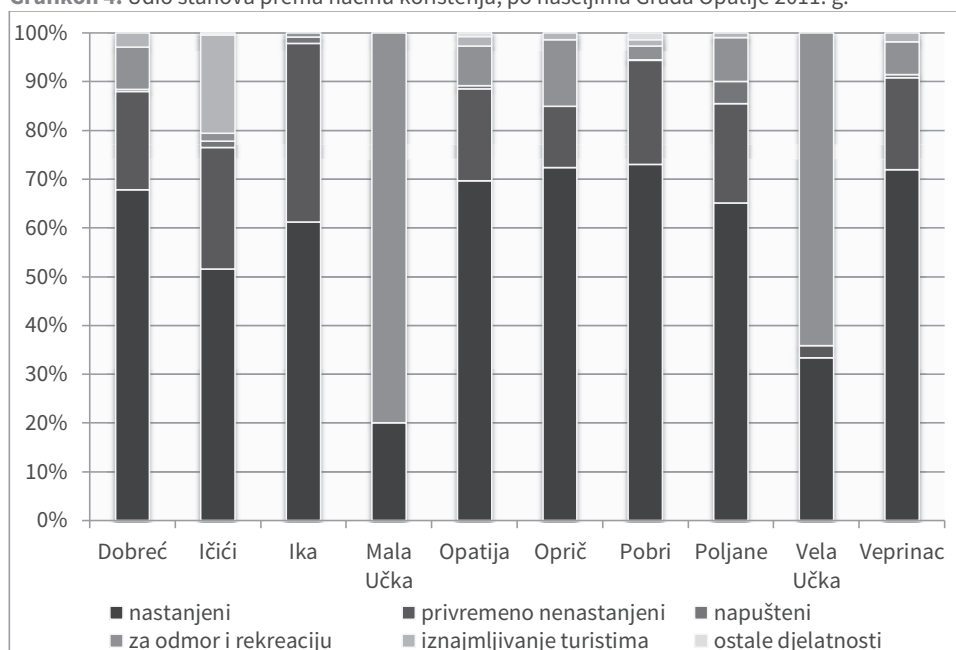
Analiza stambenog fonda pokazuje da je broj popisanih stanova 2011. godine iznosio 6.945, odnosno 11,4% više u odnosu na podatak utvrđen prethodnim popisom (2001.). Sukladno negativnim demografskim kretanjima, broj stalno nastanjenih stanova porastao je samo za 1,6%. Najviše su porasli privremeno nastanjeni stanovi (71,1%), te stanovi za obavljanje djelatnosti (250,6%). Veliki dio rasta zasigurno se odnosi na porast stanova za iznajmljivanje turistima, što prati trend povećanja popularnosti privatnog turističkog smještaja i rasta digitalnih platformi za njihovo oglašavanje. Razinu specijalizacije za turističku djelatnost potvrđuje i činjenica da je u razdoblju od 2011. do 2017.

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

godine udio u površini završenih stambenih zgrada Primorsko-goransku županije za Grad Opatiju iznosio 7,4%, dok je udio za nestambene građevine iznosio čak 10%¹⁸.

Struktura stanova prema načinu korištenja (grafikon 4) pokazuje da se najveći udio stalno nastanjenih stanova nalazi u zaobalnim, rezidencijalnim naseljima: Oprič (73,1%), Pobri (72,2%) i Veprinac (71,8%). Uvjerljivo najmanji udio nastanjenih stanova nalazi se u ruralnim naseljima podno hrpta Učke, Maloj (20%) i Velikoj Učki (33,3%), gdje najveći udio otpada na stanove za odmor i rekreaciju. Relativno niži udio nastanjenih stanova nalazi se u obalnim naseljima Iki te Ičićima. Razlog tomu je veliki udio privremeno nenastanjenih stanova u Iki, dok se u Ičićima čak 20% stanova iznajmljuje turistima. Za očekivati je da su se navedeni udjeli dodatno povećali u razdoblju nakon 2011. godine.

Grafikon 4. Udio stanova prema načinu korištenja, po naseljima Grada Opatije 2011. g.



Izvor: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine, Stanovi prema načinu korištenja, po naseljima, DZS RH, Zagreb; obrada izrađivača Izvješća o stanju u prostoru

1.4. Grad Opatija u okviru prostornoga uređenja Primorsko-goranske županije

Županija, kao jedinica područne (regionalne) samouprave, obavlja poslove od područnog interesa odnosno značaja, uključujući i prostorno i urbanističko planiranje pa kroz prostorni plan uređuje svrhovitu organizaciju te korištenje i namjenu svog prostora. *Prostorni plan uređenja grada Opatije* (dalje u tekstu: **PPUG Opatije**), kao prostorni plan niže (lokalne) razine, mora biti usklađen s *Prostornim planom Primorsko-goranske županije* (dalje u tekstu: **PPPGŽ**), kao planom više (regionalne) razine, a temeljem *Zakona o prostornom uređenju*. Osnovni PPUG Opatije donesen prije osnovnog PPPGŽ-a te se nakon donošenja PPPGŽ-a kroz izmjene i dopune PPUG-a Opatije nije izvršilo njegovo usklađenje s PPPGŽ-om. Ovdje se daje sažetak ciljeva i obveza županijske razine, važećih u trenutku donošenja ovog Izvješća o stanju u prostoru.

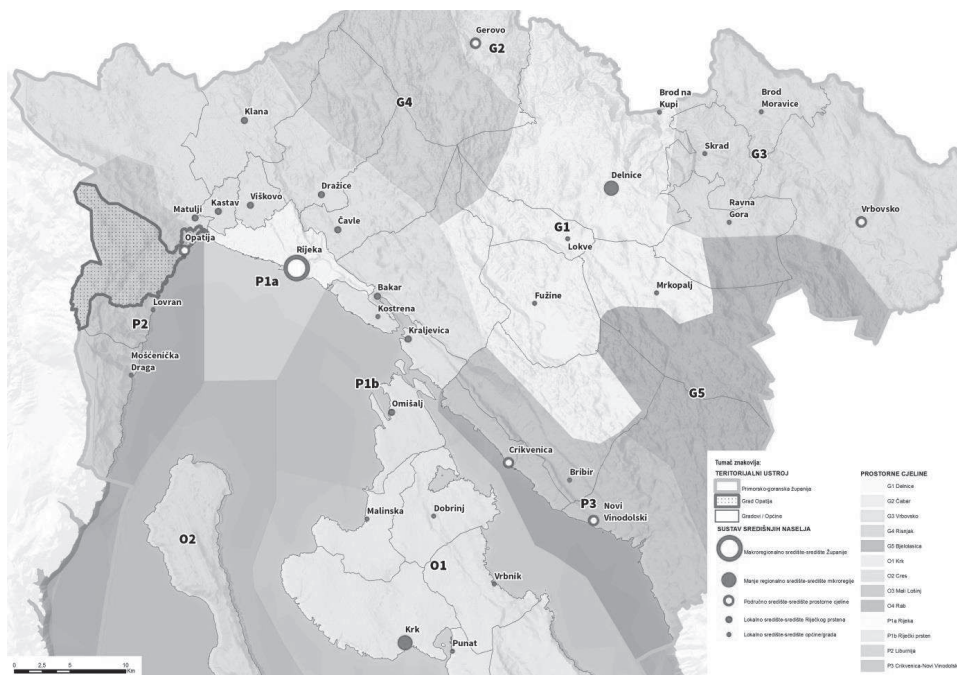
¹⁸ Gradovi u statistici, tablica 5: Građevinarstvo, Državni zavod za statistiku RH, Zagreb

POLAZIŠTA

I.4.1. Obveze iz Prostornog plana Primorsko-goranske županije

Temeljna načela i uvjeti organizacije prostora i ciljevi razvitka Grada Opatije

Grad Opatija predstavlja dio mikroregije Priobalje te unutar nje dio prostorne cjeline Liburnija (P2) definirane PPPGŽ-om (kartogram 3). Naselje Opatija je tim prostornim planom određeno kao centar prostorne cjeline Liburnija (P2) (čl. 8.).



Kartogram 3. Položaj Grada Opatije u okviru podjele na funkcionalne cjeline Primorsko-goranske županije: mikroregije i prostorne cjeline¹⁹

Radi održivog korištenja prostora PPPGŽ-jedinicama lokalne samouprave daje sljedeće obveze koje treba provesti putem prostornog plana uređenja grada (čl. 5.):

- postići skladnu strukturu i razmještaj djelatnosti i aktivnosti u naselju
- poticati korištenje prostornih rezervi za gradnju u izgrađenom dijelu naselja
- poticati revitalizaciju i prenamjenu napuštenih i zapuštenih površina naselja
- izmijeniti strukturu smještajnih kapaciteta u korist hotelskog smještaja
- postići minimalnu razinu uređenja građevinskog područja koja obuhvaća pripremu zemljišta, pristupni put, vodoopskrbu i odvodnju
- osigurati prostor za komunalne građevine i površine određivanjem standarda za planiranje komunalnih građevina i komunalnih površina (parkovi, dječja igrališta, tržnice na malo, površine za zbrinjavanje otpada, i ostalo)
- za središnje naselje grada osigurati minimalno 10 m² parkovnih površina po stanovniku
- vratiti izgubljeni urbanitet u štićenim povijesnim jezgrama definiranjem smjernica i kriterija za gradnju i uređenje
- osigurati javna parkirališna i garažna mjesta za osobna vozila na obodima urbanih središta
- osigurati mogućnost za komunalni privez plovila, sukladno namjeni na obalnom dijelu naselja
- osigurati površine za izgradnju putničkih terminala
- u priobalnom području uspostaviti lokalni pomorski promet

¹⁹ Prikaz prema PPPGŽ-u; izrada: JU Zavod za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

- osigurati minimalno jedan poštanski ured u središnjem naselju grada
- osigurati 100% pokrivenost telekomunikacijskim signalom
- usporedno graditi sustave za odvodnju i pročišćavanje komunalnih otpadnih voda s izgradnjom vodovoda te rješavati oborinsku odvodnju
- prilikom izgradnje linijske infrastrukture omogućiti postavljanje mreže podzemnih cijevi za smještaj elektroničkih komunikacijskih kabela
- osigurati primjerenu kakvoću opskrbe električne energije u svim naseljima
- poticati korištenje prirodnog plina kao ekološki prihvatljivog energenta
- osigurati pretpostavke za korištenje decentraliziranih obnovljivih izvora energije.

Građevine od važnosti za Republiku Hrvatsku

Kao građevine od važnosti za Republiku Hrvatsku PPPGŽ-om za područje Grada Opatije određene su (čl. 19.):

Luka nautičkog turizma: luka nautičkog turizma: Ičići

Građevina društvenih djelatnosti: građevina visokog školstva: 1 fakultet

Građevina obrane: RP Učka

Građevine prometne infrastrukture - ceste s pripadajućim građevinama:

- autocesta: Kanfanar – Matulji na potezu od tunela Učka prema autocesti Rupa – Rijeka:
 - I. etapa: postojeća trasa čvor Matulji – tunel Učka s čvorištem Frančiči i
 - II. etapa: dionica tunel Učka – spoj na autocestu Rupa – Rijeka s čvorištima Veprinac, čvor Jurdani i čvor Permani)
- brza cesta od Mošćeničke Drage na zapadu do Opatije i Matulja (obilaznica opatijske rivijere - nova cesta)
- državne ceste:
 - Pula – Mošćenička Draga – Lovran – Opatija spoj na državnu cestu (GP Pasjak – Šapjane – Matulji – Riječki zavoj – Rijeka – Jadranovo – Novi Vinodolski – Senj – Zadar – Split
 - Vranja – Veprinac – Matulji

Javne telekomunikacije te radio i TV sustav veza:

- građevine javne telekomunikacije: elektronička komunikacijska infrastruktura i povezana oprema
- radio i TV sustav veza:
 - radio relejni odašiljač (postaja) Učka
- radijski koridori mikrovalnih veza:
 - Učka – Mirkovica/Pula/Buje/Martinšćica/Razomir/Krk – Kras/Rijeka – Trg Riječke rezolucije/Rijeka Kozala/Rijeka Pulac i
 - Pulac – Opatija/Veprinac

Građevine vodnogospodarskog sustava:

- građevine sustava vodoopskrbe - regionalni vodoopskrbni sustav, vodozahvati površinskih i podzemnih voda, crpne stanice, uređaji za pročišćavanje do stupnja sanitarne ispravnosti, glavni magistralni cjevovodi, vodospreme, industrijski transportni cjevovodi kapaciteta većeg od 250l/s: Podsustav Rijeka
- građevine sustava javne odvodnje - građevine pripadajućih sustava za odvodnju otpadnih voda u izgradnji (kolektori, glavni odvodni kanali, rasteretne građevine, uređaj za pročišćavanje otpadnih voda, ispušni i dr.) kapaciteta većeg od 50.000 ekvivalentnih stanovnika (ES): Sustav Opatija (Ika/Ičići)

Građevine energetske infrastrukture s pripadajućim objektima, uređajima i instalacijama:

- elektroenergetski objekti za prijenos električne energije:
 - 2 x 400 kV TS Meline – Plomin i
 - prijenosni dalekovod 2 x 220 kV Pehlin – TE Plomin

POLAZIŠTA

- građevine za transport plina: međunarodni magistralni plinovod eksploatacijska polja na Sjevernom Jadranu – Pula – Viškovo – Zlobin – Delnice – Vrbovsko – Karlovac

Građevine od važnosti za Primorsko-goransku županiju

Kao građevine od važnosti za Primorsko-goransku županiju PPPGŽ-om za područje Grada Opatije određene su (čl. 20.):

Građevina gospodarske namjene: ugostiteljstvo i turizam: kongresni centar Opatija

Luka nautičkog turizma: Admiral (Opatija)

Građevine društvenih djelatnosti:

- građevina srednje škole
- građevina sekundarne zdravstvene zaštite i
- građevina socijalne skrbi

Građevina sporta: golf igralište

Građevine prometne infrastrukture:

- pomorske građevine s pripadajućim građevinama i uređajima za prihvat, čuvanje i ukrcaj brodova:
 - luka otvorena za javni promet: luka Opatija
 - sidrište za prihvat putničkih brodova za kružna putovanja u međunarodnom prometu: sidrište luke Opatija
- cestovna infrastruktura - županijske ceste:
 - čvor Dobreć (obilaznica opatijske rivijere – Nova cesta) - Antići
 - od ceste (Vranja – Veprinac – Matulji) do Lanišća
 - Veprinac - Ičići
 - od državne ceste (Pula – Mošćenička Draga – Lovran – Opatija) - Pobri - Rukavac

Građevina pošte, javne telekomunikacije te radio i TV sustav veza:

- poštanski ured koji pripada Središtu pošta Rijeka, operativna jedinica u Opatiji
- radio i TV sustav veza: objekti TV i FM odašiljača i pretvarača

Građevine vodnogospodarskog sustava s pripadajućim objektima, uređajima i instalacijama: građevine sustava vodoopskrbe (građevine i instalacije vodozahvata, crpljenja, pripreme, spremanja i transporta vode kapaciteta od 50 do 250 l/s) koji pripadaju Podsustavu Rijeka

Građevine energetske infrastrukture s pripadajućim objektima, uređajima i instalacijama:

- elektroenergetske građevine - elektroenergetski objekti za prijenos i distribuciju električne energije:
 - transformacijsko postrojenje: TS Lovran 110/x 10(20) kV
 - distribucijski dalekovod 110 kV Matulji – Lovran – TE Plomin
- građevine plinoopskrbe s pripadajućim objektima, uređajima i instalacijama:
 - mjerno redukcijaska stanica: MRS Opatija
 - distribucijski sustav plinovoda (županijska plinska mreža)

Mreža građevina društvenih djelatnosti

Mrežom škola je određena minimalna potreba za 31 osnovnoškolsko razredno odjeljenje u minimalno dvije osnovne škole (čl. 37.).

Mrežom zdravstvenih ustanova je određena potreba planiranja jedne građevine primarne i jedne građevine sekundarne zdravstvene zaštite te jedne ispostave zavoda za javno zdravstvo ili hitnu medicinu (čl. 39.).

Mrežom ustanova socijalne skrbi je određena potreba planiranja 1 centra socijalne skrbi i 1 doma za odrasle osobe (čl. 42.).

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

Mrežom sportskih građevina je određena potreba planiranja sportske dvorane, zatvorenog bazena, terena za nogomet, košarku, rukomet i atletiku te sportsko-rekreacijskog centra ili zone (čl. 46.).

Mrežom sadržaja kulture je za naselje Opatiju određena minimalna potreba planiranja: ustanove u kulturi, zatim muzeja ili galerija te knjižnice i čitaonice (čl. 49.).

Prateće funkcije naselja Opatije kao središnjeg naselja Grada Opatije

PPPGŽ-om su za područje naselja Opatije utvrđene smjernice za izradu prostornih planova lokalne razine (čl. 60.):

- udio površina namijenjenih odmoru (sportsko-rekreacijska namjena, parkovi, dječja igrališta i površine zaštitnog zelenila) treba biti min. 15% naselja
- udio površina namijenjenih radu (poslovna i ugostiteljsko-turistička namjena) treba biti maks. 20% površine naselja
- udio površina namijenjenih prometu do 15% naselja.

Gospodarske djelatnosti

Na području Grada proizvodne zone kao izdvojena građevinska područja smiju zauzimati najviše 3 ha, a poslovne zone kao izdvojena građevinska područja najviše 10 ha (čl. 64.).

Na području Grada, PPPGŽ određuje sljedeća građevinska područja ugostiteljsko-turističke namjene (čl. 66.):

- Škofi (Veprinac), T2 (turističko naselje), maks. 2 ha, maks. 220 ležaja
- Zagrad (Veprinac), T2 (turističko naselje), maks. 1 ha, maks. 110 ležaja
- Okoli Dujmić (Veprinac), T2 (turističko naselje), maks. 1 ha, maks. 110 ležaja
- Katinići (Veprinac), T1 (hoteli), maks. 2 ha, maks. 200 ležaja
- Doli (Poljane), T1 (hoteli), maks. 3 ha, maks. 300 ležaja
- Poklon I. (Vela Učka), T1 (hoteli), maks. 1 ha, maks. 110 ležaja
- Poklon II. (Vela Učka), T1 (hoteli), maks. 1 ha, maks. 110 ležaja

Veličina gore navedenih građevinskih područja se u PPUG-u mora planirati s najmanje 50% PPPGŽ-om planirane površine i kapaciteta (čl. 68.).

Dio prethodno planiranih građevinskih područja ugostiteljsko-turističke namjene su PPPGŽ-om klasificirana kao dio građevinskih područja naselja i to (čl. 71.):

- Vedež (Veprinac), 2 ha
- Veprinac (Veprinac), 2 ha
- Travičići (Veprinac), 1 ha
- Sv. Juraj (Veprinac), 4 ha
- Šavroni (Veprinac), 1 ha
- Menderi (Poljane), 2 ha
- Dobreć (Dobreć), 2 ha
- Krasa (Dobreć), 1 ha

Sportski centri

Na području Grada PPPGŽ određuje obvezu planiranja kombiniranog golfskog igrališta u naselju Dobreću i to standardnog s 9 do 18 polja, površine do 90ha, najveće dozvoljene površine za građenje 1,5 ha te s ugostiteljsko-turističkim sadržajima najvećeg dozvoljenog kapaciteta 500 ležaja i najveće dozvoljene površine 10 ha (čl. 79.).

Uvjeti korištenja izgrađenih i neizgrađenih dijelova građevinskih područja

Sva građevinska područja u Primorsko-goranskoj županiji moraju imati I. kategoriju uredenosti gdje se pod minimalno uređeno građevinsko područje smatra ono koje obuhvaća pripremu i pristupni

POLAZIŠTA

put, vodoopskrbu, odvodnju otpadnih voda i električnu energiju. Sukladno PPPGŽ-u potrebno je minimalno odrediti mjesto, način i kapacitet priključka građevnog područja na prometnu, energetska i vodnu infrastrukturu. (čl. 86.).

Građenje izvan građevinskog područja

Mogućnost gradnje izvan građevinskih područja planirati samo kao pojedinačne građevine i to s razdiobom na građevinskim zemljištima (na jednoj građevnoj čestici) i prirodnim područjima (poglavlje 5.3. PPPGŽ-a).

Utvrđiti područja lovišta u odnosu na građevinska područja, građevine izvan građevinskih područja, javnu i prometnu infrastrukturu, zaštitu prirodnih vrijednosti i dr. (čl. 116.).

Uvjeti utvrđivanja prometnih i drugih infrastrukturnih sustava u prostoru

Potrebno je utvrditi minimalne infrastrukturne koridore kako je utvrđeno u tablici 20. *Kriteriji razgraničenja infrastrukturnih koridora* (čl. 127.).

Infrastruktura prometnog sustava

Potrebno je planirati luke otvorene za javni promet s komunalnim dijelom za svako naselje uz more ili za izdvojene dijelove građevinskog područja naselja u neposrednoj blizini morskog područja koje mu gravitira te se preporuča (čl. 133.):

- planirati komunalne vezove za 10% stanovništva,
- površinu morskog dijela luke osigurati na način da se za jedno mjesto priveza u komunalnom dijelu luke osigura površina od 45 m², a koja uključuje i plovni put za prilaz mjestu priveza kao i prostor za manevriranje
- po jednom mjestu priveza u komunalnom dijelu luke osigurati 5 m² površine kopnenog dijela luke

Luku otvorenu za javni promet županijskog značaja u Opatiji prvenstveno razvijati na postojećim prostorima (čl. 140.). U luci Opatija se određuje sidrište (koje može biti izdvojeno područje luke) za prihvat putničkih brodova u međunarodnom prometu (čl. 141.).

Luke otvorene za javni promet lokalnog značaja planiraju se PPUG-om (čl. 142.).

Na području Grada PPPGŽ planira luke nautičkog turizma i to marine državnog značaja - lčiči s najmanje 250, a najviše 500 vezova na površini akvatorija od 5 do 10 ha te marine županijskog značaja - Admiral s najmanje 100, a najviše 199 vezova na površini akvatorija od 1,5 do 3 ha (čl. 147.).

Lokacije sportskih luka se određuju PPUG-om (čl. 153.).

U odnosu na prostor Grada Opatije PPPGŽ određuje:

- mrežu autocesta i brzih cesta (čl. 164.)
- mrežu državnih i županijskih cesta (čl. 165.).

PPUG-om je potrebno definirati mrežu županijskih i lokalnih cesta i osigurati odgovarajuće kapacitete javnih parkirališna i garaža za osobna vozila, na obodima centralnih naselja (166.).

Vodnogospodarski sustav

Vodoopskrba Grada Opatije je planirana kao dio podsustava vodoopskrbe „Rijeka“ (čl. 181.). Koridor glavnog cjevovoda za povezivanje podsustava te spajanje zahvata voda s mjestima njezine potrošnje je povezivanje na među županijskoj razini: spoj prema sustavu Opatija te nastavno prema Istarskoj županiji putem cestovnog ili željezničkog tunela Učka.

Zahvaćanje novih količina podzemnih voda (za podsustav Rijeka): izvorište Kristal u Opatiji (čl. 183.).

Planira se razvoj distribucijskog sustava na području grada Opatije (čl. 184.):

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

- rekonstrukcija transportnog priobalnog pravca Rijeka – Opatija
- dovod vode iz pravca Kastva za vodoopskrbno područje Opatija
- planiranje izgradnje transportnog cjevovoda uz trasu planirane obilaznice opatijske rivijere.

PPUG-om je potrebno odrediti područja odvodnje putem kanalizacijskog sustava. Nove sustave graditi kao razdjelne. Za postojeće mješovite kanalizacijske sustave sustavno raditi na povećanju stupnja razdijeljenosti sanitarno-potrošnih od oborinskih voda. (čl. 191. i 192.)

Područje aglomeracije Grada Opatije (te dio općine Matulja) i Općine Lovran spaja se na centralni uređaj za pročišćavanje otpadnih voda u Ičićima koji je uređaj kategorije državnog značaja iznad 50.000 ES (čl. 193.).

Energetski sustav

PPUG-om obvezno predvidjeti prostore za trafostanice (čl. 210.). U gusto naseljenim naseljima potiče se gradnja visokonaponske 110 kV, srednjenaponske i niskonaponske elektroenergetske mreže kao podzemne (kabelske), a samo iznimno je dopušteno razvijati kao nadzemnu, ako za to postoje opravdani razlozi (čl. 214.). Dopušta se rekonstrukcija postojećih dalekovoda naponskog nivoa 35 kV, 110 kV, 220 kV, po njihovim postojećim trasama (čl. 215.).

PPUG-om je moguće odrediti lokacije za smještaj punionica ukapljenim/stlačenim prirodnim plinom za vozila (čl. 225.).

Potrebno je PPUG-om analizirati potencijale te omogućiti korištenje obnovljivih izvora energije i provedbu mjera energetske učinkovitosti (čl. 230.).

Mjere očuvanja krajobraznih i prirodnih vrijednosti

PPPGŽ za zaštitu predlaže sljedeća područja prirodne baštine na moru kao spomenici prirode (čl. 260.):

- vrulja Ika
- vrulje u Ičićima
- spilja kod marine Ičići
- prirodna šljunčana žala.

Uvjeti zaštite kulturno-povijesnog naslijeđa

PPPGŽ predlaže za registraciju kulturnog dobra liburnijska stepeništa Ičići - Veprinac kao građevinu javne namjene (čl. 264.) te daje smjernice za prostorno uređenje (čl. 265.).

Mjere sprječavanja nepovoljna utjecaja na okoliš

PPPGŽ-om se propisuje mjere zaštite voda i mora, mjere zaštite od štetnog djelovanja voda i mora, mjere zaštite zraka, mjere zaštite tla, mjere zaštite od utjecaja opterećenja na okoliš te posebne mjere zaštite koje je potrebno primijeniti (čl. 282. - 367.).

Mjere provedbe

PPPGŽ-om se propisuje obvezna izrada urbanističkih planova uređenja za naselje Opatiju te sva građevinska područja gospodarske namjene, a obuhvat urbanističkog plana uređenja određuje se granicom pojedinog građevinskog područja (čl. 371.).

Potrebno je izraditi kartu osjetljivosti prostora s kojom mora biti usklađeno planiranje građevinskih područja i smještaja građevina izvan GP-a (čl. 372., 373.).

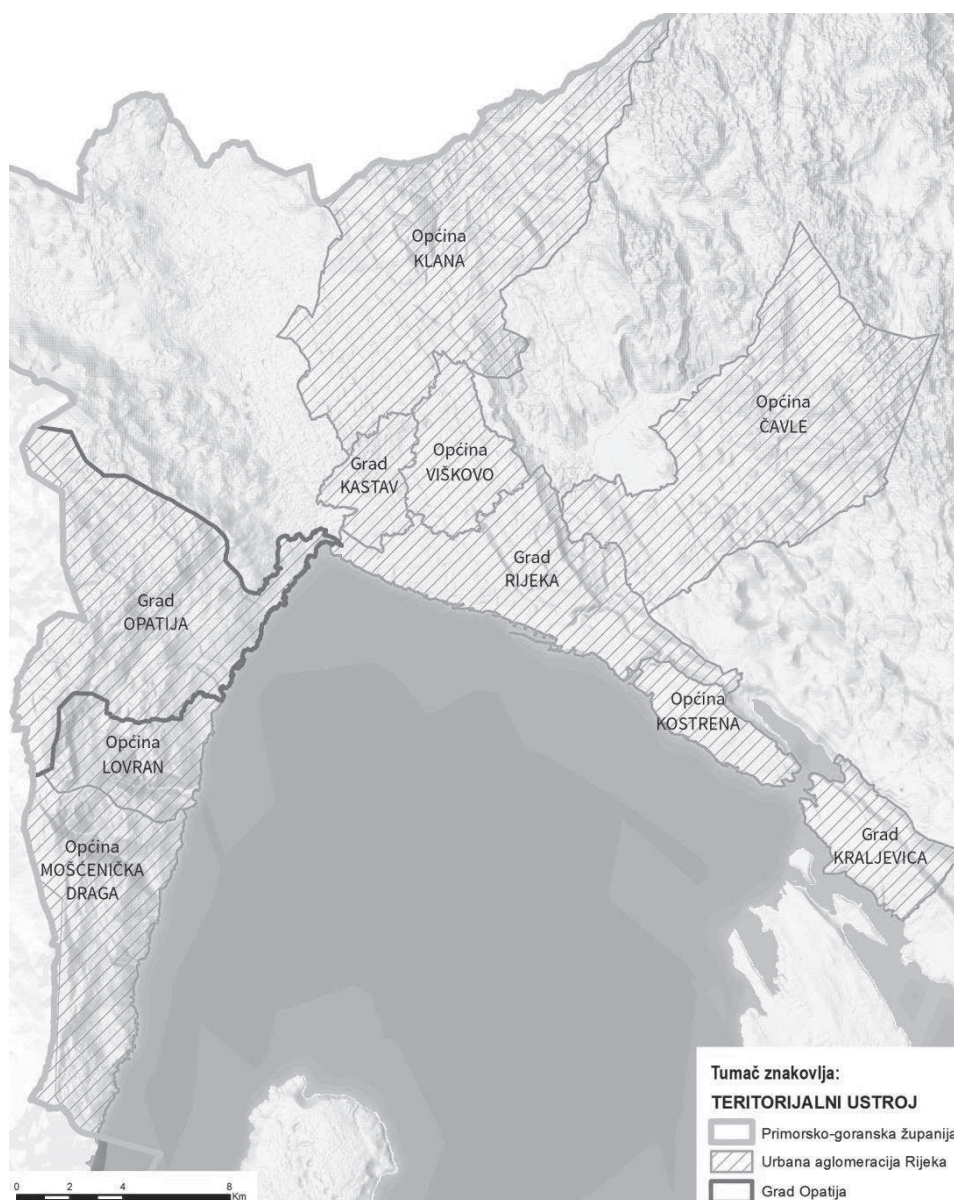
PPUG-om Opatije je potrebno razlučiti izdvojene dijelove građevinskih područja naselja po tipologiji tj. funkciji (čl. 376.).

PPUG-om Opatije potrebno je izvršiti kategorizaciju napuštenih građevina (čl. 379.).

POLAZIŠTA

I.4.2. Grad Opatija i susjedne jedinice lokalne samouprave

Sukladno *Zakonu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske*²⁰, Grad Opatija pristupila je Urbanoj aglomeraciji Rijeka (kartogram 4) koja je osnovana Odlukom ministra Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije 21. rujna 2015. godine, a pored Grada Opatije čine je i gradovi Rijeka, Kastav i Kraljevica te općine Čavle, Klana, Kostrena, Lovran, Mošćenička Draga i Viškovo. Namjera ulaska u urbanu aglomeraciju je provedba aktivnosti održivog urbanog razvoja s ciljem jačanja uloge gradova i općina kao pokretača gospodarskog razvoja, ali i zajedničkog planiranja i razvoja prostora.



Kartogram 4. Gradovi i općine u sastavu Urbane aglomeracije Rijeka²¹

²⁰ Narodne novine br. 147/14, 123/17 i 118/18

²¹ Izrada: JU Zavod za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije

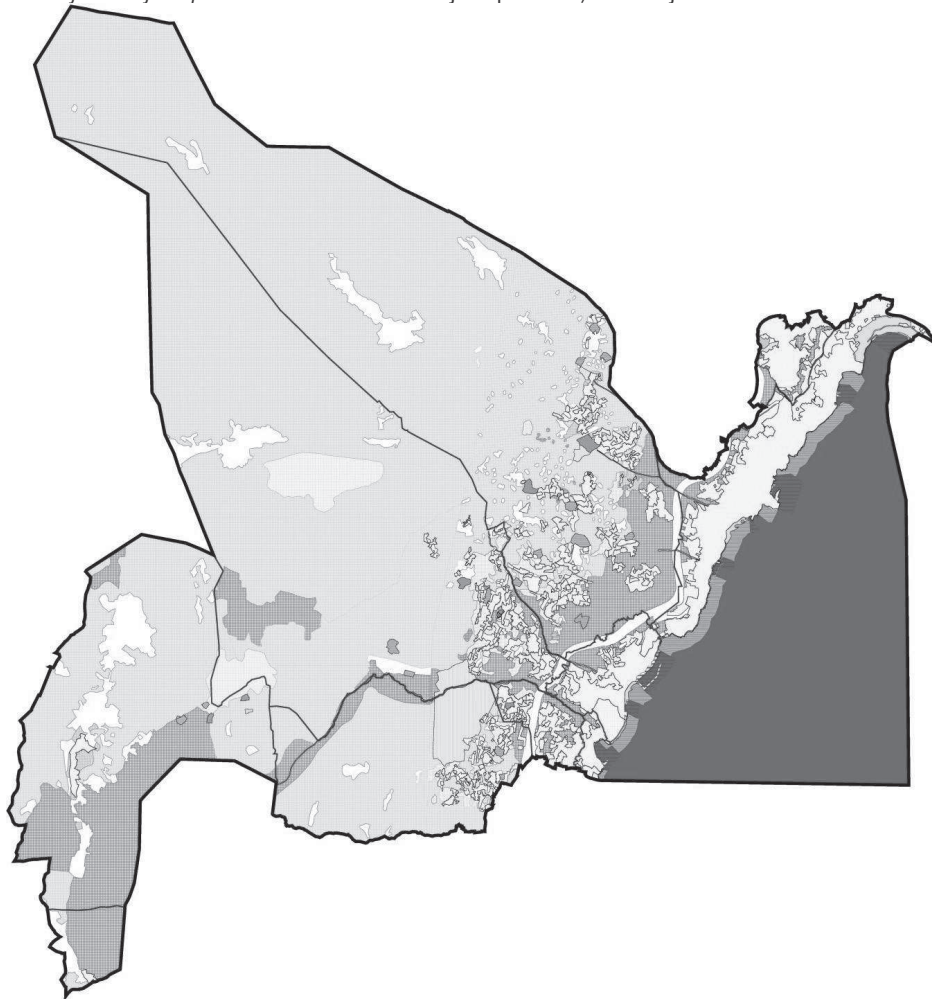
II. ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENDOVA PROSTORNOG RAZVOJA

II.1. Prostorna struktura korištenja i namjene površina Grada Opatije

Podaci o korištenju i namjeni površina se prvenstveno obrađuju kroz korištenje i namjenu određene važećim PPUG-om Opatije. Uz planske površine dodatno se analizira i stvarno stanje izgrađenosti građevinskog područja naselja i drugih površina planiranih za građenje.

II.1.1. Planska namjena površina

Kartogram 5 prikazuje namjenu površina planiranu PPUG-om Opatije na gradskom području. Sumarni iskaz površina planiranih PPUG-om, u skladu s izmjerom površina planiranih na kartografskim prikazima PPUG-a Opatije (4A Građevinska područja za sva građevinska područja i 1. Korištenje i namjena površina za sve ostale namjene površina) iskazan je u tablici 6.



Kartogram 5. Izvod iz PPUG-a Opatije - Korištenje i namjena površina

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

Tablica 6. Iskaz prostornih pokazatelja za planiranu namjenu površina Grada Opatije prema PPUG-u Opatije

ISKAZ PROSTORNIH POKAZATELJA ZA NAMJENU POVRŠINA		Oznaka	Ukupno (ha)	% od ukupne površine Grada Opatije (% od kopnene površine Grada Opatije)
1.	Građevinska područja naselja		717,00	8,84
	- izgrađeni dio		453,85	(10,67)
	- neizgrađeni dio		263,15	
	- neizgrađeni uređeni dio		(223,77)	
	- neizgrađeni neuređeni dio		(39,38)	
2.	Izdvojena građevinska područja izvan naselja		127,32	1,57
	- ugostiteljsko-turistička	T1, T2	19,95	(1,89)
	- gospodarska		10,16	
	- proizvodna	I2	(8,55)	
	- poslovna	K1	(1,61)	
	- sportsko-rekreacijska	R6, R7	93,96	
	- javna i društvena	D1	2,45	
	- groblja		0,80	
3.	Poljoprivredne površine		120,62	1,49
	- vrijedna obradiva tla	P2	10,26	(1,79)
	- ostala obradiva tla	P3	110,36	
4.	Šumske površine		5.248,39	64,72
	- šume gospodarske namjene	Š1	4.367,24	(78,08)
	- šume zaštitne namjene	Š2	756,19	
	- šume posebne namjene	Š3	124,96	
5.	Ostalo poljoprivredno tlo, šume i šumsko zemljište*	PŠ	440,40	5,43
			(6,55)	
6.	Vodne površine (bujice)		15,53	0,19
				(0,23)
7.	Ostale površine		52,59	0,65
	- površine vodotoka		14,05	(0,78)
	- kopneni dijelovi lukā i privežišta		19,83	
	- rekreacija u zelenilu	R8	18,43	
	- prirodna plaža	PPL	0,28	
Kopnene površine ukupno			6.721,85	82,89
8.	Morske površine		1.387,77	17,11
	- akvatoriji lukā i privežišta	LN, LS, P, TB	51,56	
	- akvatorij sidrišta		147,22	
	- rekreacija na moru		77,88	
	- ostale morske površine		1.115,33	
Grad Opatija ukupno			8.109,62	100,00

* uključivo i prometne površine i prateća prometna infrastruktura koje su u kartografskim prikazima PPUG-a izdvojene iz šumskih i poljoprivrednih površina

ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENOVA PROSTORNOG RAZVOJA

II.1.2. Detaljni pregled gradskih površina i odnos s planiranim površinama

II.1.2.1. Građevinska područja naselja

Građevinsko područje naselja (GPN) obuhvaća područje unutar granice pojedinog naselja (naseljem se smatra prostorna jedinica čije su granice utvrđene prema *Zakonu o naseljima*²²) određeno prostornim planom na kojemu je izgrađeno naselje i područje planirano za uređenje, razvoj i proširenje tog naselja. Njega čini građevinsko područje centralnog dijela tog naselja, a može ga činiti i jedan ili više izdvojenih dijelova toga naselja. Granice naselja ucrtane u PPUG-u Opatije usklađene su s važećim službenim podacima o granicama evidentiranim u *Središnjem registru prostornih jedinica*²³.

U ovom pregledu se koristi površinama u skladu sa službenim podacima o granicama naselja. Nadalje, dane su tri tablice - prva (tablica 7) u kojoj su prikazani osnovni podaci o građevinskim područjima naselja određeni PPUG-om Opatije (ukupne površine naselja, izgrađeni i neizgrađeni dijelovi građevinskih područja naselja) i druge dvije (tablice 8 i 9) u kojima je izgrađenost obrađena detaljnije (stvarno izgrađene površine u skladu s naseljskom namjenom).

PPUG Opatije razlikuje izgrađeni i neizgrađeni dio građevinskog područja naselja u skladu sa sada nevažećim *Zakonom o prostornom uređenju i gradnji*²⁴ prema kojem je izrađen, odnosno temeljem kojeg su utvrđivana građevinska područja naselja.²⁵ Prema navedenom zakonu utvrđeno je da izgrađeni dio može u sebi sadržavati i cjeline neizgrađenih i neuređenih čestica zemljišta površine do 5.000 m² koje s njime čine prostornu cjelinu, dok takve cjeline veće površine mogu činiti samo neizgrađeni dio građevinskog područja.

Podaci o površinama građevinskih područja korišteni u ovom Izvješću o stanju u prostoru su dobiveni izmjerom površina građevinskih područja naselja ucrtanih na kartografskim prikazima u grafičkom dijelu PPUG-a Opatije.

Tablica 7. Površine građevinskih područja po naseljima iz PPUG-a Opatije

Naselje	Površina naselja iz Središnjeg registra prostornih jedinica (ha)	Površina građevinskog područja naselja (GPN) (ha)	Udio GPN-a u površini naselja (%)	Površina izgrađenog dijela GPN-a (ha)	Udio izgrađenog dijela GPN-a u odnosu na ukupni GPN (%)	Površina neizgrađenog dijela GPN-a (ha)
Dobreč	564,82	35,87	6,4	15,03	41,9	20,84
Ičići	131,50	88,98	67,7	49,34	55,5	39,64
Ika	22,99	19,87	86,4	13,70	68,9	6,17
Mala Učka	85,82	1,84	2,1	1,84	100,0	0,00
Opatija	350,55	270,13	77,1	198,98	73,7	71,15
Oprič	82,77	46,58	56,3	30,07	64,6	16,51
Pobri	86,21	60,33	70,0	47,51	78,8	12,82
Poljane	2054,43	56,70	2,8	29,82	52,6	26,88
Vela Učka	983,97	9,31	0,9	9,31	100,0	0,00
Veprinac	2358,79	127,39	5,4	58,25	45,7	69,14
Ukupno	6.721,85	717,00	10,7	453,85	63,3	263,15

Izvor: PPUG Opatije; obrada izrađivača Izvješća o stanju u prostoru

²² Narodne novine br. 54/88

²³ Izvor: Državna geodetska uprava, 2018.

²⁴ Narodne novine br. 76/07, 38/09, 55/11, 90/11, 50/12, 55/12, 80/13, 78/15

²⁵ U važećem PPUG-u Opatije izvršena je i dodatna razrada neizgrađenog dijela građevinskih područja naselja na uređene i neuređene dijelove prema novom *Zakonu o prostornom uređenju* (kao osnova za utvrđivanje obvezne izrade urbanističkih planova uređenja naselja) koji u ovoj analizi nisu relevantni pa se u tablicama ne prikazuju.

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

Važeći *Zakon o prostornom uređenju* izgrađeni dio građevinskog područja definira kao „područje određeno prostornim planom koje je izgrađeno“, a neizgrađeni kao „područje određeno prostornim planom planirano za daljnji razvoj“ iz čega proizlazi kako je određivanje odnosa između izgrađenog i neizgrađenog dijela stvar planerske procjene, ovisno o karakteru naselja i načinu izgradnje i korištenja prostora - tj. da izgrađeni dio naselja i dalje može sadržavati neizgrađene čestice, do mjere u kojoj neizgrađene cjeline nisu posebna područja za daljnji razvoj naselja, već su „rupe“ u izgrađenom naselju. Ovaj zakon uvodi i pojam neuređenog dijela građevinskog područja koji je „neizgrađeni dio građevinskog područja određen prostornim planom na kojemu nije izgrađena planirana osnovna infrastruktura“.

Izmjena definicija izgrađenog i neizgrađenog dijela građevinskog područja mogli bi uzrokovati djelomičnu izmjenu odnosa izgrađenog i neizgrađenog dijela pri usklađenju PPUG-a Opatije s važećim *Zakonom o prostornom uređenju* ili pri izradi novog prostornog plana.

Kako bi se stoga dobila informacija o raspoloživom prostoru za gradnju u pojedinom naselju u tablici 8 su dani podaci o stvarnoj izgrađenosti površina (izgrađene građevne čestice, odnosno zemljišta građevina te uređene javne površine), utvrđeni na digitalnom katastarskom planu iz 2017.²⁶ za naselja Poljane, Veprinca, Dobreća, Vele i Male Učke te na geodetskoj izmjeri trenutno u fazi izrade za naselja Pobre, Opatiju, Ičiće, Iku i Oprič te uz interpretaciju izgrađenosti na temelju digitalnog ortofota za 2018. godinu²⁷. U obuhvat izgrađenog područja uključene su katastarske čestice a prema sljedećim kriterijima:

- izgrađena katastarska čestica veličine primjerene izgrađenoj građevini ili dio katastarske čestice kada je ona: neizmjereno veća u odnosu na redovitu uporabu građevne čestice oko izgrađene građevine (okvirno čestice zemljišta veće od 2000m² gdje se isključuje onaj dio koji ne služi redovitoj uporabi izgrađene građevine) ili je izrazito nepravilnog oblika
- neizgrađena jedna ili više katastarskih čestica koje služe redovitoj uporabi izgrađene čestice/građevine
- katastarska čestica unutar izgrađene strukture naselja i površine male veličine koju je nemoguće privesti planiranoj namjeni
- jedna ili grupa katastarskih čestica do 2000 m² koje se nalaze unutar izgrađene strukture naselja, što znači da su potpuno okružene izgrađenim područjem prema prethodnim uvjetima (ne i područja koja se nalaze obodno od izgrađene površine) te samo iznimno katastarske čestice na kojima je moguća pojedinačna interpolacija, a nalaze se neposredno uz granicu Grada Opatije te je u nastavku razvijeno drugo naselje susjedne općine)
- dio katastarske čestice prometnice koji se nalazi uz izgrađenu česticu zemljišta ili povezuje dvije enklave izgrađenog područja, a duljine je manje od 50 m.

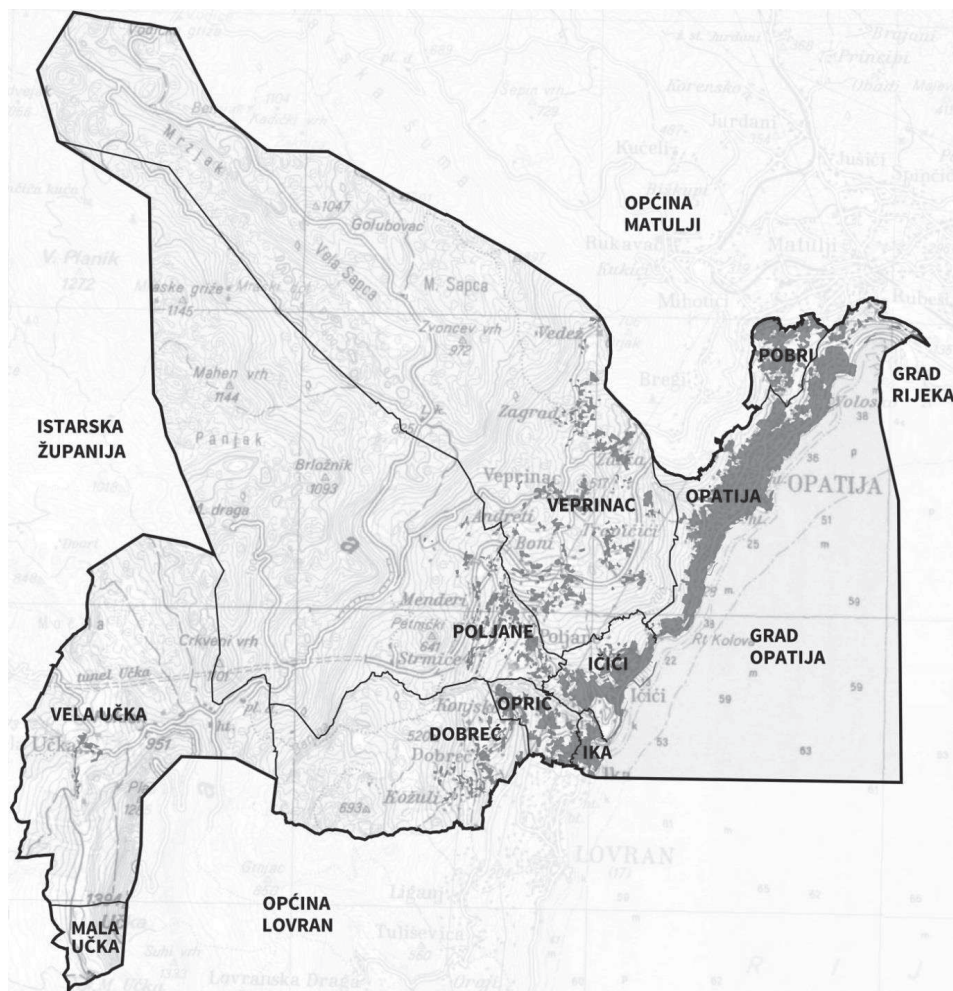
U stvarno izgrađenu površinu uračunate su i površine na obalnom dijelu naselja koje su PPUG-om Opatije utvrđene kao izdvojena građevinska područja izvan naselja sportsko-rekreacijske namjene (uređene plaže) te luke otvorene za javni promet i luke posebne namjene te privezišta (njihovi kopneni dijelovi). Naime, zbog karaktera samog obalnog područja (uređene plaže i kopneni dijelovi lučkih područja) koji su prvenstveno u službi naselja te ih se treba i tretirati kao sastavne dijelove naselja kojemu pripadaju. Ujedno temeljem PPPGŽ-a se izdvojena građevinska područja izvan naselja (osim onih koje je sam PPPGŽ utvrdio) niti ne mogu utvrditi za područja sportsko-rekreacijske namjene, stoga će biti nužno i važeća građevinska područja naselja na taj način izmijeniti prilikom usklađenja PPUG-a Opatije s PPPGŽ-om. Stvarno izgrađene površine naseljskog karaktera u Gradu Opatiji prikazani su u kartogramu 6.

S obzirom na raspoložive podatke o 223 akta o gradnji izdana u razdoblju ovog Izvješća o stanju u prostoru (što ne znači nužno da su sve te građevine izgrađene ili započete), može se procijeniti da je izgrađena površina minimalno veća nego li je iskazana u narednim tablicama.

²⁶ Izvor: Državna geodetska uprava

²⁷ Izvor: Državna geodetska uprava, 2019.

ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENDOVA PROSTORNOG RAZVOJA

Kartogram 6. Stvarno izgrađene površine naseljskog karaktera u Gradu Opatiji²⁸

U tablici 8 iskazana je i stvarno izgrađena površina izvan građevinskih područja naselja određenih PPUG-om - dio su pojedinačne zgrade koje nemaju karakter građevinskog područja, no dio su zgrade izgrađene odmah uz građevinsko područje određeno PPUG-om Opatije. Ovim Izvešćem o stanju u prostoru nije vršena analiza o tome radi li se o postojećim građevinama koje su izgrađene nakon donošenja PPUG-a Opatije ili se radi o nezakonito izgrađenim građevinama.

Tablica 8. Analiza stvarno izgrađenih površina (prema digitalnom ortofotu za 2018. godinu Državne geodetske uprave) u odnosu na površine građevinskih područja naselja utvrđenih PPUG-om Opatije

Građevinsko područje naselja (GPN)	Površina GPN-a (ha)	Izgrađena površina izgrađenog dijela GPN-a (ha)	Izgrađena površina neizgrađenog dijela GPN-a (ha)	Ukupno izgrađena površina unutar GPN-a (ha)	Udio stvarno izgrađene površine u površini GPN-a (%)	Izgrađena površina izvan GPN-a (ha)	Ukupno izgrađena površina unutar i izvan GPN-a (ha)	Udio ukupno izgrađene površine u površini GPN-a + izvan GPN-a (%)
	1	2	3	4 = 2 + 3	5	6	7 = 4 + 6	8
Dobreč N6	35,87	11,19	3,10	14,29	39,9	3,87	18,16	50,6
Ičići N3	88,98	47,00	4,61	51,61	58,0	5,26	56,88	63,9

²⁸ Izrada: JU Zavod za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

Ika	N4	19,87	13,33	1,80	15,14	76,2	1,13	16,26	81,9
M. Učka	N10	1,84	0,44	-	0,44	23,9	0,01	0,45	24,2
Opatija	N1	270,13	189,39	6,83	196,22	72,6	8,81	205,03	75,9
Oprič	N5	46,58	27,16	3,15	30,30	65,1	2,23	32,53	69,8
Pobri	N2	60,33	38,73	3,17	41,90	69,5	1,51	43,41	72,0
Poljane	N7	56,70	21,11	5,19	26,29	46,4	10,35	36,64	64,6
V. Učka	N9	9,31	3,47	-	3,47	37,3	1,36	4,83	51,8
Veprinac	N8	127,39	43,63	13,21	56,84	44,6	6,28	63,12	49,6
Ukupno		717,00	395,4	41,06	436,52	60,9	40,79	477,31	66,6

Izvor: PPUG Opatije i obrada JU Zavod za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije

U odnosu na izgrađene i neizgrađene dijelove građevinskih područja naselja određenih PPUG-om Opatije je u tablici 9 dan i pregled njihovih neizgrađenih površina zaključno s 2018. godinom. U analizu nisu uključeni podaci o uređenim i neuređenim dijelovima jer nisu relevantni za navedenu analizu.

Tablica 9. Analiza stvarno neizgrađenih površina (prema digitalnom ortofotu za 2018. godinu Državne geodetske uprave) u odnosu na površine građevinskih područja naselja utvrđenih PPUG-om Opatije

Građevinsko područje naselja (GPN)		Površina GPN-a	Neizgrađena površina izgrađenog dijela GPN-a	Neizgrađena površina neizgrađenog dijela GPN-a	Ukupno neizgrađena površina izgrađ. i neizgrađ. dijela GPN-a (ha)	Udio neizgrađene površine GPN-a u površini GPN-a (%)
		(ha)	(ha)	(ha)		
		1	2	3	4 = 2 + 3	5
Dobreć	N6	35,87	3,84	17,76	21,61	60,2
Ičići	N3	88,98	2,36	35,01	37,37	42,0
Ika	N4	19,87	0,36	4,36	4,72	23,7
M. Učka	N10	1,84	1,40	-	1,40	76,3
Opatija	N1	270,13	9,69	64,31	74,00	27,4
Oprič	N5	46,58	2,92	13,35	16,26	34,9
Pobri	N2	60,33	8,80	9,66	18,46	30,6
Poljane	N7	56,70	8,73	21,76	30,49	53,8
V. Učka	N9	9,31	5,85	-	5,85	62,8
Veprinac	N8	127,39	14,63	56,08	70,72	55,5
Ukupno		717,00	58,59	222,29	280,89	39,2

Izvor: obrada JU Zavod za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije

Napominje se da je važećim PPUG-om Opatije svako izgrađeno građevno zemljište utvrđeno kao građevinsko područje naselja, te je u prethodnim analizama navedeno na isti način tretirano. Ipak u odnosu na planirani sustav naselja navedeni pristup utvrđivanja svih izgrađenih površina kao površina građevinskog područja naselja je upitan. Ujedno u predmetnoj analizi treba uzeti u obzir i nužne nesukladnosti između utvrđenih obuhvata u PPUG-u Opatije i stvarno izgrađenih površina iskazanih u ovom Izvješću o stanju u prostoru jer su za veći dio obuhvata Grada Opatije (naselja Poljane, Veprinac, Dobreć, Vela i Mala Učka) u PPPUG-u Opatije građevinska područja naselja prikazivana na rasterskom katastarskom planu, a u ovoj analizi je korišten digitalni katastarski plan iz 2017. iz Državne geodetske uprave. Ujedno niti korišteni digitalni katastarski plan se u potpunosti ne poklapa sa službenim digitalnim ortofotom, a homogenizirani katastarski plan još nije izrađen za područje Grada Opatije. Stoga navedene međusobne razlike treba promatrati kao informativan, a ne egzaktni podatak.

ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENOVA PROSTORNOG RAZVOJA

Na temelju prethodnih analiza moguće je utvrditi mogućnost povećanja građevinskih područja naselja određenih PPUG-om Opatije u skladu s kriterijima iz *Zakona o prostornom uređenju* te PPPGŽ-a. Prema *Zakonu o prostornom uređenju* površinu građevinskog područja svakog pojedinog naselja moguće je povećavati ako njegov izgrađeni dio dosegne najmanje 80% ukupne površine građevinskog područja pojedinog naselja. Prema PPPGŽ-u je moguće povećavati građevinska područja naselja ako ukupna površina svih izgrađenih dijelova građevinskih područja naselja dosegne najmanje 80% ukupne površine svih građevinskih područja naselja. Povećanje građevinskih područja naselja moguće je tek kad su zadovoljena oba kriterija.

Prva analiza (tablica 10) utvrđuje mogućnost povećanja građevinskih područja naselja kroz izmjene i dopune važećeg PPUG-a Opatije gdje se unutar neizgrađenog dijela građevinskog područja naselja utvrđuju građevna zemljišta izgrađena u međuvremenu te udio novoizgrađenog dijela građevinskog područja u ukupnoj površini utvrđenog građevinskog područja pojedinog naselja i kumulativno za sva naselja na području Grada Opatije. Na temelju rezultata analize zaključuje se da sa stanjem izgrađenosti zemljišta zaključno s 2018. godinom **kroz izmjene i dopune prostornog plana nije moguće dodatno povećavati građevinska područja naselja.**

Tablica 10. Analiza izgrađenih površina unutar neizgrađenih dijelova građevinskih područja naselja utvrđenih PPUG-om Opatije i novo stanje izgrađenosti građevinskih područja naselja

Naselje	Iz PPUG-a Opatije		Novo stanje izgrađenosti zemljišta		
	Površina građevinskog područja naselja (GPN)	Površina izgrađenog dijela GPN-a	Novoizgrađena površina neizgrađenog dijela GPN-a	Nova površina izgrađenog dijela GPN-a	Udio izgrađenog dijela GPN-a prema PPUG-u + novoizgrađenog dijela GPN-a u odnosu na ukupni GPN (%)
	(ha)	(ha)	(ha)	(ha)	
	1	2	3	4 = 2 + 3	5
Dobreč	35,87	15,03	3,10	18,13	50,5
Ičići	88,98	49,34	4,61	53,95	60,6
Ika	19,87	13,70	1,80	15,5	78,0
Mala Učka	1,84	1,84	-	1,84	100,0
Opatija	270,13	198,98	6,83	205,81	76,2
Oprič	46,58	30,07	3,15	33,22	71,3
Pobri	60,33	47,51	3,17	50,68	84,0
Poljane	56,70	29,82	5,19	35,01	61,7
Vela Učka	9,31	9,31	-	9,31	100,0
Veprinac	127,39	58,25	13,21	71,46	56,1
Ukupno	717,00	453,85	41,06	494,91	69,0

Izvor: PPUG Opatije i obrada JU Zavod za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije

Druga analiza (tablica 11) utvrđuje mogućnost utvrđivanja građevinskih područja naselja kroz izradu novog prostornog plana uređenja, a kao polazište za utvrđivanje izgrađenog dijela građevinskog područja pojedinog naselja uzima se stvarno izgrađena površina. Prilikom ove analize je kao stvarna izgrađena površina uzeta u obzir najveća moguća ukupna površina, analogno izrađenom važećem PPUG-u Opatije (kojim je svaka izgrađena čestica zemljišta utvrđena kao izgrađeni dio građevinskog područja naselja). Ipak treba uzeti u obzir da će se kod izrade novog prostornog plana uređenja pristupiti i stručno utemeljenoj ocjeni o pozicioniranju površina naselja, dok će se neke izgrađene građevne čestice trebati tretirati kao izgrađene izvan građevinskih područja naselja (jer za njih ne postoji planerska osnova za daljnjim budućim širenjem i stvaranjem sustavno planiranog naselja u sklopu cjelovite mreže naselja). U odnosu na tako utvrđenu izgrađenu površinu koja bi činila nove izgrađene dijelove građevinskih područja u novom prostornom planu analizirana je mogućnost

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

planiranja daljnjeg razvoja pojedinog naselja u skladu s kriterijima iz *Zakona o prostornom uređenju* te PPPGŽ-a. Prema *Zakonu o prostornom uređenju* je, u odnosu na površinu izgrađenog dijela građevinskog područja svakog pojedinog naselja, moguće planirati na dodatnih 20% te površine. Prema PPPGŽ-u je, u odnosu na ukupnu površinu izgrađenih dijelova građevinskih područja svih naselja, moguće planirati na dodatnih 20% te površine. Na temelju rezultata analize zaključuje se da je sa stanjem izgrađenosti zemljišta naseljskog karaktera zaključno s 2018. godinom **kroz izradu novog prostornog plana moguće ostvariti manju površinu pojedinog građevinskog područja naselja, a time i manju ukupnu površinu građevinskih područja svih naselja u odnosu na površine građevinskih područja utvrđenih u važećem PPUG-u Opatije.**

Tablica 11. Analiza stvarno izgrađenih površina (u skladu s uobičajenom naseljskom namjenom) unutar obuhvata Grada Opatije i usporedba s ukupnim površinama GPN-a iz PPUG-a Opatije

Naselje	Stvarna izgrađenost zemljišta naseljskog karaktera		
	Ukupna stvarno izgrađena površina (površina mogućeg novoplaniranog izgrađenog dijela GPN-a) (ha)	Površina mogućeg novoplaniranog neizgrađenog dijela GPN-a (20% novoplaniranog izgrađenog dijela GPN-a) (ha)	Površina mogućeg GPN-a (ha)
Dobreć	18,16	3,63	21,79
Ičići	56,88	11,38	68,26
Ika	16,26	3,25	19,51
Mala Učka	0,45	0*	0,54
Opatija	205,03	41,01	246,04
Oprič	32,53	6,51	39,04
Pobri	43,41	8,68	52,09
Poljane	36,64	7,33	43,97
Vela Učka	4,83	0*	5,80
Veprinac	63,12	12,62	75,74
Ukupno	477,31	95,46	572,77
Ukupno	Usporedba s ukupnim površinama iz PPUG-a Opatije		
	Površina izgrađenog dijela GPN-a (ha)	Površina neizgrađenog dijela GPN-a (ha)	Površina građevinskog područja naselja (GPN) (ha)
Ukupno	453,85	263,15	717,00

* nije moguće povećavati temeljem Prostornog plana Parka prirode Učka²⁹

Izvor: PPUG Opatije i obrada JU Zavod za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije

Prethodna analiza građevinskih područja naselja pokazuje da Grad Opatija na svom području raspolaže dovoljnom površinom koja je namijenjena daljnjem razvoju naselja, a ta rezerva iznosi 29% u ukupnoj površini građevinskih područja naselja utvrđenih PPUG-om. Ako se pri tome uzme da je naseljsku izgradnju moguće dalje ostvarivati i u sada PPUG-om utvrđenim izgrađenim građevinskim područjima (s obzirom da su ona utvrđena prema kriterijima propisanim starim *Zakonom o prostornom uređenju i gradnji* kako je obrazloženo u uvodnom dijelu ovog poglavlja) raspoložive rezerve su i veće od utvrđenih 29%. Navedeno pokazuje da Grad Opatija u bližem planskom razdoblju neće morati povećavati obuhvate područja namijenjenih naseljskoj izgradnji.

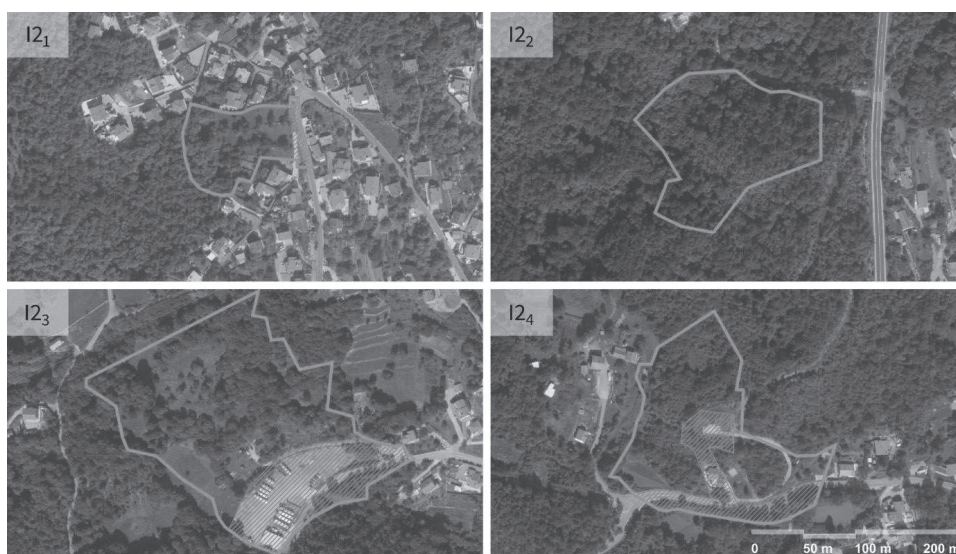
II.1.2.2. Izdvojena građevinska područja izvan naselja

Površine za izdvojena građevinska područja izvan naselja (IGPIN) su u ovom pregledu dane na temelju grafičkog dijela PPUG-a Opatije i digitalnog ortofota za 2018. godinu Državne geodetske uprave.

²⁹ Narodne novine br. 24/06

ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENOVA PROSTORNOG RAZVOJA

a) Proizvodna, pretežito zanatska namjena (I2) - Na području Grada Opatije planirano je četiri izdvojena građevinska područja izvan naselja proizvodne, pretežito zanatske namjene (I2) prikazana na kartogramu 7, ukupne površine 8,55 ha (tablica 12), od kojih su tri djelomično izgrađena pri čemu treba napomenuti da su zone Zagrad (I2₃) i Veprinac (I2₄) djelomično izgrađene građevinama nezanatske namjene, stoga izgrađeni dio navedenih zona nije u potpunosti priveden planiranoj namjeni. Prema PPUG-u Opatije neizgrađene proizvodne zone Konjsko (I2₁), Zagrad (I2₃) i Veprinac (I2₄) utvrđene su kao uređene te za njih nije propisana obveza izrade urbanističkih planova uređenja dok je proizvodna zona Puhari utvrđena kao neuređena te je za nju propisana obveza izrade urbanističkog plana uređenja, a koja još nije započela. Zone su namijenjena smještaju građevina zanatske proizvodnje te poslovnih građevina trgovačkih, uslužnih i komunalno-servisnih djelatnosti, a na način prihvatljiv za okoliš.



Kartogram 7. Izdvojena građevinska područja proizvodne, pretežito zanatske namjene (I2) s prikazom izgrađenih dijelova³⁰

Tablica 12. Izdvojena građevinska područja izvan naselja, proizvodne, pretežito zanatske namjene (I2)

Oznaka	Naziv zone	Naselje	Izgrađeni dio IGPIN-a (ha)	Neizgrađeni dio IGPIN-a (ha)	Ukupna površina IGPIN-a (ha)	Stvarno izgrađena površina IGPIN-a (ha)
I2 ₁	Konjsko	Oprič	-	0,75	0,75	0,08
I2 ₂	Puhari	Poljane	-	1,75	1,75	-
I2 ₃	Zagrad	Veprinac	-	3,77	3,77	0,96
I2 ₄	Veprinac	Veprinac	-	2,28	2,28	0,59
Ukupno			-	8,55	8,55	1,63

Izvor: PPUG Opatije i analiza izrađivača Izvješća o stanju u prostoru

b) Poslovna, pretežito uslužna namjena (K1) - Na području Grada Opatije planirano je samo jedno izdvojeno građevinsko područje izvan naselja poslovne, pretežito uslužne namjene (K1) prikazano na kartogramu 8 - na lokaciji uz naselje Pobri ukupne površine 1,61 ha (tablica 13), a koje je

³⁰ Prikazani izgrađeni dijelovi ne odnose se na realizaciju zone privođenjem planiranoj namjeni već zatečena izgrađenost (pristupna prometnica naselju, parkirališne površine). Predmetna izgrađenost nije izvedena temeljem cjelovitog rješavanja planiranih proizvodnih zona. Izvor: PPUG Opatije i obrada JU Zavod za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

djelomično izgrađeno (unutar zone izgrađena je građevina neposlovne namjene, stoga izgrađeni dio građevinskog područja nije priveden planiranoj namjeni) i prema PPUG-u Opatije je u cijelosti uređeno te je obuhvaćeno granicom *Urbanističkog plana uređenja naselja Pobri (uključivo namjenu K1 i R7) (UPU 6)*³¹. Zona je namijenjena smještaju građevina trgovačkih, uslužnih i komunalno servisnih djelatnosti na način prihvatljiv za okoliš.



Kartogram 8. Izdvojeno građevinsko područje poslovne, pretežito uslužne namjene (K1) s prikazom izgrađenog dijela³²

Tablica 13. Izdvojeno građevinsko područje izvan naselja, poslovne, pretežito uslužne namjene (K1)

Oznaka	Naselje	Izgrađeni dio IGPIN-a (ha)	Neizgrađeni dio IGPIN-a (ha)	Ukupna površina IGPIN-a (ha)	Stvarno izgrađena površina IGPIN-a (ha)
K1	Pobri	-	1,61	1,61	0,35

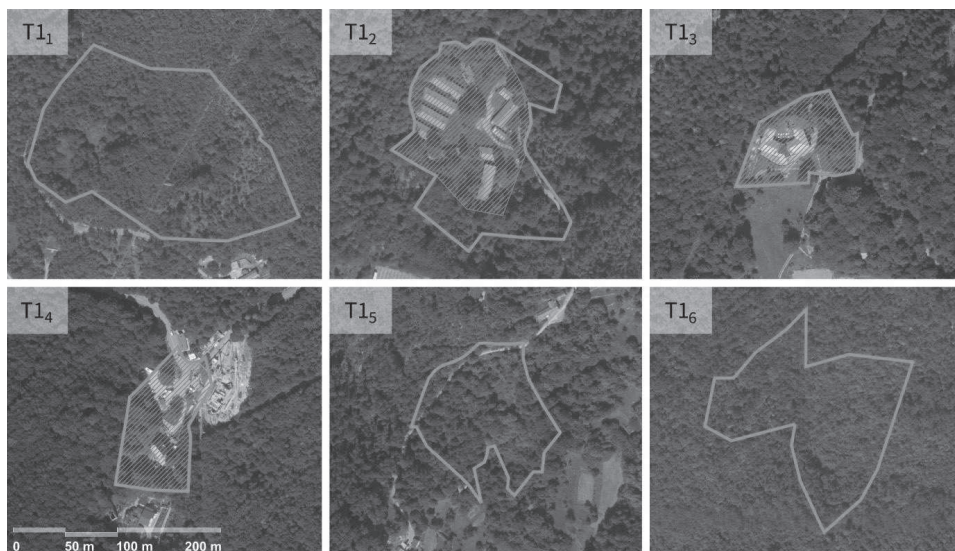
Izvor: PPUG Opatije i analiza izrađivača Izvješća o stanju u prostoru

c) Ugostiteljsko-turistička namjena - Od 15 izdvojenih građevinskih područja izvan naselja ugostiteljsko-turističke namjene planiranih PPUG-om Opatije, šest je planirano kao područje za izgradnju ugostiteljsko-turističkih građevina iz skupine hoteli, vrste hotel (T1), a prikazane su na kartogramu 9, te devet za izgradnju ugostiteljsko-turističkih građevina iz skupine hoteli, vrste turističko naselje (T2), prikazane na kartogramu 10. Niti jedno građevinsko područje nije privedeno planiranoj namjeni, a uglavnom su i neizgrađena (tablice 14 i 15). PPPGŽ planira sedam takvih područja (četiri kao T1 i tri kao T2), dok osam planira priključiti naseljima (T1₁, T1₅, T2₁, T2₂, T2₅, T2₆, T2₈, T2₉).

³¹ Službene novine Primorsko-goranske županije br. 15/12

³² Izvor: PPUG Opatije i obrada JU Zavod za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije

ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENDOVA PROSTORNOG RAZVOJA



Kartogram 9. Izdvojena građevinska područja izvan naselja ugostiteljsko-turističke namjene (T1), vrste hotel³³

Tablica 14. Izdvojena građevinska područja izvan naselja, ugostiteljsko-turističke namjene (T)

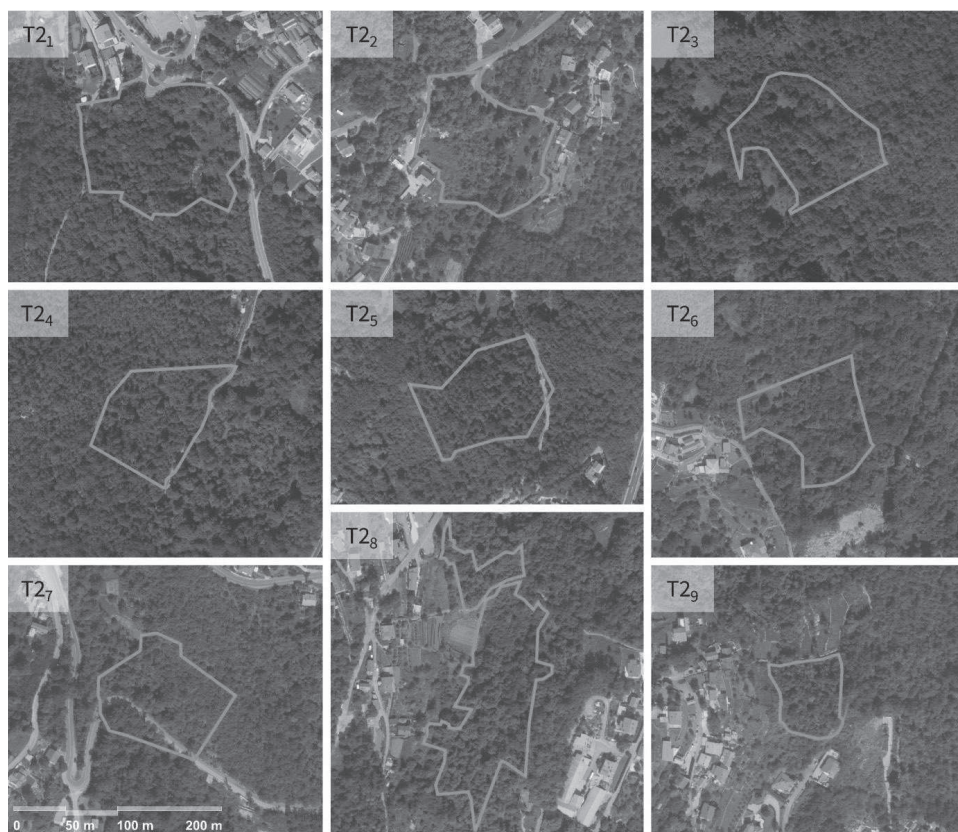
Oznaka	Naziv	Naselje	Izgrađeni dio IGPIN-a (ha)	Neizgrađeni dio IGPIN-a (ha)	Ukupna površina IGPIN-a (ha)
T1 ₁	Sv. Juraj	Veprinac	-	3,19	3,19
T1 ₂	Doli	Poljane	- ³⁴	0,73	2,23
T1 ₃	Poklon I	Vela Učka	0,72	-	0,72
T1 ₄	Poklon II	Vela Učka	0,81	-	0,81
T1 ₅	Vedež	Veprinac	-	1,28	1,28
T1 ₆	Katinići	Veprinac	-	1,95	1,95
T2 ₁	Veprinac	Veprinac	-	1,64	1,64
T2 ₂	Dobreć	Dobreć	-	1,22	1,22
T2 ₃	Škofi	Veprinac	-	1,11	1,11
T2 ₄	Zagrad	Veprinac	-	0,93	0,93
T2 ₅	Travičići	Veprinac	-	0,94	0,94
T2 ₆	Šavroni	Veprinac	-	0,92	0,92
T2 ₇	Okoli Dujmić	Veprinac	-	0,97	0,97
T2 ₈	Menderi	Poljane	-	1,59	1,59
T2 ₉	Krasa	Dobreć	-	0,43	0,43
Ukupno			3,03	16,90	19,93

Izvor: PPUG Opatije

³³ Izvor: PPUG Opatije i obrada JU Zavod za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije

³⁴ Unutar obuhvata predmetnog izdvojenog građevinskog područja izvan naselja izgrađene su građevine koje nisu privedene ugostiteljsko-turističkoj namjeni, već se radi o građevinama u lošem stanju koje je potrebno rušiti, a površina izgrađenog dijela koju zauzimaju iznosi 1,5 ha.

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.



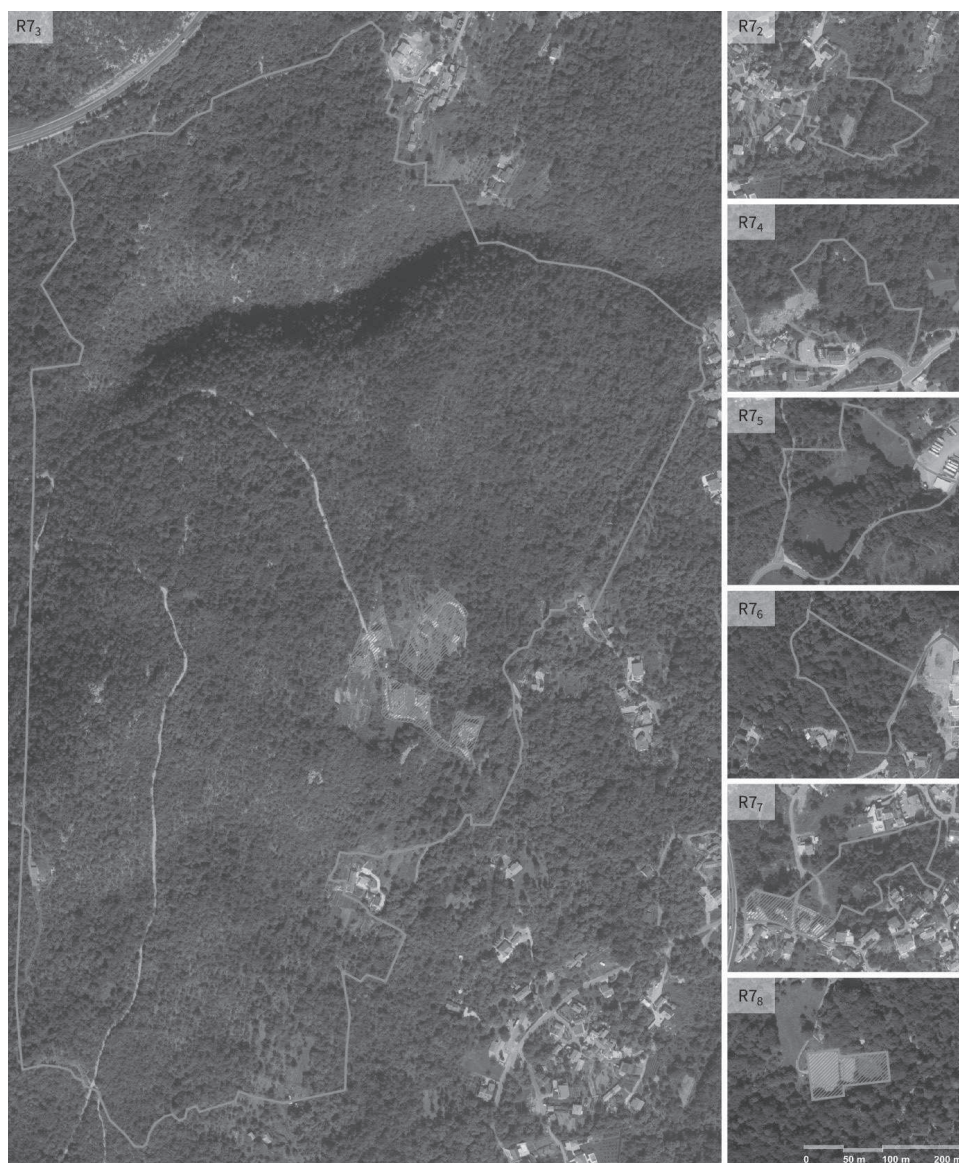
Kartogram 10. Izdvojena građevinska područja izvan naselja ugostiteljsko-turističke namjene (T2), vrste turističko naselje³⁵

d) Sportsko-rekreacijska namjena - PPUG-om je planirano ukupno 17 izdvojenih građevinskih područja izvan naselja sportsko-rekreacijske namjene - kupališta (R6) od kojih se njih 12 planira kao uređene plaže ukupne površine kopnenog dijela 6,20 ha, a pet kao stjenovite plaže ukupne površine kopnenog dijela 2,12 ha. Za sve plaže utvrđuje se i akvatorij kupališta načelno u dubini od 150 m od obalne crte. Sve utvrđene plaže su postojeće, uređene plaže su opremljene i kontinuirano se koriste tijekom sezone kupanja. Treba napomenuti da se radi o plažama koje su u funkciji naselja uz koja se nalaze: Opatiju, Ičiće i Iku te da je neosnovano njihovo izdvajanje iz građevinskih područja naselja.

Nadalje PPUG-om je planirano sedam izdvojenih građevinskih područja izvan naselja sportsko-rekreacijske namjene (R7) s mogućnošću izgradnje uređenja površina sa ili bez izgradnje pratećih građevina (dvorane, bazeni, društveni - klupski, ugostiteljski, sanitarni prostori i dr.) (kartogram 11). Zona R7₃ planira se kao golfsko igralište. Osim zone u statističkom naselju Vela Učka (R7₈) koje je u potpunosti izgrađeno, ostale zone su neizgrađene (tablica 15), a postojeća izgrađenost je namjene koja nije sportska ili rekreacijska već naseljska.

³⁵ Izvor: PPUG Opatije i obrada JU Zavod za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije

ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENDOVA PROSTORNOG RAZVOJA



Kartogram 11. Izdvojena građevinska područja izvan naselja sportsko-rekreacijske namjene (R7)³⁶

Tablica 15. Izdvojena građevinska područja izvan naselja, sportsko-rekreacijske namjene (R7)

Oznaka	Naziv	Naselje	Izgrađeni dio IGPIN-a (ha)	Neizgrađeni dio IGPIN-a (ha)	Ukupna površina IGPIN-a (ha)	Stvarno izgrađena površina IGPIN-a (ha)
R7 ₂	Dobreć	Dobreć	-	1,21	1,21	-
R7 ₃	Dobreć	Dobreć	-	76,86	76,86	1,27

³⁶ Izvor: PPUG Opatije i obrada JU Zavod za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

R7 ₄	Šavroni	Veprinac	-	1,47	1,47	-
R7 ₅	Veprinac	Veprinac	-	2,64	2,64	-
R7 ₆	Zagrad	Veprinac	-	1,41	1,41	-
R7 ₇	Pobri	Pobri	-	1,51	1,51	0,35
R7 ₈	Poklon I	Dobreć, Oprić, Poljane	0,46	-	0,46	0,46
Ukupno			0,46	85,10	85,56	2,08

Izvor: PPUG Opatije i analiza izrađivača Izvješća o stanju u prostoru

e) Javna i društvena namjena (D) - PPUG-om su planirana tri izdvojena građevinska područja društvene (javne) namjene (D) za razvoj posjetiteljsko-informacijskih centara te su sva tri unutar obuhvata Parka prirode Učka. U zoni D1₂ je izgrađena građevna čestica što čini cjelovitu zonu, ali sama zona nije privedena planiranoj namjeni. Površine zona prikazane su na kartogramu 12 i u tablici 16.



Kartogram 12. Izdvojena građevinska područja izvan naselja društvene (javne) namjene (D)³⁷

Tablica 16. Izdvojena građevinska područja izvan naselja, društvena (javna) namjena (D)

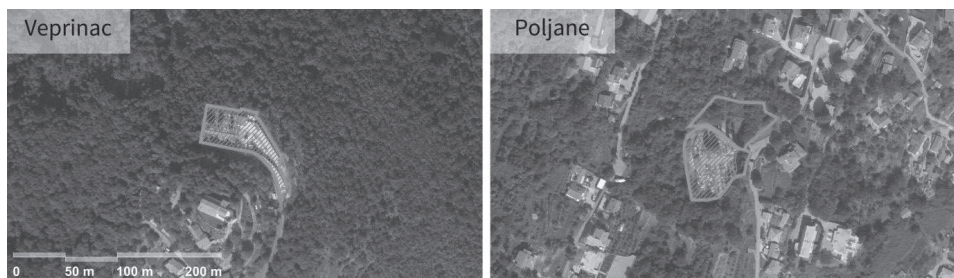
Oznaka	Naziv	Naselje	Izgrađeni dio IGPIN-a (ha)	Neizgrađeni dio IGPIN-a (ha)	Ukupna površina IGPIN-a (ha)	Stvarno izgrađena površina IGPIN-a (ha)
D1 ₁	Poklon III	Vela Učka	-	1,07	1,07	-
D1 ₂	Poklon II	Vela Učka	-	0,51	0,51	0,51
D1 ₃	Doli	Poljane	-	0,87	0,87	-
Ukupno			0,00	2,45	2,45	0,51

Izvor: PPUG Opatije i analiza izrađivača Izvješća o stanju u prostoru

f) Groblja (G) - PPUG-om Opatije planirana su dva izdvojena građevinska područja izvan naselja namijenjena grobljima: uz naselja Poljane i Veprinac (kartogram 13 i tablica 17), kojim se oba postojeća groblja planiraju proširiti, a u izvještajnom razdoblju proširenje groblja Veprinac je i realizirano.

³⁷ Izvor: PPUG Opatije i obrada JU Zavod za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije

ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENOVA PROSTORNOG RAZVOJA

Kartogram 13. Izdvojena građevinska područja izvan naselja - groblja³⁸

Tablica 17. Izdvojena građevinska područja izvan naselja, groblja (G)

Groblje naselja	Izgrađeni dio IGPIN-a (ha)	Neizgrađeni dio IGPIN-a (ha)	Ukupna površina IGPIN-a (ha)	Stvarno izgrađena površina IGPIN-a (ha)
Veprinac	0,15	0,13	0,28	0,28
Poljane	0,30	0,22	0,52	0,30
Ukupno	0,45	0,35	0,80	0,58

Izvor: PPUG Opatije i analiza izrađivača Izvješća o stanju u prostoru

Temeljem analize svih izdvojenih građevinskih područja izvan naselja utvrđuje se da ona uglavnom razmještena izvan gusto izgrađenog obalnog područja, predstavljaju potencijal za daljnji razvoj Grada Opatije, ali se još od njihova planiranja već godinama ne realiziraju. Iako su pojedina djelomično realizirana, s obzirom da se radi ili o građevinama koje je potrebno rušiti ili o građevinama koje su uglavnom namijenjene stanovanju, te realizacije ne mogu se smatrati kao privedenost prostora planiranoj namjeni. Temeljem navedenog uputno je preispitati opravdanost planiranja tih zona.

II.1.2.3. Područja izvan građevinskih područja³⁹

Područja sportsko-rekreacijske namjene

Osim navedenih izdvojenih građevinskih područja sportsko-rekreacijske namjene, izvan građevinskog područja naselja, PPUG planira i područja sportsko-rekreacijske namjene za koje se ne određuje građevinsko područje i to kao rekreaciju u zoni zelenila na području Preluka (R8) površine 18,43 ha gdje se dozvoljava uređenje prostora parkovnog tipa namijenjenog rekreaciji bez izgradnje građevina i uređenja rekreacijskih površina te prirodna plaža na obalnom dijelu Preluka površine 0,28 ha.

Područja za potrebe obrane

Kao lokalitet od interesa za obranu, kao područje posebne namjene, označen je radarski položaj „Učka“ za koji PPUG-om Opatije nije planirana zona.

II.2. Sustav naselja

Grad Opatija se sastoji od deset naselja: Dobreć, Ičići, Ika, Mala Učka, Opatija, Oprič, Pobri, Poljane, Vela Učka i Veprinac. Središnje gradsko naselje je Opatija.

Naselje (grad) Opatija predstavlja povijesni centar gradskog područja te nosi sve upravne funkcije kao i većinu društvenih i gospodarskih funkcija. Zbog atraktivnosti obalnog područja koncentracija

³⁸ Izvor: PPUG Opatije i obrada JU Zavod za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije³⁹ Prirodna područja (poljoprivredne i šumske površine te vode i more) obrađeni su u poglavlju II.5.1.1. Korištenje prirodnih resursa.

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

izgradnje proteže se i na moru bliže dijelove ostalih naselja (Ičići, Ika, Oprič, Pobri). Naselja Grada Opatije izvan užeg obalnog područja su ruralnog karaktera, odnosno možda ih je bolje nazvati eksurbanim (izvangradskim) naseljima, zbog izostanka uloge poljoprivrede (koja je glavna odlika ruralnosti), nedostatka javnih i društvenih naseljskih sadržaja te djelomično prisutnosti vikendaških i apartmanskih kuća.

II.2.1. Obilježja izgrađenih struktura naselja

Obalni prostor opatijske rivijere, zahvaljujući svojoj atraktivnosti i prirodnim osobitostima, razvio se još u devetnaestom stoljeću kao ekskluzivno ljetovalište i cijenjeno lječilište. Istovremeno s izgradnjom ladanjskih vila uređivane su javne površine s osobito njegovanim parkovima i šetnicama. Još tijekom prošlog stoljeća započela je prenamjena nekadašnjih vila u stanove ili odmarališta. Nakon toga započinje intenzivna izgradnja kojom se naselje širi prema zaleđu te duž obale, rezultirajući spajanjem obalnih naselja u kontinuirano izgrađeno područje (nedostatak neizgrađenih koridora prema obali). Intenzivnu izgradnju čine hoteli, višestambene i poslovne zgrade, a kasnije kuće za odmor te posljednjih godina i apartmanske zgrade, često neprilagođenih obilježjima postojeće izgrađene strukture i krajolika. Recentnu izgradnju također nije pratila odgovarajuća opremljenost komunalnom infrastrukturom.

Izgrađene strukture u zaleđu odlikuje raspršeni oblik izgradnje, bez jasnih centara naselja, potpuno izostajanje javnih sadržaja, bez sustavno uređene prometne povezanosti, prilagođavanje izgradnje postojećim oblicima katastarskih čestica odnosno izostajanje urbanističke parcelacije.

Područje Parka prirode Učka uvažava razvoj temeljen na zaštiti prirode i prostorno-planskim dokumentima više razine.

Prikaz gustoće naseljenosti, kao i odnosa površine pojedinog građevinskog područja naselja, odnosno površine izgrađenog dijela toga naselja i broja stanovnika dan je u tablici 18.

Tablica 18. Gustoća stanovništva po naseljima Grada Opatije

Naselje	Broj stanovnika	Površina naselja iz Središnjeg registra prostornih jedinica (ha)	Gustoća naseljenosti (st/ha)	Površina građevinskog područja naselja (GPN) (ha)	Broj stanovnika/ Površina GPN-a (st/ha)	Površina izgrađenog dijela GPN-a (ha)	Broj stanovnika/ Površina izgrađenog dijela GPN-a (st/ha)
Dobreć	378	564,82	0,67	35,87	10,54	15,03	25,15
Ičići	866	131,50	6,59	88,98	9,73	49,34	17,55
Ika	377	22,99	16,40	19,87	18,97	13,70	27,52
Mala Učka	1	85,82	0,01	1,84	0,54	1,84	0,54
Opatija	6.657	350,55	18,99	270,13	24,64	198,98	33,46
Oprič	711	82,77	8,59	46,58	15,26	30,07	23,64
Pobri	1.114	86,21	12,92	60,33	18,47	47,51	23,45
Poljane	534	2054,43	0,26	56,70	9,42	29,82	17,91
Vela Učka	40	983,97	0,04	9,31	4,30	9,31	4,30
Veprinac	981	2358,79	0,42	127,39	7,70	58,25	16,84
Ukupno	11.659	6.721,85	1,73	717,00	16,26	453,85	25,69

Izvor: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine, PPUG Opatije

Iako je na obalnom području Republike Hrvatske prisutan trend realizacije vikendaških i apartmanskih kuća, kao i napuštanje postojećeg stambenog fonda radi iznajmljivanja, navedeno još uvijek ne prevladava u Gradu Opatiji. Ipak, podatke koji su izraženi prema Popisu stanovništva 2011.

ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENDOVA PROSTORNOG RAZVOJA

godine treba uzeti s rezervom jer trend masovnog iznajmljivanje privatnog smještaja bilježi značajan porast posljednjih godina. Tablicom 19 se kroz broj izgrađenih stanova (zbroj stanova za stalno stanovanje, stanova koji se koriste povremeno i stanova u kojima se samo obavlja djelatnost) prikazuje postojeću gustoću izgrađenosti na području pojedinog naselja (podaci o broju postojećih zgrada nisu raspoloživi) te se također prikazuje udio stanova za stalno stanovanje u ukupnom broju stanova.

Tablica 19. Broj i gustoća stanova po naseljima Grada Opatije

Naselje	Broj stanova za stalno stanovanje	Ukupan broj stanova (stambenih jedinica)	Udio stanova za stalno stanovanje u ukupnom broju stanova (%)	Površina izgrađenog dijela GPN-a (ha)	Broj stanova/Površina izgrađenog dijela GPN-a (stan/ha)
Dobreć	184	208	88,46	15,03	13,84
Ičići	553	711	77,78	49,34	14,41
Ika	235	237	99,16	13,70	17,30
Mala Učka	1	5	20,00	1,84	2,72
Opatija	3.574	4.010	89,13	198,98	20,15
Oprič	311	367	84,74	30,07	12,20
Pobri	537	568	94,54	47,51	11,96
Poljane	279	310	90,00	29,82	10,40
Vela Učka	14	39	35,90	9,31	4,19
Veprinac	447	490	91,22	58,25	8,41
Ukupno	6.135	6.945	88,34	453,85	15,30

Izvor: Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. godine, Stanovi prema načinu korištenja, po naseljima, DZS RH, Zagreb; PPUG Opatije

Kako točna statistika podataka o starosti izgrađenih zgrada ne postoji, u dokumentu *Procjena rizika od velikih nesreća za područje Grada Opatije*⁴⁰ izvršena je procjena prvenstveno za stambene zgrade stalnog stanovanja (4.701) koja je:

- oko 30% (1400) zgrada izgrađeno je prije 1945. godine
- oko 20% (900) zgrada izgrađeno je u periodu od 1946.-1964. godine
- oko 20% (950) zgrada izgrađeno je u periodu od 1965.-1981. godine
- oko 10% (500) zgrada izgrađeno je u periodu 1982.-1998. godine
- oko 20% (950) zgrada izgrađeno je u periodu poslije 1998. godine

Pojedina naselja imala su istaknute periode (desetljeća) zastoja odnosno intenzivne periode gradnje zgrada. Naselja izvan obalnog područja novije su gradnje. 60-tih godina prošlog stoljeća počinje pojačana izgradnja obiteljskih kuća i višestambenih zgrada.

II.2.2. Mreža društvenih djelatnosti po naseljima⁴¹

Društvene djelatnosti utječu na razvoj gospodarstva te unapređuju odnose u zajednici, stoga su od iznimnog značenja za cjelokupni razvoj gradskog područja i njegova okruženja. U nastavku je po naseljima prikazana mreža društvenih djelatnosti na kraju razmatranog izvještajnog razdoblja.

U naselju Opatiji se nalaze:

uredi i službe državne i županijske uprave:

- Ured državne uprave u Primorsko-goranskoj županiji – ispostava Opatija

⁴⁰ Službene novine Primorsko-goranske županije br. 6/18

⁴¹ Podaci prema *Strategija razvoja Grada Opatije 2014.-2020.* te internetskim izvorima navedenim u poglavlju V.

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

- Primorsko-goranska županija - ispostava Upravnog odjela za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša
- Ministarstvo financija, Porezna uprava – Područni ured Rijeka – Ispostava Opatija
- Ministarstvo unutarnjih poslova – Policijska uprava primorsko-goranska - Policijska postaja Opatija
- Državna geodetska uprava - Područni ured za katastar Rijeka - Odjel za katastar nekretnina Opatija
- Općinski sud u Rijeci, Stalna služba u Opatiji
- Prekršajni sud u Opatiji⁴²
- Općinsko državno odvjetništvo u Opatiji
- Županijska lučka uprava Opatija-Lovran-Mošćenička Draga
- Lučka kapetanija Rijeka - Ispostava Opatija

gradske službe - Gradska uprava Grada Opatije (Ured Grada⁴³, Upravni odjel za financije i društvene djelatnosti, Upravni odjel za komunalni sustav i zaštitu okoliša, Upravni odjel za prostorno uređenje)

tvrtke kojima je osnivač Grad Opatija, a sjedište im je u Gradu Opatiji:

- Opatija 21 d.o.o., Opatija
- Parkovi d.o.o., Opatija
- Liburnijske vode d.o.o., Ičići
- Nova Liburnija d.o.o., Opatija

ostale službe, ustanove, javni i društveni sadržaji i mjesni odbori:

- Javna vatrogasna postrojba Opatija u Vatrogasnom domu u Opatiji (u kojem je smješteno i Dobrovoljno vatrogasno društvo „Opatija“)
- Hrvatski zavod za zapošljavanje - Regionalni ured Rijeka – Ispostava Opatija
- Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje - Ispostava u Opatiji
- Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje – Regionalni ured Rijeka – Ispostava Opatija
- Nastavni zavod za javno zdravstvo Primorsko-goranske županije – Ispostava Opatija
- Zavod za hitnu medicinu Primorsko-goranske županije – Ispostava Opatija
- Dom zdravlja Primorsko-goranske županije - Ispostava Opatija
- Turistička ambulanta Opatija
- druge zdravstvene ustanove u privatnom/mješovitom vlasništvu
- Poliklinika za hemodijalizu „Interdial“
- Specijalna bolnica Thalassotherapie
- Centar za socijalnu skrb Opatija sa sjedištem u Opatiji
- Dom za starije osobe „Volosko“
- Hrvatski crveni križ – Gradsko društvo Crvenog križa Opatija
- Hrvatska pošta, Poštanski uredi Opatija, 51410 i 51413
- FINA – poslovnica Opatija
- Banke – poslovnice (7)
- Turistička zajednica Kvarnera
- Turistička zajednica grada Opatije
- Gradska knjižnica i čitaonica „Viktor car Emin“
- Zgrade za kulturu: Ljetna pozornica, Švicarska kuća, Kulturno-turistički centar „Gervais“, Umjetnički paviljon „Juraj Šporer“ i vila Angiolina
- Dječji vrtić Opatija – vrtići Opatija i Volosko

⁴² Stupanjem na snagu Zakona o područjima i sjedištima sudova (Narodne novine br. 67/18) su nakon izvještajnog razdoblja reorganizirani Općinski i Prekršajni sud u Rijeci (Prekršajni sud je pripojen Općinskom sudu) te reorganizirani Općinski sud u Rijeci i sada obuhvaća Stalnu službu u Opatiji.

⁴³ Nakon izvještajnog razdoblja naziv Ured Grada zamijenjen je nazivom Upravni odjel za lokalni politički sustav i upravljanje imovinom

ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENDOVA PROSTORNOG RAZVOJA

- obrazovne ustanove: Osnovna škola „Rikard Katalinić Jeretov“, Glazbena škola „Mirković - osnovnoškolsko i srednjoškolsko glazbeno obrazovanje⁴⁴, Gimnazija „Eugena Kumičića“ Opatija, Hotelijersko-turistička škola Opatija, Ugostiteljska škola Opatija i Obrtnička škola Opatija
- Jean Monnet međusveučilišni centar izvrsnosti
- sportske dvorane „Marino Cvetković“ i „Dom Liburnija“ (Volosko)
- vjerske zgrade: župna crkva Sv. Jakova sa samostanom, rezidencijom Družbe Isusove i domom duhovnih vježbi te centrom za duhovnu pomoć, Crkva navještenja Blaženoj Djevici Mariji, Evangelička crkva, Crkva Sv. Ane, Crkva Sv. Roka
- veterinarska ambulanta
- mjesni odbori u Opatiji (8).

U naselju Dobreću se nalaze:

- područna škola Dobreć kao dio OŠ Viktora Cara Emina u Lovranu
- planinarski dom „Poklon“
- mjesni odbor „Dobreć“.

U naselju Ičićima se nalaze:

- Hrvatska pošta, Poštanski ured Ičići, 51414
- Turistička zajednica mjesta Ičići
- vrtić Ičići, dio Dječjeg vrtića Opatija
- područna škola OŠ „Rikard Katalinić Jeretov“
- Kapela sv. Ivana od Boga
- mjesni odbor „Ičići“.

U naselju Iki se nalaze:

- Fakultetu za menadžment i turizam u ugostiteljstvu
- mjesni odbori „Ika“ i „Oprič“.

U naselju Pobrima se nalaze:

- Crkva sv. Ane
- mjesni odbor „Pobri“.

U naselju Poljanama se nalaze:

- Crkva sv. Petra
- mjesni odbor „Poljane“.

U naselju Veprincu se nalaze:

- vrtić Veprinac, dio Dječjeg vrtića Opatija
- područna škola OŠ „Rikard Katalinić Jeretov“
- crkva Sv. Marka
- crkva Sv. Jelene Križarice
- mjesni odbor „Veprinac-Učka“.

U naselju Veloj Učki se nalazi Dobrovoljno vatrogasno društvo „Učka“.

U naseljima Opriču i Maloj Učki nema javnih i društvenih sadržaja.

Može se zaključiti da je postojeći raspored upravnih, javnih i društvenih sadržaja usmjeren na uže obalno područje, i to gotovo svi sadržaji smješteni su u naselju Opatiji, kao centralnom naselju Grada Opatije. U naseljima u zaleđu sadržaji društvene i javne namjene su nedostatni. Konfiguracija terena

⁴⁴ Glazbena škola „Mirković“ je nakon izvještajnog razdoblja ovog Izvješća o stanju u prostoru prestala s radom.

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

i nezadovoljavajuća prometna povezanost zaleđa tamošnjim stanovnicima značajno otežava korištenje društvenih i javnih sadržaja smještenih uz obalno područje.

Zdravstvene ustanove

Sustav zdravstvene zaštite Grada Opatije odvija se na primarnoj i sekundarnoj razini te na razini zdravstvenog zavoda. Primarna zdravstvena zaštita na području Grada pokrivena je radom Doma zdravlja Primorsko-goranske županije – ispostava Opatija koji osigurava najveći dio primarne razine zdravstvene zaštite te pruža zdravstvene usluge iz djelatnosti opće medicine, školske medicine, higijensko-epidemiološku zaštitu, stomatološku zaštitu, hitnu medicinsku pomoć, medicinu rada, primarnu zaštitu žena i djece, patronažnu i ljekarničku djelatnost. Dom zdravlja obuhvaća: šest ordinacija opće/obiteljske medicine, 5 ordinacija dentalne medicine, po jednu turističku, ginekološku, pedijatrijsku i očnu ordinaciju, patronažu, biokemijski laboratorij, medicinu rada, RTG + UTZ kabinet i zubotehnički laboratorij.

Uz dom zdravlja su u pružanje primarne zdravstvene zaštite i pratećih djelatnosti uključene i komplementarne ustanove u privatnom/mješovitom vlasništvu: sedam stomatoloških ordinacija, tri stomatološke poliklinike, poliklinika za stomatološku protetiku i ortodontiku, poliklinika estetske medicine, dermato-venerološka ordinacija, ginekološka ordinacija, optike s oftamološkim uslugama, ortopetska pomagala i devet ljekarni (osam u Opatiji i jedna u Iki).

U okviru sekundarne zdravstvene zaštite na području Grada je Thalassotherapie Opatija – specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju bolesti srca, pluća i reumatizma (kardiologija, reumatologija, fizikalna medicina, neurologija) kojoj je osnivač Primorsko-goranska županija. Thalassotherapie Opatija obuhvaća Referentni centar za zdravstveni turizam i medicinski programirani odmor, Referentni centar za kardiološku rehabilitaciju, Centar estetske kirurgije, Laboratorij za kateterizaciju srca. Ujedno ma status nastavne baze Medicinskog fakulteta u Rijeci i Medicinskog fakulteta u Osijeku. Sjedište je Klinike za liječenje, rehabilitaciju i prevenciju bolesti srca i krvnih žila Medicinskog fakulteta u Rijeci.

Nastavni zavod za javno zdravstvo Primorsko-goranske županije – ispostava Opatija smješten je u Opatiji.

Socijalne ustanove

Dom za starije osobe „Volosko” pruža socijalne usluge funkcionalno ovisnim starijim osobama kojima je zbog trajnih promjena u zdravstvenom stanju prijeko potrebna pomoć i njega druge osobe. Dom je smješten u Opatiji, osigurava smještaj 130 korisnika u zgradama ukupne površine oko 3.700 m², a organiziran u Voloskom na tri lokacije:

- Andrije Štangera br. 34
- Nova Cesta br. 27
- Rikarda Katalinića Jeretova 17

Centar za socijalnu skrb Opatija sa sjedištem u Opatiji, Stubište Baredine 10/1, osnovan je osim za područje Grada Opatije i za područja susjednih općina Matulja, Lovrana i Mošćeničke Drage. Centar osigurava ostvarivanje prava iz socijalne skrbi i pružanje socijalnih usluga posebno osjetljivim skupinama građana (maloljetna djeca bez roditelja ili bez odgovarajuće roditeljske skrbi, djeca s teškoćama u razvoju, djeca i mladi s problemima u ponašanju, invalidne osobe, starije i nemoćne osobe, osobe lišene poslovne sposobnosti, žrtve obiteljskog nasilja, obitelji pod rizikom, siromašne i druge osobe koje zbog nepovoljnih osobnih ili obiteljskih poteškoća nisu u mogućnosti zadovoljiti svoje osnovne životne potrebe).

Gradsko društvo Crvenog križa Opatija kao neprofitna pravna osoba dio je mreže Društva Crvenog križa Primorsko-goranske županije, a smješteno je u Opatiji.

ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENDOVA PROSTORNOG RAZVOJA

Ustanove prosvjetnih djelatnosti

Grad Opatija je osnivač dvaju ustanova u odgojno-obrazovnom sustavu: Dječjeg vrtića Opatija i Osnovne škole Rikard Katalinić Jeretov. Iako Grad nije osnivač srednjoškolskih i visokoškolskih ustanova kao i drugih centara za edukaciju odraslih koji imaju sjedište na području Grada, prati ih i sudjeluje u radu tih ustanova.

Predškolski odgoj i obrazovanje. Na području Grada Opatije program predškolskog odgoja vodi ustanova Dječji vrtić Opatija. Prema planu i programu rada vrtića kapacitet vrtića na području Grada Opatije je za pedagošku godinu 2015./16. iznosio 243 djece, za 2016./17. 228 djece, a za 17./18. 230 djece. Predškolski odgoj organiziran je u 4 predškolske ustanove s ukupno 19 odgojnih skupina koje provode osnovni i posebni program:

- vrtiću Opatija, Opatija, St. M. Krležje 1, a od 1. 9. 2018. Antona Mihića 5a – 12 odgojnih skupina (poludnevni, cjelodnevni i smjenski program i programi za djecu pripadnike talijanske nacionalne manjine te rano učenje talijanskog i engleskog jezika)
- vrtiću Volosko, Volosko, Katalinićeve stube 95 – tri odgojne skupine slobodnog izbora
- vrtiću Ičići, Ičići, M. Tita 30 – tri odgojne skupine (poludnevni i cjelodnevni program i program za rano učenje engleskog jezika)
- vrtiću Veprinac, Veprinac 11 (u sklopu područne škole Osnovne škole Rikard Katalinić Jeretov, Opatija) – jedna kombinirana odgojna skupina (poludnevni i cjelodnevni program)

Osnovnoškolsko obrazovanje. Program javnih potreba u osnovnoškolskom obrazovanju Grada Opatije sastoji se od tri osnovna programa: redovni, dodatni i program kapitalnih ulaganja. U realizaciji programâ sudjeluju:

- Osnovna škola „Rikard Katalinić Jeretov“
- Društvo Naša djeca Opatija
- Klub za sportsku rekreaciju Gorovo
- Centar inkluzivne potpore Idem⁴⁵ i
- druge udruge, ustanove i pojedinci.

Osnovna škola „Rikard Katalinić Jeretov“ broji oko 600 učenika, a djeluje u matičnim zgradama u Voloskom (I. – III. razred) i Opatiji (IV. – VIII. razred) te područnim zgradama u Ičićima i Veprincu (u obje I. – III. razred). Nužno je planirati rekonstrukciju osnovnoškolskih građevina. Društvo Naša djeca Opatija je nevladina udruga (defektolozi, igraonice, program UNICEF-a).

Srednjoškolsko obrazovanje. Program srednjoškolskog i ostalog obrazovanja provodi se u četiri srednje škole sa sjedištem na području Grada Opatije u Opatiji:

- Gimnaziji Eugena Kumičića Opatija (osam razrednih odjeljenja, oko 240 učenika – opći i jezični smjer)
- Hotelijersko-turističkoj školi Opatija (12 razrednih odjeljenja, sedam zanimanja, oko 320 učenika)
- Ugostiteljskoj školi Opatija (tri trogodišnja smjera: kuhar, konobar i slastičar i jedan četverogodišnji: turističko-hotelijerski komercijalist; nastava u dvije smjene organizirana u dvije školske zgrade)
- Obrtničkoj školi Opatija (šest učionica za teorijsku nastavu, informatički kabinet i tri praktikuma za vježbe; nastava u dvije smjene).

Program osnovne i više glazbene razine izobrazbe je tijekom izvještajnog razdoblja provoden u Glazbenoj školi „Mirković“, privatnoj školi s pravom javnosti sa sjedištem u Opatiji (Volosko) i podružnicama izvan područja Grada Opatije, a koja je nakon izvještajnog razdoblja prestala s aktivnim radom zaključno sa školskom godinom 2018./19.

⁴⁵ Centar inkluzivne potpore Idem djeluje do kraja 2017. godine.

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

Visokoškolsko obrazovanje. Program visokoškolskog obrazovanja provodi se u sljedećim ustanovama na području Grada Opatije:

- Fakultetu za menadžment i turizam u ugostiteljstvu u Iki kao sastavnica Sveučilišta u Rijeci (izvodi se preddiplomski, diplomski, poslijediplomski specijalistički i doktorski studiji, oko 2.500 studenata) te
- Jean Monnet međusveučilišnom centru izvrsnosti u Opatiji (osnovan kao interdisciplinarni forum u suradnji s Pravnim fakultetima u Rijeci i Zagrebu u svrhu promicanja specijaliziranih istraživanja i poučavanja u području studija europskih integracija; nudi se multidisciplinarni pristup obrazovanju na diplomskoj i poslijediplomskoj razini te kroz programe cjeloživotnog obrazovanja).

Ustanove za kulturu i umjetnost

Gradska knjižnica i čitaonica „Viktor car Emin“ smještena je u zgradi Zora u Opatiji dok su njene ispostave izvan područja Grada Opatije. Organizirana je u odjel za odrasle, odjel za djecu i mladež „Halugica“ te posebne zbirke: zavičajnu i referentnu.

Tvrta Festival Opatija kojoj je osnivač Grad Opatija u vrijeme izvještajnog razdoblja upravlja s dvije zgrade za kulturu i umjetnost, a smještene na području Opatije: Ljetnom pozornicom i Kulturno-turističkim centrom „Gervais“.

Ljetna pozornica u parku Angiolina namijenjena je održavanju glazbenih, scenskih ili kombiniranih umjetničkih formi te ostalih društvenih manifestacija. Velika pozornica je kapaciteta gledališta 2500 sjedećih odnosno 5000 stajaćih mjesta, a mala 600 sjedećih mjesta.

Kulturno-turistički centar „Gervais“ otvoren je 2017. godine kao multifunkcionalna zgrada namijenjena održavanju kongresa, konferencija, koncerata, predstava, izložbi i drugih kulturnih događanja, površine je 4.700 m², s 4 nadzemne etaže (Po+P+3) u kojima su smještene glavna dvorana s 500 sjedećih mjesta (kat), trodijelna dvorana (za kongrese, izložbe, radionice i dr.) s 300 sjedećih mjesta (prizemlje) te prateći sadržaji.

Hrvatski muzej turizma specijalizirana je muzejska ustanova nacionalne razine koja prikuplja, čuva, istražuje i prezentira materijalnu i nematerijalnu baštinu turističkog sadržaja. U vrijeme izvještajnog razdoblja organiziran je u tri zgrade: vili Angiolini, umjetničkom paviljonu Juraj Šporer i Švicarskoj kući.

Građevine i površine za sport i rekreaciju

Temeljem *Programa javnih potreba u sportu*⁴⁶ Grad Opatija nastoji omogućiti što većem broju ljudi bavljenje organiziranim sportskim i rekreativnim aktivnostima pod stručnim vodstvom, čime se osigurava ostvarenje osnovnih (uključivanje djece i mladih u sportske aktivnosti što ranije, zdravstvena zaštita djece) i posebnih ciljeva (prvenstveno očuvanje zdravlja djece, kvalitetno provođenje slobodnog vremena, socijalizacija djece). Sportske aktivnosti se u većem dijelu odvijaju na području Opatije, u postojećim sportskim građevinama: za sportsko-rekreativne aktivnosti koriste se sportske dvorane „Marino Cvetković“ i „Dom Liburnija“ (Volosko), dvorana Osnovne škole „Rikard Katalinić Jeretov“, nogometno igralište, teniski tereni i akvatorij, sve u Opatiji te boćarski tereni u Opatiji, Iki, Veprincu, Poljanama, Dobreću i Pobrima. Biciklističke i edukativne planinarske staze realizirane su u Parku prirode Učka u okviru kojeg je i planinarski dom, na Poklonu. Zajednica sportskih udruga grada Opatije „Sportski savez grada Opatije“ osnovana je s ciljem razvitka i promicanja sporta i sportske rekreacije, poticanja vrhunskog sportskog stvaralaštva, razvitka sportskih aktivnosti djece i mladeži te objedinjavanja i usklađivanja aktivnosti i programa sporta svojih članica. Zajednicu sportskih udruga grada Opatije na kraju izvještajnog razdoblja čini 38 sportskih udruga, kako iz olimpijskih, tako i iz neolimpijskih sportova i to su:

⁴⁶ Službene novine Primorsko-goranske županije br. 37/17

ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENDOVA PROSTORNOG RAZVOJA

*Sport na otvorenom: Nogometni klub „Opatija“**Dvoranski sportovi*

- Košarkaški klub „Opatija“
- Malonogometni klub „Gorovo“
- Rukometni klubovi „Opatija“ i „Liburnija Opatija“
- Odbojkaški klub „Opatija“
- Pikado klub „Gorovo“

Sportovi na moru

- Društvo sportova na moru „Volosko“
- Vaterpolo klub „Opatija 1981“
- Yacht-klub „Croatia Opatija“
- Jedriličarski klubovi „Mare Nostrum Croaticum“, „Opatija“, „O.S.C.O.“ i „Tramontana“
- Sportsko-ribolovni klubovi „Ičići“ i „Jadran“

Brdski /cestovni sportovi

- Klub za slobodno letenje - „Homo Volans“
- Auto klub Opatija, Automobilistički klub Opatija „Motorsport“
- Biciklistički klub „Opatija-2010“
- Sportsko penjački klub „Krimp Liburnija“

Ostali sportovi

- Boćarski klubovi „Dobreč“, „Ika“, „Lovor“ (Pobri), „Opatija“, „Poljane“ i „Veprinac“
- Karate klubovi „Opatija“ i „Volosko“
- Kickboxing klub „Opatija Fight Club“
- Tenis klubovi „Klifton“ i „Opatija“
- Speed badminton klub „Pešekani“
- Stolnoteniski klub „Opatija 08“
- Streljački klub DVD Opatija
- Šahovski klub Volosko, ŠRD „Sport Vizija“
- Bridž sportski klub „Opatija“

Rekreacija/sport

- Društvo za športsku rekreaciju „Marinovi prijatelji“
- Klub za športsku rekreaciju „Gorovo“
- Sportsko društvo „Erik“

Vjerske građevine

Od vjerskih građevina na području Grada Opatije su: župna crkva Sv. Jakova u Opatiji sa samostanom, rezidencijom Družbe Isusove i domom duhovnih vježbi te centrom za duhovnu pomoć, Crkva Navještenja Blaženoj Djevici Mariji u Opatiji, Evangelička crkva u Opatiji, Crkva Sv. Ane u Voloskom u Opatiji, Crkva Sv. Roka u Voloskom u Opatiji, Crkva sv. Ane u Pobrima, župna crkva Sv. Marka u Veprincu i crkva Sv. Jelene Križarice u Veprincu, uz cestu koja vodi na Učku.

II.2.3. Otvorene javne površine

Parkovne zelene površine kao površine javne dostupnosti na području Grada obuhvaćaju pejzažno visokovrijedne parkove i perivoje: Perivoj sv. Jakova, Perivojni trg na Slatini, Perivoj Margarita,

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

Perivoj u ul. Vladimira Nazora, Perivoj Drage Gervaisa, Perivoj Imperial, Perivoj Esperia, Perivoj Bulgaria, Perivoj Angiolina i Amerikanski vrtovi⁴⁷.

Na području Grada Opatije je 31 dječje igralište i vježbalište. Dječja igrališta su: Tošina (5 do 15 g.), Tošina 2 (5 do 15 g.), Volosko (5 do 15 g.), Črnikovica (5 do 10 g.), Mala škola (5 do 10 g.), Volosko vrtić (1 do 6 g.), Pobri (5 do 10 g.), Kosovo 2 (5 do 10 g.), Kosovo 1 (5 do 10 g.), Velika škola (6 do 15 g.), Lipovica (5 do 10 g.), Kalina (5 do 10 g.), Tomaševac (5 do 10 g.), Opatija vrtić (1 do 6 g.), Vijolica (5 do 10 g.), Naselje Zora (5 do 10 g.), Slatina (5 do 10 g.), Put vrutki (5 do 10 g.), Lastavica (10 do 15 g.), Punta kolova (5 do 10 g.), Ičići plaža (5 do 10 g.), Ičići škola (5 do 10 g.), Brdo (5 do 10 g.), Ika (5 do 10 g.), Oprić (5 do 10 g.), Dobreć (5 do 10 g.), Poljane (5 do 10 g.), Pehji (5 do 10 g.) i Veprinac (5 do 10 g.). Vježbališta su biciklistički pogon (5 do 12 g.) i skate park (10 do 18 g.).

Prema podatku o redovnom održavanju raznih zelenih površina na području Grada utvrđuje se njihova ukupna veličina od ukupno 138.422 m². Površine javne dostupnosti za šetnju su površine stubišta, nogostupa i pješačkih staza, a prema podatku o njihovom održavanju površine stubišta obuhvaćaju preko 8.000 m², a nogostupa 32.281 m² te dužina pješačkih staza iznosi oko 6.000 m.⁴⁸

U Opatiji, Ičićima i Iki duž morske obale su uređene gradske plaže: Črnikovica, Lipovica, Škrbići, Tomaševac, Lido, Angiolina, Slatina, Ičići i Ika te 29 lokacija sunčališta.

Prema navedenom zaključuje se da je mreža otvorenih javnih površina uglavnom prisutna na području većeg urbaniteta – obalnom području Grada.

II.3. Gospodarske djelatnosti

Gospodarsko stanje i potencijal definirani su *Strategijom razvoja Grada Opatije za razdoblje 2014.-2020.*, u kojoj se kao relevantni podaci postojećeg stanja gospodarstva koriste podaci iz 2012. godine. Za formiranje ovog dijela Izvješća o stanju u prostoru korišteni su neki navodi navedene strategije.

U nastavku Izvješća o stanju u prostoru analizira se dostignuti stupanj gospodarstva u izvještajnom razdoblju, a koje ukazuje na daljnje razvojne mogućnosti gospodarstva Grada, temeljeno na povijesnom naslijeđu, resursnoj osnovici kao i u trendovima prisutnim na globalnom i nacionalnom planu.

Temeljni pokazatelji razvoja nekog područja su najčešće dinamika i ostvarena razina bruto domaćeg proizvoda, zaposlenost, proizvodnost rada te investicije. No, važno je naglasiti da mnogi pokazatelji gospodarskog razvoja nisu dostupni, pa se tako analiza u okviru ovog Izvješća o stanju u prostoru temelji na dostupnim statističkim podacima.

II.3.1. Tržište rada

II.3.1.1. Nezaposlenost

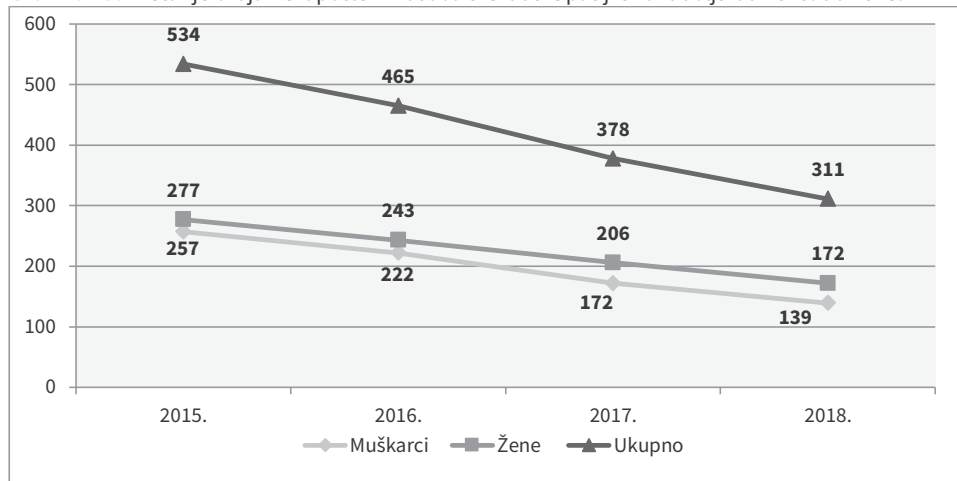
Broj nezaposlenih u razdoblju od 2015. do 2018. godine stalno opada, da bi na području Grada Opatije u 2018. godini bila ukupno 311 nezaposlena osoba. U odnosu na 2015. godinu broj nezaposlenih se smanjio za 41,76%.

Analiza nezaposlenih osoba prema spolu pokazuje da je u pravilu veći broj nezaposlenih osoba ženskog spola, i to za vrijeme cijelog promatranog razdoblja (grafikon 5). Iako se smanjio ukupan broj nezaposlenih 2018. u odnosu na 2015. godinu, omjer muškaraca i žena je i dalje nepovoljan za žene, pri čemu se udio nezaposlenih žena u ukupnoj nezaposlenosti u 2018. godini čak povećao u odnosu na 2015. (55% naspram 52%). Stoga je razvidno da žene i dalje pripadaju teže zapošljivim i ranjivim skupinama na tržištu rada.

⁴⁷ Amerikanski vrtovi otvoreni su 2018. godine nakon prve faze obnove.

⁴⁸ Službene novine Primorsko-goranske županije br. 43/18

ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENDOVA PROSTORNOG RAZVOJA

Grafikon 5. Kretanje broja nezaposlenih osoba u Gradu Opatiji u razdoblju od 2015. do 2018.

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, Regionalni ured Rijeka, 2019., obrada izrađivača Izvješća o stanju u prostoru

Analiza dobne strukture nezaposlenih osoba pokazala je da najbrojnije skupine u ukupnoj nezaposlenosti na području Grada Opatije čini dobna skupina od 30-39 godine (23%) te nezaposleni od 50-59 godina života (23%), a kojima je do mirovine ostalo svega nekoliko godina. Zatim slijedi dobna skupina 15-29 godina (22%) te dobna skupina 40-49 godina (20%).

Promotri li se obrazovna struktura nezaposlenih osoba u Opatiji u 2018. godini, može se uočiti da je najveći dio nezaposlenih sa završenom srednjom školom za zanimanja u trajanju od četiri godine i više (31%), odnosno srednjom školom za zanimanja u trajanju do 3 godine (23 posto). Udio nezaposlenih osoba s završenim fakultetom, akademijom, magisterijem ili doktoratom je 19%, zatim slijede prvostupnici, osobe sa završenim stručnim studijima i višom školom (10%). Konačno, najmanje nezaposlenih je bez škole i nezavršene osnovne škole (1%). Analiza nezaposlenih prema razini obrazovanja kroz izvještajno razdoblje pokazuje da se broj nezaposlenih kontinuirano smanjuje po svakoj razini obrazovanja.

II.3.1.2. Zaposlenost

U nastavku se analiziraju dostupni podaci o zaposlenosti koje objavljuje Državni zavod za statistiku (DZS) te podaci Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (HZMO).

S obzirom da DZS na razini gradova i općina objavljuje samo podatke o zaposlenima u pravnim osoba, a ne i podatke o zaposlenima u djelatnosti obrta i slobodnih profesija i osoba koje svoju aktivnost obavljaju na individualnim poljoprivrednim gospodarstvima, kao drugi relevantan izvor koriste se podaci HZMO-a⁴⁹.

Prema podacima DZS-a na prostoru Grada Opatije je na dan 31. ožujka 2018. godine u pravnim osobama bilo zaposleno 4.407 osobe, što u odnosu na 2015. godinu predstavlja povećanje od 14,23%. Prikaz zaposlenih u pravnim osobama na prostoru Grada Opatije u odnosu na pojedinu godinu izvještajnog razdoblja dan je u tablici 20.

⁴⁹ S obzirom da HZMO vodi evidenciju osiguranika, a ne zaposlenih u interpretaciji tih podataka treba biti vrlo oprezan. Naime, osiguranici koje HZMO broji u svojim statističkim evidencijama uz osiguranike kod pravnih osoba i hrvatske vojske uključuju i osiguranike s otvorenom prijavom u osiguranje poput volontera, nezaposlenih osoba s pravom na mirovinsko, osobe na stručnom osposobljavanju, osobe s produženim osiguranjem i drugo. No obzirom da trenutno ne postoji drugi relevantan izvor podataka ova se analizi pored podataka DZS-a temelji i na podacima HZMO-a, a sve kako bi se dobila potpunija ekonomska analiza prostora.

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

Tablica 20. Zaposleni u pravnim osobama, stanje 31. ožujka, 2015.-2018.

	2015.	2016.	2017.	2018.
Zaposleni u pravnim osobama	3.858	4.172	4.202	4.407

Izvor: Državni zavod za statistiku, <https://www.dzs.hr/>

Analizirajući zaposlene u pravnim osobama u izvještajnom razdoblju (tablica 21) može se zaključiti da je u 2018. godini najveći broj zaposlenih bio u djelatnostima pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (I), zatim u djelatnostima trgovine na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikala (G), djelatnostima zdravstvene zaštite i socijalne skrbi (Q) te djelatnostima obrazovanja (P). Takav struktura po djelatnostima zaposlenih u pravnim osobama bila je zabilježena i u preostalim godinama izvještajnog razdoblja.

Tablica 21. Zaposleni u pravnim osobama prema NKD-u 2007., stanje na dan 31. ožujka, 2015.-2018.

Djelatnost	2015.		2016.		2017.		2018.	
	PGŽ	Opatija	PGŽ	Opatija	PGŽ	Opatija	PGŽ	Opatija
A. Poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo	1.120	1	1.148	1	1.028	5	1.202	3
B. Rudarstvo i vađenje	24	-	31	-	29	-	32	-
C. Prerađivačka industrija	10.748	54	11.046	89	10.774	56	10.801	71
D. Opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	1.268	103	1.210	107	1.199	107	1.146	37
E. Opskrba vodom; uklanjanje otpadnih voda, gosp. otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	2.197	86	2.284	87	2.274	92	2.367	98
F. Građevinarstvo	4.412	81	5.075	105	4.769	94	5.466	123
G. Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala	11.997	373	12.430	412	12.819	731	14.414	707
H. Prijevoz i skladištenje	6.718	143	6.998	133	6.901	117	7.043	110
I. Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane	4.976	1.255	6.009	1.379	5.511	1.296	6.568	1.386
J. Informacije i komunikacije	1.385	18	1.481	29	1.341	25	1.709	26
K. Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	2.171	67	2.023	73	2.058	64	1.692	71
L. Poslovanje nekretninama	409	10	485	38	444	64	609	74
M. Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	3.366	198	3.966	211	3.539	159	3.999	237
N. Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	2.737	187	3.011	196	3.185	191	3.177	169
O. Javna uprava i obrana; obvezno socijalno osig.	5.682	173	5.601	155	5.551	150	5.469	147
P. Obrazovanje	7.954	450	8.170	454	8.220	390	8.431	459
Q. Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	7.130	455	7.286	462	7.364	477	7.585	481
R. Umjetnost, zabava i rekreacija	1.584	120	1.660	121	1.529	103	1.812	116
S. Ostale uslužne djelatnosti	715	84	991	120	765	81	837	92
UKUPNO	76.593	3.858	80.905	4.172	79.300	4.202	84.359	4.407

Izvor: Državni zavod za statistiku

Analiza strukture zaposlenih prema vrsti zaposlenja temelji se na podacima HZMO-a. Najveći prosječni broj zaposlenih u 2018. godini nalazi se kod pravnih osoba (oko 88%), dok najmanji udio u ukupnoj zaposlenosti Opatije bilježe zaposleni kod međunarodnih organizacija u inozemstvu (tek jedna zaposlena osoba).

U nastavku slijedi prikaz kretanja broja zaposlenih prema vrsti zaposlenja kroz promatrano razdoblje od 2015. do 2018. godine (tablica 22). Prema podacima HZMO-a, na području Grada Opatije u 2018. godini bilo je zaposleno 5.930 osoba.

ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENDOVA PROSTORNOG RAZVOJA

Tablica 22. Kretanje broja zaposlenih prema vrsti zaposlenja 2015. - 2018.

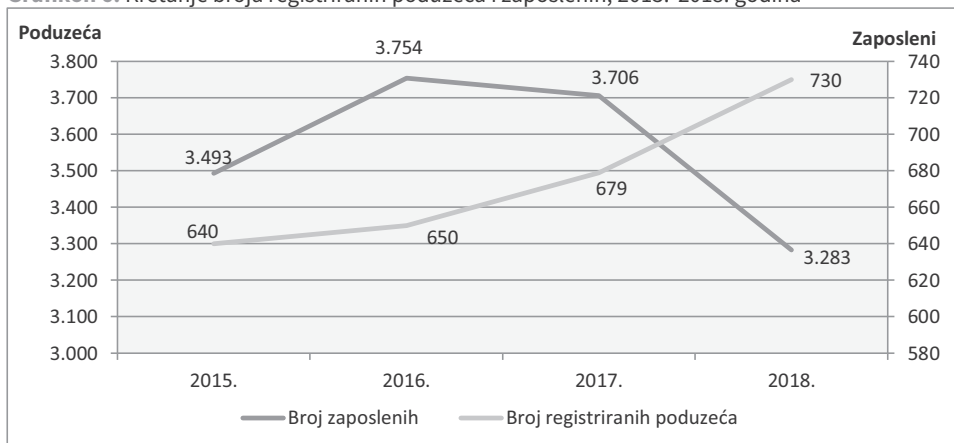
	Radnici kod pravnih osoba	Obrtnici	Poljoprivrednici	Samostalne profesionalne djelatnosti	Radnici kod fizičkih osoba	Osig. zaposleni kod međunar. org. i u inozemstvu	Osigurani - produženo osiguranje	Ukupno
2015.	5.283	225	6	111	320	3	42	5.991
2016.	5.250	223	8	112	336	2	41	5.972
2017.	5.171	216	9	105	323	1	41	5.867
2018.	5.242	235	8	103	305	1	36	5.930

Izvor: Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje Zagreb, obrada izrađivača Izvješća o stanju u prostoru

Najveći broj zaposlenih u 2018. godini nalazi se kod pravnih osoba (88%), potom radnici kod fizičkih osoba (5%) te obrtnici (4%).

II.3.1.3. Financijski rezultati gospodarstvenika na području Grada Opatije

U 2015. godini na području Grada Opatije djelovalo je 640 registriranih poduzeća, koji su zapošljavali 3.325 osobe, dok je u 2018. godini djelovalo 730 poduzeća, s 3.283 zaposlenih osoba (grafikon 6).

Grafikon 6. Kretanje broja registriranih poduzeća i zaposlenih, 2015.-2018. godina

Izvor: Infobiz, Fina

Prosječna mjesečna neto plaća po zaposlenom kretala se od 5.118 kn u 2015. godini, do 5.878 kn u 2018. godini. Od ukupnog broja poduzetnika u 2015. godini (640) bilo je 336 dobitaša, a 304 gubitaša, dok je od ukupnog broja poduzetnika u 2018. godini (730) bilo je 385 dobitaša, a 345 gubitaša. Broj investitora smanjio se s 155 investitora u 2015. godini na 79 investitora u 2018. godini. Broj uvoznika porastao je sa 94 u 2015. godini na 109 u 2018. godini, dok se broj izvoznika povećao s 96 u 2015. godini na 101 uvoznika u 2018. godini.

U nastavku Izvješća se iznose financijski rezultati gospodarstva Grada Opatije u razdoblju 2015.-2018. godine, po djelatnostima (tablica 23).

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

Tablica 23. Osnovni financijski rezultati poslovanja poduzetnika po djelatnostima, 2015. i 2018. godina (iznosi u 000 kn)

Djelatnost	A. Poljopr., šumarstvo i ribarstvo	C. Prerađivačka ind	D. Ops. el.ener., plinom, parom i grijem	E. Opskrba vodom; otpadna voda, otpad i odlaganje	F. Građevinarstvo	G. Trg. na vel. i malo; popr. mot. vozila i mot. vozila	H. Prijevoz i skladišt.	I. Djel.pruž.smješt.te prip. i usl.	J. Informacije i komunikacije	K. Financijske djel. i djel. osiguranja	L. Poslovanje nekretninama	M. Stručne, znan. i tehni. djelatnosti	N. Admini. i pom. uslužne djelatnosti	P. Obrazovanje	Q. Dj.zdr.zaštite i soc. skrbi	R. Umjetnost, zabava i rekreacija	S. Ostale uslužne djelatnosti	UKUPNO
Ukupni prihodi																		
2015.	2.092	36.115	3.329	46.208	54.672	312.114	78.849	670.687	13.650	3.334	16.084	137.174	282.938	2.155	4.480	214.138	6.878	1.884.897
%	0,11	1,92	0,18	2,45	2,9	16,56	4,18	35,58	0,72	0,18	0,85	7,28	15,01	0,11	0,24	11,36	0,36	100
2018.	9.418	55.616	86	52.583	90.617	523.032	117.899	613.492	10.806	120	34.745	162.799	387.426	4.245	47.403	18.156	7.213	2.235.656
%	0,42	2,49	0	2,35	4,05	27,87	5,27	27,44	0,48	0,01	1,55	7,28	17,33	0,19	2,12	0,81	0,32	100
Ukupni rashodi																		
2015.	2.102	36.631	3.243	47.067	57.328	299.694	65.004	667.463	12.678	870	23.324	108.390	258.974	2.112	40.624	180.532	7.608	1.813.644
%	0,12	2,02	0,18	2,6	3,16	16,52	3,58	36,8	0,7	0,05	1,29	5,98	14,28	0,12	2,24	9,95	0,42	100
2018.	9.420	53.257	6	54.141	93.448	515.282	111.216	653.484	8.682	117	44.815	146.113	348.627	3.968	41.400	15.921	7.385	2.207.282
%	0,43	2,41	0	2,45	4,23	27,88	5,04	29,61	0,39	0,01	2,03	6,62	15,79	0,18	1,88	0,72	0,33	100
Dobit prije oporezivanja																		
2015.	102	2.141	86	181	5.400	18.063	16.780	22.056	1.447	2.463	1.344	31.064	25.162	68	5.113	34.507	225	166.202
%	0,06	1,29	0,05	0,11	3,25	10,87	10,1	13,27	0,87	1,48	0,81	18,69	15,14	0,04	3,08	20,76	0,14	100
2018.	165	5.359	80	392	7.276	17.950	7.369	13.176	2.470	5	6.419	19.292	41.917	277	6.304	2.548	211	131.210
%	0,13	4,08	0,06	0,3	5,55	13,68	5,62	10,04	1,88	0	4,89	14,7	31,95	0,21	4,8	1,94	0,16	100
Gubitak prije oporezivanja																		
2015.	111	2.657	0	1.040	8.056	5.643	2.935	18.833	476	0	8.584	2.280	1.199	24	1.257	901	955	54.951
%	0,2	4,84	0	1,89	14,66	10,27	5,34	34,27	0,87	0	15,62	4,15	2,18	0,04	2,29	1,64	1,74	100
2018.	166	2.999	0	1.950	10.107	10.200	686	53.168	347	2	16.489	2.607	3.118	0	301	312	382	102.834
%	0,16	2,92	0	1,9	9,83	9,92	0,67	51,7	0,34	0	16,03	2,54	3,03	0	0,29	0,3	0,37	100

Izvor: Izvještaji FINE, podružnica Rijeka; Podaci obuhvaćaju financijske rezultate poduzetnika obveznika poreza na dobit sa sjedištem u gradu Opatiji prema službenom izvješću FINE, obrada izrađivača Izvješća o stanju u prostoru

Ukupni prihodi poduzetnika su tijekom razdoblja od 2015. do 2018. godine rasli po prosječnoj godišnjoj stopi od 5,85%. Tako da su ukupni ostvareni prihodi poduzetnika u 2018. bili veći za 18,6% nego u 2015. godini. Usporede li se ostvarenje ukupnih prihoda po djelatnostima, može se vidjeti da u 2018. godini najviše prihoda ostvaruje djelatnost trgovine na veliko i malo (G) sa gotovo dvostrukim udjelom nego u 2015. godini. Zatim slijedi djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane s udjelom od 27,4% te administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti s udjelom od 17,3%.

Ukupni rashodi poduzetnika slijedili su rast prihoda te su rasli s približnom godišnjom stopom rasta od 6,77%, što čini kumulativni rast od 21,7%. Pojedinačno u 2018. godini najveće ostvarene rashode bilježi djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane s udjelom od 29,6%, zatim djelatnost trgovine na veliko i malo (G) s udjelom od 27,8%, te administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti s udjelom od 15,8%. Ostale djelatnosti imaju manje udjele u ukupnim rashodima.

Najveću dobit prije oporezivanja u 2018. godini bilježe administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti (32%), zatim stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti (14,7%), te djelatnosti trgovine na veliko i malo s udjelom od 13%.

U 2018. godini najveći gubitak prije oporezivanja iskazuje djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane s udjelom od 51,7%, te poslovanje nekretnina sa udjelom od 16%.

U tablici 24 prikazani su rezultati poslovanja poduzetnika registriranih na području grada Opatije u razdoblju od 2015. - 2018. godine.

ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENDOVA PROSTORNOG RAZVOJA

Tablica 24. Ukupni rezultati poslovanja trgovačkih društava u Gradu Opatiji od 2015. do 2018.

	2015.	2016.	2017.	2018.	2018. /2015=100/	Godišnja stopa rasta/pada 2018./2015.
Broj registriranih poduzeća	640	650	679	730	114,06	4,48
Dugotrajna imovina	4.097.742	4.726.050	4.714.569	4.421.536	107,9	2,57
Kratkotrajna imovina	1.101.305	1.150.471	1.258.033	1.054.976	95,79	-1,42
UKUPNA IMOVINA	5.199.047	5.876.521	5.972.602	5.476.512	105,34	1,75
Dugoročne obveze	1.613.841	1.960.718	1.972.460	1.758.927	108,99	2,91
Kratkoročne obveze	887.844	937.824	922.680	996.550	112,24	3,93
UKUPNO OBVEZE	2.501.685	2.898.542	2.895.140	2.755.477	110,14	3,27
Neto plaće i nadnice	214.509	231.895	242.772	235.481	109,78	3,16
INVESTICIJE	278.663	139.861	106.701	80.074	28,74	-34,01

Izvor: Izvještaji FINE, podružnica Rijeka; Podaci obuhvaćaju financijske rezultate poduzetnika obveznika poreza na dobit sa sjedištem u Gradu Opatiji prema službenom izvješću FINE, obrada izrađivača Izvješća o stanju u prostoru

U promatranom razdoblju broj registriranih poduzeća povećao se za 14,06% (po prosječnoj godišnjoj stopi od 4,48%), što predstavlja dobar pokazatelj. Vrijednost ukupne dugotrajne imovine se povećala za 7,9% (u prosjeku za 2,57% godišnje), dugoročne obveze povećane su za 8,99 (u prosjeku za 2,91% godišnje). Istovremeno, neto plaće i nadnice zabilježile su kumulativno povećanje od 9,78%, dok je vrijednost investicija smanjena za ukupno 71,26% (po prosječnoj godišnjoj stopi od 34,01%).

Prikazanim podacima koji se odnose na trgovačka društva bilo bi nužno, radi sagledavanja cjelovite slike gospodarstva Grada Opatije, pridodati i podatke o obrtništvu. Međutim, financijski rezultati poslovanja obrtnika se službeno ne prate stoga u poglavlju II.3.3. *Obrtništvo* slijedi analiza dostupnih statističkih podataka vezanih uz obrtništvo.

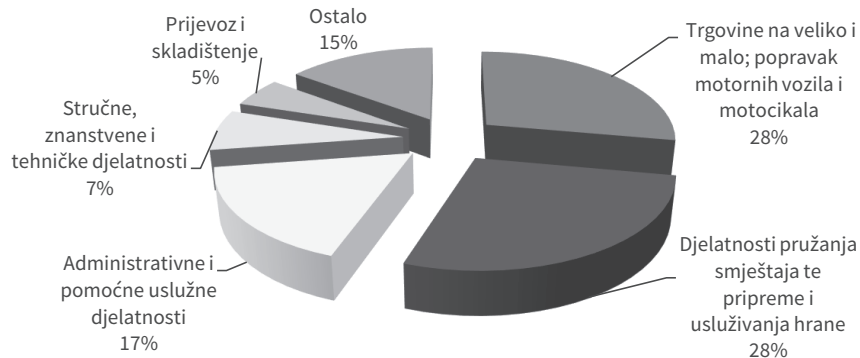
II.3.1.4. Struktura gospodarskih djelatnosti

Analizirajući gospodarsku strukturu može se uočiti da sve gospodarske grane nemaju jednako značenje za razvoj Grada Opatije, što nameće potrebu za detaljnijom analizom grana koje imaju ili bi mogle imati značajniju ulogu u budućem gospodarskom razvoju. Značaj pojedinih gospodarskih djelatnosti analiziran je na temelju financijskih rezultata poslovanja poduzetnika na području Opatije. Analiza strukture broja gospodarskih subjekata prema područjima djelatnosti NKD-a⁵⁰ (N=730) pokazuje da je najveći dio poduzetnika u 2018. godini bio registriran u djelatnosti trgovine na veliko i malo, popravak motornih vozila (G), stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti (M), građevinarstvo (F) te djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (I).

Slična struktura uočava se i kada je riječ o ostvarenim prihodima poduzetnika prema područjima djelatnosti NKD-a. Gospodarstvo Opatije obilježava trgovina na veliko i malo (G), djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (I), administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti (N), stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti (M) te prijevoz i skladištenje (H) (grafikon 7). Spomenute djelatnosti ostvaruju 85,2% ukupnih godišnjih prihoda poduzetnika s područja grada Opatije u 2018. godini.

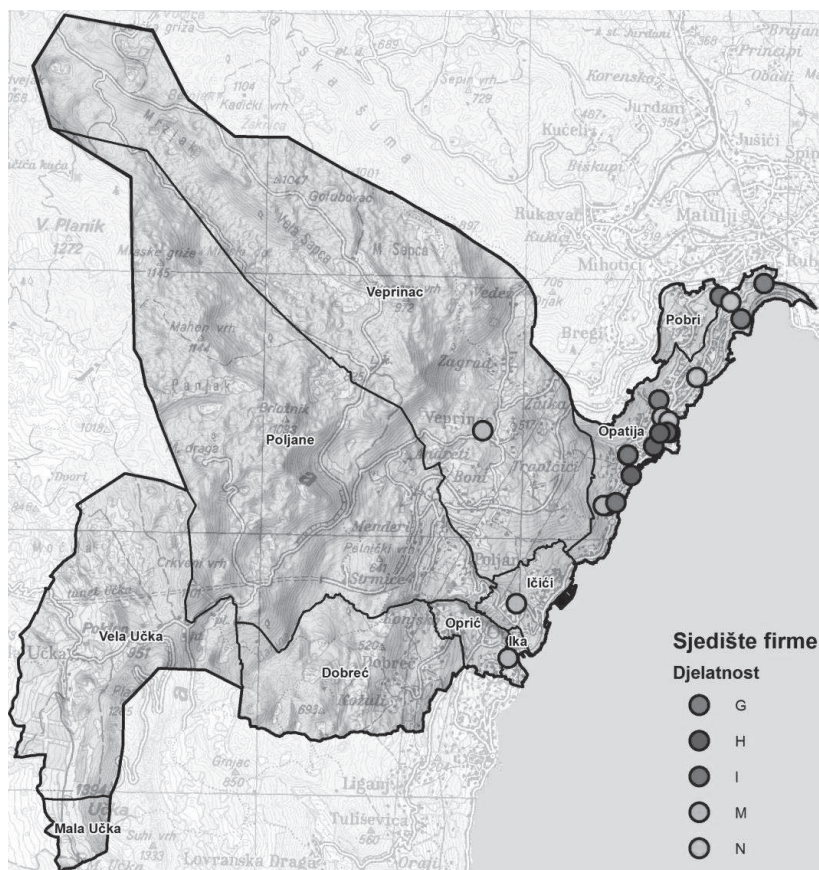
⁵⁰ U Hrvatskoj se u svim statističkim istraživanjima kao i u statističkom poslovnom registru primjenjuje Odluka o Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti 2007. – NKD 2007. (Narodne novine br. 58/07 i 72/07), koja je u potpunosti usklađena s definicijama i pravilima NACE-a Rev. 2.

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

Grafikon 7. Udio u ostvarenim ukupnim prihodima poduzetnika Grada Opatija, 2018. godina

Izvor: Izvještaji FINE, podružnica Rijeka; Podaci obuhvaćaju financijske rezultate poduzetnika obveznika poreza na dobit sa sjedištem u gradu Opatiji prema službenom izvješću FINE; obrada izrađivača Izvješća o stanju u prostoru

Nastavak analize se odnosi na financijske rezultate poduzetnika u pet najznačajnijih djelatnosti gospodarstva Opatije u razdoblju od 2015. do 2018. godine, a razmještaj njihovih sjedišta na području Grada Opatije prikazan je na kartogramu 14.

**Kartogram 14.** Prostorni razmještaj sjedišta najznačajnijih djelatnosti gospodarstva⁵¹

⁵¹ Izrada: JU Zavod za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije

ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENOVA PROSTORNOG RAZVOJA

Analiza djelatnosti G - Trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikala

Pozitivna kretanja djelatnosti G u razdoblju od 2015. do 2018. ostvaruju slijedeće kategorije: broj poduzetnika bilježi porast od 13,79% (prosječni godišnji rast od 4,4%), dugotrajna imovina od 55,96% (prosječni godišnji rast od 15,97%), broj zaposlenih se povećao za 77,39% (u prosjeku godišnje za 21,05%), dok je prosječna neto plaća po zaposlenom ostvarila porast od 9,06% (prosječni godišnji rast od 2,93%). Istovremeno, negativna kretanja ove djelatnosti su zabilježena u slijedećim kategorijama: dugoročne obveze su se u 2018. godini u odnosu na 2015. godinu udvostručile (kumulativno povećanje od 127,80%), dobit prije oporezivanja ostvaruje pad od 0,63% (u prosjeku godišnje za 0,21%), dok se gubitak povećao za 81,45% (21,97%).

Tvrtke koje najviše doprinose ostvarenim rezultatima ove djelatnosti su (sukladno NKD-u 2007.):

- Auro Domus d.o.o.
- RO - tehnologija d.o.o.
- Gas Oil d.o.o.
- Auro Domus Bullion Market d.o.o.
- Intel Trade d.o.o.

Zaposleni u tim subjektima čine 46% ukupnog broja zaposlenih i 64% ukupnih prihoda djelatnosti trgovine na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala.

Analiza djelatnosti I - Djelatnost pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane

Analiza financijskih pokazatelja poduzetnika iz djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane u razdoblju od 2015. do 2018. godine ukazuje na oscilatorna kretanja. Pozitivna kretanja bilježe slijedeće kategorije: broj poduzetnika bilježi porast od 29,69% (prosječni godišnji rast od 9,05%), prosječna mjesečna neto plaća po zaposlenom bilježi kumulativno povećanje od 41,77% (u prosjeku godišnje za 12,34%), dok se dugotrajna imovina povećala za 38,33% (prosječna godišnja stopa od 11,42%). Istovremeno, djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane ostvaruje nepovoljna kretanja u slijedećim kategorijama: dobit prije oporezivanja bilježi kumulativni pad od 40,26% (u prosjeku godišnje za 15,78%), broj zaposlenih se smanjio za 23,44% (prosječni godišnji pad od 8,52%), dok kategorija gubitak ostvaruje najveće kumulativno povećanje u odnosu na 2015. godinu od 164,96%. Dugoročne obveze su ostale na gotovo istoj razini, odnosno bilježe neznatno povećanje od 0,27% (godišnja stopa rasta od 0,09%).

Tvrtke koje najviše doprinose ostvarenim rezultatima ove djelatnosti su (sukladno NKD 2007.):

- Liburnia Riviera Hoteli d.d.
- Milenij Hoteli d.d.
- Villa Kapetanović d.o.o.
- OHM Management Group d.o.o.
- Magnum Opatija d.o.o.

Na značaj ovih tvrtki za gospodarstvo Opatije ukazuje podatak da one ostvaruju 75% ukupne zaposlenosti i 82% ukupnih prihoda djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane.

Analiza djelatnosti N - Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti

U razdoblju od 2015. do 2018. godine pozitivna kretanja djelatnosti N ostvaruju slijedeće kategorije: broj poduzetnika kumulativno je povećan za 21,95% (u prosjeku godišnje za 6,84%), prosječna neto plaća po zaposlenom je rasla u prosjeku po stopi od 8,51, što čini kumulativno povećanje od 27,76%. Nadalje, dugotrajna imovina bilježi rast od 12,62% (prosječna godišnja stopa od 4,04%), dok je dobit prije oporezivanja kumulativno rasla za 66,59% (u prosjeku godišnje za 18,54%). Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti ostvaruju negativna kretanja u slijedećim kategorijama: gubitak bilježi kumulativni rast za 148,41% (prosječna godišnja stopa rasta od 35,43%), dugoročne obveze su kumulativno povećane za 59,41% (u prosjeku godišnje za 16,82%), dok broj zaposlenih u

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

promatranom razdoblju bilježi kumulativno smanjenje od 2,07% (godišnja stopa pada od 0,70%). Rezultatima ove djelatnosti najviše doprinose sljedeći poslovni subjekti:

- Katarina Line d.o.o.
- Turistička agencija Da Riva d.o.o.
- Rb Travel d.o.o.
- Parkovi d.o.o.
- Doctum d.o.o.

Snagu nabrojanih tvrtki potvrđuje činjenica da ostvaruju udio od 77% u ukupnom broju zaposlenih i udio od 92% u ukupnim prihodima poduzetnika registriranih u administrativnim i pomoćnim uslužnim djelatnostima na području grada Opatije.

Analiza djelatnosti M – Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti

Tijekom promatranog razdoblja u stručnim, znanstvenim i tehničkim djelatnostima pozitivne predznake ostvaruju sljedeće kategorije: broj poduzetnika bilježi porast od 27,17% (u prosjeku godišnje za 8,34%), dugotrajna imovina se povećala za 3,27% (prosječno godišnje za 1,08%), dok se zaposlenost povećala u 2018. godini u odnosu na 2015. godinu za 49,8% (prosječna godišnja stopa rasta od 14,42%). U razdoblju od 2015. do 2018. godine negativni trendovi ove djelatnosti zabilježeni su u sljedećim kategorijama: dugoročne obveze bilježe kumulativni rast od 61,29% (u prosjeku godišnje za 17,27%), dobit prije oporezivanja se smanjila za 37,9% (prosječni godišnji pad od 14,68%), dok je gubitak povećan za ukupno 15,02% (godišnje za 4,78%). Prosječna mjesečna neto plaća po zaposlenom je tijekom promatranog razdoblja pala u prosjeku po stopi 0,79% godišnje, što čini kumulativno smanjenje od 2,36%. Tvrtke koje najviše doprinose ostvarenim rezultatima ove djelatnosti su (sukladno NKD-u 2007.):

- Geoprojekt d.d.
- Vocalis d. o. o.
- RAD - COM d.o.o.
- R&B globalni projekti d.o.o.
- 3t. Cable d.o.o.

Zaposleni u tim subjektima čine 33% ukupnog broja zaposlenih i ostvaruju 56% ukupnih prihoda u stručnim, znanstvenim i tehničkim djelatnostima.

Analiza djelatnosti H - Prijevoz i skladištenje

Financijski pokazatelji ove djelatnosti u razdoblju od 2015. do 2018. godine pokazuju uglavnom pozitivne i veoma povoljne predznake. Pozitivna kretanja djelatnosti H u razdoblju od 2015. do 2018. ostvaruju sljedeće kategorije: dugotrajna imovina bilježi kumulativni rast od 34,01% (prosječna godišnja stopa rasta od 10,25%), broj poduzetnika kumulativno je povećan za 21,74% (u prosjeku godišnje za 6,78%). Dugoročne obveze su se u 2018. u odnosu na 2015. smanjile za 41,93%, a snažno smanjenje bilježi i gubitak, čak za 76,63% kumulativno, što znači da je u prosjeku godišnje stopa padala za 38,40%. Poduzetnici iz ove kategorije su u promatranom razdoblju zapošljavali 9,82% više radnika, te isplaćivali prosječne mjesečne neto plaće po zaposlenom više za 22,40% kumulativno (prosječna godišnja stopa rasta od 6,97%). Djelatnosti prijevoza i skladištenja nepovoljna kretanja tijekom promatranog razdoblja ostvaruje jedino kod kategorije dobit prije oporezivanja, koja se u odnosu na 2015. smanjila za ukupno 56,08%, što znači da je u prosjeku godišnje padala 23,99%. Rezultatima ove djelatnosti najviše doprinose sljedeći poslovni subjekti:

- Liburnia pomorska agencija d.o.o.
- Neoprom d.o.o.
- B. W. A. d.o.o.
- Fides Brko d.o.o.
- Liburnija parking d.o.o.

ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENDOVA PROSTORNOG RAZVOJA

Na značaj ovih poslovnih subjekata za opatijsko gospodarstvo ukazuje podatak da oni zapošljavaju 73% ukupnog broja zaposlenih i ostvaruju 93% ukupnih prihoda poduzetnika registriranih u djelatnosti prijevoza i skladištenja.

Analiza djelatnosti A - poljoprivrede, šumarstva i ribarstva

Iako djelatnost poljoprivrede, šumarstva i ribarstva u ukupnim prihodima Grada Opatije sudjeluje s neznatnih 0,42%, zbog njezinog se **razvojnog potencijala i moguće perspektive** daje kratak osvrt u nastavku Izvješća o stanju u prostoru. Oranične površine i vrtovi čine svega oko 100 ha, pod voćnjacima i vinogradima ima oko 73 ha, pod livadama 398 ha, pašnjacima 343 ha te ukupne poljoprivredne površine iznose oko 914 ha. Površine pod šumama zauzimaju 5.417 ha.⁵²

Analiza financijskih izvještaja FINA-e izvještajnog razdoblja pokazala je da na području Grada Opatije 2015. godine bilo 7 poduzetnika sa 7 zaposlenih, dok je u 2018. godini poslovalo 7 poduzetnika s ukupno 8 zaposlenih u djelatnosti poljoprivrede, šumarstva i ribarstva.

U 2018. godini od ukupno 7 poduzetnika, 4 ih se bavilo biljnom i stočarskom proizvodnjom, lovstvom i uslužnim djelatnostima povezanim s njima, 1 poduzetnik se bavio šumarstvom i sječom drva, dok su se 2 poduzetnika bavili ribarstvom.

Strategija razvoja Grada Opatije 2014. - 2020. kao jedan od prioriteta *Destinacijskim akcijskim planom Opatije 2016. - 2020.* postavila je strateški prioritet II.6. Razvoj zaleđa temeljiti na poduzetništvu, ruralnom turizmu, eko-poljoprivredi i uzgoju autohtonih (tradicionalnih) sorti, a koji se ostvaruje sljedećim mjerama:

- Mjera II.6.A: Planovima i programima diversificirati djelatnosti zaleđa kroz razvoj turizma i njegovo umrežavanje s poljoprivredom, ruralnim poduzetništvom, te korištenjem obnovljivih izvora energije
- Mjera II.6.C: Razviti ekološku poljoprivrednu proizvodnju i revitalizirati uzgoj autohtonih (tradicijskih) sorti
- Mjera II.6.D: Ustrojiti i promovirati oznaku izvornosti i kvalitete za autohtone (tradicijske) proizvode i proizvođače
- Mjera II. 6. E: Izgraditi mrežu uzgajivača, prerađivača i ponuđača autohtonih (tradicijskih) sorti i proizvoda, te sorti i proizvoda iz eko-uzgoja

S obzirom da u izvještajnom razdoblju nije došlo do značajnijeg razvoja ove djelatnosti, za očekivati je da se preispitaju razvojna opredjeljenja Grada, a uzimajući u obzir resursni potencijal prostora grada za bavljenje djelatnošću poljoprivrede, šumarstva i ribarstva.

II.3.2. Turizam

Pojam turizma nezamisliv je bez sastavnica prostora i okoliša, on kao takav zauzima područja te ih svojim djelovanjem u konačnici mijenja. Turizam je nedvojbeno najznačajnija djelatnost Grada Opatije.

Opatija je mjesto s najdužom tradicijom turizma u Republici Hrvatskoj, od preko 170 godina te danas predstavlja turističku destinaciju u kojoj većina gostiju boravi u hotelima.⁵³ Sukladno podacima Turističke zajednice Opatija, na prostoru Grada smješteni su sljedeći hoteli odnosno vile⁵⁴:

Naselje Opatija:

- | | |
|--|------------------------------------|
| 1. Boutique hotel Mali Raj | 2. Hotel Gardenija |
| 3. Remisens Hotel Admiral | 4. Amadria Park Hotel Agava |
| 5. Remisens Premium Grand Hotel Palace | 6. Amadria Park Hotel Milenij |
| 7. Bristol by OHM Group | 8. Smart Selection Hotel Lungomare |

⁵² *Strategija razvoja Grada Opatije 2014.-2020.*; str. 134.

⁵³ *Strategija razvoja Grada Opatije 2014.-2020.*; str. 124.

⁵⁴ Izvor: Turistička zajednica grada Opatije

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

- | | |
|------------------------------------|--|
| 9. Design Hotel Navis | 10. Remisens Premium Hotel Ambassador |
| 11. Smart Selection Hotel Istra | 12. Hotel Villa Ariston |
| 13. Remisens Hotel Kristal | 14. Grand Hotel Adriatic |
| 15. Villa Dubrava | 15. Villa Dubrava |
| 17. Remisens Premium Hotel Kvarner | 16. AH Design apartments - integralni hotel |
| 19. Hotel Mozart | 18. Astoria hotel by OHM Group |
| 21. Hotel Miramar | 20. Amadria Park Hotel Royal |
| 23. Amadria Park Hotel Sveti Jakov | 22. Hotel Paris |
| 25. Hotel Bevanda | 24. Remisens Premium Heritage Hotel Imperial |
| 27. Hotel Galeb | 26. Hotel Savoy |
| | 28. Amadria Park Grand hotel 4 opatijska cvijeta |

Naselje Pobri:

29. Hotel Villa Kapetanović

Naselje Ika:

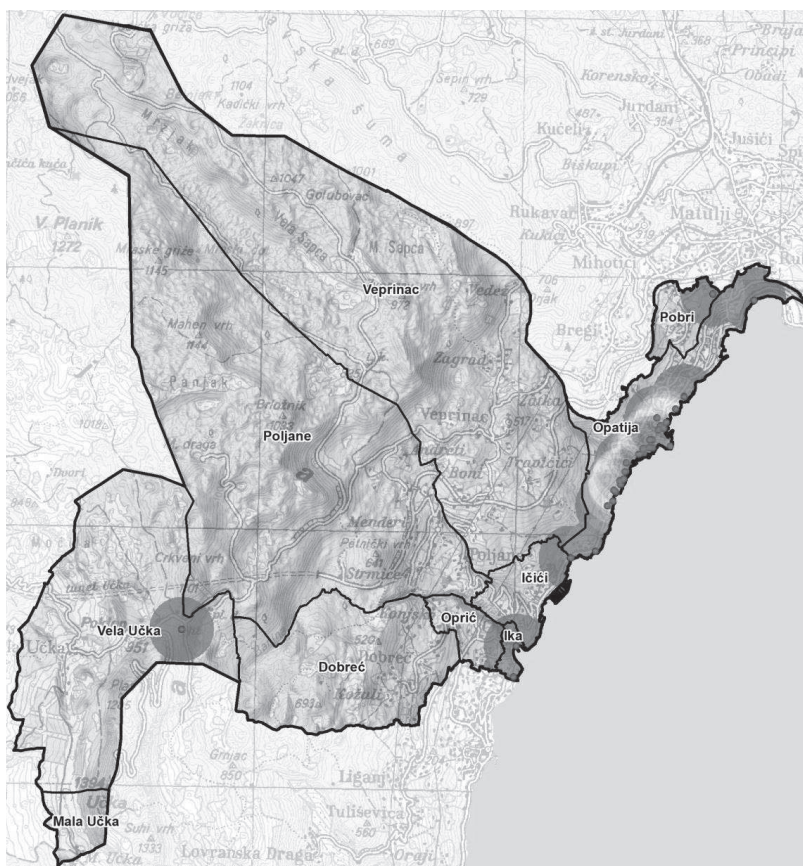
30. Ikador Luxury Boutique Hotel & Spa

31. Hotel Villa Schubert

Naselje Vela Učka:

32. Pansion Učka Standard

Gotovo svi hoteli smješteni su u priobalnom dijelu Grada, a što se jasno može vidjeti iz kartograma 15.



Kartogram 15. Prostorni razmještaj smještajnih kapaciteta u ugostiteljskim objektima vrste hotel, Grad Opatija⁵⁵

⁵⁵ Izrada: JU Zavod za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije

ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENDOVA PROSTORNOG RAZVOJA

Osim u hotelima, gosti borave u privatnom smještaju. Broj smještajnih kapaciteta u privatnom smještaju, kao i ostvareni turistički promet koji se ostvaruje u privatnom smještaju na području Opatije je u kontinuiranom porastu. Dobri turistički rezultati i rast koje bilježi privatni smještaj rezultat je povećanja kapaciteta, ulaganja iznajmljivača u poboljšanje kvalitete smještaja koju prati te porast potražnje za takvim smještajem.

Analizom smještajnih kapaciteta Opatije (tablica 25) može se utvrditi da dominiraju smještajni kapaciteti: sobe, studio-apartmani, kuće za odmor s udjelom od 52%, slijedi kategorija hoteli s 43%, dok su najmanje zastupljeni smještajni kapaciteti iz kategorije kampovi s udjelom od 4%.

Tablica 25. Smještajni kapaciteti; Grad Opatija, 2018.

Vrsta smještajnih kapaciteta	Broj smještajnih jedinica	Broj postelja
Hoteli i sličan smještaj	33	5.736
Hoteli dvije zvjezdice	1	467
Hoteli tri zvjezdice	8	1.425
Hoteli četiri zvjezdice	15	2.907
Hoteli pet zvjezdica	6	877
Integralni hoteli	1	12
Pansioni standard	1	18
Pansioni komfor	1	30
Odmarališta i slični objekti za kraći odmor	75	7.042
Sobe, studio-apartmani, kuće za odmor	73	6.916
Klimatska lječilišta	1	123
Gostionice s pružanjem usluge smještaja	1	3
Kampovi	1	498
Ukupno	109	13.276

Izvor: Turistička zajednica Kvarnera

Iako dakle većina gostiju u Opatiji boravi u hotelima, Izvještajno razdoblje svakako je obilježio trend iznajmljivanja privatnih stanova u turističkoj sezoni. Tako obiteljski smještaj bilježi dinamičan rast posljednjih godina. Naime strelovit razvoj platformi za pretragu i rezerviranja svih vrsta smještaja poput Airbnb.com, booking.com, homeaway.com i drugih popularizirao je i olakšao iznajmljivanje, posebice za kratkoročne najmove. Cijeli rezervacijski lanac postao je lako dostupan gostima i domaćinima, čime su isključeni posrednici. Nastanak takvih platformi vjerojatno je i jedan od razloga povećanja broja postelja u privatnom smještaju u posljednjih par godina. Međutim, ono što je posebno zabrinjavajuće, s prostornog aspekta, jest činjenica da mnogi obiteljski domovi u turističkim sezonama postaju smještajni kapaciteti namijenjeni iznajmljivanju. Stambeni prostori pretvaraju se u apartmane. Tako zapravo nije do kraja niti poznato koje je pravo stanje u ponudi obiteljskog smještaja, najma kuća, apartmana, soba te privatnih stanova u zgradama. Isto tako nisu poznati do kraja niti financijski efekti takvog iznajmljivanja, jer postoje i dalje mnogi koji iznajmljuju „na crno“, a takav je barem svaki treći. Prema procjenama Hrvatske zajednice udruga obiteljskog smještaja⁵⁶ 38% privatnog smještaja se prodaje u sivoj zoni, zbog čega je stvaran broj kreveta znatno veći.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, u Opatiji je 2018. godine ostvareno 1.350.061 noćenja, što čini 8,83% ukupnog broja noćenja Primorsko-goranske županije (15.284.346). U strukturi broja noćenja prevladavaju strani gosti s udjelom od 89,44%.

⁵⁶ <http://www.hzuos.hr/?p=469>

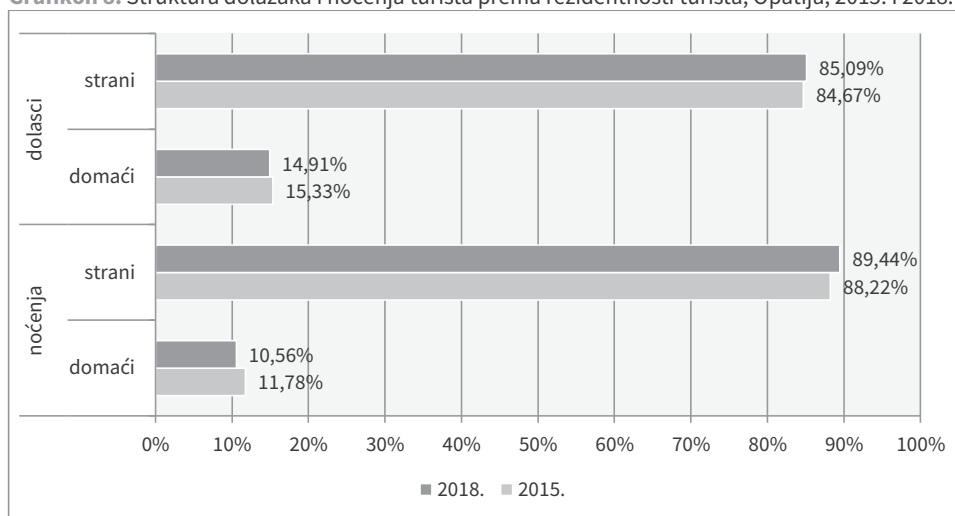
IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

Za usporedbu, strani turisti u ukupnom broju noćenja na županijskoj razini čine 92,16%, a na razini Jadranske Hrvatske 93,94%.

Analizira li se kretanje broja dolazaka i noćenja turista na području Opatije od 2015. do 2018. godine, primjetan je kontinuirani rast.

Broj noćenja je tijekom promatranog razdoblja rastao po prosječnoj godišnjoj stopi od 3,45%, dok se broj dolazaka turista u prosjeku povećavao za 1,98% godišnje. Kao što prikazuje **grafikon 8** i **tablica 26**, tijekom promatranog razdoblja strani gosti prevladavaju u broju dolazaka i broju noćenja. U 2015. godini činili se 88,22% ukupnog broja noćenja i 84,7% ukupnog broja dolazaka, dok su na kraju promatranog razdoblja činili 89,44% ukupnog broja noćenja i 85,1% ukupnog broja dolazaka.

Grafikon 8. Struktura dolazaka i noćenja turista prema rezidentnosti turista, Opatija, 2015. i 2018.



Izvor: Podaci Državnog zavoda za statistiku; obrada izrađivača Izvješća o stanju u prostoru

Tablica 26. Broj ostvarenih dolazaka i noćenja na području gradu Opatije u razdoblju 2015. – 2018.

Godina	Broj dolazaka			Broj noćenja		
	ukupno	domaći	strani	ukupno	domaći	strani
2015.	411.692	63.115	348.577	1.219.538	143.622	1.075.916
2016.	413.848	64.299	349.549	1.252.687	144.856	1.107.831
2017.	433.196	63.231	369.965	1.361.009	141.504	1.219.505
2018.	436.678	65.125	371.553	1.350.061	142.539	1.207.522
2018. (2015=100)	106,07	103,18	106,59	110,70	99,25	112,23
prosječna godišnja stopa rasta/pada 2015./2018.	1,98%	1,05%	2,15%	3,45%	-0,25%	3,92%

Izvor: Podaci Državnog zavoda za statistiku, obrada izrađivača Izvješća o stanju u prostoru

Turizam u izdvojenim građevinskim područjima izvan naselja

PPUG Opatije određuje izdvojena građevinska područja izvan naselja gospodarske, ugostiteljsko-turističke namjene T2 - turističko naselje, zone smještajnih kapaciteta i sadržaja na sljedećim lokacijama i površinama⁵⁷, a realiziraju se:

⁵⁷ Detaljnija analiza prikazana je u poglavlju II.1.2.2. Izdvojena građevinska područja izvan naselja

ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENDOVA PROSTORNOG RAZVOJA

a) posrednom primjenom PPUG-a Opatije izradom provedbenih dokumenata prostornog uređenja za zone:

- T₂₃ uz selo Škofi (Zagrad), 1,11 ha
- T₂₅ uz naselje Travičići, 0,94 ha
- T₂₆ uz naselje Šavroni, 0,92 ha
- T₂₈ uz naselje Menderi, 1,59 ha
- T₂₉ uz naselje Dobreć (Krasa), 0,43 ha

b) neposrednom primjenom PPUG-a Opatije za zone:

- T₂₁ uz naselje Veprinac, 1,64 ha
- T₂₂ uz naselje Dobreć, 1,22 ha
- T₂₄ uz naselje Zagrad (na cesti za Vedež), 0,93 ha
- T₂₇ uz naselje Okoli Dujmić, 0,97 ha

U izvještajnom razdoblju od 2015. do 2018. godine navedene zone nisu realizirane.

II.3.3. Obrtništvo

Obrtnici u Primorsko-goranskoj županiji, a time i na području Grada Opatije članovi su Obrtničke komore Primorsko-goranske županije, te svoje interese ostvaruju preko svojih udruženja. Na području Grada Opatije za obrtnike je zaduženo Udruženje Obrtnika Opatija.

Prema podacima Udruženja obrtnika Opatija na području Opatije je 2018. godine bilo aktivno 310 obrta. Tablica 27 prikazuje da je u razdoblju od 2015. do 2018. evidentiran porast obrtnika. Može se zaključiti da je tijekom promatranog razdoblja broj obrta u prosjeku godišnje rastao po stopi od 5,63%.

Tablica 27. Statistika aktivnih obrta od 2015. do 2018. godine

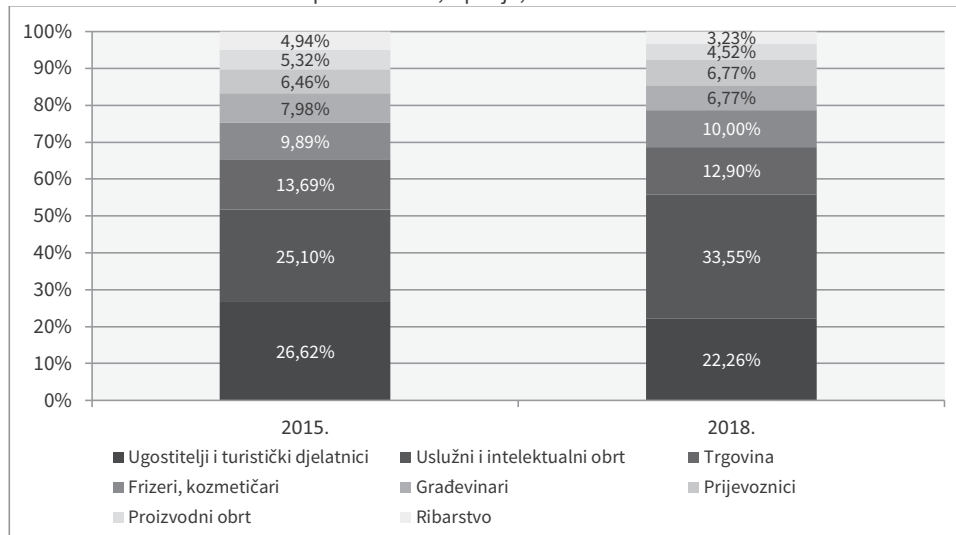
Ceh	2015.	2016.	2017.	2018.	Godišnja stopa rasta/pada 2018./2015.
Proizvodni obrt	14	14	16	14	0,00%
Uslužni i intelektualni obrt	66	70	81	104	16,37%
Ugostitelji i turistički djelatnici	70	66	67	69	-0,48%
Trgovina	36	39	39	40	3,57%
Prijevoznici	17	16	19	21	7,30%
Ribarstvo	13	12	13	10	-8,37%
Frizeri, kozmetičari	26	23	26	31	6,04%
Građevinarstvo	21	17	25	21	0,00%
Ukupno	263	257	286	310	5,63%

Izvor: Udruženje obrtnika Opatija, 2019., obrada izrađivača Izvješća o stanju u prostoru

Analizira li se struktura obrta opatijskog gospodarstva po cehovima u 2018. godini, može se vidjeti da su najzastupljeniji uslužni i intelektualni obrti od gotovo 34% zatim ugostitelji i turistički djelatnici sa 22,3% zastupljenosti. U usporedbi s cehovskom strukturom obrta iz 2015. godine, uočava se rast udjela sljedećih cehovskih kategorija: uslužni i intelektualni obrt, frizeri, kozmetičari, te prijevoznici (grafikon 9).

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

Grafikon 9. Struktura obrtnika po cehovima, Opatija, 2015. i 2018.



Izvor: Udruženje obrtnika Opatija, 2019., obrada izrađivača Izvješća o stanju u prostoru

II.3.4. Gospodarske zone proizvodne i poslovne namjene

Razvojni prioriteti Grada Opatije usmjereni su na poticanje gospodarskog razvoja. Jedna od osnovnih mjera za razvoj gospodarstva je stvaranje prostornih preduvjeta za obavljanje poduzetničkih aktivnosti.

Planirane zone proizvodne namjene predviđene PPUG-om Opatije obuhvaćaju pretežito zanatske djelatnosti, dok planirana zona poslovne namjene obuhvaća pretežito uslužne djelatnosti.

Izdvojena građevinska područja izvan naselja proizvodne i poslovne namjene utvrđena PPUG-om Opatije u odnosu na smještaj u prostoru Grada Opatije, površinu i stanje izgrađenosti detaljnije su opisana u poglavlju II.1.2.2. *Izdvojena građevinska područja izvan naselja*. Planirane površine izdvojenih građevinskih područja ukupne veličine 10,16 ha uglavnom su potpuno neiskorištene te predstavljaju značajan potencijal za budući gospodarski razvoj Grada Opatije, ali i šireg područja. Postojeća iskorištenost pojedinih zona ne može se smatrati privedenost tih dijelova planiranoj namjeni pa se niti ne uzimaju u obzir kao realizirane zone. Stoga se može zaključiti da Grad Opatija doista raspolaže dovoljnim površinama namijenjenim razvoju gospodarskih zona te je nužno osmisliti način njihovog stavljanja u funkciju. To prije svega zahtijeva aktivno uključivanje odnosno upravljanje zonama te privlačenje potencijalnih investitora.

Proizvodne i poslovne djelatnosti se prema PPUG-u Opatije osim u zonama izdvojenih građevinskih područja izvan naselja mogu smještati i unutar građevinskog područja naselja.

II.3.5. Institucionalni kapaciteti Grada Opatije

Grad Opatija u samoupravnom djelokrugu obavlja poslove lokalnog značaja kojima se neposredno ostvaruju prava građana, a koji ustavno ili zakonski nisu dodijeljeni državnim tijelima i to osobito poslove koji se odnose na: uređenje naselja i stanovanje, prostorno i urbanističko planiranje, komunalne djelatnosti, brigu o djeci, socijalnu skrb, primarnu zdravstvenu zaštitu, odgoj i osnovno obrazovanje, kulturu, tjelesnu kulturu i sport, zaštitu potrošača, zaštitu i unapređenje prirodnog okoliša, protupožarnu zaštitu i civilnu zaštitu.

ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENDOVA PROSTORNOG RAZVOJA

Nositelji razvojne politike jedinice lokalne samouprave trebaju biti dobro organizirani, odgovarajuće obrazovani, dobro infrastrukturno opremljeni i dovoljno iskusni. Njihov institucionalni kapacitet treba biti na razini na kojoj će znati, moći i stići obavljati svoj odgovoran i društveno značajan posao. Institucionalni kapacitet je nužan uvjet uspješne gospodarske politike, ali nije jedini.⁵⁸

Kapacitet javne uprave Grada Opatije prikazan je na temelju ukupnog broja zaposlenih u tablici 28 gdje je u odnosu na razmatrano razdoblje vidljivo povećanje kroz godine.⁵⁹

Tablica 28. Broj zaposlenih u Gradu Opatiji

Broj zaposlenih u javnoj upravi	2015.	2016.	2017.	2018.
Grad Opatija	59	59	63	64

Izvor: Ministarstvo financija, Financijski izvještaji JLP(R)S, <https://mfin.gov.hr/istaknute-teme/lokalna-samouprava/financijski-izvjestaji-jlp-r-s/203>

Razvojnim dokumentom *Strategija razvoja Grada Opatije 2014.-2020.* definirana je vizija razvoja Grada Opatije⁶⁰, kako slijedi: Opatija, grad prepoznatljivog identiteta, jedinstvenog spoja srednjoeuropske kulture i mediteranskog duha, gostoljubiva, konkurentna i atraktivna turistička destinacija koja pruža raznovrsne sadržaje i nezaboravne doživljaje; sveučilišni grad koji njeguje izvrsnost i potiče inovativnost, slijedi načela održivog razvoja te osigurava uvjete za siguran i kvalitetan život zajednice.

II.3.6. Indeks razvijenosti Grada Opatije

Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije provodi postupak ocjenjivanja i razvrstavanja svih jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u Republici Hrvatskoj prema indeksu razvijenosti koji se koristi kao pokazatelj ekonomskog rasta i razvijenosti određenog područja te prema kojem se jedinice lokalne samouprave razvrstavaju u skupine. Indeks razvijenosti je kompozitni pokazatelj koji se računa kao prilagođeni prosjek standardiziranih vrijednosti društveno-gospodarskih pokazatelja radi mjerenja stupnja razvijenosti jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u određenom razdoblju.

Za izračun indeksa razvijenosti koriste se sljedeći pokazatelji:

- prosječni dohodak po stanovniku
- prosječni izvorni prihodi po stanovniku
- prosječna stopa nezaposlenosti
- opće kretanje stanovništva
- stupanj obrazovanosti stanovništva (tercijarno obrazovanje)
- indeks starenja.

Vrijednost za razdoblje 2014.-2016. za Primorsko-goransku županiju iznosi 105,28, što je iznad hrvatskog prosjeka. Na temelju ove vrijednosti, Primorsko-goranska županija svrstava se u četvrtu kategoriju u kojoj se nalaze najrazvijenije hrvatske županije.

Grad Opatija nalazi se u najrazvijenijoj razvojnoj skupini jedinica lokalnih samouprava s iznadprosječnom vrijednošću indeksa od 111,57. Uz Grad Opatiju u osmoj, najrazvijenijoj skupini nalaze se još gradovi i općine mikroregije Priobalja: Bakar, Crikvenica, Kastav, Viškovo i Rijeka te općine Kostrena, Matulji i Omišalj. U odnosu na jedinice lokalne samouprave u okruženju, Grad Opatija nalazi se na visokom trećem mjestu po visini indeksa razvijenosti, nakon općina Kostrena i Viškovo.

⁵⁸ Analiza gospodarstva s projekcijama i scenarijima gospodarskog razvoja Primorsko-goranske županije do 2030. godine, str. 151.

⁵⁹ Podatak o broju zaposlenih obuhvaća i zaposlene na određeno vrijeme.

⁶⁰ Izvor: <http://www.opatija.hr/hr/rad-gradske-uprave/>

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

II.4. Opremljenost prostora infrastrukturom

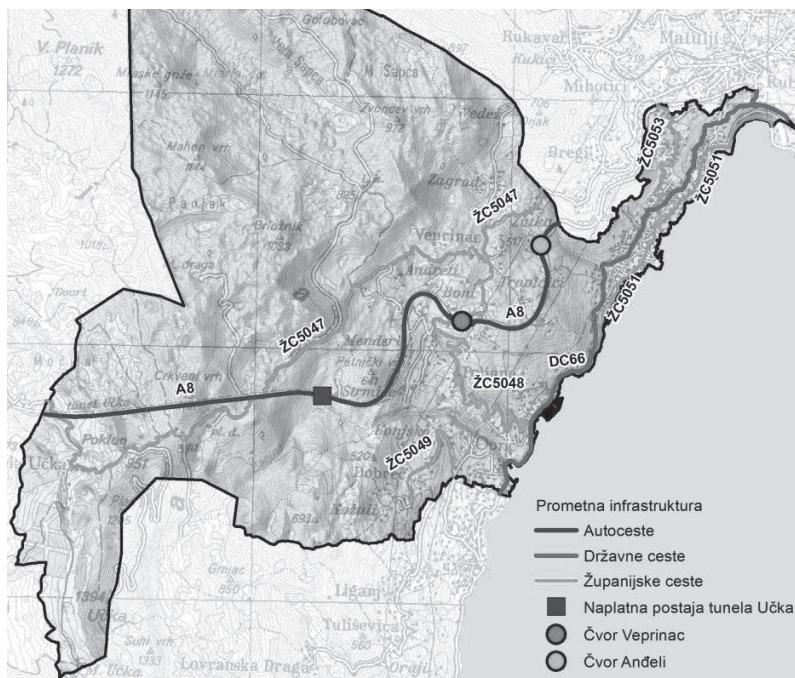
II.4.1. Prometna infrastruktura

II.4.1.1. Cestovna mreža

Temeljem Odluke o razvrstavanju javnih cesta⁶¹ na području Grada Opatije ceste su razvrstane kako je prikazano u tablici 29. Cestovnu mrežu na području Grada Opatije čine javne i nerazvrstane ceste (kartogram 16). Javne ceste razvrstavaju se u tri kategorije: državne, županijske i lokalne, a na području Grada Opatije nalaze se samo državne i županijske.

Tablica 29. Javne ceste na području Grada Opatije

Kategorija javne ceste	Oznaka	Naziv javne ceste	Duljina (km)
državne ceste	AC8	Čvorište Kanfanar (A9) – Pazin – Lupoglav – čvorište Matulji (A7)	10,47
	DC8	G.P. Pasjak – Šapjane – Rijeka → G.P. Karasovići (gr. Crne Gore)	0,36
	DC66	Pula (D400) – Labin – Opatija – Matulji (D8)	6,10
županijske ceste	ŽC5047	DC 500 – Veprinac – Matulji – Kastav (ŽC 5019)	12,84
	ŽC5048	Veprinac (ŽC5047) – Ičići (DC 66)	8,25
	ŽC5049	Dobreć – ŽC5050	2,24
	ŽC 5050	Liganj – Lovran (DC 66)	0,08
	ŽC 5051	DC66 – Opatija – administr. granica Grada Rijeka	5,37
	ŽC 5053	Mihotići (ŽC 5047) – Opatija (ŽC 5051)	2,56
Ukupno			48,27

Kartogram 16. Cestovna mreža na području Grada Opatije⁶²⁶¹ Narodne novine br. 103/18⁶² Izrada: JU Zavod za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije

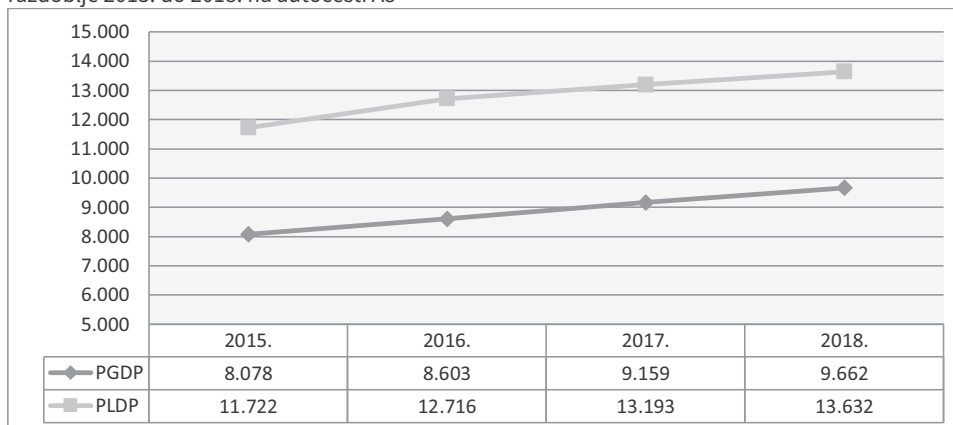
ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENDOVA PROSTORNOG RAZVOJA

Cestovnu mrežu na području Grada čini dionica autoceste AC8 u duljini od 10,47 km, državne ceste DC 8 i DC 66 ukupne duljine 6,47 km, županijske ceste ŽC 5047, ŽC 5048, ŽC 5049, ŽC 5050, ŽC 5051, ŽC 5023 ukupne duljine 31,34 km (tablica 29) te niz ostalih nerazvrstanih cesta ukupne duljine 266,37 km (tablica 30).

Autoceste

Autocesta AC8 na dionici Matulja do tunela Učke (portal Kvarner) izgrađena je u I. fazi kao poluautocesta sa dvotračnim profilom u duljini od 10,47 km. Na dionici poluautoceste, unutar njenog obuhvata, nalaze se dva cestovna čvorišta: čvor Veprinac i čvor Anđeli te prateći sadržaj „Odmorište Matulji“ s ugostiteljskim objektom. U pripremi je izrada projektne dokumentacije za izgradnju punog profila autoceste, a prostor za dogradnju i rekonstrukciju je na nekim dijelovima zauzet postojećom izgradnjom. U predmetnom razdoblju nije bilo daljnjih projektnih aktivnosti. Sukladno zabilježenim vrijednostima prosječnog godišnjeg i ljetnog dnevnog prometa u periodu od 2015. do 2018. godine uočen je kontinuirani rast prometa (grafikon 10).

Grafikon 10. Prosječni godišnji dnevni promet (PGDP) i prosječni ljetni dnevni promet (PLDP) za razdoblje 2015. do 2018. na autocesti A8



Izvor: BINA-ISTRA d.d., svibanj 2019. godine; obrada izrađivača Izvješća o stanju u prostoru

Na dionici od tunela Učka do općine Matulji niveleta autoceste se postupno spušta s približno 500 na 200 m n. v. S obzirom na prometni položaj Grada Opatije, vanjsko izvorišni promet se dominantno kreće prema istoku u smjeru generatora prometne potražnje smještenih u Gradu Rijeci (radna mjesta, KBC Rijeka, srednjoškolske i visokoškolske ustanove, trgovački centri i sl.). Prema tome, iako se teritorijalno ne nalazi na administrativnom području Grada Opatije, najznačajnije čvorište za Grad na autocesti A8 je čvorište Matulji – Opatija smješteno u rubnom području Općine Matulji. Stanje kolnika je dobro te ne postoji potreba za rekonstrukcijom.

Čvor Veprinac

Čvor Veprinac je glavna poveznica svih naselja Grada Opatije s tunelom Učka i u nastavku Istarskom županijom. Čvor se nalazi na razmjerno velikoj nadmorskoj visini u odnosu na ostala naselja. Primjerice, da bi se s državne ceste DC66 preko ŽC5048 došlo do čvora Veprinac potrebno je svladati gotovo 400 m visinske razlike. To ga čini manje atraktivnim za vozače iz obalnih naselja čije je dominantno odredište zapad, odnosno gradovi Rijeka i Kastav, Općina Matulji itd. Iz tog razloga za promet u smjeru zapada vozači uglavnom koriste državnu cestu DC66 ili ŽC5051.

Čvor Anđeli

Čvor Anđeli pušten je u promet 2012. godine kojim je omogućeno direktno spajanje istočnog dijela naselja Veprinac (Kolavići, Zatkan, Zagrad) i naselje Bregi na Autocestu A8.

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

Čvor Opatija – Matulji

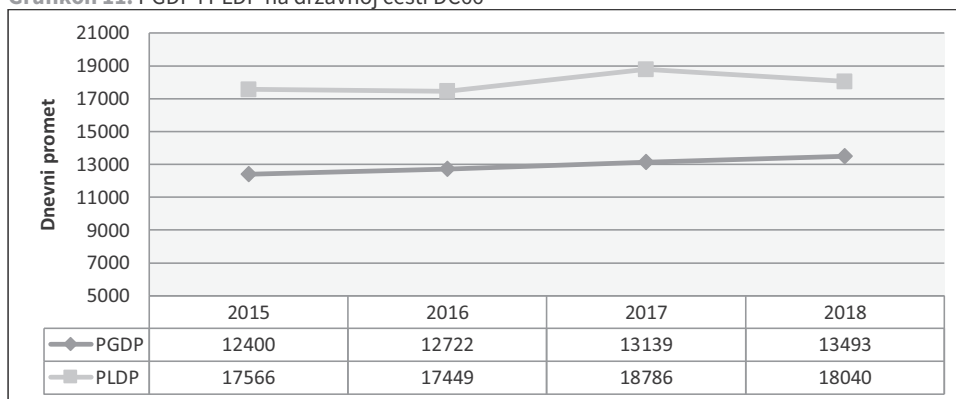
Iako se čvor Opatija – Matulji načelno nalazi na rubnom području između Općine Matulji i Grada Opatije, zahtjeva poseban naglasak zbog prometne uloge za Grad Opatiju. U ljetnim mjesecima na autocesti A8 kao i na većini ostalih cesta višestruko je povećan prosječan ljetni dnevni promet (PLDP) u odnosu na prosječan godišnji dnevni promet (PGDP). Zbog prostornih ograničenja čvorište je izgrađeno kao raskrižje u razini i semaforizirano je. Uz to, protočnost čvorišta smanjuje i neposredna blizina vijadukta Živice. Naime, iz smjera Rijeke prema Matuljima izgrađena je traka za lijeve skretače, no zbog neposredne blizine vijadukta traka je napravljena u dužini svega 50 m. Zbog semaforiziranosti čvora događa se da se pri velikom intenzitetu prometa u smjeru Matulja, u ciklusu crvenog svjetla u potpunosti popuni traka za lijeve skretače što uzrokuje da se promet u smjeru tunela Učka, iako načelno ima zeleno svjetlo u dva ciklusa, ne može kretati kroz raskrižje. U ljetnim mjesecima navedeni problem rješavaju prometni policajci koji upravljaju dužinom ciklusa semafora u doba vršnih sati no dugoročno rješavanje problema bit će moguće tek izgradnjom raskrižja u dvije razine. Krajem 2018. godine izvršena je rekonstrukcija raskrižja ispod vijadukta Živice u kružno raskrižje kao dio priprema za denivelaciju čvora Matulji.

Državne ceste

DC 8 – tzv. Jadranska magistrala. Vrlo malim dijelom tangira granično područje Grada Opatije na granici s Općinom Matulji. Za Grad Opatiju je značajna po tome što spaja DC66 na čvor Opatija – Matulji s jedne strane te zapadna područja Grad Rijeku s druge strane. Krajem predmetnog razdoblja obuhvaćenog Izvješćem o stanju u prostoru izgrađeno je novo kružno raskrižje državne ceste DC8 i ceste iz smjera čvora Opatija – Matulji. Time je dio ceste DC8 izmješten prema zapadu u dužini od 350 m. Cijelom dužinom kroz Grad Opatiju cesta je u konstantnom nagibu od oko 7%. Tehnički elementi ceste su dobri u dijelu ceste kroz naselje izgrađen je jednostruki nogostup.

DC 66 – tzv. „Nova cesta“. Po kategorizaciji autocesta A8 je cesta najvećeg ranga u Gradu Opatiji. No u odnosu na količinu prometa, značaj ceste i njihov položaj može se utvrditi da je najznačajnija prometnica Grada Opatije ipak državna cesta DC66 koja se proteže duž cijelog Grada od naselja Ika na jugozapadu do krajnjeg sjeveroistoka naselja Opatija i spoja s DC8. Prema podacima publikacije Hrvatskih cesta „Brojanje prometa na cestama Republike Hrvatske“ za 2015., 2016. i 2017. godinu te prethodnim rezultatima za 2018. godinu može se zaključiti kako je navedena cesta iznimno opterećena duž cijele godine a pogotovo u ljetnim mjesecima gdje PLDP prelazi 18.000 vozila dnevno (grafikon 11). To čini DC66 jednom od prometno najopterećenijih državnih cesta u Republici Hrvatskoj. Promotre li se podaci brojanja prometa Hrvatskih cesta unatrag zadnjih 10 godina može se zaključiti kako je prisutan trend blagog povećanja količine prometa na DC 66 u stopama od 2% godišnje za PGDP i 0,5% za PLDP.

Grafikon 11. PGDP i PLDP na državnoj cesti DC66



Izvor: Brojanje prometa na cestama Republike Hrvatske godine 2018.; obrada izrađivača Izvješća o stanju u prostoru

ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENDOVA PROSTORNOG RAZVOJA

U ljetnim mjesecima raskrižja državne ceste DC66 već godinama pokazuju (pre)male razine uslužnosti. Problem preopterećenosti DC 66 treba se riješiti izgradnjom nove „Liburnijske obilaznice“ kojom će se preusmjeriti većina tranzitnog i dio vanjsko-izvorišnog prometa.

Na cesti su prisutne sve komponente prometa: od lokalnog, vanjsko-izvorišnog pa do tranzitnog prometa iz smjera istočnih istarskih gradova i općina kojima je DC 66 brže i financijski povoljnije rješenje zaobilaska planine Učke od autoceste A8 i tunela Učka.

Državna cesta DC 66 zadržava jednostrani nogostup i propisanu širinu ceste cijelom svojom dužine. Također, ima dobre tehničke elemente, horizontalnu i vertikalnu signalizaciju. U predmetnom razdoblju poboljšana je vidljivost pješačkih prijelaza duž državne ceste te je rekonstruirano nekoliko raskrižja. Duž čitave ceste kolnik je u dobrom stanju.

Županijske ceste

ŽC 5047 – tzv. stara cesta za Učku. Županijska cesta ŽC 5047 prolazi trima brdskim naseljima Grada Opatije; od Veprinca na sjeveroistoku preko Poljana i Vele Učke na jugozapadu te u nastavku preko prijevoja Učke do autoceste A8 i čvora Vranja u Istarskoj županiji. ŽC 5047 danas služi kao alternativna cesta autocesti A8 za prelazak planine Učke kao i za povezivanje triju navedenih naselja s Općinom Matulji s jedne i županijskom cestom ŽC 5048 (čvor Veprinac) s druge strane. Zbog povećanih uzdužnih nagiba uzrokovanih činjenicom da se u trasi kroz Grad Opatiju niveleta ceste diže s 350 m na ulazu u naselje Veprinac na približno 920 m preko prijevoja Učke možemo zaključiti da je ŽC 5047 u naravi brdska cesta. Unatoč velikim uzdužnim nagibima ŽC 5047 zadržava propisanu širinu profila s napomenom da u naseljenim područjima uglavnom ne postoji nogostup. Kolnik je u zadovoljavajućem stanju. U zimskim mjesecima česte su snježne padaline koje otežavaju uvjete vožnje i ponekad zahtijevaju zatvaranje ceste, no zahvaljujući pravovremenim reakcijama zimskih službi zastoji su uglavnom manje prisutni.

ŽC 5048 – Spojna cesta od naselja Veprinca do naselja Ičića. Karakteriziraju je brojne serpentine kojima se svladava visinska razlika od 450 m. Predstavlja glavnu poveznicu Grada Opatije s čvorom Veprinac. Cijelom trasom uglavnom zadržava propisanu širinu s napomenom da u naseljenim područjima pretežito ne postoji nogostup. Kolnik je u zadovoljavajućem stanju.

ŽC 5049 – Povezuje naselja Dobreć i Oprič na županijsku cestu ŽC 5050, nepropisne je širine i loših tehničkih elemenata dok je kolnik u zadovoljavajućem stanju.

ŽC 5050 – Rubna cesta koja iznimno kratkom dionicom prolazi kroz Grad Opatiju te spaja naselje Liganj u Općini Lovran s državnom cestom DC 66. Za Grad Opatiju je bitna jer se naselja Dobreć i Oprič preko ŽC5049 u nastavku povezuju s Gradom Opatijom preko županijske ceste ŽC 5050. U odnosu na ŽC 5049 ima bitno bolje tehničke elemente.

ŽC 5051 – Najznačajnija županijska cesta na području Grada Opatije. Prolazi duž centralnog naselja Opatija. Iako za navedenu cestu ne postoje podaci brojača, zaključuje se kako je i u slučaju PLDP mnogo veći od PGDP. Kao i u slučaju državne ceste DC 66, u ljetnim mjesecima ŽC 5051 je preopterećena. Uzroci tome su iznimno veliki broj generatora prometne potražnje duž ceste (javne službe, građevine turističke i ugostiteljske namjene, trgovine i sl.), gust raspored raskrižja kao i bočno parkiranje duž ceste. Karakteristika ove ceste je u tome što se promet od plaže Slatina do raskrižja s državnom cestom DC 66 odvija jednosmjerno u smjeru jugozapada i državne ceste. Duž čitave trase ceste nalazi se obostrani nogostup što je i očekivano s obzirom da cesta prolazi iznimno gusto naseljenim područjem. Širina profila ceste održana je duž cijele trase, a kolnik je u dobrom stanju.

ŽC 5053 – Poveznica naselja Pobri s centrom Grada Opatije s jedne, kao i Općinom Matulji s druge strane. Niveleta se nalazi u kontinuiranom uzdužnom nagibu od otprilike 6%. U dijelu trase kroz naselje Pobri nalaze se brojna suženja ceste zbog gusto izgrađenih građevinskih objekata (obiteljske kuće, potporni zidovi, stupovi javne rasvjete, ograde i sl.). Ako se uzme u obzir činjenica da kroz naselje Pobri ne postoje nogostupi unatoč velikom broju pješaka, kao da i cestom prolazi autobusna

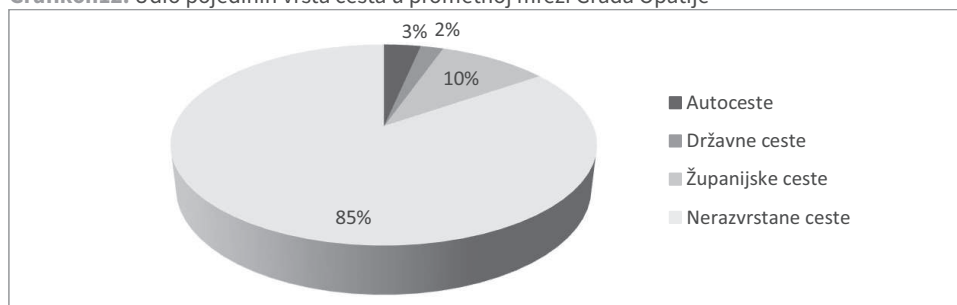
IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

linija može se zaključiti kako je ova dionica ceste sa stajališta sigurnosti prometa potencijalno opasna. To se odnosi na sve sudionike u prometu. Što se tiče kolnika može se utvrditi da je u dobrom stanju.

Nerazvrstane ceste

Na osnovnu mrežu državnih, županijskih i lokalnih prometnica nadovezuje se mreža nerazvrstanih cesta. Mreža nerazvrstanih cesta u prošlosti se razvijala spontano i neplanski prateći urbanizaciju prostora. Posljedica toga je da je većina ulica strma i nezadovoljavajućih tehničkih i prometnih karakteristika za sigurno odvijanje prometa. Zajednička karakteristika većine nerazvrstanih cesta je izostanak nogostupa. Na sabirnim ulicama s intenzivnijim prometom kolnik je pretežito u zadovoljavajućem stanju dok je u slučaju bočnih ulica kolnik generalno u lošijem stanju s čestim uzdužnim poprečnim i mrežastim pukotinama. Njihova sanacija vrši se uglavnom „zakrpavanjem“, odnosno zamjenom dijela asfalta na mjestu pukotina što pojačava vizualni dojam oštećenosti. Nerazvrstane ceste čine 85% udjela u prometnoj mreži Grada Opatije (grafikon 12). Vrste i duljine nerazvrstanih cesta navedeni su u tablici 30.

Grafikon12. Udio pojedinih vrsta cesta u prometnoj mreži Grada Opatije



Izrada: JU Zavod za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije

Tablica 30. Nerazvrstane ceste na području Grada Opatije

Nerazvrstane ceste	Vrste nerazvrstanih cesta	Duljina (km)
nerazvrstane ceste za promet motornih vozila	sabirne i stambene ulice	61,73
	kolni pristupi	20,17
nerazvrstane ceste za pješački promet	obalne šetnice, pješačke staze, javna stubišta, parkovne šetnice	103,81
ostale nerazvrstane ceste	seoski put, šumski put, parkiralište	80,66
Ukupno		266,37

Izvor: Odluka o nerazvrstanim cestama na području grada (Službene novine Primorsko-goranske županije br. 29/95 i 5/15)

Raskrižja

Na pojedinim raskrižjima uočena je nešto slabija preglednost te nepovoljan kut spajanja cesta u raskrižju nastalih uglavnom kao posljedica prostornih ograničenja smještaja raskrižja. Prema podacima prometnih nesreća u evidenciji Ministarstva unutarnjih poslova, Policijske uprave PGŽ, Službe za sigurnost cestovnog prometa nisu uočena raskrižja ni lokaliteti na kojima su se događale prometne nesreće nastale kao posljedica nedostataka na cesti. Na dva semaforizirana raskrižja državne ceste D66 kod javne vage i supermarketa SPAR uočene su učestale prometne gužve. U predmetnom razdoblju rekonstruirana su i semaforizirana dva raskrižja državne ceste D66- raskrižje kod javne vage te križanje s ulicom Antona Mihića.

ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENDOVA PROSTORNOG RAZVOJA

Stupanj motorizacije

Prema podacima MUP-a na području Grada Opatije 2018. godine je bilo registrirano ukupno 7.284 vozila. Stupanj motorizacije u 2018. godini iznosio je 654 vozila na 1.000 stanovnika što je puno više od prosjeka Republike Hrvatske koji iznosi 520 vozila na 1.000 stanovnika (procjena na temelju podataka Statističkog ljetopisa RH 2017.).

Gustoća cestovne mreže

Ukupna duljina javnih cesta iznosi 48,27 km. Gustoća cestovne mreže (km ceste/100 km² površine) iznosi 73,15. To je puno više od prosjeka Republike Hrvatske koji iznosi 47. Taj podatak možemo objasniti vrlo povoljnim prometnim položajem Grada Opatije. Područjem Grada ujedno prolaze i sve javne prometnice iz smjera Istarske županije prema ostatku Republike Hrvatske.

Promet u mirovanju

Jedan od većih nedostataka vezanih za promet na području Grada Opatije je kronični nedostatak parkirališnih površina. Posebno se to očituje u ljetnim mjesecima u središnjim urbanim zonama. Na području Grada nalazi se ukupno 45 parkirališta od kojih su 42 javna parkirališta na otvorenom, 2 zatvorena parkirališta te jedna javna garaža (tablica 31). Ukupni kapacitet svih parkirališta iznosi 1.381 parkirno mjesto. Za potrebe Grada Opatije kao turističkog grada to je nedovoljno. Treba napomenuti da se većina parkirnih mjesta nalazi uz prometnice i to pogotovo u centralnom naselju Opatiji. Uzdužno parkiranje na glavnim mjesnim ulicama (npr. Ulici Maršala Tita) smanjuje protočnost i sigurnost prometa te nagruđuje vizuru grada. Treba napomenuti da u urbanim područjima, što zbog naplate označenih parkirališta, što zbog nedostatka parkirnih mjesta, osobni automobili često se stihijski parkiraju u bočnim ulicama i to uglavnom na svakom mjestu gdje postoje proširenja ceste. Uz smanjenje protočnosti prometa to dovodi i do smanjenja preglednosti i sigurnosti.

Tablica 31. Sustav javnih parkirališta

Parkirališta po zonama	Broj parkirališta	Ukupan broj parkirnih mjesta
Parkirališta u zoni 0	16	280
Parkirališta u zoni 0A	3	49
Parkirališta u zoni 0B	2	66
Parkirališta u zoni 1	21	725
Zatvorena parkirališta	2	128
Javna garaža	1	133
Ukupno	45	1381

Izvor: Opatija 21 d.o.o. za izgradnju i upravljanje nekretninama i parkiralištima Opatija

Problemu nedostatka parkirališnih mjesta mora se pristupiti slojevito i analitički. Za rješavanje problema trebalo bi sagledati cjeloviti prometni sustav te izgraditi sustav javnih garaža.

II.4.1.2. Pomorski promet

Luke otvorene za javni promet

Temeljem *Naredbe o razvrstaju luka otvorenih za javni promet na području Primorsko - goranske županije*⁶³ na području Grada Opatije razvrstane su sljedeće morske luke otvorene za javni promet:

- luka županijskog značaja: luka Opatija
- luke lokalnog značaja: luka Volosko i luka Ika

⁶³ Narodne novine br. 3/15 i 38/15

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

U tablici 32 iskazane su površine i postojeći kapaciteti luka otvorenih za javni promet na području Grada.

Tablica 32. Postojeći kapaciteti luka otvorenih za javni promet

Naziv luke	Vrsta luke i značaj	Lokalitet	Površina (ha)		Kapacitet (broj vezova)			
			Kopneni dio	Akvatorij	Komunalni	Turistički	Ukupno	Broj zahtjeva
Luka Volosko	luka otvorena za javni promet lokalnog značaja	privezište Preluk	4.482	74.987	81	/	81	16
		Volosko Črnkovicica	3.139	52.774	20	/	20	40
		Volosko			168	42	210	
Luka Opatija	putnička luka otvorena za javni promet županijskog značaja	privezište Dražica	7.497	1.615.227	42	/	42	17
		Opatija			170	41	211	38
		privezište Portić	587	13.664	13	/	13	8
		privezište Admiral	663	22.379	/	/	/	/
		Privezište Ičići	3.575	27.541	152	15	167	62
Luka Ika	luka otvorena za javni promet lokalnog značaja	Ika	5.924	65.150	126	/	126	48

Izvor: Lučka uprava Opatija – Lovran - Mošćenička Draga, 2019. godine

Luka otvorena za javni promet Opatija se sastoji od operativnog gata, operativne obale za opskrbu plovila gorivom i obala za privez brodica. Na prostoru luke odvijaju se djelatnosti prijevoza putnika te priveza brodova, sportskih plovila i brodica domicilnog stanovništva. Pored navedenog u kopnenom dijelu luke smještene su i prateće građevine luke ugostiteljske namjene te benzinska postaja.

Operativni gat je dužine 100 m, obostrano je operativan, dubine uz gat su 4 do 5,5 m te kapaciteta priveza jednog velikog i tri manja broda. Luka je opremljena postajom za opskrbu plovila gorivom čiji položaj i stupanj opremljenosti ne zadovoljavaju suvremene potrebe, a korištenje nije moguće u vrijeme jačih valova. Obala za privez brodica je ukupne dužine 200 m, dubine uz obalni zid 1 do 2 metra te kapaciteta priveza 70 brodica dok se na sidrenim vezovima nalazi kapacitet priveza za još 70 brodica. U sklopu luke formirano je i vanjsko sidrište u funkciji pristajanja većih brodova.

U razmatranom razdoblju za Izvješće o stanju u prostoru su na području Luke Opatija u lipnju 2016. godine završeni radovi dogradnje luke, njezine „nulte“ faze, u dijelu proširenja gata za turistička plovila (slika 1). Dužina novog operativnog gata iznosi 35 m +30 m korijena gata, širine je 3 m i služi za privez putničkih i izletničkih brodova te tako rasterećuje glavni operativni gat u opatijskoj luci. Gat je u potpunosti opremljen mogućnošću korištenja usluge opskrbe električnom strujom i vodom, a priključen je i na hidrantsku mrežu.

Luke posebne namjene

Na području Grada Opatije postoje sljedeće luke posebne namjene:

- luka nautičkog turizma državnog značaja ACI marina u Ičićima
- luka nautičkog turizma županijskog značaja marina Admiral u Opatiji
- sportska luka Jedriličarskog kluba „Opatija“

ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENDOVA PROSTORNOG RAZVOJA

Postojeće luke nautičkog turizma, ACI marina u Ičićima i Marina Admiral u Opatiji, u potpunosti su popunjene. Njihov način izgradnje ne omogućava vezivanje većih plovila. Sadašnji broj vezova u ACI marini u Ičićima je 318, od čega 283 u moru i 35 suhih vezova. Marina Admiral u Opatiji raspolaže s 200 vezova, od čega 160 u moru i 40 suhih vezova. U 2018. godini pokrenuta je priprema projektne dokumentacije za uređenje i rekonstrukciju kopnenog dijela ACI marine u Ičićima.



Slika 1. Luka Opatija – pogled na dogradnju luke te završetak radova na „nultoj fazi“ izgradnje⁶⁴

Vlada Republike Hrvatske je 2018. godine izdala je suglasnost na *Odluku Županijske skupštine Primorsko-goranske županije o izmjenama Odluke o utvrđivanju lučkog područja u lukama otvorenim za javni promet županijskog i lokalnog značaja na području Primorsko-goranske županije* (od 22. ožujka 2018. godine), a koja se odnosi na proširenje obuhvata lučkog područja luke Opatija - putničke luke radi promjene namjene prostora odnosno omogućavanje formiranja luke posebne namjene, sportske luke Jedriličarskog kluba „Opatija“.

Pomorski prijevoz putnika

Pomorski promet sa stalnim brodskim linijama nije uspostavljen na području Grada Opatije, iako za to postoji naslijeđena osnovna infrastruktura. Turistički promet morem obavljaju manje tvrtke i to uglavnom u ljetnim mjesecima. U predmetnom razdoblju ostvaren je dolazak više od 60 brodova u međunarodnoj plovidbi s približno 7000 putnika ukupno. Najveći broj dolazaka i pristajanja brodova tipa *cruisera* unutar luke otvorene za javni promet Opatija u predmetnom razdoblju ostvaren je 2016. godine (tablica 33).

Tablica 33. Promet putničkog prometa luke otvorene za javni promet Opatija

Godina	Broj dolazaka	Broj putnika
2014.	12	1.318
2015.	9	904
2016.	19	3.626
2017.	8	1.296

⁶⁴ Izvor: <https://okolo.com>

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

2018.	15	2.416
Ukupno	63	9.560

Izvor: Lučka uprava Opatija – Lovran - Mošćenička Draga, 2019. godine

II.4.1.3. Zračni promet

Na području grada Opatije do kraja predmetnog razdoblja nije realiziran planirani zračni promet iako važeći prostorni plan određuje smještaj javnog uzletišta za helikoptere (helidrom) uz južni portal tunela Učka na državnoj cesti D3, komunalnoj zoni Kosovo i na području Kuka. Isto tako prostornim planom utvrđena je mogućnost smještaja koridora i prihvatnog prostora za obavljanje zračnog prometa putem hidroaviona. Pored navedenog Grad Opatija je posrednim putem povezan sa svjetskim destinacijama putem međunarodne zračne luke Rijeka smještene na otoku Krku.

II.4.1.4. Elektroničke komunikacije

Na području Grada Opatije nalaze se sljedeće komunikacijske građevine:

- a) radio relejna postaja Učka
- b) radijski koridori: Učka – Mirkovica/Pula//Buje/Martinšćica/Razomir/Krk – Kras/Rijeka – Trg Riječke rezolucije/Rijeka Kozala/Rijeka Pulac i Pulac – Opatija/Veprinac
- c) međunarodni TK kabeli I. razine: Rijeka – Umag – (Italija), Rijeka – Labin

Postojeća pristupna komunikacijska mrežu na pojedinim dijelovima loše je kvalitete zbog dotrajalosti te loše kvalitete ugrađenih materijala.

Razina pokrivenosti prostora u pokretnoj komunikacijskoj mreži kontinuirano se nadopunjuje i povećava te je u razmatranom razdoblju Izvješća o stanju u prostoru izgrađeno šest novih baznih postaja te jedan samostojeći antenski prihvati. Na području Grada dosad je instalirano 42 bazne postaje na 30 lokacija, 7 antenskih prihvat na samostojećim stupovima, 14 antenskih prihvat na objektima te 11 antenskih sustava u zatvorenom objektu. Broj baznih postaja značajno se povećao uspoređujući podatke iz 2015. godine za više od 17% uz izgradnju antenskih stupova na novih pet lokacija. U tablici 34 daje se brojčano stanje baznih postaja i antenskih prihvat po godinama u razmatranom razdoblju.

Tablica 34. Popis baznih postaja i antenskih prihvat za razdoblje 2015. - 2018. godine

Stanje na dan	1. 1. 2015.	31. 12. 2015.	31. 12. 2016.	31. 12. 2017.	31. 12. 2018.
broj baznih postaja	36	36	36	38	42
broj lokacija*	25	25	25	26	30
broj antenskih stupova u vlasništvu operatora**	5	5	5	5	6
broj antenskih prihvat ostalih infrastrukturnih operatora	1	1	1	1	1
broj antenskih prihvat na postojećim objektima	12	12	12	13	14
broj unutarnjih antenskih sustava u zatvorenom prostoru	7	7	7	7	11

* broj lokacija na kojima se nalaze bazne postaje, uzevši u obzir činjenicu da bazne postaje različitih operatora mogu biti na istom antenskom stupu

** broj antenskih stupova i samostojećih nosača u vlasništvu operatora javnih komunikacijskih mreža pokretnih komunikacija (VIPnet, Tele2 i HT)

Izvor: HAKOM - Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti, 2018. godina

Prema dostupnim podacima na web portalu Hrvatske regulatorne agencije za mrežne djelatnosti na području Grada Opatije 68,17% stanovništva priključen je na brzi širokopojasni pristup. Na području Grada dostupne su širokopojasne mreže preko fiksnih(nepokretnih) i pokretnih mreža. U tablici 35

ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENDOVA PROSTORNOG RAZVOJA

prikazan je postotak priključenosti građevina na širokopojasnu mrežu žičanim putem s obzirom na kategoriju pristupnih brzina.

U predmetnom razdoblju Grad Opatija, kao nositelj projekta, pokrenuo je projekt izgradnje širokopojasne mreže sljedeće generacije na područjima Grada Opatije i općina Matulji, Lovran i Mošćenička Draga. U tu svrhu izrađen je *Nacrt Plana razvoja širokopojasne infrastrukture* koji je polovicom 2017. godine upućen na javnu raspravu te koji u predmetnom razdoblju nije bio usvojen. Tim se projektom planira implementacija nepokretne pristupne elektroničke komunikacijske mreže sljedeće generacije (*Next Generation Access Network* - NGA mreža) otvorenog pristupa, koja će osigurati infrastrukturne preduvjete za održivi dugoročni društveni i gospodarski razvitak na područjima Grada Opatije i općina Matulji, Lovran i Mošćenička Draga.

Tablica 35. Postotak priključenosti građevina na širokopojasnu mrežu (žičani pristup)

Broj stanovnika	Broj kućanstva	Pristupne brzine (Mbit/s)	Postotak priključenosti na širokopojasnu mrežu 2018. (%)
11.495	4.732	2 do 4	0,53
		4 do 10	22,90
		10 do 20	8,33
		20 do 30	24,18
		30 do 50	6,17
		50 do 100	5,94
		Ukupno	68,17

Izvor: HAKOM - Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti, 2018. godina (internetski GIS preglednik)

II.4.2. Energetski sustavi

II.4.2.1. Elektroenergetska mreža

Prijenosna elektroenergetska mreža

Prijenosnim sustavom električne energije koji prolazi jednim dijelom administrativnog područja Grada Opatije upravlja Hrvatska elektroprivreda - Operator prijenosnog sustava d.o.o. (HEP-OPS d.o.o.). Predmetnim obuhvatom nalaze se trase dalekovoda (DV) naponskih razina 220 i 110 kV te pripadajuće transformatorsko postrojenje TS 110/20 kV (tablica 36). Transformatorsko visokonaponsko postrojenje otvorenog je tipa i smješteno je na građevnoj čestici površine 4.700 m², a sastoji se od građevine za sustave upravljanja i nadzora te samog transformatorskog postrojenja ukupne snage od 40 MVA (2 x 20 MVA).

Tablica 36. Objekti za prijenos električne energije na prostoru Grada Opatije

Naponski nivo	Dionica	Dužina (km)
DV 2 x 220 kV	TS Melina/TS Pehlin – TE Plomin	64,2
DV 110 kV	TS Matulji – TS Lovran	8,8
DV 110 kV	TS Lovran – TE Plomin	23,5
	Ukupno	96,5

Izvor: Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Sektor za razvoj, investicije i izgradnju, 2019. godine

Distribucijska elektroenergetska mreža

Distribucijskom elektroenergetskom mrežom na administrativnom području Grada Opatije upravlja HEP operator distribucijskog sustava d.o.o., Elektroprimorje Rijeka. Kupci električne energije na području Grada (ukupno 8.654 obračunskih mjernih mjesta) dio su konzuma TS 110/20 kV Matulji i

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

TS 110/20 kV Lovran. Osim kupaca u Gradu Opatiji, konzum TS 110/20 kV Matulji i TS 110/20 kV Lovran čine i kupci u općinama Matulji, Lovran i Mošćenička Draga. Statistička potrošnja kupaca ne vodi se na razini jedinica lokalnih samouprava od strane Operatora distribucijskog sustava, Elektroprimorja Rijeka već samo na razini trafostanica VN/SN (u ovom slučaju TS 110/20 kV Matulji i TS 110/20 kV Lovran) te se potrošnja električne energije za Grad Opatiju procjenjuje na 70.000.000 kWh. Na području Grada nalazi se transformatorska stanica 110/20 kV (TS Lovran) te 107 transformatorskih stanica 20/0.4 kV. Prema razvojnim planovima HEP Operatora distribucijskog sustava d.o.o., Elektroprimorje Rijeka na predmetnom području predviđena je izgradnja 24 nove trafostanice naponske razine 20/0.4 kV. U tablici 37 su iskazane duljine nadzemnih i podzemnih vodova te njihovi udjeli.

Tablica 37. Duljine i udjeli 20 kV elektroenergetskih vodova

Naponska razina voda	Nadzemni vodovi (km)	Podzemni vodovi (km)	Nadzemni vodovi (%)	Podzemni vodovi (%)	Ukupno (km)
20 kV	21,6	62,8	25,6	74,4	84,4
Ukupno	21,6	62,8	25,6	74,4	84,4

Izvor: HEP operator distribucijskog sustava d.o.o., Elektroprimorje Rijeka, 2019. godine

II.4.2.2. Cijevni transport plina i plinoopskrbni distribucijski sustav

Cijevni transport plina

Područjem Grada Opatije djelomično prolazi trasa magistralnog plinovoda za međunarodni transport eksploatacijska polja na Sjevernom Jadranu – Pula – Viškovo – Kamenjak – Delnice – Vrbovsko – Karlovac. Cjevovodom upravlja tvrtka Plinacro d.o.o., Operator plinskog transportnog sustava. Na području obuhvata magistralni cjevovod ima duljinu 9,5 km te promjer DN500 mm radnog tlaka 75 bara. Osim tog cjevovoda Plinacro održava i građevinu plinskog sustava blok stanicu oznake BS-4 Vela Učka.

Opskrba plinom

Distribucijom prirodnog plina na području Grada Opatije upravlja tvrtka Energo d.o.o. iz Rijeke, za proizvodnju i distribuciju toplinske energije. Razvoj sustava opskrbe plina temelji se na *Idejnom projektu opskrbe plina Primorsko-goranske županije*. Ukupna duljina izgrađene plinske mreže na području Grada iznosi 1,6 km. Plinska distributivna mreža izgrađena je u razdoblju od 2012. do 2013. godine u sklopu izgradnje vodnokomunalne infrastrukture u naselju Pobri dok se u predmetnom razdoblju ona nije proširivala. Navedena izgrađena plinska mreža nije u funkciji jer je ovisna o sustavu plinovoda na području Općine Matulji koji isto tako još nije stavljen u funkciju.

II.4.2.3. Opskrba pitkom vodom i odvodnja otpadnih voda

Opskrba pitkom vodom

Sustavom vodoopskrbe na području Grada Opatije upravlja Komunalno društvo Liburnijske vode d.o.o. sa sjedištem u Ičićima. Duljina vodoopskrbne mreže iznosi nešto više od 179 km. Na vodoopskrbnu mrežu priključeni su skoro svi stanovnici odnosno 99,82% što je više od županijskog prosjeka koji iznosi 98,7%. Vodoopskrbni podsustav Opatija pripada vodoopskrbnom području Opatiji koji obuhvaća pored Grada Opatije i općine Matulji, Lovran te Mošćeničku Dragu. Podsustav Opatija prihranjuje se vodom iz izvorišta na Učki te manjim dijelom iz vodoopskrbnog sustava Rijeka (VS Plase) putem obalnog cjevovoda iz smjera Kantride do crpne stanice CS Črnkovicica i vodoospreme VS Opatija I. Vodoopskrba se obavlja preko tri značajnije vodoospreme - VS Opatija I (1.000 m³), VS Opatija II (2.600 m³), VS Opatija III (1.400 m³) te ostalim vodospremnici manjih kapaciteta. U predmetnom razdoblju, 2018. godine dovršena je izgradnja VS Poklon kapaciteta 800 m³.

ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENOVA PROSTORNOG RAZVOJA

Na kraju predmetnog razdoblja u sustavu vodoopskrbe izvedeno je ukupno 6.776 vodovodnih priključaka te vodoopskrbna mreža ukupne duljine nešto više od 175 km. Analizom prikupljenih podataka od strane upravitelja sustava vodoopskrbe može se zaključiti da se mreža proširila za nešto manje od 4 km uz istovremeno povećanje broja priključaka za 6%.

Potrošnja vode i gubici u sustavu

Ukupno je u 2018. godini za potrebe opskrbe vodom potrošača koji se nalaza na području Grada Opatije zahvaćeno 1.124.125 m³ vode (30% vode zahvaćeno je s područja vodoopskrbnog sustava Rijeka) dok je ukupno isporučeno 1.093.699 m³. Analizom gubitaka vode u sustavu vodoopskrbe može se zaključiti da oni iznose u prosjeku približno 2% kroz cijelo predmetno razdoblje. Sustav se može svrstati u kategoriju odličnih vodovoda iz razloga što se općenito u praksi smatra da su odlični vodovodi koji imaju manje od 20% gubitaka vode u sustavu.

U promatranom četverogodišnjem razdoblju ukupna godišnja potrošnja vode na području Grada (tablica 38) je ujednačena i kreće se oko 1.100.000 m³. Minimalna godišnja potrošnja vode za piće na području Grada ostvarena je u 2016. godini s količinom od 1.060.922 m³ dok je najviše isporučeno 2017. godine s količinom od 1.124.600 m³. Prema prikupljenim podacima pružatelja usluge vodoopskrbe za predmetno područje te analizirajući mjesečnu potrošnju po stanovniku Grada Opatije može se zaključiti da je u predmetnom razdoblju ona ujednačena te se kreće u prosjeku oko 4.320 l/stanovniku mjesečno. S druge strane, u kategoriji turizma potrošnja vode u predmetnom razdoblju bilježi značajniji rast nakon 2016. od 8%.

Tablica 38. Podaci o potrošnji, postotku priključenosti i karakteristikama vodoopskrbne mreže

Godina	Broj potrošača	Postotak priključenosti na vodoopskrbnu mrežu (%)	Izvorište	Zahvaćeno vode pod sust.	Isporučeno vode (m ³)			Gubici u sustavu (m ³)	Duljina mreže (m')	
				Zahvaćeno vode pod sust. (m ³)	Stanovništvo	Turizam	Ukupno		Magistralni	Ostali
2015.	11.620	99.67	Učka	799.503	629.665	467.386	1.097.051	82.059	60.998	114.398
			Rijeka	387.493						
2016.	11.625	99.71	Učka	834.227	604.457	456.465	1.060.922	38.084	54.147	120.939
			Rijeka	270.64						
2017.	11.631	99.76	Učka	808.115	631.075	493.525	1.124.600	20.144	55.810	123.042
			Rijeka	340.512						
2018.	11.638	99.82	Učka	787.162	603.496	490.203	1.093.699	23.930	55.885	119.634
			Rijeka	336.963						

Izvor: Liburnijske vode d.o.o. Ičići, 2019. godine

Stanje u vodoopskrbnoj mreži je zadovoljavajuće u pogledu pokrivenosti opskrbe vodom uz još uvijek prisutne nedostatke u pogledu dotrajalosti cjevovoda u dijelovima područja naselja Opatije i to u staroj jezgri Voloskog te djelomično na području Vrutki. Na spomenutim područjima prisutni su uski profili cjevovoda koji su danas neadekvatni za protupožarnu zaštitu s mjestima slabih hidrostatskih pritiska u mreži na području uz Novu cestu. Vodoopskrbna mreža bilježi stalni rast u izgradnji usporedo sa razvojem građevinskih područja.

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

Sustav odvodnje otpadnih voda

Grad Opatija pripada području sustava odvodnje Opatija – Lovran. Djelatnost javne odvodnje na području aglomeracije Opatija – Lovran obavlja društvo za obavljanje djelatnosti vodoopskrbe i odvodnje Liburnijske vode d.o.o. sa sjedištem u Ičićima. Prema podacima pružatelja usluge odvodnje otpadnih voda postojeći javni sustav odvodnje otpadnih voda na području Grada čini kolektorska mreža u ukupnoj duljini 105.240 m. Ostale građevine na području Grada odvodnju otpadnih voda rješavaju gradnjom septičkih taložnica. U predmetnom razdoblju izgrađeno je 404 novih priključaka na javni sustav odvodnje što čini povećanje od 40%. Otpadne vode s područja Grada prikupljaju se i odvoje do uređaja za pročišćavanje otpadnih voda u Ičićima kapaciteta 1.085.000 m³. Postotak priključenosti potrošača na sustav javne odvodnje na području Grada do 2018. iznosi nešto manje od 65%. Brojčani pokazatelji o potrošačima, postotcima priključenosti na kanalizacijsku mrežu te kapacitetima uređaja za pročišćavanje otpadnih voda i duljine kolektora iskazani su u tablici 39.

Tablica 39. Podaci o postotku priključenosti i karakteristikama kanalizacijske mreže

Godina	Broj potrošača	Postotak priključenosti na kanaliz. mrežu (%)	Naziv uređaja za pročišć. otpadnih voda	Kapacitet uređaja (m ³ /dan)	Duljina mreže (m)	
					Glavni kolektor	Sporedni kolektor
2015.	6.704	57,50	UPOV Ičići	920.000	29.884	72.080
2016.	7.006	60,09	UPOV Ičići	974.000	28.932	73.518
2017.	7.434	63,76	UPOV Ičići	1.026.000	28.911	74.298
2018.	7.554	64,79	UPOV Ičići	1.085.000	28.677	76.563

Izvor: Liburnijske vode d.o.o. Jurdani, 2019. godina

Sustav javne odvodnje na području aglomeracije Opatija-Lovran još nema dovoljnu pokrivenost (60%), ali se i to kontinuirano mijenja kroz daljnju izgradnju sustava financiranu sredstvima iz EU fondova. Velikim ulaganjima u izgradnju sustava sanitarne kanalizacije Opatije i zaleđa (I. i II. faza projekta Jadran) do sad je izgrađeno preko 75 km kolektora. Unutar istog projekta u predmetnom razdoblju izgrađene su i puštene u pogon nove crpne stanice na sljedećim lokacijama: Put Dukino I. i II., Put Volosko, Konjsko, Puhari, Jakusi, Stmice, Korići. Novim projektima izgradnje sustava javne odvodnje će se rekonstruirati i dograditi u ukupnoj duljini od 22 km s odvođenjem otpadnih voda na zajednički postojeći uređaj za pročišćavanje u Ičićima. Za navedene projekte do sad su ishodene sve lokacijske i građevinske dozvole te je izrađen elaborat zaštite okoliša u svrhu ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš za aglomeraciju „Liburnijska rivijera“. Studija izvedivosti je u završnoj fazi.

Sustav oborinske odvodnje izgrađen je paralelno u projektu razdvajanja mješovitog sustava odvodnje na sanitarnu i oborinsku odvodnju gdje je mješoviti kolektor zamijenjen novim razdjelnim sustavom više od 50%. Sustav oborinske odvodnje na području Grada riješen je prikupljanjem i odvođenjem oborinskih voda prema prirodnim vodotocima (bujicama) te nastavno prema moru. Najznačajnije bujice na području Grada su Slatina i Ičići. Zbog stalnog pritiska i problema koje oborinska voda stvara potrebna su kontinuirana ulaganja u sustavno održavanje te poboljšanje trenutnog stanja.

II.4.2.4. Ostala komunalna infrastruktura

Javni gradski prijevoz

Javni prijevoz putnika na području Grada Opatije obavlja komunalno društvo Autotrolej d.o.o. iz Rijeke. Na području Grada prometuju četiri županijske (prigradske) linije prijevoza. Njihove trase i oznake prikazane su u tablici 40.

ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENDOVA PROSTORNOG RAZVOJA

Tablica 40. Popis trasa linija javnog gradskog prijevoza

Oznaka linije	Trasa linije
Linija 32	Rijeka – Opatija – Lovran – Mošćenička Draga
Linija 34	Opatija – Volosko – Matulji – Rukavac – Bregi – Veprinac – Učka
Linija 35	Volosko – Opatija – Poljane – Veprinac
Linija 37	Opatija – Pobri – Matulji – Kastav

Izvor: www.autotrolej.hr, Komunalno društvo Autotrolej d.o.o. Rijeka, 2019. godine

Prigradska županijska linija 32 povezuje liburnijska središta Opatiju, Lovran, Mošćeničku Dragu s gradom Rijekom. Osim dnevnih polazaka linija 32 prometuje i u noćnim satima subotom i nedjeljom s jednim polaskom iz Rijeke. Prigradska županijska linija 37 povezuje Grad Opatiju s Općinom Matulji i Gradom Kastvom. Prigradska županijska linija 34 povezuje Grad Opatiju s okolnim naseljima Općine Matulji u zaleđu. Sve prigradske linije osim spomenute linije 32 imaju polazište iz Opatije. Prostorna pokrivenost stanicama javnog gradskog prijevoza je zadovoljavajuća no treba napomenuti kako je za rang Grada Opatije intenzitet polaska autobusnih linija preslab.

Taxi prijevoz

Polovicom 2018. godine odlukom Gradskog vijeća Grada Opatije određena su autotaksi stajališta na području Grada Opatije i to na dvije lokacije:

- lokacija 1: Opatija, Trg Vladimira Gortana - 4 mjesta
- lokacija 2: Opatija, Ul. M. Tita ispred hotela Millennium - 4 mjesta

Groblja

Na području Grada Opatije nalaze se četiri mjesna groblja i to na lokacijama Opatija, Volosko, Poljane te Veprinac. Za svako pojedinačno mjesno groblje je u tablici 41 iskazana površina i ukupni broj grobnih mjesta. Poslove održavanja mjesnih groblja i poslove upravljanja njima na predmetnom području obavlja komunalno društvo Komunalac Jurdani d.o.o.

Tablica 41. Popis mjesnih groblja s kapacitetima

Naziv groblja	Površina	Ukupni broj grobnih mjesta
Opatija	12.630 m ²	1.776
Volosko	8.500 m ²	1.598
Poljane	2.650 m ²	393
Veprinac	2.677 m ²	384

Izvor: Komunalac Jurdani d.o.o., Jurdani

Groblje Opatija raspolaže s tek nekoliko slobodnih grobnih mjesta na postojećem dijelu groblja koje je izgradio upravljač grobljem vlastitim sredstvima. Potrebno je izvršiti pripremu za proširenje groblja s jugoistočne strane postojećeg groblja, neposredno ispod židovskog groblja, što je PPUG-om Opatije i predviđeno. Navedenim proširenjem osigurali bi se kapaciteti za sljedećih dvadesetak godina. Uz osiguranje ukupnih mjesta potrebno je također riješiti problem parkiranja vozila prilikom većih događanja (sahrane, Dan mrtvih i sl.) na način da se izgradi parkiralište na planiranoj lokaciji sjeverno od postojećeg groblja.

Groblje Veprinac je prošireno u razmatranom razdoblju čime su osigurana slobodna grobna mjesta za sljedeći procijenjeni period od najmanje 15 godina. Ukupno je izgrađeno 94 ukupna mjesta, od čega je za daljnju prodaju raspoloživo ukupno 65 (stanje s 31. 12. 2018. godine).

Groblje Volosko nema raspoloživih slobodnih grobnih mjesta. Postoji mogućnost proširenja na jednu sjevernu katastarsku česticu manje površine, kao jedinu raspoloživu u odnosu na okolni prostor groblja čime bi se osiguralo oko 50 grobnih mjesta. Groblje nema preostalih prostornih mogućnosti za proširenje.

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

Groblje Poljane također nema slobodnih ukopnih mjesta te je potrebno planirati proširenje radi osiguranja slobodnih grobnih mjesta za naredni period od 30 godina.

Javna rasvjeta

Mreža javne rasvjete sastoji se od stupova, nosača svjetiljki, izvora svjetlosti (žarulje), uređaja za napajanje, uređaja za regulaciju i upravljanje i kabela. Mreža javne rasvjete spaja se na distribucijsku mrežu Hrvatske elektroprivrede, Elektroprimorje Rijeka, Pogon Opatija. Mrežom upravlja komunalno društvo Komunalac Jurdani d.o.o. Ukupna duljina vodova mreže javne rasvjete na predmetnom području iznosi 120 km dok trenutna pokrivenost područja iznosi 80%. Javna rasvjeta na kraju predmetnog razdoblja sadrži 2.856 rasvjetnih tijela te 3.500 stupnih mjesta preko kojih idu instalacije javne rasvjete. Na kraju predmetnog razdoblja udio rasvjetnih tijela prema vrsti čini 95 % VTNa, 4% MH te 1 % LED rasvjete. Utrošak električne energije za funkcioniranje javne rasvjete u punom obimu tijekom cijele godine kreće se negdje u prosjeku oko 1.761.000 kWh godišnje.

Tržnice

Na području Grada Opatije, u samom centru naselja Opatije, nalazi se gradska tržnica. Poslove održavanja i upravljanja obavlja komunalno društvo Komunalac Jurdani d.o.o. Tržnica je formirana na dvije etaže i to prizemlja gdje je smještena tzv. zelena tržnica te druge etaže gdje se nalazi ribarnica. Trenutne površine i kapaciteti tržnice prikazani su u tablici 42.

Tablica 42. Sadržaji gradske tržnice Opatija

Etaža/odjel	Opis	Jed. mjere	Ukupno
prizemlje	stolovi zelene tržnice	kom	45
	poslovni prostori	m ²	165
kat	poslovni prostori - ukupno 8	m ²	124
ribarnica	stolovi ribarnice	kom	7

Izvor: Komunalac Jurdani d.o.o., Jurdani

Biciklističke staze i šetnice

Na području Opatijske rivijere, čiji je dio i predmetni obuhvat, nalazi se ukupno petnaest biciklističkih ruta/staza ukupne duljine 443 km, a najveći dio prolazi većim dijelom Parka prirode Učka. Osmam je markiranih staza čije su podloge pretežito je makadamskog tipa te povezuju gotovo sve dijelove parka prirode. Preostalih sedam staza odnose se uglavnom na rute po lokalnim i nerazvrstanim prometnicama opatijskog zaleđa. Dio staza prolazi po glavnim prometnicama što u ljetnim mjesecima, kada je pojačan motorni promet, može biti opasno. Predmetnim obuhvatom uz državnu cestu DC66 prolazi i mediteranska biciklistička ruta EuroVelo 8 (od Cádiza u Španjolskoj do Atene u Grčkoj), ali bez izgrađene biciklističke popratne infrastrukture. Na području Grada Opatije u mjesecu rujnu održava se cestovna biciklistička utrka „King of Učka“.

Turistička zajednica Grada Opatije 2016. godine inicirala je projekt „Opatija Hike – povijesne staze i šetnice“ kojim se želi revitalizirati, popularizirati i urediti opatijske staze i šetnice uz more i u zaleđu te ih povezati u jedinstvenu mrežu s novim sustavom označavanja. U predmetnom razdoblju uređena je prva u nizu staza „Carmen Sylva“ na kojoj je postavljena komunalna oprema i ostala prateća infrastruktura.

Područjem Grada proteže se i dionica obalne šetnice Franje Josipa I. od Voloskog do Lovrana, najpoznatije pod imenom Lungomare. Površina obalne šetnice iznosi 25.057 m², a sastoji se od 10.500 m² zelenih površina i prilaznih stubišta, brojnih podzida i potpornih zidova te 11 mostića. Na obalnom putu se nalazi 4.595 m raznih ograda, 170 kandelabera javne rasvjete, 165 klupa, 80 kanti za otpatke i dr. Tijekom predmetnog razdoblja obalna šetnica sanirala se na više lokacija zbog oštećenja obalnog zida, gaznih površina te ostale komunalne opreme nastalih uslijed vremenskih neprilika.

ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENDOVA PROSTORNOG RAZVOJA

Pošta

Glavni poštanski centar za Primorsko-goransku županiju nalazi se u Rijeci. Operativni poštanski ured za područje Grada Opatije nalazi se u naselju Opatiji u centru i u Voloskom.

Benzinske postaje

Na području Grada nalaze se tri benzinske postaje. Dvije benzinske postaje smještene su na trasi državne ceste DC66 dok se jedna nalazi unutar luke otvorene za javni promet Opatija.

II.4.3. Gospodarenje otpadom

Plan gospodarenja otpadom Grada Opatije za razdoblje od 2014. do 2019. godine⁶⁵ usvojen je sredinom 2014. godine, a nakon donošenja Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2017. - 2022. godine⁶⁶ izrađen je i usvojen novi Plan gospodarenja otpadom Grada Opatije za razdoblje 2017 - 2022. godine⁶⁷.

Otpad s područja Grada Opatije se do konca 2017. godine zbrinjivao na odlagalištu „Osojnica“ na matuljskom području, a nakon prestanka rada toga odlagališta, od početka 2018. se cjelokupni komunalni otpad predaje na obradu u novi županijski centar gospodarenja otpadom »Mariščina«. Upravitelj odlagališta „Osojnica“ do njegova zatvaranja te ovlašteni skupljač otpada za područje Grada Opatije je, tijekom razdoblja na koje se odnosi ovo Izvješće o stanju u prostoru, bila tvrtka Komunalac d.o.o.

Na lokaciji tvrtke Parkovi d.o.o. zbrinjava se dio otpada, a koji je prethodno uklonjen s javnih i javno-prometnih površina koje održavaju Parkovi d.o.o. Najveći dio otpada (zeleni otpad) izdvaja se i potom usitnjava te koristi za kompostiranje u pogonu tvrtke Parkovi d.o.o., dok se preostali otpad sortira i iz njega izdvaja koristan otpad koji se predaje na daljnju obradu, a preostali otpad se potom predaje Komunalcu d.o.o. radi odvoza na ŽCGO „Mariščinu“.

Planom gospodarenja otpadom za razdoblje 2017 - 2022. godine utvrđeni su ciljevi gospodarenja otpadom:

- sprječavanje i smanjenje nastajanja otpada na izvoru
- uspostava sistema sakupljanja raznovrsnog otpada
- povećanje udjela odvojeno sakupljenog komunalnog otpada, obrade nerazvrstanog otpada i kompostiranje zelenog, biorazgradivog otpada
- razvijanje svijesti građana za okoliš i održivi razvoj, te
- sprječavanje nastajanja divljih odlagališta te sanacija istih ako se pojave.

Prema Izvješćima o provedbi Plana gospodarenja otpadom Grada Opatije za razdoblje 2014. do 2019. godine u 2015., 2016. i 2017. godini⁶⁸ utvrđene su količine sakupljenog otpada iskazane u tablici 43.

Tablica 43. Sakupljene količine otpada na području Grada Opatije

Vrsta otpada	2015.		2016.		2017.		2018.	
	t	%	t	%	t	%	t	%
komunalni otpad	5156,65	86,60	4.401,68	81,56	5.498,46	81,09	4.770,17	90,55
glomazni otpad	480,69	8,07	607,97	11,26	903,26	13,32	169,20	3,21
biorazgradivi otpad	116,85	1,96	135,60	2,51	70,68	1,04	11,88	0,23
ostaci od čišćenja ulica	30,26	0,51	38,17	0,71	41,39	0,61	92,10	1,75
ostali otpad koji nije biorazgradiv	46,57	0,78	41,58	0,77	54,12	0,80	14,81	0,28

⁶⁵ Službene novine Primorsko-goranske županije br. 23/14

⁶⁶ Narodne novine br. 3/17

⁶⁷ Službene novine Primorsko-goranske županije br. 12/18

⁶⁸ Službene novine Primorsko-goranske županije br. 7/16, 7/17 i 12/18

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

otpad s tržnice	37,74	0,63	35,55	0,66	37,41	0,55	0,00	0,00
odvojeno skupljeni otpad	85,80	1,44	136,48	2,53	175,35	2,59	209,99	3,99
UKUPNO	5.954,56	100,00	5.397,03	100,00	6.780,67	100,00	5.268,15	100,00
po stanovniku (popis 2011. 11.659 st.)	511 kg		463 kg		582 kg		452 kg	

Izvor: Komunalac Jurdani d.o.o., Jurdani

Prema podacima iz tablice 43 može se zaključiti kako ukupna godišnja količina sakupljenog otpada bilježi pad pri čemu se kroz godine u razmatranom razdoblju povećava količina odvojeno sakupljenog otpada. Iako u opadanju, relativno velika godišnja količina otpada po stanovniku (452 kg/st., u usporedbi s 275 kg/st. u Rijeci 2018. godine) proizlazi iz velike prisutnosti turista i povremenog stanovništva tokom ljetne sezone.

Na području Grada još nisu izgrađene sortirnica i kompostana kao i reciklažno dvorište, a za reciklažno dvorište je prostorno-planskom dokumentacijom utvrđena planirana lokacija njegova smještaja (u zoni Kuka) dok se sortirnica planira izgraditi na području poslovne zone u Jurdanima na području Općine Matulji. Do izgradnje reciklažnog dvorišta Grad Opatija koristi mobilno reciklažno dvorište. U razmatranom razdoblju se otpad namijenjen daljnjoj uporabi predavao tvrtki Metis d.d. iz Rijeke koja preuzima, sortira i vraća u proizvodnju tzv. korisni otpad što će se nastaviti do realizacije sortirnice na području Grada Opatije.

Prijelaz na odvojeno sakupljanje otpada provedeno je do sada za sljedeća naselja ili dijelove naselja:

- 1.3.2016. za naselja Veprinac i Poljane
- 1.6.2016. za naselja Dobreć i Oprić, i
- 27.10.2016. za naselje Ika i
- 12.12.2016. za naselje Ičići
- 2018. za naselje Pabri i Opatija (Punta Kolova i Vasanska).

Na preostalom dijelu područja Grada sakupljanje komunalnog otpada i dalje se odvija putem spremnika na javnim površinama.

Krupni (glomazni) otpad se sakuplja putem spremnika (kontejnera) zapremine 5m³ koji se postavljaju na određenim lokacijama prema unaprijed utvrđenom godišnjem rasporedu, a od 2018. godine po zahtjevu. Građevni otpad s područja Grada odvozi se na novootvoreno reciklažno dvorište za građevni otpad u Rijeci, u zoni Mihaela Draga.

Na području Grada Opatije ne postoje lokacije onečišćene nepropisno odbačenim otpadom (divlja odlagališta otpada), a povremena onečišćenja okoliša kroz neodgovorno odlaganje otpada u prirodu brzo se saniraju kroz komunalno redarstvo Grada.

II.5. Korištenje i zaštita dijelova prostora od posebnog značaja

II.5.1. Korištenje prirodnih resursa

II.5.1.1. Poljoprivredne, šumske i ostale površine zemljišta izvan građevinskih područja

Poljoprivreda

Poljoprivredne površine obuhvaćaju površine s obradivim tлом namijenjene obavljanju poljoprivrednih djelatnosti kao njihovoj osnovne namjeni. Posljednje vrednovanje zemljišta izvršeno je za potrebe izrade PPUG-a Opatije (donesen 2006. godine) kojim je obuhvaćena analiza zemljišnih resursa u smislu kvalitete i boniteta kao temelj za zaštitu zemljišta, a posebno zaštitu viših razreda boniteta od korištenja koje nije poljoprivredno.

Područje Grada Opatije veoma je oskudno dobrim obradivim tlima. Njihove površine su veoma skromne, dok su značajnije površine pod šumama. U skladu s tim izostaje i njihovo obrađivanje. Uvjeti geneze, a u prvom redu reljefne prilike, kvalitete matičnog supstrata i visoka stjenovitost te

ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENDOVA PROSTORNOG RAZVOJA

prisutnost erozije, uvjetovali su tla općenito nižeg boniteta. Ipak, davno prije današnjih prilika obrađivalo se kudikamo više tala koja su danas već nadaleko napuštena. Danas razvoj poljoprivrede izostaje, stočarske površine su male, a temeljne funkcije šuma su održavanje njihove biološke raznolikosti i potpora turističkom razvoju. Stoga, na području Grada nisu utvrđena osobito vrijedna obradiva tla P1 prostorne kategorije. Najbolja tla su prema bonitetnom i prostornom vrednovanju tala⁶⁹ na području Grada Opatije:

- rigolana tla vinograda iz crvenice - crvenica plitka i srednje duboka, antropogenizirana (70:30), zatim
- antropogena tla terasa ili škrapa s voćnim nasadima ili maslinicima te
- distrično smeđe tlo na crvenici - crvenica lesivirana, duboka - crvenica tipična, srednje duboka (40:30:30).

Upravo su tla tih kartiranih jedinica uvrštena u kategoriju vrijednih obradivih tala P2 i ostalih obradivih tala P3 kategorije.

S obzirom da daleko značajniju površinu zauzimaju šume (81%), PPUG-om Opatije, a u skladu s bonitetnim i prostornim vrednovanjem tala, je kao vrijedna obradiva tla (P2) utvrđena površina od ukupno 10,26 ha, a kao ostala obradiva tla (P3) ukupno 110,36 ha. Poljoprivredne površine čine 13,7%, a od toga su livade 6%, pašnjaci 5,1%, oranice i vrtovi 1,5%), šume 81% te neplodno tlo 5,3%.

Značajnija područja vrijednog obradivog tla su okolica naselja Vela Učka, a značajnija područja ostalih obradivih tala su okolice naselja u zaleđu: Veprinca, Poljane, Opriča i Dobreća. Na površinama koje se koriste u poljoprivredne svrhe uzgaja se krumpir i ostalo razno povrće. Na tim prostorima uspijevaju trešnje, jabuke, šljive, breskve i vinova loza, a znatno manje ostale voćke. Manje poljoprivredne površine mogu se koristiti i za uzgoj sitne stoke (perad, ovce, koze, kunići, pčelarstvo i sl.). Proizvodi tih djelatnosti dopunjuju opskrbu kućanstava, a manje količine mogu se ponuditi tržištu. Na području Grada Opatije djeluje biljna rasadnička proizvodnja u parkovima Grada Opatije.

Šumarstvo

Šumske površine na području Grada Opatije, kako ih je utvrdio PPUG Opatije, obuhvaćaju gospodarske šume (Š1) površine 4.367,24 ha, zaštitne šume (Š2) površine 756,19 ha i šume posebne namjene (Š3) površine 124,96 ha, a namijenjene su obavljanju šumarskih djelatnosti. Gospodarske šume (Š1) namijenjene su za proizvodnju drva i drugih šumskih proizvoda, a u skladu s programom nadležnog javnog poduzeća, zaštitne šume (Š2) namijenjene su prvenstveno za zaštitu od erozije i zaštitu vodonosnih područja dok su šuma posebne namjene (Š3) obuhvaćene područjem Parka prirode Učka zaštićenim temeljem *Zakona o zaštiti prirode*⁷⁰ i namijenjene su proizvodnji šumskog sjemena, znanstvenim istraživanjima, nastavi, odmoru i rekreaciji. Šumsko područje na području Preluka koristi se kao rekreacija u zelenilu.

Javnim šumama na području Grada Opatije upravlja Šumarija Opatija-Matulji koja je kao ispostava Hrvatskih šuma dio Uprave šuma, podružnice Buzet. Prostor Grada se nalazi unutar područja četiriju gospodarskih jedinica – „Brgudske šume“, „Liburnija“, „Veprinačke šume“ i „Učka Opatija“. Na području Grada se, uvidom u *Javne podatke o šumama Hrvatskih šuma* na njihovom internetskom pregledniku⁷¹, može vidjeti kako su određeni samo odjeli državnih šuma pod upravom Hrvatskih šuma. Tako većinu područja gospodarskih jedinica „Veprinačke šume“ i „Učka Opatija“ prekrivaju državne šume dok odsjeci privatnih šuma, koji čine znatan dio u gospodarskim jedinicama „Brgudske šume“ i „Liburnija“, nisu definirani. Javno su tako dostupni samo podaci o sastojinama državnih šuma unutar gospodarskih jedinica, a, s obzirom na to da se njihove površine ne poklapaju s područjem Grada te da obuhvaćaju samo dio obrasle površine, iz tih podataka se ne mogu dobiti

⁶⁹ Obrazloženje PPUG-a Opatije, str. 13-15

⁷⁰ Narodne novine br. 80/13, 15/18, 14/19

⁷¹ <http://javni-podaci.hrsume.hr>

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

podaci koji bi bili jasni i nedvosmisleni za ovo Izvješće o stanju u prostoru. U gospodarskim jedinicama „Veprinačke šume“ i „Učka Opatija“ većinu čine šume s posebnom namjenom, a u skladu sa zaštitom Parka prirode Učka, gdje prevladava obična bukva. U gospodarskoj jedinici „Brgudske šume“ većinu čine zaštitne šume gdje prevladavaju obična bukva i cer. U gospodarskoj jedinici „Liburnija“ većinu čine šume s posebnom namjenom, a u skladu sa zaštitom Parka prirode Učka, a značajnije su prisutne i zaštitne šume gdje prevladava obična bukva, a značajnije su zastupljeni i cer te crni grab.

Sukladno definiranim namjenama šuma i šumskog zemljišta za svaku gospodarsku jedinicu razvidno je da na njihovim područjima obuhvata nema gospodarskih šuma, osim gospodarskih šuma ograničenog gospodarenja u okviru gospodarske jedinice „Veprinačke šume“, a površine od 224,95 ha odnosno s udjelom od tek 11,5% u ukupnoj površini gospodarske jedinice. Temeljem navedenog utvrđuje se da raspodjela prema vrstama šuma utvrđena PPUG-om Opatije ne odgovara stvarnom stanju (prema prostornom planu gospodarske šume obuhvaćaju 83% ukupne površine šuma).

Ostalo poljoprivredno tlo, šume i šumsko zemljište

S obzirom da je značajan dio područja Grada Opatije obuhvaćen šumama razmjerno je malo površina koje se kategoriziraju kao ostalo poljoprivredno tlo, šume i šumsko zemljište. Te površine nemaju bonitetnu vrijednost, a obuhvaćaju neobrađena tla, travnjake i šikare.

Lovstvo i uzgajanje divljači

Na području Grada Opatije nalaze se dva državna otvorena lovišta, VIII/7 „Kastavska šuma“ i VIII/25 „Učka“ te jedno zajedničko otvoreno lovište VIII/122 „Matulji“ (kartogram 17). Unutar ovih lovišta ne uzgaja se divljač. Na području lovišta LD „Lane“ Opatija gospodari lovištima Matulji i Kastavske šume, a LD „Kobac 1960“ Lovran lovištem Učka.

Kartogram 17. Lovišta na području Grada Opatije⁷²

Državno otvoreno lovište „Kastavska šuma“ nalazi se na istočnim padinama Ćićarije, a obuhvaća sjeverozapadni dio zaleđa Grada Opatije, nadmorski više dijelove naselja Veprinac i Poljane te sjeverni dio naselja Vele Učke. Najveći dio lovišta prekriven je visokom šumom bukve. Naseljen je samo rubni dio lovišta. Kroz njega prolazi mreža šumskih cesta, stoga je veoma pristupačno i otvoreno. Glavne vrste divljači za lovstvo su divlja svinja i srna obična.

Državno otvoreno lovište „Učka“ prostire se između Kvarnerskog zaljeva na istoku, prema zapadu do granice s Istarskom županijom, a na području Grada Opatije obuhvaća južne dijelove naselja Poljane i Vela Učka te naselja Iku, Oprčić, Dobroč i Malu Učku. Lovište se sveukupno nalazi na istočnim obroncima masiva Učke i u potpunosti je prekriveno submediteranskom vegetacijom i pašnjačkim površinama u gornjem dijelu masiva Učke. Glavne vrste divljači za lovstvo su srna obična i divlja svinja.

Zajedničko otvoreno lovište Matulji nalazi se u pojasu opatijskog zaleđa na istočnim padinama Učke, a na području Grada Opatije obuhvaća naselja Pobri, Opatiju, Ičić i dijelom Iku te nadmorski niže dijelove naselja Veprinac i Poljane. Nadmorska visina lovišta kreće se od morske razine pa sve do 706 metara. Uz urbanizirane dijelove lovišta kao što su Opatija i lokalna manja naselja, ostalo lovište prekriveno je šumskom vegetacijom primorskih šumskih zajednica. Kroz njega prolaze mnoge prometnice tako da je lovište otvoreno i lako dostupno. Glavne vrste divljači za lovstvo je srna obična.

II.5.1.2. Mineralne sirovine

Na području Grada Opatije ne postoje niti se planiraju eksploatacijska polja ni istražni prostori mineralnih sirovina.

⁷² Izvor: gisportal.pgz.hr/visios/Lovista

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

II.5.1.3. Vodne i morske površine

Kopnene vodne površine obuhvaćaju izvorišta, stalne i povremene bujične tokove te manje lokve (kartogram 18), a morske površine se razgraničavaju na lučke akvatorije, područja plaža i rekreacije u moru, dok se nerazgraničene površine koriste za pomorski promet i ribarenje.

Površinske i podzemne vode

Područje Grada Opatije nalazi se unutar granica vodnog područja primorsko-istarskih slivova te pripada slivnom području „Kvarnersko primorje i otoci“. U hidrogeološkom smislu, unutar osnovnog Jadranskog sliva, razlikuju se sliv rijeke Raše te sliv priobalnih izvora od uvali Plomin do Preluke. Razvodnica se prostire zonama duž južnih padina Učke, dok na istočnim padinama prati navlačni kontakt fliša i vapnenaca. Nastavak razvodnice se proteže preko prijevoja Poklon na sjever prema Belasićevim dvorima.

Kao i ostala kraška područja područje Grada Opatije karakterizira odsutnost stalnih površinskih vodotoka, a prisutnost povremenih vodotoka bujičnog karaktera koji u svojim donjim dijelovima, prije utoka u more, prolaze gusto naseljenim područjima. Najznačajniji je potok Banina na kojem je i atraktivni slap u području Parka prirode Učka. Potok Banina utječe u more u uvali Ika i jedan je od najduljih povremenih vodotoka na istočnim padinama Učke. Druge manje bujice su Ičići I, Ičići II, Lerčica, Vrutki-Slatina, Tomaševac (s dva kraka) i Lipovica. Značajne bujične vode pojavljuju se u Ičićima na čijem se ušću javljaju i jaki povremeni izvori podzemnih voda. Ukupna duljina površinskih bujičnih tokova iznosi 14, 63 km. Prema *Planu upravljanja vodnim područjima za razdoblje 2016. -2021.*⁷³ se stanje registriranih površinskih vodnih tijela (Banina i Ičići) po svim parametrima iskazuje kao vrlo dobro ili dobro dok za biološke elemente kakvoće nema ocjene stanja, a u skladu s navedenim utvrđeno je da se za navedena površinska vodna tijela postižu ciljevi okoliša.

Od stajaćih voda na području Grada Opatije se nalazi manji broj lokvi, koje predstavljaju prirodne vodene biotope i od značaja su za bioraznolikost, a važnije su lokva uz cestu za Poklon i šumska lokva podno Ravnih staja.

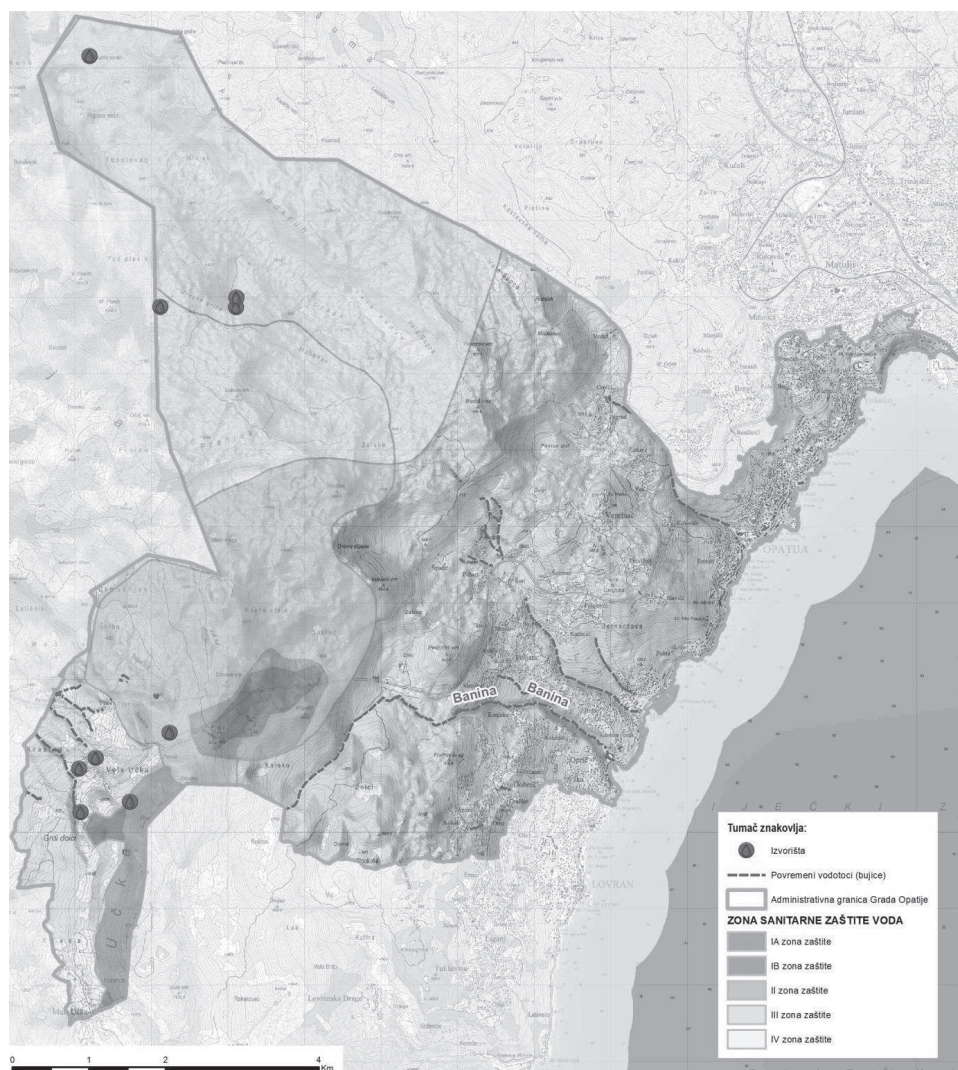
Za održavanje vodotoka i drugih voda te zaštitu od erozija i bujica nadležnost imaju Hrvatske vode, Vodnogospodarski odjel Rijeka. U razmatranom razdoblju nisu izvođeni radovi regulacije bujičnih vodotoka.

Odlukom o zaštiti izvorišta na području Liburnije i zaleđa⁷⁴ utvrđene su zone sanitarne zaštite, prikazane na kartogramu 18, i mjere zaštite izvorišta koja se koriste za javnu vodoopskrbu na području Liburnije i zaleđa, a na području Grada Opatije se prema navedenoj odluci nalaze utvrđene sve četiri zone sanitarne zaštite izvorišta vode za piće. Izvorišta pitke vode su: Tunel Učka, Mala Učka i Vela Učka koji su kaptirani za vodoopskrbu. Istom odlukom utvrđene su i mjere sanacije za postojeće građevine i djelatnosti unutar zona zaštite u slivu izvora Tunel Učka prikazane u tablici 44.

⁷³ Izvor: https://www.voda.hr/sites/default/files/plan_upravljanja_vodnim_podrucjima_2016_-_2021.pdf

⁷⁴ Službene novine Prigorsko-goranske županije br. 39/14

ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENDOVA PROSTORNOG RAZVOJA

Kartogram 18. Hidrološka obilježja Grada Opatije⁷⁵

Tablica 44. Mjere sanacije za postojeće građevine i djelatnosti unutar zona zaštite u slivu izvora Tunel Učka

Objekt/djelatnost	Zona zaštite	Mjere sanacije	Nositelj mjera sanacije
Cestovne prometnice			
Cestovni tunel Učka	I.B, II. i III.	Ispitati vodonepropusnost i sanirati sustav odvodnje cestovnog tunela	Bina Istra d.d.
županijska cesta preko Učke (ŽC5047)	1.B, II. i III.	a) Izvesti bočne branike b) Oborinske vode s kolnika odvesti zatvorenim sustavom odvodnje izvan I. II. i III. zone i nakon pročišćavanja ispustiti	Županijska uprava za ceste uz sufinanciranje

⁷⁵ Izrada: JU Zavod za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

		procjeđivanjem kroz tlo putem upojnih građevina.	
Ugostiteljsko-turistički i stambeni objekti			
a) Pansion na Poklonu	I.B, II. i III.	a) Ukloniti spremnik goriva Pansiona na Poklonu	a) Vlasnik objekta
b) Pansion na Poklonu, Planinarski dom na Poklonu, javni zahod Parka prirode Učka, budući ugostiteljsko-turistički objekt Parka prirode Učka, Privatna kuća Boljun, Poklon bb		b) Odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda objekata na Poklonu riješiti izgradnjom sustava javne odvodnje (SJO) s odvođenjem otpadnih voda izvan I.B i II. zone (financiranje sredstvima iz EU) Ako se SJO ne izgradi (zbog ne odobravanja financijskih sredstava iz EU) otpadne vode u I.B zoni riješiti: - individualnim sustavima odvodnje s odvođenjem otpadnih voda izvan I.B i II. zone, ukoliko to nije ekonomski opravdano, otpadne vode rješavati na uređaju s visokim stupnjem pročišćavanja - nepropusnom sabirnom jamom (do 30 ES)	b) Liburnijske vode - izrada projektne dokumentacije SJO-a, a nakon izgradnje upravljanje i održavanje SJO-a Liburnijske vode i vlasnici objekata - izgradnja SJO. Ako se ne izgradi SJO, otpadne vode riješiti individualnim sustavima ili sabirnim jamama - vlasnici objekata
c) parkiralište na Poklonu		c) Riješiti odvodnju parkirališta na Poklonu zajedno s odvodnjom županijske ceste ŽC5047 preko Učke	c) Vlasnik objekta na Poklonu i Parka prirode Učka
Hotel Učka (bivše odmaralište INE)	I.B	a) Ukloniti spremnik goriva b) Prije ponovnog korištenja hotela ispitati vodonepropusnost kanalizacijske mreže i osposobiti postojeći uređaj za pročišćavanje otpadnih voda c) Oborinske vode s parkirališta odvesti zatvorenim sustavom odvodnje izvan I., II. i III. zone i nakon pročišćavanja neizravno ispustiti procjeđivanjem kroz tlo putem upojnih građevina.	Vladimir Gortan d.d. Pazin
Privatna kuća Arsenić, Vela Učka bb	II.	Ukloniti spremnik goriva	Vlasnik objekta
Trafostanice	I.B	U trafostanicama zamijeniti uljne transformatore suhim	Vlasnik trafostanice (HEP)
	III.	Izvesti vodonepropusnu uljnu jamu ili zamijeniti uljni transformator suhim ili transformatorom sa biorazgradivom tekućinom	

Izvor: Odluka o zaštiti izvorišta na području Liburnije i zaleđa (Službene novine Primorsko-goranske županije br. 39/14)

U 2015. godini je u sklopu programa Hrvatskih voda *Ulaganje u obnovu i razvitak vodoopskrbe - Vodoistražni radovi - Izrada istražno-eksploatacijskog zdenca u zaleđu izvora Kristal u Opatiji* određena lokacija za izvođenje istražno-eksploatacijskog zdenca na lokaciji Kolavići, napravljen je pristupni put i izveden istražno-eksploatacijski zdenac u zaleđu izvora Kristal u Opatiji. Istražno-eksploatacijski zdenac izveden je do konačne dubine 300 m, 94 izvedeno je karotažno mjerenje, čišćenje i osvajanje zdenca. Na kraju je izvedeno snimanje podvodnom kamerom, čime su potvrđeni pukotinski intervali utvrđeni i karotažnim mjerenjima.⁷⁶ U 2016. godini završena je izrada istražno-

⁷⁶ Izvješće o izvršenju plana upravljanja vodama za 2015. godinu, Hrvatske vode, 2016.

ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENDOVA PROSTORNOG RAZVOJA

eksploatacijskog zdenca. Naposljetku zdenac nije zadovoljio eksploatacijskom količinom jer se prilikom čišćenja kapacitet zdenca brzo praznio i vrlo sporo obnavljao.⁷⁷

Ispitivanje kvalitete izvorišta i zdravstvene ispravnosti vode u vodoopskrbnom sustavu Liburnije i zaleđa te kontrola dezinfekcije, osnovne su mjere za sprječavanje i suzbijanje zaraznih bolesti. Ispitivanja se provode na izvorištima i u samoj mreži prema *Zakonu o vodi za ljudsku potrošnju*⁷⁸, putem unutarnjeg i vanjskog nadzora. Unutarnji nadzor vrši interni laboratorij Liburnijskih voda d.o.o. koji u suradnji s ovlaštenim ugovorenim laboratorijem provodi obvezatne mjesečne kontrole vode u izvorima, ključnim vodospremama i na vodoopskrbnoj mreži (javne špine) samostalne tjedne interne kontrole sirove vode izvora te kontrole u distribuciji (vodospreme i mreža) dnevna stalna procesna mjerenja vrijednosti rezidualnog klora i muteži u ključnim vodospremama u tzv. kritičnim kontrolnim točkama. Vanjski nadzor na vodoopskrbnoj mreži mjesečno provodi ovlašteni županijski Nastavni zavod za javno zdravstvo Rijeka.

Kontrole zdravstvene ispravnosti vodoopskrbnog sustava Opatije pokazuju da je voda za piće u vodovodnoj mreži visoke kakvoće. Rezultati provedenih analiza vode u mreži u razmatranom razdoblju koje su provele Liburnijske vode d.o.o. pokazuju da je voda prema ispitivanim fizikalno-kemijskim i mikrobiološkim pokazateljima u svim mjerenjima bila ispravna.⁷⁹ Rezultati provedenih analiza vode izvora Vela Učka, Mala Učka i Tunel Učka pokazuju da je voda u pojedinim mjerenjima prema mikrobiološkim pokazateljima bila neispravna, ali je u svim mjerenjima prema fizikalno-kemijskim pokazateljima bila ispravna. Zdravstvena ispravnost vode za piće vodoopskrbnog sustava Opatija u razmatranom razdoblju koje provodi Nastavni zavod za javno zdravstvo također je bila izvrsna.

U odnosu na podzemne vode prema karti prirodne ranjivosti vodonosnika jadranskog vodnog područja za područje Grada Opatije je prirodna ranjivost vodonosnika ocijenjena kao srednja na obalnom području te kao slaba u zaleđu. Ocjena je temeljena na obradi hidrogeoloških karakteristika vodonosnika (građa krških vodonosnika od površine terena, preko nesaturirane do saturirane zone), stupnja okršnosti (stupanj okršnosti terena (koncentracija vrtača) i jame do vode i ponori, aktivni i povremeni) i nagiba terena i oborina.⁸⁰ Prema *Planu upravljanja vodnim područjima za razdoblje 2016.-2021.* se procjena stanja tijela podzemnih voda („Riječki zaljev“ za veći dio područja Grada Opatije te „Središnja Istra“ za područje Vele Učke i Male Učke) iskazuje kao dobro.

More

More unutar obuhvata Grada Opatije koristi se za pomorski promet i ribarenje, lučke djelatnosti, rekreaciju i kupanje. Javne plaže na području Grada Opatije su: plaža Črnikovica, plaža Lipovica (Volosko), plaža Škrbići, plaža Tomaševac (plava zastava od 2007.), plaža Lido, plaža kupalište Angiolina (novosagrađeno 2017.), plaža Slatina, plaža Ičići (plava zastava od 2004.), plaža Ika te je uređeno vaterpolsko plivalište Volosko.

Kakvoća priobalnih morskih voda na području Grada je, prema standardu kakvoće voda, PPPGŽ-om ocijenjena dobrom (jedna je viša kategorija - vrlo dobro). Podaci o uzorkovanju preuzeti su s web preglednika *Atlas okoliša*⁸¹, a prema kojem je kao zadnje uzorkovanje prikazana 2015. godina. Kakvoća mora za kupanje na području Grada Opatije je godine 2015. ocijenjena najvišom, izvrsnom kategorijom. More je ispitivano na 23 ispitne točke od Preluka do Ike, odnosno postaje u dvotjednom ritmu tijekom turističke sezone. Tijekom uzorkovanja 2015. g. je samo za kupalište Slatinu - južni dio i kupalište kod hotela Kristal utvrđena konačna ocjena kao nezadovoljavajuća, ali je kao godišnja ocjena utvrđena kao izvrsna.

⁷⁷ Izvješće o izvršenju plana upravljanja vodama za 2016. godinu, Hrvatske vode, 2017.

⁷⁸ Narodne novine br. 56/13, 64/15, 104/17 i 115/18

⁷⁹ www.liburnijske-vode.hr/web/kvaliteta-vode.html

⁸⁰ Plan upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021., Hrvatske vode, 2019.

⁸¹ <http://envi.azo.hr/>

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

II.5.2. Prirodne vrijednosti

Na području Grada Opatije u odnosu na prirodne vrijednosti treba razlikovati dvije cjeline – brdsko i gorsko područje koje zauzima Park prirode Učka i niže, priobalno područje, smješteno u podnožju planina Učke i Čičarije, ali izvan granica Parka prirode, u kojemu se nalazi glavnina naselja, urbanih, infrastrukturnih i maritimnih sadržaja.

Park prirode Učka, na čijem području su i najznačajnije prirodne vrijednosti Grada Opatije, obuhvaća uglavnom šumovite gorske i planinske predjele Učke i Čičarije koji su prošarani manjim površinama šumskih čistina, travnjaka, stijena i točila (sipara) te s nekoliko sela i zaselaka (slika 2).



Slika 2. Vršni greben i zapadne padine Učke iznad sela Vela Učka s bukovim šumama, manjim odsječcima stijena i površinama travnjaka u zarastanju⁸² (lijevo) i drevni akropoljski gradić Veprinac s crkvom sv. Marka na vrhu istaknutog brijega – reprezentativni uzorak kulturnog krajobraza prožetog prirodnim (desno)

Prema podnožju ovih planina, u dijelu koji nisu obuhvaćeni zaštitom parka prirode, biološki i krajobrazno su posebno vrijedne dvije najznačajnije ovdašnje bujične jaruge potoka Banina i Slatina. One poput važnih bioloških poveznica („biokoridora“) povezuju planinu s obalom i obrnuto (slika 4). Zbog mikroklimatskih razloga, vlažnijih tala i različito eksponiranih padina ove bujične jaruge omogućavaju gorskim i kontinentalnim vrstama prodor sve do mora, ali i neke sredozemne vrste u njihovom zaklonu penju se s obale prema planini. Budući da bujice donose do mora dosta bujičnog nanosa u obliku kamenog materijala na njihovim ušćima oblikovala su se morska žala, danas turistički neobično važna kao plaže za kupanje.

Očuvani dijelovi morske obale s grebenima i obalna šetnica F. Josipa I., koja se proteže od Voloskog sve do Ike (i dalje do Lovrana), drugi je osobito važan biološki i krajobrazni koridor. U moru, prirodoslovno najvažniji i najzanimljiviji predjeli su vrulje i zone istjecanja priobalnih izvora kakvih ima u uvali Ike i drugdje duž obale. Najznačajniji ljudskom rukom oblikovani krajobrazi su glasoviti opatijski perivoji od kojih su perivoj Angiolina, perivoj Sv. Jakov i perivoj Margarita zaštićeni kao spomenici parkovne arhitekture.

II.5.2.1. Prirodne vrijednosti na kopnu – vrste, staništa i krajobrazi

Planine Učka i Čičarija zbog svojih vrijednosti biljnog svijeta uvrštene su u „Botanički važna područja Hrvatske“ – IPA – „Important plant areas“⁸³, također su uvrštene i u „Važna područja za ptice u Hrvatskoj“⁸⁴, a njihovi dijelovi, uglavnom iznad 600 m n. v., obuhvaćeni su u granicama Parka prirode Učka. Područje ovih planina koje pripada Gradu Opatiji najvrjedniji je dio tog IPA područja i parka prirode jer sadrži po osobitostima flore i faune najznačajnije prirodne krajobraze: vršne dijelove Učke, travnjake

⁸² Vršni greben i zapadne padine Učke biološki i krajobrazno su najvrjedniji dijelovi Parka prirode Učka i Grada Opatije.

⁸³ Topić, Nikolić, Vuković, 2010.

⁸⁴ Radović, Kralj, Tutiš, Radović, Topić, 2005., str. 84

ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENOVA PROSTORNOG RAZVOJA

između Vele Učke i Male Učke, dijelove Ćićarije s Brložnikom te travnatim udolinama Mala i Vela Sapca. To su pretežno krška područja s izraženom krškom morfologijom terena, s brojnim speleološkim objektima i bogatim, dijelom endemičnim biljnim i životinjskim svijetom.

Neki od krajobrazova ovog područja među najmarkantnijima su i najreprezentativnijima na Istarskom poluotoku – a tu se u prvom redu ističe vršni greben Učke s Kulom – iznimnim vidikovcem, ali i zbog bogate flore na šarolikim travnjacima uokolo glavnog grebena koji su se dijelom razvili na vodonepropusnim flišnim naslagama koje poput potkove opasuju vršni greben.⁸⁵ Drugi reprezentativan krajobraz je brijeg drevnog naselja Veprinac s kontinuitetom naseljenosti još od vremena gradinskih prapovijesnih naselja (slika 2).

Padine Učke i Ćićarije izvan parka prirode odlikuju se dubokim tlom – crvenicom i smeđim primorskim tlima, koja su zbog duže dnevne zasjenjenosti relativno vlažnija pa omogućuju razvitak bujnih šuma, između ostalih i šuma pitomog kestena, a posebnošću biljnog i životinjskog svijeta ovdašnje se šume izdvajaju osobito u bujičnim jarugama (npr. Banina i Slatina) gdje se nalaze „kontinentalni“ predstavnici živog svijeta. Također, u samom podnožju ovih planina, uz obale mora, šumska vegetacija prožeta je gustim lovorovim gajevima, koji su svojstveni Liburnijskoj obali.

Flora, fauna i gljive

Flora na području Grada Opatije broji nekoliko stotina vrsta višeg bilja (paprtnjača i sjemenjača), a za Park prirode Učka navodi se 1300 biljnih vrsta. Svaka od tih biljnih vrsta povezana je složenim lancima ishrane, oprašivanja, pružanja zaklona i umrežena s većim brojem životinjskih vrsta, a i znatan je dio gljiva povezan s biljem kao mikorizne gljive, saproksilne gljive, parazitske i patogene gljive.

Vršni dijelovi Učke pripadaju pretplaninskom vegetacijskom pojasu, koji je najbogatiji flornim raritetima te rijetkim i ugroženim svojstama. Budući da se na tom području nalaze strme padine raznih ekspozicija, koje su mjestimice obrasle travnjacima, a mjestimice prelaze u okomite stijene i kamenita točila, na pojedinim se specifičnim staništima razvija osebujan živi svijet prilagođen oporim životnim uvjetima u planini.

Od biljnih endema vršnog dijela Učke na stjenovitim staništima najznačajniji je učkarski ili Tommasinijev zvončić (*Campanula tommasiniana*)⁸⁶, stenoendem (endem uskog areala, slika 3) ove planine, a tu su i druga dva endemična zvončića – Justinov (*C. justiniana*) i Marchesettijev (*C. marchesettii*).⁸⁷ Javna ustanova „Priroda“, Parkovi Opatija i OŠ Gornja Vežica od 2013. godine provode ex-situ program pokusne sadnje endemičnih liburnijskih zvončića u Perivoju Margarita (slika 3).⁸⁸

U pukotinama stijena vršnog dijela Učke raste alpski element flore – alpski jaglac (*Primula auricula*) koji se na ovoj sredozemnoj planini može smatrati glacialnim reliktom, slično kao i krški runolist (*Leontopodium alpinum* var. *krasense* – osjetljiva svojta – VU)⁸⁹, za kojeg nije (još) sa sigurnošću utvrđeno raste li na Učki samoniklo ili je unesen sadnjom.

⁸⁵ Poljak, 1957., str. 64; Poljak, 2007., str. 660

⁸⁶ Raste samo na planini Učki i nigdje drugdje na svijetu!

⁸⁷ Tako planina Učka, uzmemo li u obzir da u obližnjim predjelima iznad Lovrana (izvan područja Grada Opatije) uspijeva i istarski zvončić (*C. istriaca*), slovi u botaničkim krugovima kao „planina endemičnih zvončića“.

⁸⁸ <https://ju-priroda.hr/2017/03/sadnja-endemicne-liburnijske-flore-u-parku-margarita/> [5. 11. 2019.]

⁸⁹ Šugar, 1971.

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.



Slika 3. Endemični učarski zvončić (*Campanula tommasiniana*) (lijevo) i sadnja endemičnih zvončića (ex-situ) u perivoju Margarita (desno)

Spomenuta su stjenovita staništa razmjerno teško dostupna pa navedeni florni rariteti, uz nekolicinu drugih rijetkih vrsta stjenovitih staništa planine Učke, zasad nisu ugroženi. One malene površine travnjaka vršnog dijela Učke mogle bi biti ugrožene postepenim procesima sekundarne sukcesije (zarastanja) zbog smanjenog intenziteta ispaše. Također radovi na uređenju planirane žičare mogli bi narušiti pojedine botaničke vrijednosti vršnog dijela Učke.

Među petrofilnim vrstama (vrste stjenovitih staništa) značajne su na Učki također endemična Scopolijeva gušarka (*Arabis scopoliana*), staračac (*Senecio abrotanifolius*), Hajnaldova nevesika (*Athamanta haynaldii*), točkasta bresina (*Micromeria thymifolia*), trščanski luk (*Allium tergestinum*) i dr. Planinska trava uskolisna šašika (*Sesleria juncifolia*) nastanjuje kako pukotine stijena, tako i travnata staništa u strmim vršnim predjelima Učke. Treba spomenuti i neke vrste sirištara od kojih je najugroženija žuta sirištara (*Gentiana lutea* subsp. *symphyandra* – ugrožena svojta - EN), endem Dinarida, koju zbog ljekovitih svojstava iskapaju iz korijena pa je dovedena do ruba istrebljenja.

U pojasu pretplaninskih bukovih šuma razmjerno je rijedak borealni element flore - alpska pavitina (*Clematis alpina*), o kojoj su za Učku i Ćićariju floristički podaci poznati tek u novije vrijeme, a koja se, primjerice, uz vršne dijelove Učke⁹⁰, održala i u starim bukovim šumama Brložnika, gdje smo je pronašli na teže dostupnom, stjenovitom terenu.

Uokolo vršnog dijela planine Učke proteže se pojas bujnih travnjaka, dijelom na flišnoj geološkoj podlozi koji su danas zbog smanjenog utjecaja paše i košnje prepušteni zarastanju drvenastom vegetacijom (sekundarna sukcesija travnjaka!). Neke od značajnijih vrsta travnjaka su ušljivci (*Pedicularis acaulis* - ugrožena - EN, *P. hoermanniana* - ugrožena - EN), kranjski ljiljan (*Lilium carnolicum* - osjetljiva svojta - VU), brdanka ili arnika (*Arnica montana* - osjetljiva svojta - VU), trava tvrdača (*Nardus stricta*), crnkasta sasa (*Pulsatilla pratensis* subsp. *nigircans* – kritično ugrožena svojta - CR) i dr. Pojedine od tih vrsta danas su vrlo ugrožene i na planini Učki prijete im izumiranje.

Dijelovi travnjaka (na karbonatnoj geološkoj podlozi) protežu se i u Ćićariji i također su ugroženi procesima zarastanja. Suhi submediteranski travnjaci na istočnoj strani padina Učke i Ćićarije, koji su se nekoć, unutar šumskog pojasa, protezali do morske obale danas su gotovo posvema iščezli, pa se sada tu i tamo nalaze njihovi preostaci - pojedinačni elementi submediteranske travnjačke flore vezani uz šumske rubove i čistine, uz putove i uz naselja. Među vrstama ističu se ovdje pojedine vrlo ugrožene vrste divljih orhideja, neke vrste klinčića (*Dianthus* spp.), volovoda (*Orobanche* spp.) i drugog danas već prorijeđenog bilja.

Šumska flora bogato je zastupljena na čitavom visinskom potezu od morske obale gotovo do vrha Učke⁹¹. Pri tome se znatno razlikuje šumska flora u obalnom području do nekih 250 – 300 m n. v. gdje

⁹⁰ Pericin, 2001.

⁹¹ Sila, 1987.

ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENOVA PROSTORNOG RAZVOJA

prevladava lovor (*Laurus nobilis*), uz u submediteranu uobičajeni bijeli grab (*Carpinus orientalis*) i hrast medunac (*Quercus pubescens*). Iznad 220 – 350 m n. v. lovor se gubi⁹² ali još uvijek prevladavaju vrste submediteranske listopadne šume, a u podsloju šume osobito je česta bodljikava veprina (*Ruscus aculeatus*, slika 4), dok na dubokim tlima, u nekim dijelovima prevladava pitomi kesten (*Castanea sativa*)⁹³. U pojedinim šumskim sastojinama bliže obali pojavljuju se samoniklo izrasla stabalca palmi (sjeme su vjerojatno donijele ptice), što je osobitost još nekih europskih predjela uz Mediteran, a istraživači ovaj fenomen povezuju s novovjekim promjenama klime.



Slika 4. Submediteranska medunčevo-bjelograbova šuma na istočnim padinama Čićarije⁹⁴ (lijevo) i vijadukt nad bujicom Slatina⁹⁵ (desno)

Iznad tog pojasa proteže se mediteransko-montani pojas s crnim grabom (*Ostrya carpinifolia*), meduncem, cerom (*Quercus cerris*), hrastom kitnjakom (*Q. petraea*) i mnogim karakterističnim vrstama prizemnog šumskog sloja. Iznad 600 m n. v. počinje se pojavljivati bukva (*Fagus sylvatica*), sa svojim brojnim pratilecama, a primorska se bukova šuma uspinje gotovo do vršnog dijela Učke, gdje je zamjenjuje pretplaninska bukova šuma koja je ponešto drukčijeg flornog sastava. Na samome vršnom dijelu Učke nalazi se i planinski bor krivulj (*Pinus mugo*) koji je prema nekim podacima tamo zasađen. Bukva i njene pratilice na najniže nadmorske visine dopiru u vlažnim i zasjenjenim bujičnim jarugama.

Obalna halofilna flora, prilagođena je povremeno zaslanjenim staništima uz morsku obalu, nalazi se na stjenovitim grebenima između ruba šume (duž Obalnog šetališta – „lungomare“) i mora, no njezin je sastav na području Grada Opatije prilično siromašan.

Pojedine tipove vegetacije prate brojne životinjske vrste. Tako se u području bukovih šuma ponekad može naići na smeđeg medvjeda (*Ursus arctos*), kojemu odgovaraju očuvana šumska prostranstva i mirni dijelovi planine u koje posjetitelji ne zalaze često. Za vršne dijelove Učke zabilježena je također i divokoza (*Rupicapra rupicapra*) koja se vjerojatno također najviše zadržava u mirnijim dijelovima planine gdje posjetitelji ne dolaze često. Od sisavaca za Učku su važni i mali sisavci kao što su sivi puh (*Myoxus glis*), endemični krški puh (*Eliomys quercinus dalmaticus*), snježna voluharica (*Chionomys nivalis*), močvarna rovkica (*Neomys anomalus*) i nekoliko vrsta šišmiša.

Među pticama važne su brojne pjevice i osobito djetlovke koje u parku prirode i izvan njega, u šumskim sastojinama na podnožju planine, imaju na raspolaganju dovoljno mrtvog drveta u kojemu

⁹² Ujčić, Brozović, Karlović, 2010.

⁹³ Frangeš, Đoković, 2016.

⁹⁴ Značajka submediteranskih medunčevo-bjelograbovih šuma na istočnim padinama Čićarije (osobito bujnih oko Veprinca) je gusti podrast teško prohodne oštroisne veprine (*Ruscus aculeatus*), dok u predjelima bliže moru prevladava lovor (*Laurus nobilis*)

⁹⁵ Jaruge bujičnih potoka usječene u istočne padine Učke i Čićarije imaju važnu ulogu „biokoridora“, a vijadukti kao i ovaj nad bujicom Slatina imaju važnu zadaću „protočnosti“ u krajobrazu jer omogućavaju neometane vertikalne migracije živog svijeta duž padina (u smjerovima: planina – obala i obala – planina). Šumska flora i vegetacija bujičnih jaruga su vrlo osebujne s mnogo mezofilnih „kontinentalnih“ sastavnica koje se spuštaju sve do mora.

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

grade duplja i nalaze hranu – ličinke ksilofagnih kukaca. U nekim dijelovima Parka prirode Učka zadržava se najznačajnija i najrjeđa grabljivica – suri orao (*Aquila chrysaetos*). Jedna od ornitološko najzanimljivijih pjevica je gorski zviždak (*Phylloscopus bonelli*) koji za gniježđenje izabire niske šume crnog graba i prvi put je u Hrvatskoj zabilježen iznad Veprinca⁹⁶, što je potvrđeno i u novije vrijeme⁹⁷.

Gmazovi i vodozemci su bojni, ali najznačajniji su endemična velebitska gušterica (*Iberolacerta horvathi*) i iznimno rijedak crni daždevnjak (*Salamandra atra*) – alpski predstavnik faune⁹⁸. Na kamenitim mjestima susreće se ponegdje poskok (*Vipera ammodytes*). U nižim dijelovima područja i uz morsku obalu česti su gmazovi poput krške gušterice (*Podarcis melisellensis*) i zidne gušterice (*Podarcis muralis*). U lokvici uz izvor Vrutki iznad Opatije donedavno su se mogli naći mali vodenjaci (*Lissotriton vulgaris*), koji su se ovdje i mrijestili, a koji su, izgleda, zbog uređenja izvora (prekomjerno betoniranje!), iščezli s ovog lokalno važnog nalazišta. Za područje padina Učke i Čičarije u Crvenoj knjizi vodozemaca i gmazova zabilježeni su veliki vodenjak (*Triturus carnifex* – gotovo ugrožen – NT), žuti mukač (*Bombina variegata* – najmanje zabrinjavajuća – LC), crni daždevnjak (*Salamandra atra* – vrsta s nedovoljno podataka – DD), velebitska gušterica (*Iberolacerta horvathi* – gotovo ugrožena – NT), krška gušterica (*Podarcis melisellensis* – najmanje zabrinjavajuća – LC) i primorska gušterica (*Podarcis siculus* – najmanje zabrinjavajuća – LC).

Fauna kukaca, među kojima se zanimljivošću ističu leptiri i kornjaši, vrlo je brojna i raznolika. Posebnost krškog podzemlja Učke među člankonošcima jesu endemični kornjaš Božičevićev filtrator (*Croatodirus bozicevici* – kritično ugrožena vrsta – CR) i jednakonožni račić – Hadžijeva kuglašica (*Monolistra bericum hadzii*, ugrožena – EN) – oba pronađena u kaverni tunela Učka uz još nekolicinu endema krškog podzemlja. Među njima posebnu pažnju zavrđuje Učkin sitni grbaš (*Thaumatiscellus speluncae*, osjetljiva vrsta – VU), kao nova vrsta opisana tek 2009. godine i poznata samo iz Jame kod potoka Banine 3, u blizini ulaza u tunel Učka. Smatra se stenoendemom (uskim endemom) Učke čiji je jedini srodnik zasad poznat iz Rumunjske.

Zbog zastupljenosti mrtvog i raspadajućeg drveta u šumama na području Grada Opatije uz te su supstrate vezane ugrožene vrste saproksilnih kornjaša (alpska strizibuba – *Rosalina alpina*, četveropjega strizibuba – *Morimus funereus*, jelenak – *Lucanus cervus*), a vlažnija mjesta biraju rijetke vrste trčaka (slika 4).

Prema Crvenoj knjizi danjih leptira Hrvatske⁹⁹ na širem području Grada Opatije obitavaju leptiri obični lastin rep (*Papilio machaon* – najmanje zabrinjavajuća vrsta – LC), zelenokrili plavac (*Glaucopsyche alexis* – najmanje zabrinjavajuća vrsta – LC), istočni plavac (*Pseudophilotes vicrama* – gotovo ugrožena vrsta – NT) i žednjakov plavac (*Scolitantides orion* – gotovo ugrožena vrsta – NT, slika 5). Ove vrste leptira usko su vezane uz biljke hraniteljice kojima se hrane gusjenice, a vrste plavaca vezane su i uz određene vrste mrava s kojima žive u zajednici pa su promjene na staništima, u prvom redu zarastanje travnjaka, osnovni razlozi njihove ugroženosti. Na stjenovitim mjestima viših planinskih predjela zadržava se endemična vrsta puža iz roda *Medora* (slika 5) s malobrojnim populacijama.

Svijet gljiva na području Grada Opatije bogat je i raznolik čemu pogoduju raznolika šumska i travnjačka staništa. Prema Crvenoj knjizi gljiva Hrvatske¹⁰⁰ za šire predmetno područje od rijetkih i ugroženih vrsta zabilježene su, primjerice, blagva (*Amanita cesarea* – ugrožena – EN), crnosmeđa vlažnica (*Hygrocybe ovina* – ugrožena – EN), debelokožna koprenka (*Cortinarius praestans* – osjetljiva – VU), zelenkastožuta vlažnica (*Hygrocybe citrinovirens* – osjetljiva – VU), pjesnička puževica (*Hygrophorus poetarum* – osjetljiva – VU). Uzroci ugroženosti su i u slučaju gljiva prvenstveno promjene na staništu, npr. za vlažnice zarastanje travnjaka, a manje je uzrok ugroženosti pretjerano skupljanje, primjerice u slučaju blagve kao jedne od najcjenjenijih jestivih

⁹⁶ Rucner, 1998., str. 311

⁹⁷ Tutiš, Kralj, Radović, Čiković, Barišić, 2013., str. 258

⁹⁸ Jelić et al., 2015., str. 232

⁹⁹ Šašić, Mihoci, Kučinić, 2015., str. 180

¹⁰⁰ Tkalčec, Mešić, Matočec, Kušan, 2008., str. 428

ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENDOVA PROSTORNOG RAZVOJA

gljiva. Među mahovinama i lišajevima također ima rijetkih i ugroženih predstavnika, kao što je plućni lišaj (*Lobaria pulmonaria*) kojeg smo u novije vrijeme pronašli na više mjesta na Učki, a ovdje je poznat od ranije¹⁰¹.



Slika 5. Rijetki i ugroženi predstavnici faune u Parku prirode Učka: endemični puž *Medora* (lijevo) i leptir žednjakov plavac (desno)

Zbog izraženih antropogenih utjecaja (ali i uz zarastanje travnatih površina, što je posljedica zapuštanja tradicijskih poljoprivrednih aktivnosti), kao i zbog klimatskih promjena, pritisci na živi svijet su značajni. Osobito je upitno (i potrebno je pratiti) kako i koliko će se planinske vrste, kao što su crni daždevnjak, alpski jaglac, krški runolist, alpska pavitina i dr., održati usprkos klimatskim promjenama na njihovim izoliranim i površinom vrlo ograničenim te nadmorskom visinom razmjerno niskim planinskim staništima Učke i Čićarije. Antropogene aktivnosti također dovode do širenja invazivnih i potencijalno škodljivih vrsta što je također potrebno pratiti i po potrebi adekvatno reagirati.

Staništa i vegetacija

Karta staništa dostupna na pregledniku *Bioportalu*¹⁰² daje pojednostavljenu sliku staništa i vegetacije na području Grada Opatije. Zastupljene su sljedeće kategorije staništa (temeljene na vegetaciji tj. tipu biljne zajednice), pri čemu su zvjezdicom (*) označena ugrožena i rijetka staništa prema *Pravilniku o popisu stanišnih tipova, karti staništa te ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima*¹⁰³:

- *Jugoistočnoalpsko-ilirske bukove šume E.4.6.
- Primorske termofilne šume i šikare medunca E.3.5.
- Nasadi četinjača E.9.2.
- *Srednjoeuropske acidofilne šume hrasta kitnjaka E.3.2. (ovdje pripadaju i šume pitomog kestena)
- *Submediteranski i epimediteranski suhi travnjaci C.3.5./D.3.1.
- *Travnjaci zmijka i pjegavog jastrebnjaka C.3.5.3.4.
- *Travnjak uspravnog ovsika i brdskog šaša C.3.5.3.5.
- Aktivna seoska područja/Urbanizirana seoska područja J.1.1./J.1.3.
- Mozaici kultiviranih površina / Aktivna seoska područja / Javne neproizvodne kultivirane zelene površine I.2.1./J.1.1./I.8.1. (slika 6)
- Javne neproizvodne kultivirane zelene površine I.8.1.
- Zajednica čvoraste mjehurnjače i sjajne iglice I.1.5.3.3.

¹⁰¹ Onno, 1948.

¹⁰² <http://www.bioportal.hr/gis/>

¹⁰³ Narodne novine br. 84/14

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.



Slika 6. Mozaik staništa naselja, terasastih obradivih površina, borovih kultura i prirodnih šuma – zaselak Balaći – Veprinac (lijevo) i „šumska“ lokva kod Veprinca (desno).

- Zajednica obične koprive i velike crkvine I.1.2.1.7.
- *Kvarnersko-liburnijske vapnenačke stijene/Ilirsko-jadranska, primorska točila B.1.4.1/B.2.2.
- *Zajednica stjenjarske iglice i bradavičaste krasuljice B.2.2.13.
- Povremeni vodotoci A.2.2.1.
- Stjenovita morska obala – zajednice morske obale na čvrstoj podlozi pod utjecajem čovjeka F.4./F.5.1.2.
- Infralitoralni sitni pijesci s više ili manje mulja G.3.2.
- Infralitoralna čvrsta dna i stijene G.3.6.

Ovom popisu treba dodati i osebujno „točkasto“ stanište „Biocenoze vrulja ponorskog tipa G.4.3.3.“ s u području najrepresntativnijim predstavnicima Vela vrulja i Mala vrulja u uvali Ika.

Većina ugroženih i rijetkih stanišnih tipova s gornjeg popisa nalazi se unutar granica Parka prirode Učka, pa su dokumentima upravljanja parkom određene mjere njihove zaštite. Od osobito osjetljivih točkastih odnosno linijskih staništa unutar parka prirode primijećeno je nekontrolirano razaranje malenih fragmenata bazofilnog creta uz odvirke izvora kod Male Učke. Šumska staništa izvan parka prirode „uklinjena“ između pojedinih naselja imaju također važnu ulogu biološko-krajobraznih poveznica „koridora“ i „zelenih šumskih oaza“. Posebno ugrožena, kako u parku prirode, tako i izvan njega, jesu travnata staništa za koje se u novije vrijeme (barem u Parku prirode Učka) provode pilot projekti revitalizacije što je od presudne važnosti u očuvanju njihove biološke i krajobrazne raznolikosti.

II.5.2.2. Prirodne vrijednosti obalnog ruba i morskog akvatorija

Među područnim priobalnim prirodnim vrijednostima osobito se ističu obalni izvori, vrulje i očuvani obalni grebeni.

Vrulje i obalni izvori

U obalnom pojasu na području Grada Opatije nalazi se veći broj vrulja čija je aktivnost vidljiva osobito za vrijeme velikih oborina i to kada zbog hidrostatskog tlaka iz podzemnih kanala na dnu mora izviri („vriju“) velike količine slatke vode te u obliku koncentričnih krugova (valova) uzburkavaju morsku površinu. Vrulje su nekadašnji krški izvori potopljivi nakon završetka ledenih doba zbog podizanja morske razine, a danas predstavljaju vrijedne detalje krške hidrologije¹⁰⁴. Značajne su i zbog osebujnog biljnog i životinjskog svijeta prilagođenog kolebanjima ekoloških uvjeta, primjerice, saliniteta, jačine strujanja i protoka slatke vode i dr. Najznačajnija je Vela vrulja u luci Ika, pri čemu je vrijedno spomenuti da je u luci Ika smješteno nekoliko vrulja – u neposrednoj blizini Vele vrulje je i Mića vrulja te priobalni izvori, a u uvali Ika u more utječe jedan od najznačajnijih

¹⁰⁴ Dogradnja luke Ika – elaborat za ocjenu o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš, Rijekaprojekt, Rijeka, 2017., str. 185

ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENDOVA PROSTORNOG RAZVOJA

bujičnih vodotoka Liburnije - potok Banina. Vela vruja je predložena za zaštitu PPPGŽ-om i PPUG-om Opatije kao spomenik prirode. Područje plaže u Ičićima također se nalazi u zoni istjecanja podzemnih voda i vrulja. Izvor sv. Klare u predjelu Klarino (današnji pansion Mali raj) uz Obalnu šetnicu na području Ičića priobalni je izvor zanimljive prošlosti, čija je povijest spašena od zaborava i danas interpretirana poučnom pločom.

Recentnom vrlo uspješnom interpretacijom hidroloških fenomena (od kojih je prirodoslovno najznačajnija Vela vruja, ali i izvor Klarino) postiže se povećana turistička vrijednost ovih lokaliteta¹⁰⁵ i podiže se svijest o potrebi očuvanja tih fenomena i adekvatnog zbrinjavanja otpadnih voda koje potencijalno onečišćuju vrulje, priobalne izvore i obalno more¹⁰⁶.

Obalne stijene

Duž Obalne šetnice F. Josipa I. očuvane su na pojedinim potezima obale zanimljive stijene i grebeni, koje bi zbog atraktivnosti trebalo očuvati u prirodnom stanju. Kod Ike i na potezu obale duž Punte Kolova zanimljivi su i atraktivni slojevi obalnih stijena – tamnosivih vapnenaca, a u blizini je podmorska špilja Grotta del diavolo pa ovi predjeli mogu imati značajke vrijedne geološke baštine. Prirodno očuvane dijelove obale potrebno je štititi, a najatraktivnije detalje eventualno interpretirati kao „zanimljive geološke točke“. Tim više što su do danas veliki dijelovi obale na području Grada Opatije „stiješnjeni“ betonom, zbog čega su izgubili na prirodnosti i atraktivnosti.

Morske špilje

Uz obalu, poznate su i atraktivne morske špilje kao što su špilja kod Ičića (ranije uvrštena u Nacionalnu ekološku mrežu pod šifrom HR300240 kao Špilja kod marine Ičići) i Grotta del diavolo kod Punte Kolova (Opatija). Razbijanje valova o obalne grebene kod Grotte del diavolo stvara specifičnu zvučnu krajobraznu kulisu koju za uzburkana mora mogu zamijetiti prolaznici Obalnom šetnicom F. Josipa I.

II.5.2.3. Zaštićena područja prirodne baštine

Na području Grada Opatije od zaštićene prirodne baštine (koja se štiti temeljem *Zakona o zaštiti prirode*¹⁰⁷) nalazi se dio Parka prirode Učka i tri spomenika parkovne arhitekture:

- Perivoj Angiolina
- Perivoj Sv. Jakov
- Perivoj Margarita

Park prirode Učka

Planina Učka i dijelovi Ćićarije proglašeni su parkom prirode 1999. godine (*Zakon o proglašenju parka prirode „Učka“*¹⁰⁸), a koji je jedini park prirode u Primorsko-goranskoj županiji. Na području Grada Opatije dijelovi parka prirode obuhvaćaju vršni greben Učke s Vojakom i Plasom te zapadne padine od Male Učke do Vele Učke i Poklona, nadalje obuhvaćaju i očuvane dijelove Ćićarije s Crikvenim vrhom, Brložnikom, Zvončevim vrhom, Makjen vrhom i Golubovcem s pripadajućim istočnim obroncima koji se protežu na sjever do granice sa značajnim krajobrazom Lisina. U ovom dijelu parka prirode, među najznačajnijim prirodnim fenomenima ističe se vršni greben Učke koji stjenovitim i travnatim padinama izvire iznad šumskog pojasa i odlikuje se iznimnom krajobraznom i biološkom vrijednošću, tu su zatim pojasevi (dijelom zarastajućih) travnjaka između Male i Vele Učke s botaničkim raritetima, stjenoviti i dobro očuvani šumski predio Brložnika, travnate udoline Vela Sapca i Mala Sapca sa zanimljivom florom, a prostrane šume Ćićarije također se ističu

¹⁰⁵ usporedi <https://webcamsopatija.com/ika-vrulja/>

¹⁰⁶ Bilajac, 2014.

¹⁰⁷ Narodne novine br. 80/13, 15/18 i 14/19

¹⁰⁸ Narodne novine br. 45/99

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

očuvanošću prirode pa u njih češće ili rjeđe zalaze veliki sisavci (medvjed, vuk i ris) koji za svoj opstanak trebaju očuvane prirodne komplekse. U parku prirode se (u dijelu koji pripada Gradu Opatiji) nalaze i prirodoslovno zanimljivi speleološki objekti te nekoliko izvora i njihovih odviraka s vrijednom, dijelom endemičnom faunom.

Razgraničenje, aktivnosti, zonacija i korištenje prostora u Parku prirode Učka propisani su *Prostornim planom Parka prirode „Učka“*¹⁰⁹. Plan je temeljni prostorno-planski dokument kojim se dugoročno uređuje namjena i korištenje prostora uz njegovu adekvatnu zaštitu i unaprjeđenje.

Javna ustanova „Park prirode Učka“ je u veljači 2010. godine donijela *Plan upravljanja Parka prirode Učka* kojim je definirana vizija i misija parka prirode za razdoblje od deset godina, definirani su ciljevi upravljanja, provedba te praćenje izvršenja uz procjenu troškova za realizaciju planiranih upravljačkih mjera.

Opatijski perivoji

Uz Obalno šetalište F. Josipa I., koje možemo smatrati svojevrsnom „zelenom uzobalnom liburnijskom okosnicom“, Grad Opatija odlikuje se većim brojem atraktivnih i lijepo uređenih perivoja (devet je važnijih opatijskih perivoja te Amerikanski vrtovi (slika 14), koji su revitalizirani u novije vrijeme i koji se svi zajedno nastoje promovirati i unaprjeđivati pod krilaticom „Opatijska kolajnica“ što postaje sve važnija turistička odrednica Grada Opatije¹¹⁰). Tri najznačajnija i najvrjednija od tih perivoja zaštićena su temeljem *Zakona o zaštiti prirode*¹¹¹. Na atraktivnosti obalnih i perivojnih krajobraza s mnogim još očuvanim primjercima starog autohtonog drveća te na bogatstvu i raznolikosti unesenog egzotičnog biljnog svijeta, čiji botanički sastav tijekom godine omogućuje smjenjivanje raznih boja, oblika i miomirisa bujne suptropske vegetacije, temelje se počeci i procvat, sadašnjost i budućnost ovdašnjeg turizma. Zaštićenim spomenicima parkovne arhitekture upravlja Javna ustanova „Priroda“ te surađuje u operativnim poslovima koje uspješno obavljaju opatijski „Parkovi“.¹¹²

Perivoj Angiolina – spomenik parkovne arhitekture. Perivoj Angiolina u Opatiji najveći je od tri zaštićena spomenika parkovne arhitekture u Opatiji. Godine 1968. zaštita je proglašena nad 2,7 ha površine¹¹³. Osnivanje perivoja seže u 1884. godinu, a današnje temeljne vrijednosti perivoja su bujni lovorovi gajevi i više od 150 vrsta dekorativnog egzotičnog bilja, dijelom suptropskog porijekla kao što su kamelije, magnolije, obalne sekvoje, palme žumare, japanske banane, bambusi i brojne druge dekorativne vrste dendroflora.

Perivoj Sv. Jakova – spomenik parkovne arhitekture. Utemeljen je 1886. godine i nalazi se u središtu Opatije okružen povijesnim građevinama – Umjetničkim paviljonom Juraj Šporer, crkvom sv. Jakova i hotelima te ima važnu ulogu u oplemenjivanju prostora neposredno uz opatijsko obalno šetalište.¹¹⁴ Zaštićenim je proglašen 2010. godine, na površini od 0,5 ha (*Odluka o proglašenju Perivoja sv. Jakova u Opatiji spomenikom parkovne arhitekture*¹¹⁵). Odlikuje se starim stablima pinija, cedra i palmi žumara. U perivoju je atraktivna neobarokna fontana iz 1889. godine.

Perivoj Margarita – spomenik parkovne arhitekture. Perivoj je osnovan početkom 20. stoljeća, a zaštićen je 1968. godine na površini od 1,8 ha¹¹⁶. Ponešto je odmaknut od obalnog šetališta (Lungomare) prema kopnu, pa je nešto slabije posjećen. Odlikuje se starim stablima autohtone primorske dendroflora, a to su, u prvom redu, stari hrastovi medunci (*Quercus pubescens*) koji se

¹⁰⁹ Narodne novine br. 26/06

¹¹⁰ Vahtar-Jurković, Obad Šćitaroci, Bojanić Obad Šćitaroci, 2017., str. 73

¹¹¹ Narodne novine br. 80/13, 15/18 i 14/19

¹¹² Jurić, Krstinić, Modrić, Randić, Rogić, Strišković, Šišić, 2015., str. 471

¹¹³ Dokument o proglašenju zaštite: Rješenje broj 7/2 – 1968., Republički zavod za zaštitu prirode, Zagreb

¹¹⁴ Vahtar-Jurković, Šišić, 2011.

¹¹⁵ Službene novine Primorsko-goranske županije br. 44/10

¹¹⁶ Dokument o proglašenju zaštite: Rješenje broj 7/2 – 1968., Republički zavod za zaštitu prirode, Zagreb

ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENDOVA PROSTORNOG RAZVOJA

skladno isprepliću s egzotičnim primjercima kakvi su i stari vazdazeleni kalifornijski kalocedri (*Calocedrus decurrens*). Perivoj je jarugom bujičnog potoka Slatina povezan sa šumovitim zaleđem Opatije i izvorom Vrutki.

II.5.2.4. Vrijedna prirodna baština koja se štiti prostorno-planskom dokumentacijom

PPUG-om Opatije, temeljem smjernica propisanih PPPGŽ-om, za zaštitu su predloženi sljedeći vrijedni dijelovi prirode:

- Spomenik prirode u moru – vrulja u luci Ika
- Značajni krajobrazi – Vodička Griža (Lisina), Vedež – Majkovac (Lisina) i potok Banina
- Park-šume – šume maruna na području Dobreča, šuma Vrutki i šume bora na području Preluk.

Potrebno je ispitati opravdanost uključivanja naselja Vedež unutar granica predloženog značajnog krajobrazu Vedež – Majkovac, kao i dva područja park-šuma – šume maruna na području Dobreča te šume Vrutki koje također uključuju dijelove naselja.

II.5.2.5. Ekološka mreža Natura 2000

Na području obuhvata Grada Opatije nalaze se dva prostrana područja ekološke mreže koja se poklapaju s granicama Parka prirode Učka i to HR1000018 Učka i Čićarija, područje važno za zaštitu 19 vrsta ptica te HR2000601 Park prirode Učka važno za zaštitu 14 ciljnih vrsta i 10 ciljnih staništa. Briga i upravljanje nad ovim područjima ekološke mreže povjereni su Parku prirode Učka.

II.5.2.6. Geološke i hidrološke zanimljivosti – lokaliteti i zone važne za očuvanje georaznolikosti

Geološke posebnosti i zanimljivosti do danas na području grada Opatije nisu bile sustavno istražene niti evidentirane pa bi to bio jedan od prioritetnih ciljeva u naporima zaštite prirode. Zasad se mogu naznačiti sljedeći lokaliteti važni za očuvanje georaznolikosti:

- Greben Učke sa stjenovitim odsječcima i točilima (siparima)
- Vršni dijelovi Brložnika s vapnenačkim šumskim stijenama
- Slap potoka Banina
- Izvori – voda Josipa II, izvor kod Male Učke, izvor iznad Vele Učke podno grebena Plas, izvor u Dolu podno Sopačice na Poklonu, Vrutki iznad Opatije i dr. (slika 7)
- Lokve – npr. lokva kod Veprinca (slika 6)



Slika 7. Izvor u Dolu podno Poklona s prilično (provizorno) uređenom nakapnicom (lijevo) te u živoj stijeni isklesani bazen u kojemu se skuplja voda izvora Vrutki iznad Opatije (desno)

- Naslage dubokog reliktnog tla – crvenice i posmeđene crvenice – osim kao geološka i pedološka posebnost Učke ove naslage važne su i kao poseban tip staništa (zakiseljena tla s

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

posebnom vegetacijom!). Duboke crvenice imaju važnost u nastanku antropogenog (mikro-) reljefa i krajobraza, što se očituje u izgradnji terasa kroz povijest, s vrtovima, voćnjacima i vinogradima oko zaselaka¹¹⁷.

- Ponikve – na području Parka prirode Učka i Grada Opatije ima nekoliko značajnih ponikava (vrtača) od kojih su neke i vegetacijski¹¹⁸ te hidrološki zanimljive (slika 7). Ovu kategoriju prirodnih vrijednosti potrebno je detaljnije istražiti i evidentirati.
- Speleološki objekti - špilje, jame, ponori (speleološki objekti unutar Parka prirode Učka razmjerno su detaljno istraženi i poznato ih je nekoliko desetaka od kojih je zasad najvažniji sustav Zračak nade – kaverna u tunelu Učka).
- Bujične jaruge – osobito su hidrološki značajne bujične jaruge potoka Banina i Slatina – također važne u zaštiti bioloških vrijednosti kao biološki koridori te zbog izraženog „kanjonskog efekta“, gdje dolazi do miješanja različitih sastavnica flore i faune¹¹⁹. Ugrožene su, a na više je mjesta primijećeno nelegalno odlaganje otpada na padinama ovih bujičnih jaruga. Bujična jaruga potoka Banina ostatak je vrlo snažne diluvijalne površinske erozije uvjetovane rezultatima otapanja snijega s vrhova današnjeg masiva Učke.¹²⁰ Manje značenje imaju i ostale bujične jaruge u području: Lipovica, Tomaševac, Lerčica, bujica Ičići I i Ičići II. Područje vidikovca kod zaselka Strmice na rubu bujične jaruge Banina, zbog zanimljivih stijena s vijugavim plitkim i uskim žlijebovima na površini moglo bi se proglasiti „zanimljivom geološkom točkom“. U donjem dijelu bujice Banina, na izlasku iz uskog kanjonskog dijela, nataloženi su bujični nanosi koji formiraju manju zaravan – Dražinu. Tijekom jačih oborina na zaravni istječu velike količine bujičnih voda i razlijevaju se uokolo, pa iako je zaravan naknadno umjetno nasuta, a korito bujice betonirano, zbog specifičnih hidroloških (ne)prilika, ovo područje nije (do sad) bilo preporučljivo za planiranje i lociranje novih sadržaja. Nažalost, sa stanovišta zaštite prirode, okoliša i krajobraza neprihvatljiva praksa odlaganja otpadnih materijala u ovom području nastavlja se i dalje. Nije potrebno posebno niti napominjati da je nasipavanjem nepovratno uništen biološki i krajobrazno vrijedan lokalitet.
- Kave – „šljunkokopi“ – u njima su razgrnute (izložene na ogled) naslage sitnijeg kamenog kršja i breča, vjerojatno nastalih tijekom burnih geoloških događanja u pleistocenu (tj. za vrijeme ledenih doba kada su dijelovi Učke bili zahvaćeni oledbama i kada se odvijalo pojačano trošenje stijena). Opaženo je nezakonito korištenje ovih prostora kao poligona za off-road vožnju (slika 8). U tom smislu, zanimljive su kava kod Vele Učke i „mala“ kava kod Male Učke.



Slika 8. Kava iznad Vele Učke s nakupinama sitnog nevezanog kamenog kršja i s brečama¹²¹ (lijevo) i vidikovac Brituh na brijegu kod crkve sv. Marka u Veprincu (desno)

¹¹⁷ Randić, 2008., str. 16

¹¹⁸ Domac, 1967.-1968.

¹¹⁹ Randić, 2008., str. 16

¹²⁰ Božičević, 1978.

¹²¹ Geološki zanimljiv lokalitet, svjedočanstvo zbivanja u nedavnoj geološkoj prošlosti, a danas (nedozvoljeni) poligon off-road vožnje.

ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENDOVA PROSTORNOG RAZVOJA

II.5.3. Krajobrazne i ambijentalne vrijednosti

Teritorij Grada Opatije odlikuje specifičan smještaj koji je položen na padinama Učke te se proteže do obalnog pojasa. Cjelokupno je područje sagledivo iz širih morskih i kopnenih vizura. Osim toga, područje Grada Opatije zbog svojih geomorfoloških, reljefnih i vegetacijskih obilježja, ali i povijesnih antropogenih struktura (gradina, starog grada Veprinca, tradicijskih sela okruženih obradivim površinama između kojih se protežu pojasevi šuma, kao i urbanog obalnog područja grada-parka) ima visoke kulturno povijesne, morfološke i ambijentalne vrijednosti.

Najznačajnije prirodne krajobrazne vrijednosti koncentrirane su na području Parka prirode Učka, ali dio krajobraznih vrijednosti (vidikovci, tradicijski putovi, ruralni predjeli s terasama, bujične jaruge i dr.) možemo nabrojiti i pronaći i na dijelu područja Grada Opatije izvan granica Parka prirode Učka.

Prema *Krajobrazima Primorsko-goranske županije – Krajobrazna osnova, analiza i razvojni okviri*¹²² na području Grada Opatije mogu se razlučiti tri velike i vrlo vrijedne krajobrazne cjeline i to:

- Liburnijske padine Učke
- Vršni predjeli Učke
- Gorski plato Čičarije

Prve dvije krajobrazne cjeline smatraju se potencijalno iznimnim prirodnim krajobrazima, dok se treća smatra krajobrazom visoke vizualne vrijednosti. Krajobraz „Liburnijske padine Učke“, koji samo djelomice zahvaća područje Grada Opatije ocijenjen je kao visoko karakterističan, visoko asocijativan¹²³ i kao krajobraz visoke vizualne vrijednosti. Kvalitetu krajobraza narušava pojačana turistička izgradnja u mjestima bliže obali te zapuštanje tradicijske poljoprivrede¹²⁴. Krajobraz „Vršni predjeli Učke“ ocijenjen je kao visoko karakterističan, jedinstven, visoko asocijativan i visoke vizualne vrijednosti. Krajobraz „Gorski plato Čičarije“ koji dijelom obuhvaća područje Grada Opatije, ocijenjen je kao krajobraz visoke vizualne vrijednosti.

Prema novoizrađenoj *Krajobraznoj osnovi Primorsko goranske županije*¹²⁵ područje Grada Opatije se nalazi unutar tri opće krajobrazne cjeline (kartogram 19). Najviši dijelovi područja Grada pripadaju gorskom, šumskom krajobrazu liburnijskih padina Učke s najistaknutijim reljefnim oblicima - stjenovitim vrhovima na nadmorskim visinama i preko 1100 m, stoga predstavljaju i vizualnu prostornu dominantnu. To je reljefno raščlanjeno područje s uglavnom jako nagnutim (12 - 32°) i vrlo strmim terenima (do 55°) pretežito na vapnencima. Prisutne su brojne jame i pećine - koncentrirane uglavnom na središnjem dijelu područja. Cijelo je područje vizualno vrlo izloženo iz bliže i šire okolice, ali pretežito iz smjera istoka. Područje karakterizira dominantno prirodni krajobraz na padinama istočne i zapadne ekspozicije. Među gustim šumskim pokrovom (šume bukve i jesenje šašike) nalaze se manje otvorene površine koje nemaju veliku vizualnu izloženost, već stvaraju zasebne, manje doživljajne ambijente. S viših dijelova ovog područja pružaju se široke vizure s pogledom na obalu, otoke i priobalje. Zaobalni dio područja Grada Opatije pripada tipu brdskog, mješovitog krajobraza Kvarnerskog primorja koji se proteže između obalnog pojasa i gorskog područja. Na zapadu obuhvaća uski pojas nagnutih padina Učke (do oko 3 km). Obilježava ga izmjena naselja nekada okruženih obradivim površinama te površinama šume. Obalno područje Grada Opatije dio je općeg obalnog mješovitog (turističkog urbanog) krajobraza Kvarnerskog primorja. Radi se o obalnom pojasu širine oko 2 km kopnenog dijela. Opći vizualni karakter ovog krajobraza je urbani, a strukturiraju ga izgrađena područja i padine obrasle šumom i niskom vegetacijom.

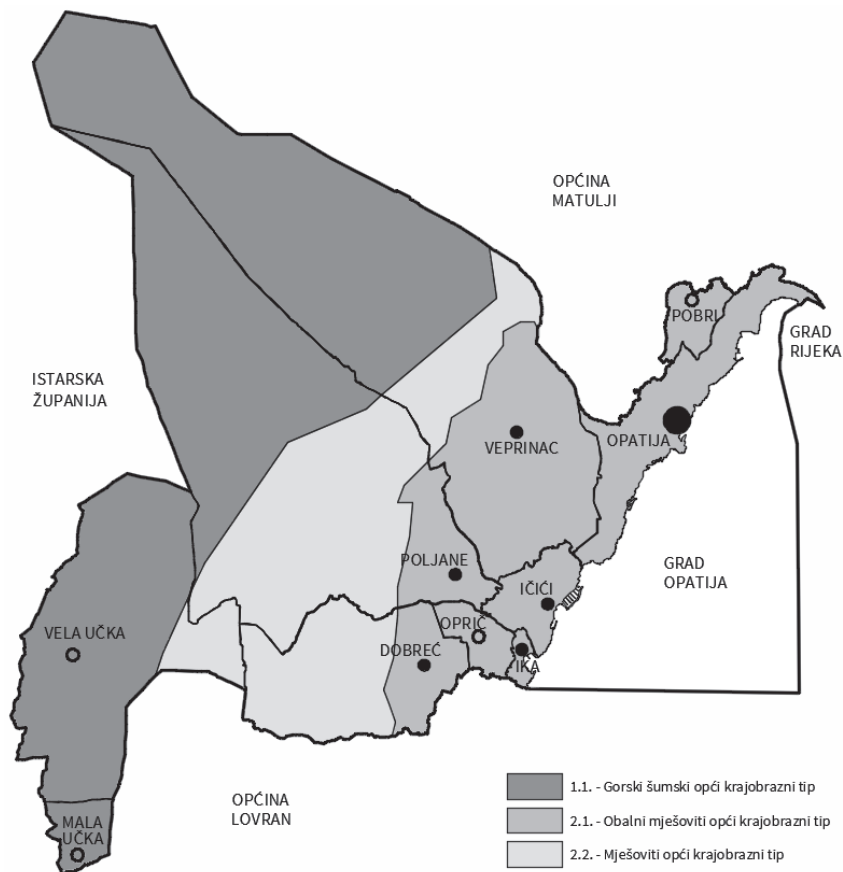
¹²² Frangeš, Đoković, 2014.

¹²³ Sopina, Bojanić Obad Ščitaroci, 2015.

¹²⁴ Frangeš, Gec, Jelušić, Mikšić-Domislić, 2014., str. 55

¹²⁵ *Krajobrazna osnova Primorsko goranske županije*, Oikon d.o.o., 2018.

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.



Kartogram 19. Krajobrazna obilježja područja Grada Opatije prema *Krajobraznoj osnovi Primorsko-goranske županije*¹²⁶

Prema ocjeni vizualne izloženosti i krajobrazne vrijednosti gorski šumski krajolik padina Učke i obalni turistički urbani krajolik ocijenjeni su visokom vrijednosti. Analiza osjetljivosti krajolika ukazuje na probleme i moguće konflikte koji bi se trebali podrobnije razmatrati na lokalnoj razini te na kontrolu velikih razvojnih sustava, primjerice novih turističkih zona, koridora prometne i energetske infrastrukture, vjetro- i solarnih elektrana i sl. Krajobrazna područja najvećih pritisa razvoja i najveće vrijednosti su: obalno područje Kvarnerskog primorja i mješovito zaobalno područje Kvarnerskog primorja. Navedena područja zbog svoje složenosti, raznolikosti krajobraznih uzoraka, ali i degradiranih područja zahtijevaju detaljnije analize s ciljem očuvanja i poboljšanja prepoznatih vrijednosti i smanjenja negativnih obilježja.

U polazištima PPUG-a Opatije načelno su prepoznata četiri osnovna tipa krajolika: urbani krajolik u priobalnom pojasu (Opatija, Ičići, Ika); ruralni krajolik na padinama Učke (sela i zaseoci s agrarnim površinama i pojasevima šume hrasta medunca i bjelograbića do 400 m n. v.); prirodni krajolik šumskih površina hrasta medunca s crnim grabom i hrasta cera s crnim grabom i unesenim kulturama crnog bora visine 700 - 800 m n. v. te prirodni krajolik s primorskom šumom bukve i livadama preko grebena i vrhova Učke.

U prostornom planu nije iskazan cilj razvoja na temelju očuvanja krajobraznih i ambijentalnih vrijednosti, niti se kulturno-povijesne i krajobrazne vrijednosti prepoznaju kao prostorni resurs.

¹²⁶ Izrada: dr. sc. Biserka Dumbović Bilušić, dipl. ing. arh.

ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENDOVA PROSTORNOG RAZVOJA

Među istaknute krajobrazne vrijednosti ubraja se morska obala Opatije, koja je još na pojedinim područjima očuvala prirodnu geomorfologiju i vegetaciju te šumske pojaseve na višim obroncima Učke. Iako uži obalni pojas nije u većem dijelu očuvao prirodna obilježja, prepoznatljivu vrijednost Opatiji daju povijesni perivoji koji je određuju kao povijesni grad-park.

Opći proces litoralizacije kojim se zauzimaju krajobrazno osjetljiva područja novom gradnjom ne prate jasna usmjerenja za očuvanje ambijentalnih i krajobraznih vrijednosti. Prostorno-plansko opredjeljenje jest da se pojas uz more, uz obalno područje kopna (širine 70 - 100 m) namjenjuje prvenstveno ugostiteljsko-turističkim i rekreacijskim sadržajima, međutim, bez uspostavljenih selektivnih kriterija očuvanja ambijentalnih i krajobraznih vrijednosti. Sličan pristup primijenjen je u zaobalju, koje povezuje obalno područje s višim padinama Učke, koje je planirano za značajniju novu gradnju stambenih, poslovnih, ugostiteljsko-turističkih i rekreacijskih sadržaja. Iako je prostor Opatije u PPUG-u Opatije deklarativno prepoznat kao urbo-ekološki sustav visoke urbanističko arhitektonske i ekološke vrijednosti, cilj razvoja naselja na padinama s naglaskom na bolju prometnu povezanost, polaganje novih trasa cesta i trase žičare između Ike i Učke, odnosno Slatine i Veprinca, te Ičića i Veprinca, ali s nedovoljnim kriterijima očuvanja ambijentalnih vrijednosti. U budućnosti bi se zbog neprimjerene gradnje unutar građevnih područja naselja i ostalih građevnih područja izdvojene namjene, ako se ne uvažavaju karakteristike prirodne topografije i vegetacijskog pokrova te ambijentalnih obilježja povijesnih naselja mogla narušiti ukupna slika prostora ovog dijela Liburnijske obale.

II.5.3.1. Posebno vrijedne krajobrazne cjeline

Prema detaljnijim opažanjima, u gore spomenutim krajobraznim cjelinama mogu se izdvojiti uže, posebno vrijedne i krajobrazno istaknute linijske cjeline, točke i zaokružene manje cjeline sagledane s motrišta prirodnih vrijednosti, kojima prilikom eventualnih zahvata u prostoru treba posvetiti osobitu pažnju:

Vršni greben Učke

„Zračni“ vršni greben Učke s kojeg se vidici šire na sve strane i s Kulom koja je najviša točka Istarskog poluotoka (1401 m n. v.) iznimne su krajobrazne vrijednosti¹²⁷. To je bez sumnje najzanimljivija krajobrazna cjelina na području grada Opatije. Također je od iznimne važnosti s biološkog stanovišta. U ovoj krajobraznoj cjelini, na šumovitom sjevernom dijelu grebena, uređena je poučna staza Plas na čijoj se trasi također nalazi uređeni vidikovac na rubu okomite stijene unutar šume s koje pogled puca na dijelove Istre. Krajobrazna cjelina nalazi se u Parku prirode Učka te se njeni djelatnici brinu o održavanju infrastrukture za posjetitelje. Kula je informativni punkt i suvenirnica Parka prirode. Intencija JU Park prirode Učka je prepustiti šume vršnog dijela Učke sekundarnoj sukcesiji i razvitku sekundarne prašume.

Stražica – Sopačica („Land art“ staza na rubnom dijelu između Čićarije i Učke)

Premda bi se pojedini zahvati na tzv. „Land art“ stazi zbog svoje izražene napadnosti u krajobrazu mogli smatrati prijepornima, staza ima važnu ulogu jer privlači sve brojnije posjetitelje na kretanje, učenje i uživanje u prirodi u Parku prirode Učka. Vrijedan krajobrazni detalj je „Gornji“ vidikovac na rubu okomite stijene, a staza prolazi predjelima bogate i zanimljive flore i krške morfologije te podnožjem stjenovitog odsječka brda Stražica, dijelom u dodirnoj zoni karbonata i fliša.

Vidikovac na vrhu Kroh (Stražica) iznad prijevoja Poklon

Vidikovac je neuređen, nalazi se na rubu okomite litice, pa je prilikom kretanja potreban oprez. Unatoč tome istinskim ljubiteljima prirode može biti vrlo privlačan i zanimljiv. Posjećuje ga mali broj

¹²⁷ Na Kuli su interpretirane-skicirane sve važnije istaknute točke u krugu 360° koje se odatle mogu vidjeti i doživjeti.

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

znalaca. Do njega vodi uska šumska staza. Nalazi se u Parku prirode Učka i preporuka bi mogla biti da i nadalje ostane u prirodnom stanju, namijenjen istinskim zaljubljenicima prirode.

Vidikovac na Veprincu (Brituh)

Vidikovac Brituh je smješten na vrhu istaknutog veprinačkog brijega (slika 8), unutar urbane cjeline drevnog naselja Veprinac, neposredno uz zidine crkve sv. Marka. Smatra se najljepšim vidikovcem nad Riječkim zaljevom i cijelim Kvarnerom¹²⁸.

Vidikovac na Brložniku

Neuređeni vidikovac, nalazi se na vrhu Brložnika (1093 m) i unutar je granica Parka prirode Učka. Budući da vrh Brložnika posjećuje razmjerno mali broj posjetitelja – planinara preporuka je da predio ostane u prirodnom stanju. Vršni dijelovi Brložnika se odlikuju zanimljivom florom i faunom. Intencija JU Park prirode Učka je prepustiti šume Brložnika sekundarnoj sukcesiji i razvitku sekundarne prašume.

Stari povijesni putovi koji povezuju obalu i planinu

Na području istočnih padina Učke i Ćićarije nalazi se nekoliko zanimljivih i nekad važnih pješačkih putova koji povezuju podnožje ovih planina sa selima i zaseocima na padinama, kao i pojedine predjele u planini¹²⁹. Jedan od još i danas najatraktivnijih povijesnih putova je stari put Opatija – Veprinac (slika 9), tzv. Veprinački put. Većim dijelom je očuvan u prvobitnom obliku i penje se (dijelom kamenim stepenicama) šumskim predjelom, ali su neki dijelovi djelomično prekinuti (asfaltirani, betonirani) zbog izgradnje novih prometnica i naselja. Cijelom je dužinom markiran planinarskim oznakama i opskrbljen putokazima¹³⁰. Uz njega se nalazi 10 poučno-informativnih ploča koje posjetitelju objašnjavaju lokalne zanimljivosti. Put je nekada bio vrlo frekventan, njime su se svakodnevno kretale *mlekarice* noseći mlijeko u Opatiju, a lokalni stanovnici su se njime služili prenoseći sijeno i drva. Zbog toga se uza stazu i danas nalaze stara kamena odmorista – *počivala* na kojima se privremeno naslanjao *oprćeni* teret radi kraćih predaha i odmora. Ostali evidentirani i danas markirani tradicijski putovi su Put u Bregi, put Ičići – Poljane (i dalje prema Poklonu), stari put za Oprič iznad Ike i drugi¹³¹. Krajobrazno vrlo lijep markirani put povezuje Opatiju i Poljane prateći u predjelu gustih sastojina submediteranske šume „vodovodnu“ trasu. Zbog iznimne turističke važnosti ovih pješačkih putova nedopustivo je da se prilikom izgradnje pojedinih objekata ove pješačke komunikacije nekad nenamjerno, ali u nekim slučajevima vjerojatno i namjerno prekidaju (zasjecima, iskopima, gomilanjem raznog materijala, parkiranim vozilima i strojevima), kao što je, primjerice, recentni slučaj s „Veprinačkim putom“ koji je povezivao Ičiće s Veprincem.

Vidikovac na Pećniku

Planinarsko je odorište i osobito zanimljiv krajobrazni detalj za posjete tijekom hladnijeg dijela godine. Vrhom Pećnika (641 m n. v.) prolazi istočna granica Parka prirode Učka, a do vrha vode dvije markirane planinarske staze.

Vidikovac iznad Banine

Nalazi se na rubu malog stjenovitog i „škrapovitog“ odsječka bujične udoline potoka Banina, uz planinarski put kojim se iz Ičića (Poljana) preko zaselka Korići i Strmica kreće ka prijevoju Poklon. Koristi se kao atraktivno odorište i vidikovac. Flora ovog vidikovca je vrlo zanimljiva jer se na tom mjestu, po prvi put, na usponu iz podnožja u planinu, susrećemo s atraktivnom „planinskim“ biljnim svijetom, koji se s planine spušta vlažnom i sjenovitom bujičnom jarugom potoka Banina.

¹²⁸ Žic, 2016.

¹²⁹ Frangeš, 2016.

¹³⁰ Poljak, 2007.

¹³¹ Poljak, 2007.; Randić, 2008.

ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENOVA PROSTORNOG RAZVOJA



Slika 9. Stari pješački put koji iz Opatije vodi u Veprinac – „Veprinački put“ (lijevo) i autohtono drveće uz Obalnu šetnicu¹³² (desno)

Umejci i kamene terase uz naselja

Uz mnoge (starije) dijelove naselja nalaze se krajobrazno slikovite terase i *umejci* koji svjedoče o nekadašnjem načinu korištenja zemljišta i naporima koje su stanovnici morali uložiti da bi od neplodnog krškog terena dobili obradive površine. Danas su dijelom zapušteni, ali dijelom se još koriste. Ovi ljudskom rukom oblikovani ruralni krajobrazi imaju i danas stanovitu estetsku vrijednost, a doprinose biološkoj i krajobraznoj raznolikosti.

Obalni put Franje Josipa (Franza Josefa) I. („lungomare“)

Obalni pješački put Franje Josipa I., poznatiji kao „lungomare“, dug je 12 km te povezuje Volosko, Opatiju i Lovran. Izgrađen je u vrijeme procvata Opatije kao turističkog odredišta Austro-Ugarske, na prijelazu 19. u 20. stoljeće. Prve dionice puta izgrađene su kada su se počeli graditi opatijski hoteli. U to vrijeme Opatija je dobila status klimatskog lječilišta pa je Obalni put dobrodošao rekonvalescentima. Danas bez obalnog puta ne bi bilo moguće zamisliti Liburnijsku obalu kojoj daje poseban pečat čime područne (obalne) krajobrazne vrijednosti dobivaju na izražaju.

Krajobrazno se uz obalni put osobito izdvajaju očuvani dijelovi obale s prirodnim vapnenačkim grebenima, kao i bujni primjerci autohtonih stabala submediteranskog podneblja kojih se bujne krošnje nadvijaju nad šetnicu i daju hlad¹³³, (slika 9). Ističu se, primjerice, višestoljetni hrastovi medunci (neki primjerci posljednjih godina stradali su od vjetroizvala i bolesti pa su uklonjeni, slika 10). S brojnih odmorišta uz obalni put nezaboravne su vizure na Riječki zaljev, Velebit i ostale planine u zaleđu, otoke Cres i Krk te na obližnji greben i padine planine Učke.

Samonikla stabla uz Obalni put iznimna su prirodna vrijednost kojoj u novije vrijeme način gospodarenja obalnim prostorom ne ide u prilog jer se uglavnom sve mladice samoniklih vrsta stabala uklanjaju košnjom, pa se ove vrste ne mogu dalje razvijati. Uzmemo li u obzir da od starijih stabala svake godine poneko podlegne vremenskim (ne)prilikama ili bolestima, ubrzo više uz Obalu šetnicu neće biti takvih stabala. Uočava se i tendencija da se uklonjena samonikla stabla zamjenjuju mladima neautohtonih vrsta nabavljenih iz inozemnih rasadnika, pri čemu dolazi do uniformiranja obalne vegetacije, a takvo što je velik gubitak za biološku i krajobraznu raznolikost te prepoznatljivost opatijske rivijere¹³⁴.

¹³² Autohtono drveće, poput stoljetnih hrastova medunaca, mjestimice se uz Obalnu šetnicu nadvija nad stjenovitim odsječcima uz obalu mora i ima prvorazrednu važnost za očuvanje identiteta liburnijske obale. Danas je među najugroženijim sastavnicama ovdašnje biološke i krajobrazne raznolikosti.

¹³³ <http://poduckun.net/hrast-quercia-oak-eiche-opatija/>

¹³⁴ Šepić, Randić, Ritossa, 2011.

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.



Slika 10. Jedan od najvećih primjeraka autohtonog, 180 godina starog hrasta medunca u perivoju Angiolina prije nego je posječen (lijevo) i klijanac hrasta medunca¹³⁵

Šetalište Carmen Sylve

Poznato povijesno opatijsko „šumsko šetalište“ Carmen Sylve nekad je imalo mnogo veću važnost u turističkoj ponudi i rekreaciji posjetitelja Opatije, da bi kasnije pomalo palo u zaborav, a danas se opet mnogo radi na njegovoj popularizaciji i revitalizaciji. Uz šetalište je nekoliko zanimljivih krajobraznih detalja.

Područje izvora Vrutki iznad opatijske Slatine

Ovo prirodno i krajobrazno vrijedno područje unutar jaruge bujičnog potoka Slatina pred nekoliko godina uređeno je kao izletnička točka. Uz izvor je uklesano korito za prikupljanje vode u živoj stijeni (slika 7) koje je nekoć vjerojatno korišteno kao perilo. Do izvora vodi markirana pješačka šetnica. Iznad izvora stvaraju se manje nakupine sedre pa su prisutni mahovi sedrotvorci. Bujična udolina stanište je papratima i mahovinama koji vole hlad i zasjenu, pa je ovdje zabilježena rijetka vrsta mahovina – *Homalia lusitanica*¹³⁶. Kontinentalno drveće kao obični grab (*Carpinus betulus*) i hrast kitnjak (*Quercus petraea*) spuštaju se ovom vlažnom bujičnom jarugom gotovo do mora¹³⁷.

Črnikovica na Preluku kod Voloskog

Krajnja je istaknuta (najsjevernija) krajobrazno vrijedna točka na području grada Opatije. Strme padine u zaleđu uvale Preluk (koja je poznata po kvalitetnom vjetru kojeg koriste mnogobrojni daskaši – windsurferi) obrasle su starim stablima borova što predjelu daje zanimljiv krajobrazni dojam.

II.5.3.2. Krajobrazne i ambijentalne vrijednosti u prostornim planovima

U PPUG-u Opatije nisu analizirane niti su obrađene ambijentalne vrijednosti, područja prepoznatljivih vizura i okoline povijesnih građevina izvan zona zaštite povijesnih cjelina, kao i okoline povijesnih ruralnih naselja posebno u odnosu na teritorijalnu položenost Grada Opatije na padinama Učke do obalnog pojasa. Prilikom izrade prostornih planova nije se u dovoljnoj mjeri razmatrala tema očuvanja slike naselja, odnosno očuvanje karaktera urbanih i ruralnih krajolika. Rezultat je gradnja u okolini povijesnih struktura, često bez urbanističkih i ambijentalnih kvaliteta, kojom su degradirane krajobrazne vrijednosti područja. Osim prepoznatih kulturno-povijesnih i

¹³⁵ Zbog održavanja prostorno-vremenskog kontinuiteta genofonda autohtone liburnijske flore potrebno je omogućavati uvjete za razvitak klijanaca i mladica domaćih vrsta i svojta drveća i grmlja na opatijskim zelenim površinama i uz Obalnu šetnicu, osobito na mjestima gdje su te vrste odavno prisutne (npr. najviše uz Obalnu šetnicu).

¹³⁶ Pavletić, 1955., str. 578

¹³⁷ Randić, 2008.; Šepić, Randić, Ritossa, 2011.

ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENDOVA PROSTORNOG RAZVOJA

krajobraznih vrijednosti cjelokupnog područja Grada Opatije, ono ima visoku vizualnu izloženost. Uvjeti za novu gradnju nisu utemeljeni na kriterijima očuvanja slike naselja i krajobraznih obilježja. Uvjeti i način gradnje u građevinskim područjima naselja i za izdvojene namjene: gospodarske (ugostiteljsko-turističke, poslovne, proizvodne) i sportsko-rekreacijske ne sadrže uvjete za očuvanje krajobraznih obilježja kao što su primjerice hortikulturno uređenje čestice i očuvanje postojeće vrijedne visoke vegetacije.

II.5.4. Zaštita i očuvanje kulturnih dobara

Kulturna baština po svojoj definiciji obuhvaća sve kulturno-povijesne vrijednosti određenog područja bez obzira na status zaštite.¹³⁸ Sintagma „kulturno dobro“ odnosi se na dio kulturne baštine koja je zaštićena temeljem *Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara*¹³⁹. Kulturna baština koja dokumentira i ujedno ilustrira povijest formiranja i oblikovanja prostora područja Grada Opatije je raznovrsna, pripada vrstama nepokretne i pokretne baštine. U nepokretnu baštinu ubrajaju se: kulturno-povijesne cjeline (povijesna naselja, dijelovi naselja, arheološka područja, memorijalna područja, etnološka područja, kulturni krajolik) te pojedinačne povijesne zgrade (sakralne, stambene, javne, etnološke, gospodarske, industrijske). U pokretnu baštinu ubrajaju se zbirke i pojedinačne vrijednosti – predmeti (muzejski, sakralni ili u vlasništvu pravnih i fizičkih osoba).

II.5.4.1. Stanje zaštite kulturne baštine

Prema statusu zaštite kulturna baština dijeli se na dvije skupine: onu koja je zaštićena rješenjem o zaštiti kulturnog dobra te je upisana u Registar kulturnih dobara (Lista zaštićenih i preventivno zaštićenih kulturnih dobara), a prikazana je u tablici 45 i na kartogramu 20, i drugu, koja je evidentirana i zaštićena odredbama prostorno-planske dokumentacije, prikazana u tablici 46 i na kartogramu 21.

Tablica 45. Kulturna dobra upisana u Registar kulturnih dobara

Oznaka	Lokalitet	Naziv kulturnog dobra	Vrsta kulturnog dobra
Z-12	Ičići	Vila Münz, Liburnijska 3	nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-2729	Mala Učka	Arheološka zona Molinarska Draga-Podmaj	kulturno-povijesna cjelina
Z-5090	Mala Učka	Ruralna cjelina Mala Učka	kulturno-povijesna cjelina
Z-6405	Opatija	Arhitektonski sklop Evangeličke crkve	nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-839	Opatija	Casino di Lettura, Ulica sv. Florijana 1	nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-788	Opatija	Crkva sv. Jakova	nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-6728	Opatija	Hotel Imperial	nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-5053	Opatija	Hrvatski muzej turizma - muzejska građa	pokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-2696	Opatija	Povijesna urbana cjelina naselja Volosko	kulturno-povijesna cjelina
Z-7356	Opatija	Povijesni perivoj „Amerikanski vrtovi“	kulturno-povijesna cjelina
Z-2690	Opatija	Urbanistička cjelina grada Opatije	kulturno-povijesna cjelina
Z-2693	Veprinac	Povijesna urbana cjelina naselja Veprinac	kulturno-povijesna cjelina

¹³⁸ *Faro konvencija*, 2005.; *Zakon o potvrđivanju Okvirne konvencije Vijeća Europe o vrijednosti kulturne baštine za društvo*: „Kulturna baština je skupina dobara naslijeđenih iz prošlosti koje ljudi identificiraju, neovisno o vlasništvu, kao odraz i izričaj svojih vrijednosti, vjerovanja, znanja i tradicija koje su u stalnom procesu evoluiranja. Ona uključuje sve aspekte okoliša koji proizlaze iz međusobnog djelovanja ljudi i mjesta u vremenu.“

¹³⁹ Narodne novine br. 69/99, 151/03, 157/03, 100/04, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 157/13, 152/14, 98/15, 44/17 i 90/18

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

Z-6727	Opatija	Vila Angiolina s perivojem	nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-3699	Opatija	Vila Kesselstadt, Ulica Vladimira Nazora 6	nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
Z-110	Opatija	Villa Rozalija, Ive Kaline 9	nepokretno kulturno dobro - pojedinačno
RRI-0252, Rješ: 01- 64/6-1970	Opatija	Opatija, Zgrada Zora	nepokretno kulturno dobro - pojedinačno

Izvor: Registar kulturnih dobara RH, <https://www.min-kulture.hr/default.aspx?id=6212>



Kartogram 20. Zastupljenost zaštićenih kulturnih dobara (rješenjem o zaštiti) u Gradu Opatiji po naseljima¹⁴⁰

Na području Grada Opatije registrirana nepokretna kulturna dobra pripadaju grupi kulturno-povijesnih cjelina: urbanistička cjelina grada Opatije (slika 11), povijesna urbana cjelina naselja Volosko, povijesna urbana cjelina naselja Veprinac (slika 12), povijesni perivoj „Amerikanski vrtovi“ (slika 14), ruralna cjelina Mala Učka i arheološka zona Molinarska Draga-Podmaj. Od pojedinačnih zgrada zaštićene su crkve, vile i hoteli u Opatiji: vila Münz (slika 13), arhitektonski sklop Evangeličke crkve, crkva sv. Jakova (slike 11 i 12), hotel Imperial (slika 13), vila Angiolina s perivojem (slika 14), Casino di Lettura, vila Kesselstadt i vila Rozalija. Na popisu kulturnih dobara nalazi se zgrada Zora u Opatiji koja je kao nepokretno, pojedinačno kulturno dobro zaštićena još 1970. godine rješenjem broj: 01-64/6-1970, oznake RRI-0252. Zgrada kulturnog doma Zora izgrađena je 1889. godine, ubrzo

¹⁴⁰ Izrada: dr. sc. Biserka Dumbović Bilušić, dipl. ing. arh.

ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENDOVA PROSTORNOG RAZVOJA

nakon osnivanja Čitaoničkog društva Zora. Kulturni dom Zora bio je tijekom svoje povijesti središte cjelokupnog društvenog, političkog i nacionalnog djelovanja u Opatiji kao i na čitavom području Kvarnerskog zaljeva. Zgrada je obnovljena 1997. godine, a prilikom obnove bitno su joj promijenjena arhitektonska obilježja. Unatoč degradiranom arhitektonskom integritetu i izgubljenim izvornim arhitektonskim obilježjima zgrada ima memorijalno i kulturno-povijesno značenje za grad.



Slika 11. „A“ zona zaštite povijesne cjeline Opatije, crkva i samostan sv. Jakova, hotel Kvarner i Kristalna dvorana, vila Amalija

Analiza prostornog razmještaja nepokretnih kulturnih dobara (kartogram 20) pokazuje da su sva pojedinačna kulturna dobra smještena u urbanom području Opatije, u njezinom obalnom pojasu te da pripadaju razdoblju kraja 19. i početka 20. stoljeća, izuzev crkve sv. Jakova (slike 11 i 12). Kulturno-povijesna cjelina grada Opatije obuhvaća obalni pojas od Voloskog do Ike. Na području naselja Veprinac nalazi se jedna kulturno povijesna cjelina starog grada (slika 12), dok se na području naselja Mala Učka nalaze jedna ruralna cjelina i arheološka zona. Na području ostalih naselja nema registriranih kulturnih dobara.



Slika 12. Kulturno povijesna cjelina Veprinac (lijevo) i Crkva i samostan sv. Jakova, Opatija (desno)

Kulturna baština evidentirana tijekom izrade *Konzervatorske podloge za Prostorni plan uređenja Grada Opatije*¹⁴¹ (koji je donesen 2006. godine) uključuje: arheološke zone i lokalitete, povijesne graditeljske cjeline, pojedinačne zgrade, graditeljske sklopove i povijesne perivoje. Svi navedeni entiteti kulturne baštine uključeni su u tekstualni i grafički sadržaj PPUG-a Opatije. Zaštita kulturne baštine kroz prostorno-plansku dokumentaciju prikazana je u tablici 46, a njena zastupljenost u Gradu Opatiji po naseljima prikazana je na kartogramu 21.

¹⁴¹ Konzervatorski odjel u Rijeci, 2001.

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

Tablica 46. Zbirna tablica zaštićenih kulturnih dobara i evidentirane baštine u prostorno-planskoj dokumentaciji

Vrsta baštine	Naziv	Mjesto - naselje	Status
Arheološki lokalitet ili područje	Topolska peć	Veprinac	evidentirano
	Rupe I	Veprinac	evidentirano
	Rupe II	Veprinac	evidentirano
	pećina na Dobreću	Dobreć	evidentirano
	Pećina Kućina	Poljane	evidentirano
	Pećina kod Crkvenog vrha	Poljane	evidentirano
	Pećina na Pećničkom vrhu	Poljane	evidentirano
	Banjinska peć	IKA	evidentirano
	Zaklon pećina	Ika	evidentirano
	Mali Orljak, gradina	Opatija	evidentirano
	Veprinac stari grad, gradina	Veprinac	evidentirano
	Pećnički vrh, gradina	Poljanje	evidentirano
	Stražica, gradina	Veprinac	evidentirano
	Gradina, Ika	Ika	evidentirano
	Veprinac-Vas, cimiter	Veprinac	evidentirano
	Veprinac-Zatka, ciminter	Veprinac	evidentirano
	Vedež, naselje	Veprinac	evidentirano
	Ičići, jezuitska građevina	Ičići	evidentirano
	Arheol. zona Molinarska Draga-Podmaj	Mala Učka	Z-2729
Povijesna urbana cjelina	Urbanistička cjelina Opatije	Opatija	Z-2690
	Povijesna urbana cjelina Volosko	Opatija	Z-2696
	Povijesna urbana cjelina Veprinac	Veprinac	Z-2693
	Povijesni perivoj Amerikanski vrtovi	Opatija	Z-7356
Povijesna ruralna cjelina	Mala Učka, ruralna cjelina	Mala Učka	Z-5090
	Andreti	Poljane	evidentirano
	Antići	Dobreć	evidentirano
	Boni	Veprinac	evidentirano
	Dobreć	Dobreć	evidentirano
	Guštići	Veprinac	evidentirano
	Jakusi	Poljane	evidentirano
	Katinići	Veprinac	evidentirano
	Konjsko	Oprič	evidentirano
	Korići	Poljane	evidentirano
	Kožuli	Dobreć	evidentirano
	Konjarići	Dobreć	prijedlog za zaštitu
	Ladeti	Poljane	evidentirano
	Menderi	Poljane	evidentirano
	Orbani ili Kružići	Dobreć	evidentirano
	Pići	Dobreć	prijedlog za zaštitu
	Poljane	Poljane	prijedlog za zaštitu
	Puhari	Poljane	evidentirano

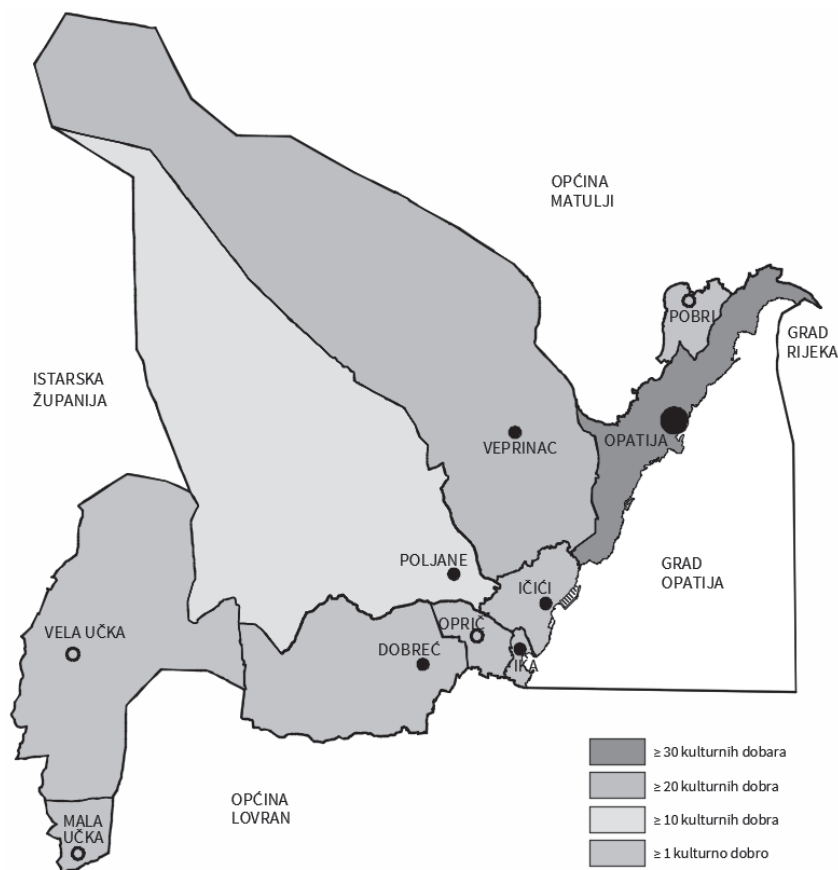
ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENOVA PROSTORNOG RAZVOJA

	Strmice	Poljane	evidentirano
	Sv. Petar	Poljane	evidentirano
	Vela Učka	Vela Učka	evidentirano
Graditeljski sklop	Kamene stube	Dobreć	prijedlog za zaštitu
	Obalna šetnica - lungomare	Opatija	prijedlog za zaštitu
	Šetalište Carmen Sylva	Opatija	prijedlog za zaštitu
Sakralna građevina	Crkva sv. Marka	Veprinac	evidentirano
	Crkva sv. Ana	Veprinac	evidentirano
	Crkva sv. Jelena Križarica	Veprinac	evidentirano
	Crkva sv. Marija	Veprinac	evidentirano
	Crkva sv. Lovro, Šimetići	Veprinac	evidentirano
	Crkva sv. Juraj	Veprinac	evidentirano
	Crkva	Mala Učka	evidentirano
	Crkva i samostan sv. Jakova	Opatija	Z-788
	Evangelika crkva i sklop	Opatija	Z-6405
	Crkva Navještenja Marijina	Opatija	evidentirano
	Crkva sv. Ana	Volosko	evidentirano
	Crkva sv. Rok	Volosko	evidentirano
	Crkva sv. Petra	Poljane	evidentirano
	Crkva sv. Ana	Pobri	evidentirano
Civilne: javne i stambene zgrade	Casino di Lettura	Opatija	Z-839
	Vila Angiolina s perivojem	Opatija	Z-6727
	Vila Kesselstadt	Opatija	Z-3699
	Vila Rozalija	Opatija	Z-110
	Zgrada Zora	Opatija	RRI-0252; 01-64/6-1970
	Hotel Kvarner	Opatija	evidentirano
	Hotel Palace	Opatija	evidentirano
	Hotel Imperial	Opatija	Z-6728
	Hotel Bellevue	Opatija	evidentirano
	Galerija Juraj Šporer	Opatija	evidentirano
	Zgrada poglavarstva	Opatija	evidentirano
	Zgrada suda	Opatija	evidentirano
	Zgrade M.Fabianija	Opatija	evidentirano
	Vila Ariston	Opatija	evidentirano
	Vila Schwegel	Opatija	evidentirano
	Vila Münz	Ičići	Z-12
	Gradska vrata, loža i bedemi	Veprinac	prijedlog za zaštitu
Memorijalna područja	Gradsko groblje	Opatija	evidentirano
	Gradsko groblje	Volosko	evidentirano
	Mjesno groblje	Poljane	evidentirano
	Mjesno groblje	Veprinac	evidentirano

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

Kulturni krajolik	Etnološko područje Mala Učka	Mala Učka	evidentirano
	Park Margarita	Opatija	evidentirano
	Park sv. Jakova	Opatija	evidentirano

Izvor: Registar kulturnih dobara RH, <https://www.min-kulture.hr/default.aspx?id=6212> i PPUG Opatije; obrada izrađivača
Izvješća o stanju u prostoru



Kartogram 21. Zastupljenost kulturne baštine (zaštićena kulturna dobra i evidentirana baština u prostorno planskoj dokumentaciji) u Gradu Opatiji po naseljima¹⁴²

U kategoriji arheoloških lokaliteta evidentirani su prapovijesni pećinski i gradinski lokaliteti koji ukazuju na obitavanje čovjeka na ovom području u prapovijesti. Evidentirani su: Topolska peć, Rupe I, Rupe II, pećina na Dobreću, pećina Kućina, pećina kod Crkvenog vrha, pećina na Pećničkom vrhu, Banjinska peć, Zaklon pećina, gradina Mali Orljak; Veprinac, stari grad; gradina Pećnički vrh; gradina Stražica, Gradina, Ika; Veprinac-Vas, *ciminter*; Veprinac-Zatka, *ciminter*; Vedež, srednjovjekovno naselje; Ičići, jezuitska građevina. U kategoriji povijesnih ruralnih naselja osim registriranog ruralnog naselja Mala Učka evidentirana su sljedeća naselja i zaseoci: Andreći, Antići, Boni, Dobrec, Guštići, Jakusi, Katinići, Konjsko, Korići, Kožuli, Konjarići, Ladeti, Menderi, Orbani ili Kružići, Pići, Poljane, Puhari, Strmice, Sv. Petar, Vela Učka. Za zaštitu su predloženi: Konjarići, Poljane i Pići.

U kategoriji graditeljskih sklopova evidentirani su i predloženi za zaštitu: kamene stuba u Dobreću, obalna šetnica - lungomare i šetalište Carmen Sylva u Opatiji. Evidentirane sakralne građevine su:

¹⁴² Izrada: dr. sc. Biserka Dumbović Bilušić, dipl. ing. arh.

ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENDOVA PROSTORNOG RAZVOJA

crkva sv. Marka, crkvice sv. Ane, crkvice sv. Jelene Križarice, crkvice sv. Marije, crkvice sv. Lovre i crkvice sv. Jurja u Veprincu; crkva Navještenja Marijina u Opatiji, crkva sv. Ane i crkva sv. Roka u Voloskom, crkvice u Maloj Učki, crkva sv. Petra u Poljanama i crkvice sv. Ane u Pobrima. Evidentirane civilne (javne i stambene) građevine su: hoteli Bellevue, Kvarner (slika 11) i Palace, galerija Juraj Šporer, zgrada gradskog poglavarstva, zgrada suda, zgrade arhitekta Maxa Fabianija, vile Ariston i Schwegel. Za zaštitu su predloženi gradska vrata, loža i bedemi u Veprincu. U kategoriji memorijalne baštine evidentirani su: groblja u Opatiji, Voloskom, Poljanama i Veprincu. Iako prilikom izrade konzervatorske podloge etnološko područje Mala Učka nije uvršteno u kategoriju kulturnih krajolika ono posjeduje obilježja i vrijednosti spontano razvijenog krajolika. U kategoriju kulturnih krajolika mogu se ubrojiti evidentirani gradski parkovi: park Margarita i park sv. Jakova u Opatiji, kao namjerno oblikovani krajolici.

Prema udjelu kulturne baštine (tablica 47) u Registar kulturnih dobara upisano je 15% od čega 5% pripada kategoriji povijesnih cjelina, 7% civilnim (javnim i stambenim) zgradama, 2% sakralnim, a 1% arheološkim lokalitetima, dok glavnina pripada evidentiranoj baštini. Evidentiranoj baštini pripada 85% udjela, od čega 25% pripada ruralnim cjelinama (dijelovima ruralnih naselja i zaseocima), 18% arheološkim lokalitetima, 12% sakralnim građevinama, 10% civilnim zgradama, 4% memorijalnim područjima, a po 3% kulturnim krajolicima i graditeljskim sklopovima.

Tablica 47. Zbirna tablica udjela zaštićene i evidentirane kulturne baštine

Kategorija	Vrsta baštine / kulturnog dobra	Broj	Udio (%)
Upisano u registar	Arheološka baština	1	1
	Kulturno povijesna cjelina	5	5
	Sakralna građevina	2	2
	Civilna (javna i stambena) zgrada	7	7
Ukupno		15	15
Evidentirano	Arheološka baština	18	18
	Kulturno povijesna cjelina	25	25
	Graditeljski sklop	3	3
	Sakralna građevina	12	12
	Civilna (javna i stambena) zgrada	10	10
	Memorijalna područja	4	4
	Kulturni krajolik	3	3
Ukupno		85	85
Sveukupno		100	100

Izvor: Registar kulturnih dobara RH, <https://www.min-kulture.hr/default.aspx?id=6212> i PPUG Opatije; obrada izrađivača Izvješća o stanju u prostoru

II.5.4.2. Mjere zaštite kulturnih dobara i evidentirane baštine u prostornim planovima

Mjere zaštite kulturnih dobara upisanih u Registar propisane su u rješenju o zaštiti svakog zaštićenog dobra. Sadrže opće i posebne mjere; posebne mjere propisuju postupke i mjere obnove te metode postupanja s kulturnim dobrom, dok se opće, administrativne mjere odnose na obveze vlasnika prilikom provođenja radova na kulturnom dobru. Propisano je da je za svaki zahvat na kulturnom dobru obvezno odobrenje nadležnog konzervatorskog odjela.

Mjere zaštite zakonom zaštićenih kulturnih dobara propisane su u sklopu prostorno-planske dokumentacije (PPUG Opatije, UPU naselja Opatija). Osnovna propisana mjera za kulturno-povijesne cjeline naselja jest da je za sve građevne i urbanističke intervencije unutar zona zaštite, interpolacije, adaptacije, preoblikovanja potrebno ishoditi posebne uvjete uređenja nadležnog konzervatorskog odjela. Navedena mjera propisana je i za evidentirana ruralna naselja.

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

Područja predložena za zaštitu, odnosno za upis u Registar kulturnih dobara prema PPUG-u Opatije bili su: obalno šetalište F. Josepha (lungo mare), Šetalište Carmen Sylva, povijesne kamene stube u Dobreću; ruralne cjeline: Poljane, zaselak Konjarić i zaselak Pići u Dobreću kao i gradska vrata, loža i bedemi u Veprincu. Zaštita nije provedena iz više razloga, prije svega zbog kapaciteta Konzervatorskog odjela u Rijeci kojemu je prioritet odgovaranje zahtjevima vrlo dinamičnih promjena u povijesnoj cjelini Opatije kao i karaktera navedene baštine, posebice šetališta kojima ne prijeti ugrožavanje prostornog integriteta jer se nalaze unutar zone zaštite povijesne urbane cjeline Opatije (lungo mare). Za obalno područje Opatije izrađena je *Studija s konceptom urbanističko-pejzažnog uređenja obalnog područja Grada Opatije*¹⁴³, u okviru koje su prepoznata područja urbanog karaktera i prirodnih obilježja.

Za pojedinačna kulturna dobra u mjerama i odredbama za provedbu PPUG-a Opatije propisane su mjere zaštite koje se odnose na obvezu izdavanja posebnih uvjeta, a od postupaka se propisuju opće metode: konzervacija, restauracija, održavanje, sanacija te dodatno istraživanje. Načelno je naglašeno da se u neposrednoj okolini ne smiju događati građevne intervencije koje bi narušile izvorno stanje.

II.5.4.3. Obnovljena i ugrožena baština

Problemi s kojima se suočava kulturna baština područja Grada Opatije izravno su povezani s dinamikom i oblicima razvoja turizma. Među najugroženija kulturna dobra ubraja se vila Münz (slika 13), čiji su vlasnici planirali njezinu prenamjenu u turističke svrhe. Nakon odustajanja od projekta i započetih radova, vila je izložena propadanju uslijed teškog oštećenja krova, pokrova i vanjske stolarije čime je izazvan prodor vode u unutrašnjost i posljedično daljnje oštećivanje konstruktivnih dijelova. Osim krova i prozora vidljiva su oštećenja na žbuci pročelja kao i u eksterijeru. Nekadašnji perivojno uređeni prostor je prepušten zarastanju samonikle vegetacije, a konstruktivna oštećenja uočena su na ogradi, čiji su metalni dijelovi urušeni ili oštećeni. Vlasnicima je Konzervatorski odjel u Rijeci propisao hitne mjere sanacije, međutim u razdoblju od 2015. - 2018. nisu poduzete nikakve radnje na sanaciji. Očitovao se stečajni upravitelj koji je tražio odgodu izvršenja hitnih mjera dok se ne završi stečajni postupak i utvrdi novi vlasnik.



Slika 13. Hotel Imperial, Opatija (lijevo) i Vila Münz, Ičići (desno)

Obnovljena kulturna dobra uglavnom pripadaju grupi povijesnih hotela. Zbog održavanja ili podizanja kvalitete hotelskog smještaja vlasnici hotela poduzimaju radove adaptacije, obnove i uređenja. U pravilu interijeri hotela podliježu adaptaciji i preuređivanju smještajnih jedinica, a javni prostori recepcija i komunikacija obnavljaju se uvažavajući njihova izvorna obilježja. Pročelja se obnavljaju na temelju rezultata prethodno provedenog restauratorskog sondiranja povijesnih slojeva naliča. Navedenim pristupom obnovljeni su hoteli Imperial, Palace, Bellevue, vila Amalija (slika 11) i ostali. Interijeri recepcije i javnih prostora obnovljeni su restauratorskim postupcima

¹⁴³ Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 2017.

(štukature, oslici). Hotel Imperial (slika 13) zaštićen kao kulturno dobro obnovio se metodom uređenja javnih prostora prema izvornom stanju (hodnici, stubišta, recepcija) dok je unutrašnje uređenje soba koncipirano na suvremenom rješenju. Još nije obnovljena velika sala za blagovanje (Zlatna dvorana) koja je zbog ranijih oštećenja pokrova pretrpjela oštećenja oslikanih površina. Hotel Kvarner (slika 11) nakon neuspješne adaptacije i obnove interijera kao i nadogradnje potkrovnog etaže pristupio je sanaciji unutrašnjih prostora čija su izvorna obilježja degradirana obnovom iz 2010-tih godina. U nekoliko prostorija prizemlja uklonjeni su spuštene stropovi i restauratorskim se metodama vraćaju izvorne štukature. Kamena gazišta stuba obnovljena su restauratorskim postupkom uklanjanja naknadnih slojeva. Osim obnovljenih pročelja hotela i adaptiranih unutrašnjih prostora, vanjske površine neprimjereno se uređuju, smanjujući udio perivojnog zelenila na račun kolnog pristupa ili parkiranja.

Obnovljeno je desetak vila s perivojima (koje nisu pojedinačno zaštićene) na način da su dopuštene adaptacije interijera, ali su pročelja obnovljena poštujući izvorno oblikovanje, materijale i oblikovne detalje. Perivoji su obnavljani metodama obnove povijesne kompozicije staza i očuvanja biljnog materijala, posebice drveća (crnika, crnogorice, palme) grmolikog i niskog raslinja. Nažalost, zbog vatrogasnog pristupa i potrebe pristupa i parkiranja vozila izvedeni su putovi i plohe u tvrdom materijalu. Problem izaziva i činjenica da glavna povijesna komunikacija - Ulica maršala Tita danas ima karakter državne ceste, stoga kolni pristup u vile preko perivojno uređenih površina zahtijeva intervencije u regulacijskoj liniji, u pravilu uvlačenjem kolnog ulaza u dubinu perivoja.

Iz programa sufinanciranja obnove pročelja u povijesnoj urbanističkoj cjelini Opatije obnovljeno je desetak pročelja. Tom je prilikom omogućena i energetska učinkovitost na način da se ostakljenje stolarije izvede termo izolacijskim staklima. Boja i ton završne obrade žbuke i stolarije određeni su na temelju restauratorskog sondiranja. U pravilu se odabrao izvorni kolorit i raspodjela boja na pročelju.

Zaštićeni povijesni perivoj Amerikanski vrtovi (slika 14) u procesu je obnove na temelju izrađene Konzervatorsko krajobrazne studije i projektne dokumentacije obnove. Za vilu Angiolinu i rasadnik, koji uključuje staklenike i nekadašnje spremište kočija, izrađeni su Konzervatorsko restauratorski elaborat i projektna dokumentacija, kao osnova za prijavu na natječaj financiranja obnove iz strukturnih fondova.



Slika 14. Vila Angiolina, Opatija (lijevo) i Amerikanski vrtovi, Opatija (desno)

Kulturno-povijesna cjelina Opatije koja uključuje i priobalno područje Ičića i Ike potencijalno je ugrožena planiranom infrastrukturom luka i privezišta. Planirana gradska luka Opatija svojim gabaritima i kapacitetom nadmašuje mjerilo prostora, pripadajućeg urbanog okruženja. Osim toga dodatno će prometno opteretiti središte grada i na taj način onemogućiti kontinuitet pješačkih komunikacija. Nasipavanje mora i formiranje nove obalne linije planirano je i u Iki u gabaritima koji mijenjaju odnose povijesnog tkiva i morske obale. Osim navedenog, oba planirana zahvata narušavaju prostorni kontinuitet obalne šetnice. Mogućnosti pješačkog povezivanja obalnog pojasa sa šetnicama na višim padinama – Carmen Sylva nisu dovoljno naglašene niti iskorištene, posebice

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

kao turistička atrakcija. Promet u središtu grada u kretanju i mirovanju onemogućava kvalitetniju prezentaciju povijesnog urbanog ambijenta, kao i do danas nesređeni prostorni odnosi i sadržaji na Trgu Slatina. Parcijalni zahvati uređenja i sanacije oštećenja obalne šetnice F. Josipa – lungo mare ne provode se dosljedno u smislu očuvanja povijesnih uzoraka popločenja, već se koriste različiti uzorci slaganja kamenih i betonskih ploča te različiti načini oblikovanja kanala za odvodnju vode. Na taj se način transformira povijesni izgled šetnice, koji je ostao konstantan jedino u zadržavanju povijesnog izgleda ograde.

Ugrožavanje prostorne baštine urbanističke cjeline Opatije, odnosno degradacija urbanističkih i ambijentalnih obilježja omogućena je i odredbama *Urbanističkog plana uređenja naselja Opatija*¹⁴⁴ kojim se na pojedinim lokacijama planira zamjenska gradnja bitno većih kapaciteta od postojeće. Time se mijenjaju odnosi ozelenjenih, perivojno uređenih četika i površine izgradnje, a novo planiranim visinama zgrada, višim u odnosu na okolnu strukturu, mijenjaju se prostorni odnosi.

II.5.5. Zaštita zraka

Uredbom o određivanju zona i aglomeracija prema razinama onečišćenosti zraka na teritoriju Republike Hrvatske¹⁴⁵ određeno je pet zona i četiri aglomeracije za potrebe praćenja kvalitete zraka prema kojoj Opatija pripada aglomeraciji Rijeka oznake HR RI. Područje prekomjernog onečišćenja određeno je na temelju ocjene kvalitete zraka temeljem *Zakona o zaštiti zraka*¹⁴⁶ i važećim podzakonskim aktima. Temeljem članka 24. navedenog zakona kvaliteta zraka određenog područja svrstava se u dvije kategorije za svaki pojedini parametar koji se prati:

- I. kategorija kvalitete zraka, čist ili neznatno onečišćen zrak,
- II. kategorija kvalitete zraka, onečišćen zrak.

Praćenje kvalitete zraka na području Grada Opatije u periodu od 2015. do 2018. godine provodio je Nastavni zavod za javno zdravstvo Primorsko-goranske županije na postajama imisijskog monitoringa za praćenje kakvoće zraka i to na automatskoj mjernoj postaji Opatija - Gorovo (N 45°20'12", E 14°18'24", 40 m/nm, H = 4 m, L = 5 m) gdje su od onečišćujućih tvari analizatorom mjerene O₃ i NO₂ [μg/m³] te na klasičnoj mjernoj postaji Volosko (N 45°20'50", E 14°18'59", 41 m/nm, H = 12 m, L = 70 m) gdje su mjereni SO₂ i dim. Također se prate i meteorološki pokazatelji (brzina i smjer vjetera, temperatura, tlak i relativna vlažnost zraka)

Prikaz rezultata izvještaja za kvalitetu zraka za mjernu postaju Opatija - Gorovo za period od 2015. do 2018. godine prikazan je u tablici 48.

Tablica 48. Kvaliteta zraka na području Grada Opatije u razdoblju 2015. do 2018. godine

Mjerno mjesto	Parametar	2015.	2016.	2017.	2018.
Opatija - Gorovo	O ₃	II. kategorija	II. kategorija	nedovoljno podataka	I. kategorija
	NO ₂	I. kategorija	I. kategorija	nedovoljno podataka	-
Volosko	SO ₂	uvjetna kategorizacija	I. kategorija	I. kategorija	nedovoljno podataka

Izvor: Kvaliteta zraka na području Primorsko-goranske županije - objedinjeni izvještaji u razdoblju 2015. - 2018. godine

Primjećuje se da je tijekom 2015. i 2016. godine kvaliteta zraka na području Grada Opatije bila II. kategorije, odnosno zrak je bio onečišćen prema izmjerenim koncentracijama prizemnog ozona, dok je u odnosu na druge mjerene parametre kvaliteta zraka bila I. kategorije. Ipak poboljšanje je

¹⁴⁴ Službenim novinama Primorsko-goranske županije br. 10/9, 56/12, 13/19 i 16/19

¹⁴⁵ Narodne novine br. 1/14

¹⁴⁶ Narodne novine br. 130/11, 47/14, 61/17 i 118/18

ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENDOVA PROSTORNOG RAZVOJA

vidljivo u 2017. i 2018. godini kada je kvaliteta zraka na području Grada Opatije bila I. kategorije, odnosno zrak je bio čist ili neznatno onečišćen.

II.5.6. Područja potencijalnih prirodnih i drugih nesreća

Temeljem *Zakona o zaštiti i spašavanju*¹⁴⁷ je za područje Grada Opatije krajem 2015. godine izrađen dokument *Procjena ugroženosti stanovništva, materijalnih i kulturnih dobara te okoliša od opasnosti, nastanka i posljedica katastrofa i velikih nesreća*¹⁴⁸. Navedeni zakon je iste godine stavljen van snage, a zamijenio ga je *Zakon o sustavu civilne zaštite*¹⁴⁹ temeljem kojega je početkom 2018. izrađen dokument *Procjena rizika od velikih nesreća na području Grada Opatije*¹⁵⁰.

Na osnovi *Procjene ugroženosti stanovništva, materijalnih i kulturnih dobara te okoliša od opasnosti, nastanka i posljedica katastrofa i velikih nesreća - Grad Opatija* u odnosu na moguće katastrofe i velike nesreće koje bi se mogle dogoditi na području Grada Opatije proizlaze zaključne ocjene u odnosu na raspoložive mogućnosti za zaštitu i spašavanje te procijenjene ljudske i materijalne resurse potrebne za nošenje s posljedicama katastrofa i velikih nesreća. Temeljem dokumenta može se zaključiti kako gradsko područje nije značajnije izloženo prirodnim i drugim nesrećama.

Područje Grada Opatije nije ugroženo od poplava u mjeri da izazove katastrofu ili veliku nesreću i remeti normalno funkcioniranje Grada. Pojava bujičnih voda u slučaju izrazito velikih padalina potencijalno može predstavljati ugrozu, ali se redovitim održavanjem i tehničkim čišćenjem vodotoka može ukloniti ikakva opasnost.

Prema popisu poplavnih događaja iz registra na području Grada su u razmatranom razdoblju zabilježene poplave u ožujku 2016. te u listopadu 2018. godine.¹⁵¹ Kao mogući značajni izvori plavljenja utvrđena je jaka kiša. Ipak prema karti rizika od poplava opatijsko područje ne nalazi se u zoni područja potencijalno značajnog rizika od poplava.¹⁵²

Područje Grada Opatije ugroženo je od potresa VIII. stupnja intenziteta po MCS skali (razorni potresi). Potres, s obzirom na mogući intenzitet, može dovesti do katastrofe ili velike nesreće s ljudskim žrtvama, razaranjem i oštećenjem velikog broja stambenih i infrastrukturnih objekata te velikim materijalnim štetama. Temeljem navedenog potrebno je propisivati protupotresnu gradnju građevina sukladno mogućem potresu VIII. stupnja intenziteta sukladno posebnim propisima.

Područje Grada Opatije može biti ugroženo od ostalih prirodnih uzroka (suše, poledica, olujno ili orkansko nevrijeme) od kojih bi najveće posljedice moglo izazvati olujno ili orkansko nevrijeme. Bitno je spomenuti kako na višim područjima Grada obzirom na konfiguraciju terena, snježne oborine, uzrokuju teškoće, posebno u odvijanju cestovnog prometa (prometno odsječena rubna područja Grada, na većoj nadmorskoj visini), no snijeg ovdje ne pada u takvim količinama da bi mogao prouzročiti značajnija oštećenja na objektima. Temeljem navedenog, potrebno je poduzimati mjere zaštite (održavanje javnih i nerazvrstanih cesta na području Grada, trgova, parkirališta, nogostupa).

¹⁴⁷ Narodne novine br. 174/04, 79/07, 38/09, 127/10

¹⁴⁸ Zaključak o usvajanju revizije dokumenta - Službene novine Primorsko-goranske županije br. 34/15

¹⁴⁹ Narodne novine br. 82/15, 118/18

¹⁵⁰ Zaključak o usvajanju dokumenta - Službene novine Primorsko-goranske županije br. 6/18

¹⁵¹ Registar poplavnih događaja, Područje malog sliva Kvarnersko primorje i otoci, Hrvatske vode, 2019.

¹⁵² Plan upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021., Upravljanje rizicima od poplava, Prethodna procjena rizika od poplava 2018., Hrvatske vode, 2019.

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

Na području Grada ne postoji rizik od većih tehničko-tehnoloških katastrofa ili velikih nesreća izazvanih opasnim tvarima. U Gradu se nalazi više privrednih subjekta koji skladište/koriste opasne tvari, od kojih svi mogu imati širi utjecaj izvan čestice. No u tim slučajevima se ne radi o riziku većem nego kod bilo koje građevine takve vrste (benzinske postaje, spremnici goriva za kotlovnice velikih zgrada prvenstveno hotela) pa je za kontroliranje tih opasnosti dovoljno poštivanje postojećih propisa.

Nema posebnih rizika od epidemija ili sanitarnih opasnosti.

Na području Grada Opatije postoje dva skloništa za sklanjanje stanovništva i materijalnih dobara kapaciteta 2 x 200 osoba (Tošina) koja zadovoljavaju uvjete za skloništa dopunske zaštite. Sklanjanje stanovništva i materijalnih dobara može se provoditi i u uređenim podrumskim zaklonima, podrumima obiteljskih kuća i drugim prostorima koji se uz određene zahvate mogu koristiti za sklanjanje. U slučaju potrebe za zbrinjavanjem stanovništva te ostalih oblika ugrožavanja koristit će se zgrade kao što je škola, sportska dvorana, vatrogasni dom te domovi različitih udruga, a mogu se upotrijebiti za smještaj ljudi. Navedena skloništa potrebno je prilagoditi za sklanjanje u slučaju akcidenta.

Procjenom rizika od velikih nesreća na području Grada Opatije identificirane prijetnje na području Grada Opatije u skladu s identificiranim prijetnjama na razini Primorsko-goranske županije zadane Smjernicama za izradu procjena rizika od velikih nesreća na području Primorsko-goranske županije¹⁵³, a to su: epidemije i pandemije, ekstremne temperature, poplave izazvane izlivanjem kopnenih vodenih tijela, potresi, snijeg i led te požari, a dodatno su u prvoj procjeni rizika obrađeni i vjetar (kretanje zračnih masa općenito) te grmljavinsko nevrijeme i padaline (kiša, tuča). Navedenim dokumentom obradili su se visoki i vrlo visoki rizici. U navedenoj procjeni rizika od velikih nesreća za područje Grada Opatije nisu razmatrani rizik i prijetnje uslijed tehničko-tehnoloških nesreća u prometu (cestovnom), s obzirom da je navedeno obrađeno u Reviziji Procjene ugroženosti i Plana zaštite od požara Liburnije¹⁵⁴, a veće ugroze nema. U rezultatima Procjene rizika od velikih nesreća na području Grada Opatije iskazani su samo rizici koji mogu izazvati veliku nesreću odnosno rizici barem kategorije 1 po bilo kojem kriteriju društvenih vrijednosti za svaku prijetnju, a navedeno je prikazano u tablici 49.

Tablica 49. Registar rizika za područje Grada Opatije

Grupa rizika	Rizik	Neželjene posljedice - kratki opis scenarija (kada, gdje, što, zašto, kolike štete)
Ekstremne vremenske prilike	Grmljavinsko nevrijeme	DA - povremene ugroze manjih intenziteta i posljedica, u pravilu bez obilježja velikih nesreća
	Padaline (kiša, tuča)	
	Vjetar	DA - ograničene ugroze i posljedice na kritične kategorije
	Snijeg i led	
Epidemije i pandemije	Ekstremne temperature	DA - potencijal ugroza postoji i periodično se dešavaju: pod nadzorom zdravstvenih tijela
	Epidemije i pandemije	
Poplave		

¹⁵³ Zaključak Župana od 17. veljače 2017. godine

¹⁵⁴ Službene novine Primorsko-goranske županije br. 7/17

ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENDOVA PROSTORNOG RAZVOJA

	Izlijevanje kopnenih voda	DA - stalna ugroženost aha i mjere odgovora; rizik pod nadzorom
Potresi	Potresi	DA - umjerena ugroženost i intenziteti; kat. posljedice
Požari otvorenog tipa	Požari otvorenog tipa	DA - nije obrađeno u 1. Procjeni rizika

Izvor: Procjena rizika od velikih nesreća na području Grada Opatije

Mjere zaštite i spašavanja u prostornim planovima

Prostornim planovima trebaju se definirati restriktivnije mjere građenja u utvrđenim ugroženim zonama od prirodnih katastrofa i velikih nesreća te tehničko-tehnoloških katastrofa i velikih nesreća izazvanih nesrećama u gospodarskim objektima i prometu. U nastavku se s obzirom na zahtjeve zaštite i spašavanja navode detaljnije mjere zaštite u prostornim planovima u odnosu na ugroze po stanovništvo i materijalna dobra na području Grada Opatije, a razrađene prema mogućim opasnostima i prijetnjama koje mogu izazvati nastanak katastrofe i velike nesreće.

Prirodne katastrofe i velike nesreće

Poplave:

- korita vodotoka treba uređivati na način koji je izgledom blizak prirodnom obliku
- u inundacijskom pojasu zabranjeno je obavljati radnje kojima se može pogoršati vodni režim i povećati stupanj ugroženosti od štetnog djelovanja voda,
- objekti kritične infrastrukture ne smiju se graditi u područjima mogućih plavljenja bujičnih voda
- u prostornim planovima definirati i kartografski prikazati zone ugroza od plavljenja.

Potresi:

- za potrebe prostornog planiranja izraditi seizmičke karte
- u odnosu na zoniranje po tipu konstrukcije i starosti građevina s definiranim najugroženijim područjima treba planirati zone za građenje
- temeljem kartograma zarušavanja $h_1/2 + h_2/2 + 5$ m i posebnih kartografskih prikaza zona zarušavanja utvrđivati uvjete gradnje u prostornim planovima
- potencirati manje visine građevina i manje gustoće izgrađenosti te više zelenih površina u ugroženijim područjima
- planirati površine za odlaganje materijala od urušavanja.

Požari: urbanističke mjere zaštite od požara otvorenog prostora utvrditi prema izrađenoj i usvojenoj Reviziji Procjene ugroženosti i Plana zaštite od požara Liburnije.

Olujno ili orkansko nevrijeme:

- za zgrade propisati uvjete gradnje za konstrukciju (poglavito krovove - ploče ili crijep koji se pričvršćuju za podlogu) kojima će se onemogućiti rušenje
- uvjetima gradnje propisati obvezu vođenja računa o mogućem učinku najjačih zabilježenih vjetrova na području gradnje pri projektiranju i gradnji građevina i graditi u skladu s građevinskim zahtjevima za takve uvjete.

Snježne oborine: u izgradnji infrastrukture i definiranju njezinih svojstava potrebno je uvažavati pojavnost i intenzitet snijega i statističke pokazatelje

Tehničko-tehnološke katastrofe i velike nesreće izazvane nesrećama u gospodarskim objektima

Područje gradnje građevina u kojima se potencijalno smještaju imaoi opasnih tvari planirati u odnosu na postojeće i planirane prometne pravce, infrastrukturne cjevovode i vodove, građevine u kojima se okuplja veći broj ljudi, zaštićenu prirodnu i kulturnu baštinu i sl.

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

Tehničko-tehnološke katastrofe i velike nesreće izazvane nesrećama u prometu

Izgradnju zgrada u kojima se okuplja veći broj ljudi (ustanove, sportske zgrade i sl.) planirati izvan zona ugroze prometnica po kojima se prevoze opasne tvari za lokalne potrebe. Gradnju novih ili rekonstrukciju postojećih prometnica provoditi na način da udovoljavaju sigurnosnim zahtjevima i standardima te da osiguravaju nesmetan promet svih vrsta vozila. Prilikom planiranja i projektiranja luka, obalnih pojaseva, prepumpnih mjesta treba voditi računa o mogućim nesrećama na moru u pomorskom prometu te o opasnostima od onečišćenja mora koje mogu imati utjecaj na cjevovodni promet.

II.6. Obvezni prostorni pokazatelji

Sukladno *Pravilniku o sadržaju i obveznim prostornim pokazateljima izvješća o stanju u prostoru*¹⁵⁵ u tablici 50 iskazani su obvezni prostorni pokazatelji za Grad Opatiju.

Tablica 50. Obvezni prostorni pokazatelji

1.	OPĆI POKAZATELJI PROSTORNIH KRETANJA			
1.1.	DEMOGRAFSKA STRUKTURA*	A. Razmješčaj i struktura stanovništva	1. Broj stanovnika	11.659
			2. Indeks kretanja broja stanovnika	91,7
			3. Prirodni prirast stanovništva	-706
		B. Razmješčaj i struktura kućanstava	1. Broj kućanstava	4.732
			2. Indeks rasta broja kućanstava	101,5
			3. Prosječna veličina kućanstva	2,43
1.2.	SOCIJALNO GOSPODARSKA STRUKTURA	Ekonomski razvoj	1. Indeks razvijenosti	111,57%
			2. Stupanj razvijenosti	VIII.
2.	STRUKTURA NASELJA I PODRUČJA ZA RAZVOJ IZVAN NASELJA			
2.1.	OBILJEŽJA SUSTAVA NASELJA	Razmješčaj, gustoća naselja i naseljenosti	1. Broj naselja	10
			2. Gustoća naselja	148,77 naselja/1000 km ²
			3. Gustoća naseljenosti	173,45 st/km ²
2.2.	KORIŠTENJE ZEMLJIŠTA U NASELJIMA	A. Površina naselja	1. Površina naselja (ukupna kopnena površina Grada Opatije)	6.721,85 ha
		B. Građevinska područja naselja (GPN)**	1. Površina GPN-ova - ukupno planirana	717,00 ha
			2. Udio GPN-ova u odnosu na ukupnu kopnenu površinu Grada Opatije	10,67%
			3. Udio izgrađenih GPN-ova u odnosu na ukupnu kopnenu površinu Grada Opatije	6,75%
			4. Udio neizgrađenih GPN-ova u odnosu na ukupno GPN-ove	36,70%
			5. Udio neuređenih GPN-ova u odnosu na ukupno GPN-ove	5,49%
			6. Broj stanovnika / ukupna površina GPN-ova	16,26 st/ha
			7. Broj stanovnika / izgrađene površine GPN-ova	25,69 st/ha

¹⁵⁵ Narodne novine br. 48/14 i 19/15

ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENDOVA PROSTORNOG RAZVOJA

			8. Broj stanovnika / uređene površine GPN-ova	17,21 st/ha
2.3.	KORIŠTENJE ZEMLJIŠTA IZVAN NASELJA	Izdvojena građevinska područja (IGP)**	1. Površina IGP-ova izvan naselja - ukupno planirana	127,26 ha 0,011 ha/st
			2. Površina i udio površine IGP-ova pojedine namjene u odnosu na ukupnu površinu IGP-ova	
			2.a. Ugostiteljsko-turistička namjena	19,95 ha 15,68% 0,002 ha/st
			2.b. Gospodarska namjena - ukupna (poslovna, proizvodna)	10,16 ha 7,98% 0,001 ha/st
			2.c. Sport i rekreacija***	93,90 ha 73,78% 0,008 ha/st
			2.d. Područja posebne namjene****	0,00 ha
			2.e. Površina groblja	0,80 ha 0,63%
			2.f. Društvena namjena*****	2,45 ha 1,93%
			3. Ukupni planirani smještajni kapacitet u TRP	1.160 ležaja
			4. Broj planiranih turističkih postelja u TRP po km' obalne crte	72,5 ležaja/km'
3.	POSTOJEĆA INFRASTRUKTURNA OPREMLJENOST			
3.1.	PROMETNA INFRASTRUKTURA	A. Cestovni promet	1. Duljina cesta po vrstama:	
			autoceste	10,47 km
			državne	6,47 km
			županijske	31,34 km
			nerazvrstane	266,37 km
			2. Udio pojedinih vrsta cesta	
			autoceste	3 %
			državne	2 %
			županijske	10 %
			nerazvrstane	85 %
		3. Cestovna gustoća (duljina cesta / površina područja)	73,15 km/km²	
		B. Željeznički promet	1. Duljina pruge prema vrsti	0 km
			2. Udio pojedinih vrsta željezničkih pruga	-
			3. Gustoća željezničkih pruga (duljina / površina područja)	-
		C. Zračni promet	1. Broj zračnih luka prema vrstama	0
			2. Površina zračnih luka	-
		D. Pomorski promet	1. Broj luka prema vrsti	
			luke otvorene za javni promet županijskog značaja	1

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

				luke otvorene za javni promet lokalnog značaja	2
				luke posebne namjene - brodogradilišne	0
				2. Površina kopnenog dijela luke	2,59 ha
				3. Luke nautičkog turizma prema broju vezova	
				luka nautičkog turizma Ičići	318
				luka nautičkog turizma Admiral	200
		E. Riječni promet	1. Broj riječnih luka prema veličini i rijeci	0	
			2. Klasa i duljina plovnih putova	-	
		F. Elektroničke komunikacije	1. Broj postojećih baznih stanica na 100 stanovnika	0,36	
		3.2.	ENERGETSKA INFRASTRUKTURA	A. Opskrba električnom energijom	1. Duljina elektroopskrbnih vodova
2. Udio i duljina elektroopskrbnih vodova prema vrsti:					
110 kV (zračni)	27,7% 32,3 km				
20 kV (zračni)	18,51% 21,6 km				
20 kV (podzemni)	53,8% 62,8 km				
B. Opskrba plinom	1. Duljina plinovoda				
	magistralni plinovod			9,5 km	
	plinska mreža			1,6 km	
	2. Udio prema vrsti plinovoda				
	magistralni plinovod			85,6%	
plinska mreža	14,4%				
C. Opskrba naftom	1. Duljina naftovoda			0 km	
3.3.	OPSKRBA VODOM I ODVODNJA OTPADNIH VODA			A. Opskrba pitkom i tehnološkom vodom	1. Duljina javne vodoopskrbne mreže
		2. Potrošnja pitke vode (godišnja)	51,840 l/st		
		B. Pročišćavanje otpadnih voda	1. Duljina kanalizacijske mreže	105,2 km	
			2. Uređaji za pročišćavanje otpadnih voda - broj i kapacitet	1	
		UPOV Ičići	1.085.000 m³		
3.4.	GOSPODARENJE OTPADOM	Odlagališta otpada	1. Broj i površina odlagališta prema vrsti	0	
			2. Sanacija neuređenih odlagališta	0	
4.	KORIŠTENJE I ZAŠTITA ZNAČAJNIH PROSTORA				
4.1.	KORIŠTENJE PRIRODNIH RESURSA	A. Poljoprivreda	1. Ukupna površina poljoprivrednog zemljišta	120,62 ha	
			2. Udio poljoprivrednog zemljišta (u kopnenoj površini Grada Opatije)	1,79%	

ANALIZA I OCJENA STANJA I TRENOVA PROSTORNOG RAZVOJA

			3. Površina poljoprivrednog zemljišta po stanovniku	0,01 ha/st
		B. Šumarstvo	1. Ukupna površina šumskog zemljišta	5.248,38 ha
			2. Udio šumskog zemljišta (u kopnenoj površini Grada Opatije)	78,08%
			3. Površina šumskog zemljišta po stanovniku	0,45 ha/st
		C. Vode	1. Površine površinskih voda prema vrsti:	
			more	1.387,77 ha
			jezero, ribnjak, umjetni bazen i sl.	-
			2. Udio površina površinskih voda u odnosu na površinu Grada Opatije	17,11%
			3. Duljina vodotoka	14,63 km
		D. Morska obala	1. Morska obala - dužina obalne crte	15,70 km
		E. Mineralne sirovine	1. Broj i površina eksploatacijskih polja po vrstama mineralnih sirovina	-
4.2.	ZAŠTIĆENE PRIRODNE VRIJEDNOSTI	Zaštićena područja prirode	1. Broj i površina zaštićenih područja	4 4.474,56 ha
			2. Područja ekološke mreže prema vrsti:	
			Područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove	1 4.469,97 ha
			Morska područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove	0 -
			Područja očuvanja značajna za ptice	0 -
4.3.	KULTURNA DOBRA	Struktura registriranih kulturnih dobara	1. Broj zaštićenih nepokretnih kulturnih dobara	9
			2. Broj ili udio obnovljenih kulturnih dobara	28
			3. Broj ili udio ugroženih kulturnih dobara	1
4.4.	PODRUČJA POSEBNIH KARAKTERISTIKA	Područja potencijalnih prirodnih i drugih nesreća		opisano u tekstualnom dijelu Izvješća o stanju u prostoru
5.	DOKUMENTI PROSTORNOG UREĐENJA			
5.1.	POKRIVENOST PROSTORNIM PLANOVIMA	Pokrivenost prostornim planovima prema razini planova	1. Broj donesenih PP:	
			PPUG	1
			UPU	8
			DPU	0
			2. Broj donesenih izmjena i dopuna PP:	
			PPUG	5
			UPU	5
			DPU	0
			3. Broj PP u izradi:	

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

			PPUG	0
			UPU	2
5.2.	PROVEDBA PROSTORNIH PLANOVA		1. Broj izdanih pojedinačnih akata prostornog uređenja po vrstama:	
			lokacijske dozvole	27
			rješenje o uvjetima građenja	4
			potvrda glavnog projekta	1
			građevinska dozvola	223
			uporabna dozvola	75
			dozvola za uklanjanje	0
5.3.	URBANA PREOBRAZBA		1. Broj prostornih planova ili pojedinačnih zahvata	0
			2. Površina	-
5.4.	URBANA SANACIJA		1. Broj izdanih rješenja o ozakonjenju	654
			2. Planovi sanacije, izmjene i dopune prostornih planova	0

* podaci iz popisa stanovništva 2001. i 2011. godine

** podaci iz kartografskih prikaza PPUG-a Opatije

*** bez prirodne plaže i sporta u rekreaciji (Preluk) jer te površine nisu utvrđene kao izdvojena građevinska područja izvan naselja, ali su površinom označena u PPUG-u Opatije

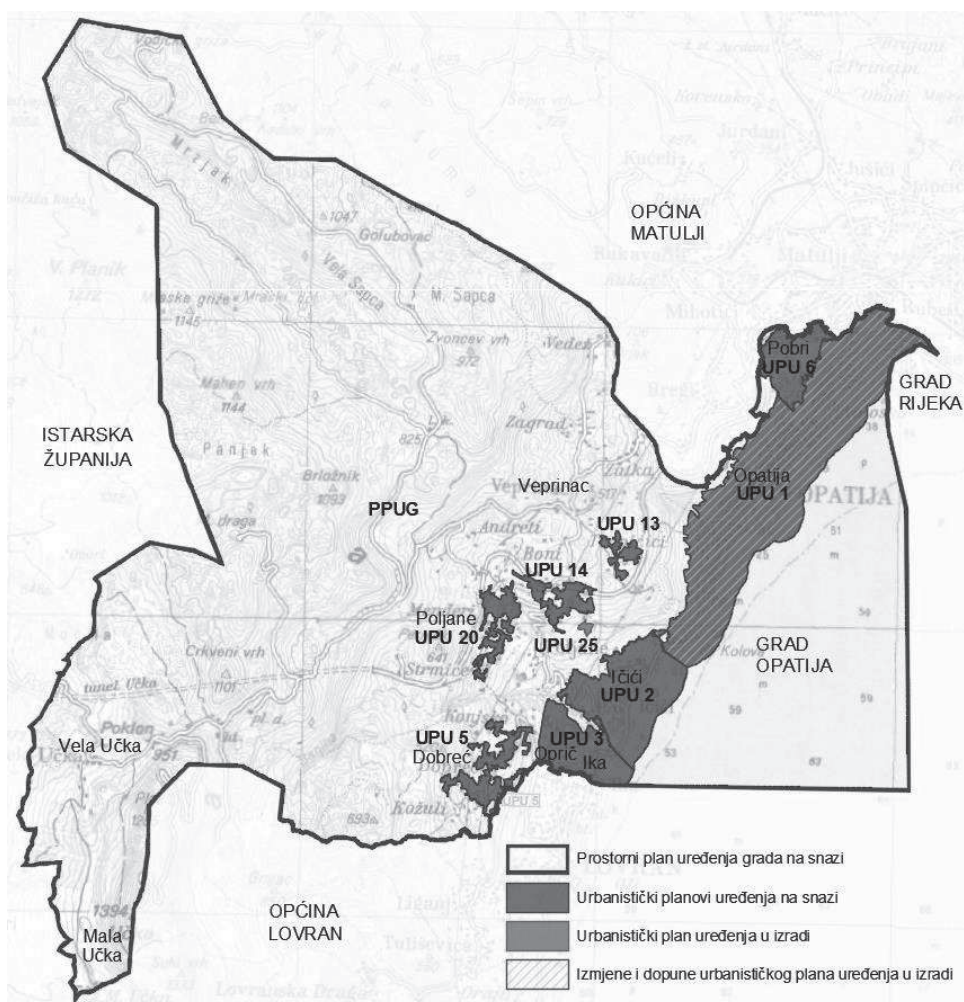
**** posebna namjena nije u PPUG-u Opatije označena kao površina, već samo simbolom kao lokacija (nije utvrđena kao izdvojeno građevinsko područje)

***** nije u skladu s tablicom iz posebnog propisa, ali se iskazuje s obzirom da je planirano PPUG-om Opatije

III. ANALIZA PROVEDBE PROSTORNIH PLANOVA I DRUGIH DOKUMENATA

III.1. Izrada prostornih planova

Na području Grada Opatije od prostornih planova lokalne razine na snazi je *Prostorni plan uređenja Grada Opatije* i osam urbanističkih planova uređenja dok su jedan urbanistički plan te jedne izmjene i dopune urbanističkog plana uređenja u izradi (kartogram 22). Za područje Grada Opatije dokumenti prostornog uređenja koji su na snazi, uključivo i sve izmjene i dopune prostornih planova, iskazani su u tablici 51. Prostorni planovi doneseni prije 2007. godine izrađeni su temeljem *Programa mjera za unapređenje stanja u prostoru*, a nakon toga temeljem propisa o prostornom uređenju ili PPUG-a Opatije.



Kartogram 22. Prostorni planovi na snazi i u izradi na području Grada Opatije¹⁵⁶

¹⁵⁶ Izvor: PPUG Opatije; obrada izrađivača Izvješća o stanju u prostoru

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

Tablica 51. Prostorni planovi više razine i lokalne razine na snazi

Vrsta plana	Prostorni planovi na snazi	SN ¹⁵⁷
Prostorni planovi više razine		
PPPPO	Prostorni plan Parka prirode Učka	2006-24
PPŽ	Prostorni plan Primorsko-goranske županije	2013-32
	Prostorni plan Primorsko-goranske županije – ispravak*	2017-07
	I. izmjene i dopune Prostornog plana Primorsko-goranske županije*	2018-41
	Prostorni plan Primorsko-goranske županije – pročišćeni tekst**	2019-04
Prostorni planovi lokalne razine		
PPUG	Prostorni plan uređenja Grada Opatije	2001-08
	I. izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Grada Opatije	2003-14
	I. izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Grada Opatije – ispravak	2003-17
	I. izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Grada Opatije – ispravak	2003-25
	Prostorni plan uređenja Grada Opatije – pročišćeni tekst	2004-05
	II. izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Grada Opatije	2004-12
	Prostorni plan uređenja Grada Opatije – pročišćeni tekst	2004-32
	III. izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Grada Opatije	2007-01
	IV. izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Grada Opatije	2012-56
	V. izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Grada Opatije*	2016-04
	Prostorni plan uređenja Grada Opatije – pročišćeni tekst*	2016-08
UPU 1	Urbanistički plan uređenja naselja Opatija (UPU 1)	2009-10
	I. izmjene i dopune Urbanističkog plana uređenja naselja Opatija (UPU 1)	2012-56
	II. izmjene i dopune Urbanističkog plana uređenja naselja Opatija (UPU 1)**	2019-13
	Urbanistički plan uređenja naselja Opatija (UPU 1) – pročišćeni tekst**	2019-16
UPU 2	Urbanistički plan uređenja naselja Ičići (UPU 2)	2009-01
	I. izmjene i dopune Urbanističkog plana uređenja naselja Ičići (UPU 2)	2013-17
	II. izmjene i dopune Urbanističkog plana uređenja naselja Ičići (UPU 2)*	2016-08
	Urbanistički plan uređenja naselja Ičići (UPU 2) – pročišćeni tekst*	2016-14
UPU 3	Urbanistički plan uređenja naselja Ika-Oprič (UPU 3)	2011-12
	I. izmjene i dopune Urbanističkog plana uređenja naselja Ika-Oprič (UPU 3)*	2018-17
UPU 5	Urbanistički plan uređenja naselja Dobreć (uključivo namjene T2 i R7) i naselja Krasa, Gržanići, Kružići, Antići, Kokići, Konjarići i Dražica (UPU 5)	2012-50
UPU 6	Urbanistički plan uređenja naselja Pobri (uključivo namjenu K1 i R7) (UPU 6)	2012-15
UPU 13	Urbanistički plan uređenja naselja Travičići (UPU 13)	2012-15
UPU 14	Urbanistički plan uređenja naselja Okoli Dujmić - Falalelići - Katinići (UPU 14)	2011-37
UPU 20	Urbanistički plan uređenja naselja Poljane - Menderi - Strmice (UPU 20)	2012-28

* izmjene i dopune, ispravak ili pročišćeni tekst prostornih planova doneseni u razmatranom razdoblju ovog Izvješća o stanju u prostoru od 2015. do 2018. godine

** izmjene i dopune ili pročišćeni tekst prostornih planova izrađivani u vrijeme razmatranog razdoblja u ovom Izvješću o stanju u prostoru, ali doneseni nakon razmatranog razdoblja

¹⁵⁷ Brojevi službenih novina (SN) odnose se na Službene novine Primorsko-goranske županije u kojima su objavljene odluke o donošenju prostornih planova njihovih izmjena i dopuna ili ispravaka, odnosno u kojima je objavljen pročišćeni tekst, osim za Prostorni plan Parka prirode Učka za koji je odluka o donošenju objavljena u Narodnim novinama

ANALIZA PROVEDBE PROSTORNIH PLANOVA I DRUGIH DOKUMENATA

Prostorni planovi koji su u razdoblju za koje se razmatra ovo Izvješće o stanju u prostoru bili u izradi prikazani su u tablici 52.

Tablica 52. Prostorni planovi više razine i lokalne razine u izradi

Vrsta plana	Prostorni planovi u izradi	SN ¹⁵⁸
Prostorni planovi više razine		
DPPR	Državni plan prostornog razvoja	2018-39
Prostorni planovi lokalne razine		
UPU 1	II. izmjene i dopune Urbanističkog plana uređenja naselja Opatija (UPU 1)	2016-26 2018-21
UPU 25	UPU turističke zone uz naselje Katinići T1 ₆ (UPU 25)	2018-25

III.2. Provedba prostornih planova

Za područje Grada Opatije za provedbu prostornih planova nadležan je Upravni odjel za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša Primorsko-goranske županije – ispostava Opatija. Prema zakonskim odredbama ishodili su se sljedeći akti prostornog uređenja: lokacijska informacija, obavijest o posebnim uvjetima koje treba pribaviti prije izdavanja lokacijske dozvole, lokacijska dozvola, dozvola za promjenu namjene i uporabu postojeće građevine, rješenje za utvrđivanje građevne čestice i potvrda parcelacijskog elaborata. Akti za građenje su: građevinska dozvola, prijava početka ili nastavka radova i uporabna dozvola. Statistika akata za razmatrano razdoblje prikazana je po godinama razmatranog razdoblja u tablici 53.

Tablica 53. Zaprmljeni zahtjevi i izdana rješenja prostornog uređenja po vrstama te zaprimljeni zahtjevi i izdana rješenja o ozakonjenju nezakonito izgrađenih zgrada

Naziv akta	2015.		2016.		2017.		2018.		2015. - 2018.	
	zaprmljeni zahtjevi	izdani akti	zaprmljeni zahtjevi	izdani akti	zaprmljeni zahtjevi	izdani akti	zaprmljeni zahtjevi	izdani akti	zaprmljeni zahtjevi	izdani akti
Broj zaprimljenih zahtjeva i izdanih rješenja prostornog uređenja										
Lokacijska dozvola po ZOPUG	14	-	9	11	10	9	16	7	49	27
Rješenje o uvjetima građenja	-	-	-	3	-	-	-	1	0	4
Potvrda glavnog projekta	1	-	-	1	-	-	-	-	1	1
Uporabna dozvola	17	-	14	10	44	29	48	36	123	75
Građevinska dozvola	51	44	65	51	111	50	84	78	311	223
UKUPNO	83	44	88	76	165	88	148	122	484	330
Broj zaprimljenih zahtjeva i izdanih rješenja o ozakonjenju nezakonito izgrađenih zgrada										
Rješenje o izvedenom stanju	34	292	48	160	62	117	86	85	230	654

Izvor: Upravni odjel za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša, Ispostava u Opatiji, Opatija

Prema podacima o zaprimljenim zahtjevima i izdanim rješenjima prostornog uređenja vidljivo je da je kroz godine razmatranog razdoblja njihov broj uglavnom u stalnom porastu. U odnosu na izdana rješenja o izvedenom stanju treba napomenuti da se većina izdanih rješenja o izvedenom stanju odnosi na rekonstrukciju (dogradnja, nadogradnja, prenamjena) postojećih građevina.

¹⁵⁸ Brojevi službenih novina (SN) odnose se na *Službene novine Primorsko-goranske županije* u kojima je objavljena odluka o izradi prostornog plana, odnosno odluka o izradi izmjena i dopuna prostornog plana, osim za *Državni plan prostornog razvoja* za koji je odluka o izradi objavljena u *Narodnim novinama*

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

III.3. Provedba drugih dokumenata koji utječu na prostor

Dokumenti gradske razine koji po svojoj prirodi imaju utjecaja na prostor su:

1. *Strategija razvoja Grada Opatije 2014. - 2020.*¹⁵⁹ je kvalitetan i detaljan dokument koji, nakon iscrpne analize osnovnih razvojnih obilježja, društvenog i gospodarskog stanja te infrastrukturnih sustava, definira tri strateška cilja razvoja Grada Opatije:

- održivi razvoj, optimalna alokacija resursa i briga za njihovo očuvanje
- uspješno gospodarstvo s naglaskom na cjelogodišnji turizam najviše kategorije
- visoka kvaliteta života stanovništva i dobri uvjeti rada zaposlenika

od kojih svaki obuhvaća niz aktivnosti kojima se postiže pojedini strateški cilj te se utvrđuju strateški prioriteti:

- razvoj temeljiti na načelima održivosti
- zadržati visoku razinu čistoće mora, voda, zraka i tla
- obrazovanje i razvoj ljudskih resursa usklađivati s potrebama gospodarstva
- zaustaviti pad broja stanovnika
- sustavno povećavati kvalitetu atraktivnosti i konkurentnost ponude
- razvoj zaleđa temeljiti na poduzetništvu, ruralnom turizmu, eko-poljoprivredi i uzgoju autohtonih (tradicijskih) sorti
- poticati realizaciju kapitalnih infrastrukturnih projekata
- izgraditi grad visoke društvene odgovornosti i socijalne osjetljivosti.

i nadalje detaljni skup mjera po navedenim prioritetima.

2. *Strategija razvoja Urbane aglomeracije Rijeka za razdoblje 2016.-2020. godine* je strateški dokument višeg reda koji se temelji na prostorno-planskim i strateškim dokumentima gradova i općina koje su u sastavu Urbane aglomeracije Rijeka, a uz Grad Opatiju to su gradovi Rijeka, Kastav i Kraljevica te općine Čavle, Klana, Kostrena, Lovran, Mošćenička Draga i Viškovo. Glavni strateški ciljevi su:

- pametan rast čime se potiču znanje, inovacije, obrazovanje i digitalno društvo
- održiv rast u svrhu učinkovitijeg iskorištavanja resursa (klima, energetika, mobilnost), uz istovremeno povećanje konkurentnosti
- uključiv rast s povećanjem sudjelovanja na tržištu rada, stjecanjem vještina te borbom protiv siromaštva

Razvoj Urbane aglomeracije Rijeka planira se ostvariti prvenstveno putem integriranih teritorijalnih ulaganja s obzirom na zajedničke resurse, probleme ali i postojeće primjere dobre prakse u gradovima i općinama u njenom sastavu.

3. *Destinacijski akcijski plan Opatije 2016. - 2020.*¹⁶⁰ nastavak je planiranih aktivnosti u cilju realizacije *Strategije razvoja Grada Opatije 2014. - 2020.* Cilj ovog plana je uspostava koordiniranih aktivnosti glavnih dionika relevantnih za razvoj Grada Opatije na ostvarivanju vizije, strateških ciljeva, strateških prioriteta i mjera definiranih strategijom u području turizma, kao dominantne gospodarske aktivnosti u Opatiji. SWOT analizom za „prostor, stanovništvo, okoliš i infrastrukturu“ utvrđena je snaga: izrađeni prostorni strateški dokumenti.

Pregledom strateških prioriteta i mjera Strategije uočava se mjera I.1.D.: kontinuirano prilagođavati prostornu dokumentaciju te provoditi monitoring i evaluaciju prihvaćenih planova, strategije razvoja i akcijskog plana. U okviru navedene mjere se definiraju akcije i to:

- jedanput u dvije godine podnijeti Gradskom vijeću izvješće o provođenju prostornog plana Grada Opatije

¹⁵⁹ Sveučilište u Rijeci, Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu, Opatija

¹⁶⁰ Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu, Opatija

ANALIZA PROVEDBE PROSTORNIH PLANOVA I DRUGIH DOKUMENATA

- jedanput u dvije godine podnijeti Gradskom vijeću izvješće o monitoringu provođenja ovog akcijskog plana i Strategije razvoja Grada Opatije
- izraditi studiju izračuna prihvatnog potencijala (kapaciteta) grada Opatije.

Nastavno na navedene akcije definira se niz projekata, s jasno naznačenim vremenskim okvirom, nositeljima te izvorima financiranja.

4. *Akcijski plan energetske održivosti razvika Grada Opatije*¹⁶¹ je dokument koji je posvećen energetske učinkovitosti na području Grada. Njegove mjere za smanjenje emisije CO₂ iz sektora zgradarstva, prometa i javne rasvjete, koje imaju utjecaja na prostor, su usmjerene na izvršenje do 2020. godine te ih je potrebno uzeti u obzir pri daljnjem planiranju održivog razvoja na gradskom području. Kao značajne za prostorno-planiranje ističu se sljedeće mjere:

- ugradnja fotonaponskih mrežnih instalacija malih snaga na krovove zgrada u vlasništvu Grada Opatije
- poticanje uporabe obnovljivih izvora energije, energetske učinkovitosti i u budućnosti prirodnog plina za sve novoplanirane građevine

te se također ističu mjere za provedbu u pojedinačnim zgradama i s utjecajem na šire lokalno područje:

- izmjene postojećih rasvjetnih tijela u javnim zgradama i ugradnja energetske učinkovitih
 - instalacija solarnih termalnih kolektora za pripremu tople vode i grijanje na objekte u vlasništvu Grada Opatije
 - uvođenje car-sharing modela
- poticanje većeg korištenja City bus-a i njegovu frekventniju vožnju.

5. *Plan gospodarenja otpadom Grada Opatije za razdoblje 2017. - 2022.*¹⁶² je ustanovio postojeće stanje sustava gospodarenja otpadom te mjere za njegovo unapređenje sukladno ciljevima u gospodarenju komunalnim otpadom i bio-komunalnim otpadom.

III.4. Provođenje zaključaka, smjernica, prijedloga za unaprjeđenje, preporuka, aktivnosti odnosno mjera iz prethodnog izvješća o stanju u prostoru

*Izvješće o stanju u prostoru Grada Opatije za razdoblje 2003. - 2006. godine*¹⁶³, kao posljednje do sada izrađeno izvješće, rađeno je u skladu s tada važećim propisima pa ne sadrži zaključke i smjernice okrenute ka budućnosti koje bi se ovdje mogle analizirati.

Umjesto tog izvješća o stanju u prostoru ovdje se analizira *Program mjera za unapređenje stanja u prostoru Grada Opatije za razdoblje od 2007. do 2010. godine*¹⁶⁴ (u daljnjem tekstu: **Program**):

1. Temeljem Programom utvrđenih potreba izrade dokumenata prostornog uređenja¹⁶⁵:
- doneseni su urbanistički planovi uređenja izrađivani u vrijeme donošenja Programa: *Urbanistički plan uređenja naselja Opatije (UPU 1)* i *Urbanistički plan uređenja naselja Ičići (UPU 2)*, koji su naknadno mijenjani i dopunjavani (tablica 51)
 - donesen je detaljni plan uređenja izrađivan u vrijeme donošenja Programa: *Detaljni plan uređenja središta naselja Ičići (DPU 1)*¹⁶⁶, ali koji je u međuvremenu stavljen van snage¹⁶⁷

¹⁶¹ REA Kvarner d.o.o., ožujak 2012.

¹⁶² Službene novine Primorsko-goranske županije br. 12/18

¹⁶³ Službene novine Primorsko-goranske županije br. 5/07

¹⁶⁴ Službene novine Primorsko-goranske županije br. 5/07

¹⁶⁵ S obzirom da je izrada i donošenje prostornih planova dugotrajan postupak u ovom pregledu prikazuje se ostvarenje Programom utvrđenih potreba izrade dokumenata prostornog uređenja do kraja izvještajnog razdoblja ovog Izvješća o stanju u prostoru.

¹⁶⁶ Službene novine Primorsko-goranske županije br. 8/11

¹⁶⁷ Službene novine Primorsko-goranske županije br. 17/13

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

- doneseni su urbanistički planovi uređenja predviđeni Programom: *Urbanistički plan uređenja naselja Ika - Oprič (UPU 3)* (koji je naknadno mijenjan i dopunjavan), *Urbanistički plan uređenja naselja Dobreć (uključivo namjene T2 i R7) i naselja Krasa, Gržanići, Kružići, Antići, Kokići, Konjarići i Dražica (UPU 5)*, *Urbanistički plan uređenja naselja Pobri (uključivo namjenu K1 i R7) (UPU 6)*, *Urbanistički plan uređenja naselja Travičići (UPU 13)*, *Urbanistički plan uređenja naselja Okoli Dujmić - Falalelići - Katinići (UPU 14)* i *Urbanistički plan uređenja naselja Poljane - Menderi - Strmice (UPU 20)* (tablica 51)
 - Programom predviđeni *Detaljni plan uređenja Triestina (DPU 2)* započet je s izradom 2012. godine¹⁶⁸ za koji je javna rasprava održana od 9. srpnja do 8. kolovoza 2012. godine, ali prostorni plan nije u skladu sa starim *Zakonom o prostornom uređenju i gradnji* donesen u roku od šest mjeseci (članak 95. stavak 4.), stoga je temeljem tog zakona postojala obveza ponavljanja javne rasprave; sukladno novom *Zakonu o prostornom uređenju* (članak 202.) je za navedeni prostorni plan bilo potrebno objaviti javnu raspravu u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu toga zakona, ali javna rasprava nije objavljena te je temeljem zakona izrada i donošenje toga prostornog plana obustavljena.
 - izrada svih ostalih Programom očekivanih urbanističkih planova uređenja, detaljnih planova uređenja i izmjena i dopuna važećih detaljnih planova uređenja je izostala, pri čemu se napominje da su svi detaljni planovi uređenja doneseni i prije i poslije donošenja Programa stavljeni izvan snage i to: donošenjem *III. izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Grada Opatije*¹⁶⁹ - DPU Lipovica, DPU Gorovo u Opatiji i DPU Neptun; donošenjem *IV. izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Grada Opatije*¹⁷⁰ - DPU garaže i dječjeg igrališta Slatina, DPU Vaga-Pavlovac-Preluka, DPU Dom socijalne skrbi - Opatija, DPU Belveder i DPU Mali Baredi; te donošenjem *I. izmjena i dopuna Urbanističkog plana uređenja naselja Ičići (UPU 2)*¹⁷¹ - DPU središta naselja Ičići (DPU 1).
2. Temeljem Programom utvrđenih potreba izrade drugih dokumenata i podloga potrebnih za unapređenje stanja u prostoru¹⁷²:
- dovršene su studije predviđene Programom, i prije donošenja Programa: *Studija uređenja obalne šetnice*, Geoprojekt d.d. Opatija, srpanj 2006. i *Studija uređenja šetališta Carmen Sylve*, Geoprojekt d.d. Opatija, listopad 2006.
 - također su dovršene studije predviđene Programom: *Studija optimiranja režima, regulacije prometa, pješačkih zona i javnih garaža obalnih naselja, te lokacije terminala interventnih službi*, Promet milenijum d.o.o., lipanj 2007. i *Studija prometnih rješenja UPU-a Opatija i Ičići*, Promet milenijum d.o.o., svibanj 2007.
 - izostala je izrada svih ostalih Programom predviđenih studija, a to su: studija uređenja opatijskih perivoja, prometna studija, prijedlog novog sustava lokalnog javnog prijevoza na području Grada Opatije i rješenje lokacije autobusnog terminala, predinvesticijska studija za novi sustav javnog prijevoza, studije utjecaja na okoliš za uređenje plaža, te svih ostalih zahvata u prostoru određenih Pravilnikom i PPPGŽ-om i studija uređenja ostalih šetnica
 - od Programom planiranih izrada drugih podloga i dokumenata (za potrebe izrade i donošenja novih prostornih planova) nisu izrađene karta buke i akcijski plan, ali navedeno nije zakonska obveza, dok su izrađene:
 - nova katastarska izmjera za dio Grada Opatije određen Sporazumom s DGU-OM (pri kraju provedbe)

¹⁶⁸ Odluka o izradi Službene novine Primorsko-goranske županije br. 15/12

¹⁶⁹ Službene novine Primorsko-goranske županije br. 1/7

¹⁷⁰ Službene novine Primorsko-goranske županije br. 56/12

¹⁷¹ Službene novine Primorsko-goranske županije br. 17/13

¹⁷² Prikazuje se izvršenje Programom utvrđenih potreba izrade drugih dokumenata i podloga potrebnih za unapređenje stanja u prostoru u okviru razdoblja za koje je Program izrađen.

ANALIZA PROVEDBE PROSTORNIH PLANOVA I DRUGIH DOKUMENATA

- geografski informacijski sustav - GIS (katastar zelenih površina i podaci o stanju komunalne infrastrukture (katastar vodova i dr.) prema Programu, ali i drugi podaci)
 - kartografske i geodetsko-katastarske podloge
 - podaci o vlasništvu zemljišta i građevina
 - konzervatorske studije i podloge i to:
 - *Povijesno-urbanističko-arhitektonska studija prostora naselja Opatije za UPU Opatija*, Dolores Čikić, dipl. pov. umj., konzervator stručni suradnik, listopad 2007.
 - *Povijesno-urbanističko arhitektonska studija prostora naselja Volosko za UPU Opatija*, Dolores Čikić, dipl. pov. umj., konzervator stručni suradnik, srpanj 2007.
 - *Povijesno-urbanističko-arhitektonska studija prostora naselja Ičići za UPU Ičići*, Dolores Čikić, dipl. pov. umj., konzervator stručni suradnik, srpanj 2007.
 - *Perivoj sv. Jakova u Opatiji* - stručna podloga za zaštitu u kategoriji spomenika parkovne arhitekture, Studio Perivoj d.o.o. - Zagreb, kolovoz 2008.
 - katastar zelenih površina
 - podaci o stanju komunalne infrastrukture (katastar vodova i dr.)
 - drugi podaci i dokumentacija od interesa za sustav prostornog uređenja
3. Temeljem Programom utvrđenih potreba gradnje objekata i uređaja komunalne infrastrukture izvedeni svi radovi sukladno godišnjim Programima izgradnje i održavanja komunalne infrastrukture
4. Temeljem Programom predviđene izgradnje sportskih, odgojnih, obrazovnih, kulturnih i dr. javnih građevina izgrađena je sportska dvorana, kulturni centar, dječji vrtić, obnovljena je osnovna škola i dječji vrtić Volosko te su obnovljena dječja igrališta.

Kako se u razdoblju od izrade Programa pa do kraja razmatranog razdoblja koje se obrađuje u ovom Izvješću o stanju u prostoru radi o dužem vremenskom periodu, a s obzirom da u međuvremenu nisu postojali izvještajni dokumenti koji bi pokrili taj period, u nastavku se navode sve ostale studije i podloge izrađene u navedenom razdoblju, a do kraja ovog izvještajnog razdoblja.

1. Pored Programom planiranih studija i podloga u razmatranom razdoblju Programa izrađene su i:

Infrastrukturna studija: Studija parkiranja u Opatiji, Promet milenijum d.o.o., ožujak 2007.

Urbanističko arhitektonske studije:

- *Analiza zelenih površina naselja Opatija*, Geoprojekt d.d. Opatija, prosinac 2007.
 - *Programsko urbanističko rješenje prostora Triestina u Ičićima*, UIH d.d. Zagreb, 2007.
 - *Urbanističko arhitektonska studija – analiza prostornih mogućnosti zone D10 Kuk*, Plan 21 d.o.o. Rijeka, srpanj 2009.
 - *Urbanističko-arhitektonska studija nogometnog igrališta u Opatiji*, Plan 21 d.o.o. Rijeka, rujan 2009.
 - *Exceptional Waterfronts - Town of Opatija*, LandDesign, studeni 2010.
2. Studije i programi izrađeni nakon Programom planiranog razdoblja, a do kraja razdoblja razmatranog ovim Izvješćem o stanju u prostoru:
- Infrastrukturne studije i podloge:
- *Elaborat Luka Opatija „Tradicija u skladu s tržišnim trendovima“*, JU Zavod za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije, svibanj 2013.
 - *Prostorno-prometna studija gravitacionog područja autoceste A8 na području Grada Opatije – naselje Veprinac*, Rijekaprojekt d.o.o. Rijeka, 2014.
 - *Program energetske učinkovitosti u gradskom prometu u Opatiji*, el.br. 164, Promet milenijum d.o.o., veljača 2015.
 - *Prometna analiza kolnog i pješачkog prometa u zoni Punta Kolova*, Rijekaprojekt d.o.o. Rijeka, siječanj 2018.

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

Konzervatorske studije i podloge:

- Konzervatorska podloga za DPU Veprinac, Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Rijeci, lipanj 2011.
- Konzervatorska podloga Projekt dizajna dekorativne, energetske učinkovite i ekološke rasvjete Parka Angiolina u Opatiji, doc. dr. sc. Koraljka Vahtar-Jurković, 2016.
- Konzervatorska studija vile Angioline u Opatiji i gospodarskog dijela perivoja – rasadnika (staklenika i spremišta za kočije), ARBI d.o.o., prosinac 2016.
- Izvješće o konzervatorsko restauratorskim istraživačkim radovima u interijeru i na pročeljima vile Angioline u Opatiji, ARBI d.o.o., listopad 2017.

Urbanističko-arhitektonske studije

- Urbanističko-arhitektonsko rješenje kupališta Angiolina - Lido, prosinac 2011.
- Programsko-prostorna studija kupališta „Slatina“ u Opatiji, URBICON d.o.o., 2012.
- Idejno rješenje stadiona u Opatiji, ZDL arhitekti d.o.o. Rijeka, svibanj 2015.
- Grad Opatija – grad kulturne i parkovne baštine, KAPPO u suradnji s Grad Opatija, srpanj 2016.
- Bonitetna analiza vegetacijskog pokrova glavni ulazni portal - Visitor centar (Rasadnik u parku Angiolina), KAPPO d.o.o. Rovinj, 2017.
- Studija s konceptom urbanističko-pejsažnog uređenja obalnog područja Grada Opatije, Sveučilište u Zagrebu, Arhitektonski fakultet, travanj 2017.
- Arhitektonsko-urbanistička studija sa prometnim rješenjem garaže budućeg stadiona NK Opatija, ZDL arhitekti d.o.o. i Rijekaprojekt d.o.o., listopad 2018.

Studije izvodljivosti

- Studija izvedivosti s analizom troškova i koristi za projekt rekonstrukcije i kreiranje sadržaja na najatraktivnijem jadranskom šetalištu – Lungomaru, Krutak d.o.o., 2014.
- Studija izvedivosti s analizom troškova i koristi za projekt dječjeg vrtića Punta Kolova, Krutak d.o.o., 2014.
- Razvitak turističke destinacije Opatija Studija predizvodljivosti za projekt plaže Slatina i rekonstrukcije ljetne pozornice – integralni pristup, Bearing Group Ltd, 2015.
- Studija izvodljivosti s analizom troškova i koristi za Kulturno turistički centar Opatija, Bearing Group Ltd, 2015.
- Studija izvodljivosti s analizom troškova i koristi za revitalizaciju Amerikanskih vrtova i rasadnika u perivoju Angiolina u Gradu Opatiji, MIPES consulting d.o.o., rujan 2019.

Interpretacijski planovi

- Krovni interpretacijski plan Baštinska platforma „Povežimo se baštinom“, MUZE d.o.o. savjetovanje i upravljanje u kulturi i turizmu, Zagreb travanj 2018.
- Interpretacijski plan za vilu Angiolinu s perivojem – „Perivoj Angiolina – srce Opatije“, MUZE d.o.o. savjetovanje i upravljanje u kulturi i turizmu, Zagreb, studeni 2018.
- Interpretacijski plan za Amerikanske vrtove – „Vrtovi priča i pustolovina za sva osjetila i u sva godišnja doba“, MUZE d.o.o. savjetovanje i upravljanje u kulturi i turizmu, Zagreb, studeni 2018.

IV. PREPORUKE ZA UNAPRJEĐENJE ODRŽIVOG RAZVOJA U PROSTORU S PRIJEDLOGOM PRIORITETNIH AKTIVNOSTI

IV.1. Potrebe, mogućnosti i ograničenja daljnjeg održivog razvoja u prostoru Grada Opatije s obzirom na okolnosti, sektorska opterećenja i izazove

Potrebe:

- prostorni razvoj naselja planirati u skladu s odlikama prostora (ovisno o: karakteru korištenja, očuvnosti izvornog ambijenta, utjecaju naselja na krajobraz, kvaliteti nove gradnje, uređenosti građevinskog zemljišta, kvaliteti javnih površina) izbjegavajući jednoobrazna rješenja, širenje naselja na obuhvat jedne katastarske čestice ili skupa čestica nedovoljne veličine za planiranje adekvatnog urbanističkog razvoja proširenog dijela te za planiranje povezivanja s postojećom izgrađenom naseljskom strukturom
- očuvati fizičku odijeljenost naselja neizgrađenim koridorima, ne proširivati građevinska područja naselja u tim smjerovima
- omogućiti rasterećenje obalnog područja od sadržaja koji ne moraju biti smješteni u litoralnom pojasu poticanjem razvoja zaleđa gradskog prostora
- omogućiti daljnji razvoj najvažnijih gospodarskih grana kao i onih gospodarskih grana koje će osigurati aktiviranje zaleđa gradskog područja
- razvoj turizma kao najvažnije gospodarske grane Grada Opatije temeljiti na hotelskom turizmu, a kontrolirati pojedinačni privatni turizam (privatno iznajmljivanje)
- omogućiti korištenje poljoprivrednog zemljišta uz čuvanje krajobraznih i autohtonih odlika u najvećoj mogućoj mjeri, osobito uzimajući u obzir očuvanje bioraznolikosti
- provoditi mjere za smanjenje emisije CO₂ iz sektora zgradarstva, prometa i javne rasvjete Grada Opatije, utvrđenih *Akcijskim planom energetski održivog razvitka Grada Opatije*
- kontinuirano provoditi monitoring i mjere zaštite bitnih segmenata ekosustava
- proširiti postojeće groblje Opatija i Poljane zbog osiguranja potrebnih dodatnih kapaciteta

Potrebe u odnosu na infrastrukturne sustave:

- unaprijediti postojeći prometni sustav u naseljima (javna parkirališta, mreža javnih garaža, nogostupi, sigurnost prometa na cestama, protočnost posebno u ljetnim mjesecima te, gdje god je to moguće, poboljšanje tehničkih elemenata ceste, posebno nezadovoljavajuće širine postojećeg poprečnog profila ceste) sagledavajući cjeloviti prometni sustav Grada
- izgraditi planiranu „Liburnijsku obilaznicu“ kojom će se preusmjeriti većina tranzitnog i dio vanjsko-izvorišnog prometa te tako riješiti problem preopterećenosti postojeće D66, posebno u ljetnim mjesecima
- provesti dogradnju i proširenje postojećih luka otvorenih za javni promet temeljem projekata dogradnje luke Opatija kako bi ona zadovoljila suvremene potrebe za razvoj pomorskog prometa i potrebe domicilnog stanovništva te kako bi bila primjerena zahtjevima nautičke i turističke potražnje
- kontinuirano ulagati u elektroničku komunikacijsku infrastrukturu s obzirom na ubrzani razvoj tehnologija i rastuće potrebe korisnika, posebice osigurati razvoj svjetlovodne elektroničke komunikacijske infrastrukture
- izvršiti analizu interesa i isplativosti izgradnje plinske distributivne mreže

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

- nastaviti s rekonstrukcijom i dogradnjom vodoopskrbne mreže
- nastaviti s daljnjom izgradnjom sustava javne odvodnje
- ostvariti dodatne polaske autobusnih linija u javnom gradskom prijevozu u cilju povećanja njegove služnosti

Mogućnosti:

- dobra prometna povezanost sa širim područjem daje priliku za razvoj gospodarskih i društvenih sadržaja koji bi bili privlačni i povezani s područjima izvan Grada
- očuvanost prirodnog i kultiviranog krajobraza te općenita očuvanost okoliša pažljivim daljnjim razvojem mogu osigurati visoku kvalitetu života i posebnu privlačnost gradskog područja za boravak te turistički i poljoprivredni razvoj
- do sada nedovoljno iskorišteni potencijal zaleđa (povoljna klima, očuvanost okoliša - potencijal za ekološku, odnosno organsku proizvodnju, napuštene poljoprivredne površine koje se mogu uz ograničena ulaganja vratiti svrsi - pogotovo pašnjake) može osigurati bolji gospodarski razvoj njegovim aktiviranjem, a poticanjem razvoja zaleđa koji bi pratio i razvoj javnih i društvenih sadržaja može biti mjera rasterećenja glavnog naselja Opatije
- pažljivi razvoj turizma se može iskoristiti za valorizaciju povijesnih građevina i cjelina, razvoj etno turizma u zaleđu, očuvanje i uređenje prirodnih i kultiviranih krajobraza - održivi razvoj i turizam se time međusobno podupiru i stvaraju dodatnu vrijednost jedan drugome
- neiskorišteni planirani prostori za razvoj i izgradnju sportsko-rekreacijskih te gospodarskih, u prvom redu turističkih, ali i proizvodno-zanatskih i poslovnih zona
- potrošnju električne energije smanjiti mjerama za poticanje energetske učinkovitosti

Ograničenja:

- ograničen prostor za uređenje prometnih (poboljšanje postojećeg prometnog sustava) i javnih površina (povećanje površina parkova, rekreacije i trgova) te gradnju javnih i društvenih sadržaja koji nedostaju naselju s obzirom na postojeću izgrađenost naselja
- postojeća izgradnja u okviru nekih planiranih izdvojenih građevinskih područja izvan naselja, koja nije usklađena s planiranom namjenom pojedinog građevinskog područja, najčešće predstavlja pojedinačnu realizaciju, a što kod budućeg planiranja cjelovite zone pojedinog građevinskog područja može predstavljati prostorno ograničenje
- napuštenost i zapuštenost poljoprivrednih površina
- nedostatni kapaciteti grobnih mjesta na mjesnim grobljima Opatija i Poljane
- loše stanje katastra i zemljišnih knjiga za koja se još nije provodila nova katastarska izmjera (zaleđe Grada Opatije)

Ograničenja u odnosu na infrastrukturne sustave:

- raskrižja na državnoj cesti D66 u ljetnim mjesecima godinama pokazuju malu razinu uslužnosti
- većina nerazvrstanih prometnica nezadovoljavajućih tehničkih i prometnih karakteristika za sigurno odvijanje prometa uz česti izostanak nogostupa
- veliki broj slijepih prometnica
- nedostatak parkirališnih površina
- luka otvorena za javni promet Opatija ne zadovoljava suvremene potrebe za razvoj pomorskog prometa, ni za potrebe domicilnog stanovništva, a niti je primjerena zahtjevima nautičke i turističke potražnje
- postojeća telekomunikacijska infrastruktura posjeduje brojna tehnološka ograničenja te nije adekvatna za pružanje očekivane razine kvalitete komunikacijskih usluga na području Grada

PREPORUKE ZA UNAPRJEĐENJE ODRŽIVOG RAZVOJA U PROSTORU S PRIJEDLOGOM PRIORITETNIH AKTIVNOSTI

- dotrajalost cjevovoda vodoopskrbe u dijelovima područja naselja Opatije i to u staroj jezgri Voloskog te djelomično na području Vrutki
- sustav javne odvodnje na području aglomeracije Opatija-Lovran još nema dovoljnu pokrivenost (60%)
- izgrađena plinska mreža nije u funkciji jer je ovisna o sustavu plinovoda na području Općine Matulji koji isto tako još nije stavljen u funkciju
- trenutni intenzitet polaska autobusnih linija u javnom gradskom prijevozu je preslab.

IV.2. Ocjena potrebe izrade novih i/ili izmjene i dopune postojećih prostornih planova na razini Grada Opatije

Izmjene i dopune PPUG-a Opatije (i izmjene i dopune urbanističkih planova uređenja)

Potrebna je **izrada izmjena i dopuna PPUG-a Opatije te izrada izmjena i dopuna urbanističkih planova uređenja** (kada su navedene potrebe primjenjive na njih), a u nastavku se navode obveze usklađenja i druge preporuke:

1. U skladu s odredbama *Zakona o prostornom uređenju* (koje nisu obvezujuće) potrebno je:
 - preispitati utvrđivanje obuhvata građevinskih područja naselja za svaki izgrađeni skup zgrada namijenjenih stanovanju (svako izgrađeno građevno zemljište naseljskog karaktera) utvrđuje kao građevinsko područje naselja, odnosno kao izdvojeni dio osnovnog (povijesnog) naselja; naime takav tretman izgrađenih struktura u dosadašnjem planiranom sustavu naselja u PPUG-u Opatije je upitan - potrebno je u skladu s prostorno-planskim načelima temeljiti što treba biti građevinsko područje naselja uopće, a što treba smatrati kao gradnja izvan građevinskog područja, određivanjem nekog izgrađenog skupa naseljskog karaktera kao građevinskog područja naselja treba utvrditi opravdanost toga naselja, a za koje je u budućnosti opravdano planirati i njegovo daljnje širenje
 - prema potrebi utvrditi područja urbane preobrazbe u svrhu promjene obilježja izgrađenih dijelova građevinskih područja naselja promjenom urbane mreže javnih površina, namjene i oblikovanja građevina i/ili rasporeda, oblika i veličine građevnih čestica
 - prema potrebi, a kada god je to moguće, kroz smjernice za urbanistički plan uređenja za cjeloviti ili dio prostornim planom obuhvaćenog područja propisati obvezu definiranja parcelacije građevinskog zemljišta sukladno članku 160. stavku 1. točki 4. *Zakona o prostornom uređenju*
 - uzeti u obzir da izdvojeno građevinsko područje izvan naselja, za koje se do 1. siječnja 2021. ne donese urbanistički plan uređenja ili do kojega nije izgrađena osnovna infrastruktura, prestaje biti građevinsko područje (članak 43. stavak 6. i članak 200. stavak 2. *Zakona o prostornom uređenju*).
2. Prostorni plan uskladiti s posebnim propisima, kada je to potrebno, a od kojih se ovdje posebno ističe *Uredba o informacijskom sustavu prostornog uređenja*¹⁷³ temeljem koje je svaki prostorni plan ili njegove izmjene i dopune obavezno transformirati u HTRS96/TM sustav putem T7D *grid* metode.
3. Prostorni plan uskladiti s PPPGŽ-om:

Prvi PPUG Opatije donesen je još 2001. godine nakon čega je uslijedilo niz njegovih izmjena i dopuna. Izdvajaju se III. izmjene i dopune PPUG-a Opatije koje su u skladu s programom i ciljevima izrade rezultirale gotovo novim prostornim planom (cjelovite odredbe za provedbu prostornog plana i svi kartografski prikazi zamijenili su se novima). Naredne izmjene i dopune PPUG-a Opatije nakon toga su se donosile za pojedinačne ciljeve, a koje nisu uključivale i cjelovito

¹⁷³ Narodne novine br. 115/15

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

usklađenje PPUG-a Opatije s novim PPPGŽ-om donesenim 2013. godine. U skladu s navedenim u važećem PPUG-u Opatije niz je neusklađenosti koje je potrebno provesti u narednom razdoblju, a koje se u nastavku navode:

- Radi održivog korištenja prostora obveze propisane PPPGŽ-om koje treba provesti prostornim planom uređenja grada su:
 - postići minimalnu razinu uređenja građevinskog područja koja obuhvaća pripremu zemljišta, pristupni put, vodoopskrbu i odvodnju
 - osigurati prostor za komunalne građevine i površine određivanjem standarda za planiranje komunalnih građevina i komunalnih površina (parkovi, dječja igrališta, tržnice na malo, površine za zbrinjavanje otpada, i ostalo)
 - osigurati javna parkirališna i garažna mjesta za osobna vozila na obodima urbanih središta
 - osigurati površine za izgradnju putničkih terminala
 - osigurati 100% pokrivenost telekomunikacijskim signalom
 - poticati korištenje prirodnog plina kao ekološki prihvatljivog energenta
 - osigurati pretpostavke za korištenje decentraliziranih obnovljivih izvora energije.
- U mreži građevina društvenih djelatnosti potrebno je planirati teren za nogomet, košarku, rukomet i atletiku (iako su planirana polivalentna igrališta, treba jasno utvrditi potrebne namjene planiranih igrališta).
- U PPUG-u Opatije za naselje Opatiju kao i urbanističkim planom uređenja naselja Opatije preispitati mogućnost ostvarenja smjernica iz PPPGŽ-a propisanih za naselje Opatiju kao središnjeg naselja Grada Opatije: udio površina namijenjenih odmoru (sportsko-rekreacijska namjena, parkovi, dječja igrališta i površine zaštitnog zelenila) min. 15% naselja, udio površina namijenjenih radu (poslovna i ugostiteljsko-turistička namjena) najviše 20% površine naselja te udio površina namijenjenih prometu do 15% naselja.
- Redefinirati izdvojena građevinska područja izvan naselja proizvodne i poslovne namjene na sljedeći način: proizvodne zone kao izdvojena građevinska područja smiju zauzimati najviše 3 ha, a poslovne zone kao izdvojena građevinska područja najviše 10 ha.
- Dio prethodno planiranih izdvojenih građevinskih područja izvan naselja ugostiteljsko-turističke namjene priključiti naseljima i to naselju Veprinac zone Vedež, Veprinac, Travičići, Sv. Juraj i Šavroni, naselju Poljane zonu Menderi i naselju Dobroč zone Kobrec i Krasa (priključenje izvršiti u skladu s propisanim mogućnostima širenja građevinskih područja naselja temeljem zakonskih odredbi), a za preostala planirana izdvojena građevinska područja izvan naselja ugostiteljsko-turističke namjene utvrditi planirane kapacitete (broj gostiju) sukladno kriterijima PPPGŽ-a (što je sada učinjeno samo za zonu Doli).
- Kombinirano golfsko igralište (umjesto do sada planirano kao mogućnost) planirati kao obvezu i to standardnog s 9 do 18 polja, površine do 90ha, najveće dozvoljene površine za građenje 1,5 ha te s ugostiteljsko-turističkim sadržajima najvećeg dozvoljenog kapaciteta 500 ležaja i najveće dozvoljene površine 10 ha.
- Osim zone kombiniranog golfskog igrališta sva ostala izdvojena građevinska područja izvan naselja sportsko-rekreacijske namjene kao i sva društvene (javne) namjene ne planirati kao građevinska područja (jer se za takva područja sukladno PPPGŽ-u ne mogu utvrditi izdvojena građevinska područja izvan naselja) već ih ili treba priključiti postojećim građevinskim područjima naselja (kada je to planerski opravdano i moguće) ili planirati kao gradnju pojedinačnih zahvata u prostoru neposrednu provedbu temeljem PPUG-a Opatije na jednoj građevnoj čestici kao građenje na građevinskom zemljištu ili bez formiranja građevne čestice na prirodnom području kada je sportsko-rekreacijska namjena u funkciji iskorištavanja prirodnih resursa, a svojom funkcijom, veličinom, tehnologijom i ostalim obilježjima ne utječu bitno na svojstva prirodnih površina.

PREPORUKE ZA UNAPRJEĐENJE ODRŽIVOG RAZVOJA U PROSTORU S PRIJEDLOGOM PRIORITETNIH AKTIVNOSTI

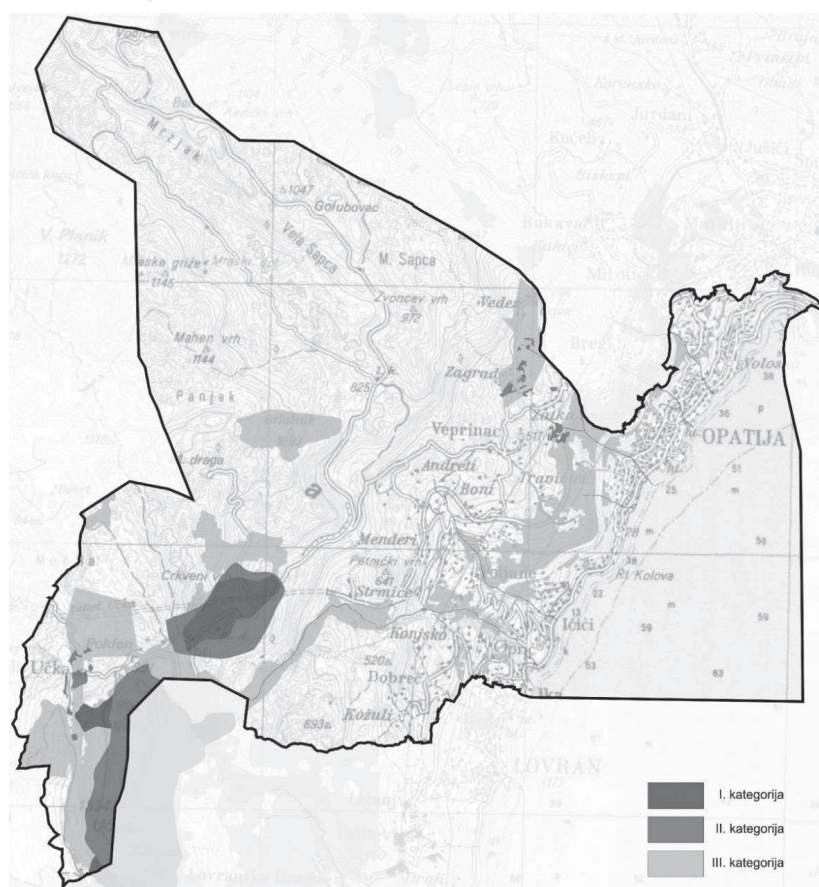
- Propisati I. kategoriju uređenosti za sva građevinska područja: pristupni put, vodoopskrba, odvodnja otpadnih voda i električna energija.
- Mogućnost gradnje izvan građevinskih područja planirati samo kao pojedinačne građevine i to s razdiobom na građevinskim zemljištima (na jednoj građevnoj čestici) i prirodnim područjima (bez utvrđivanja građevne čestice).
- U skladu sa zadanim kriterijima iz PPPGŽ-a, a u odnosu na utvrđena građevinska područja, građevine izvan građevinskih područja, javnu i prometnu infrastrukturu, zaštitu prirodnih vrijednosti i dr., utvrditi područja lovišta.
- Uskladiti minimalne infrastrukturne koridore s utvrđenim kriterijima razgraničenja infrastrukturnih koridora iz PPPGŽ-a.
- Luke posebne namjene uskladiti prema njihovom značaju te planiranim kapacitetima prema PPPGŽ-u. Za marinu županijskog značaja Admiral planirati najviše 199 vezova. Sidrište u sklopu luke otvorene za javni promet Opatija pored ostalog planirati i kao sidrište za prihvat putničkih brodova za kružna putovanja u međunarodnom prometu.
- PPUG-om osigurati odgovarajuće kapacitete javnih parkirališta i garaža za osobna vozila, na obodima centralnih naselja te uskladiti cestovnu mrežu planske kategorije od državnog i županijskog značaja sukladno PPPGŽ-u.
- Dopuniti elektroenergetsku prienosnu mrežu u dijelu planiranja dalekovoda naponske razine 2 x 400 kV TS Meline – Plomin. Pored planirane distributivne plinske mreže planirati i mjerno trasu regionalnog magistralnog plinovoda s mjerno-redukcijskom stanicom MRS Opatija od županijskog značaja.
- Popis građevina vodnogospodarskog sustava od značenja za državu i županiju s detaljnijim opisima i kapacitetima dopuniti sukladno PPPGŽ-u.
- Vodoopskrbu Grada Opatije planirati kao dio podsustava vodoopskrbe „Rijeka“ prema svim propisanim uvjetima iz PPPGŽ-a. Koridor glavnog cjevovoda za povezivanje podsustava te spajanje zahvata voda s mjestima njezine potrošnje je povezivanje na među županijskoj razini: spoj prema sustavu Opatija te nastavno prema Istarskoj županiji putem cestovnog ili željezničkog tunela Učka. Za zahvaćanje novih količina podzemnih voda (za podsustav Rijeka) planirati izvorište Kristal u Opatiji. Ipak hidrogeološkim istražnim radovima ustanovljena je nedovoljna izdašnost izvorišta Kristal pa bi se predmetno trebalo preispitati kao obveza u prostornom planu više razine.
- Planirati razvoj distribucijskog sustava na području grada Opatije rekonstrukcijom transportnog priobalnog pravca Rijeka – Opatija, dovodom vode iz pravca Kastva za vodoopskrbno područje Opatija te planiranjem izgradnje transportnog cjevovoda uz trasu planirane obilaznice opatijske rivijere. Centralni uređaj za pročišćavanje otpadnih voda u lčićima planirati kao uređaj kategorije državnog značaja iznad 50.000 ES.
- Kroz PPUG Opatije za zaštitu predložiti područja prirodne baštine na moru kao spomenike prirode: vrulje u lčićima, spilju kod marine lčići te prirodna šljunčana žala utvrđena PPPGŽ-om. Nadalje za registraciju kulturnog dobra kroz PPUG Opatije predložiti liburnijska stepeništa lčići - Veprinac kao građevinu javne namjene te ugraditi smjernice iz PPPGŽ-a za njihovo prostorno uređenje.
- PPUG Opatije te urbanističke planove uređenja u cijelosti uskladiti s mjerama zaštite voda i mora, mjerama zaštite od štetnog djelovanja voda i mora, mjerama zaštite zraka, mjerama zaštite tla, mjerama zaštite od utjecaja opterećenja na okoliš te posebnim mjerama zaštite koje je potrebno primijeniti, a sve u skladu s detaljno obrađenim mjerama u člancima 282. do 367. PPPGŽ-a.
- Za sva građevinska područja gospodarske namjene utvrditi obvezu izrade urbanističkih planova uređenja čiji se obuhvat određuju granicom pojedinog građevinskog područja.

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

- Izraditi kartu osjetljivosti prostora s kojom mora biti usklađeno planiranje građevinskih područja i smještaja građevina izvan građevinskog područja prema kategorijama zaštite prostora kao preduvjeta za daljnje planiranje razvoja Grada Opatije.

S obzirom da su elementi sastavnica prostora temeljem kojih se utvrđuje osjetljivost prostora promjenjivi, za ovo Izvješće o stanju u prostoru izrađena je karta osjetljivosti prostora kao informativan podatak zaključno s 2018. godinom (kartogram 23).

- Razlučiti izdvojene dijelove građevinskih područja naselja po tipologiji, tj. funkciji (stambene namjene, druge namjene)
- Izvršiti kategorizaciju napuštenih građevina prema kriteriju po kojem se neiskorištene nekretnine mogu reaktivirati.



Kartogram 23. Osjetljivost prostora Grada Opatije 2018. godine prema kriterijima članka 372. i 373. PPPGŽ-a¹⁷⁴

4. U odnosu na zahtjeve zaštite i spašavanja temeljene na mogućim ugrozama po stanovništvo i materijalna dobra na području Grada Opatije, a razrađene prema mogućim opasnostima i prijetnjama koje mogu izazvati nastanak katastrofe i velike nesreće treba propisati mjere zaštite i spašavanja koje su detaljno obrađene u poglavlju II.5.6. *Područja potencijalnih prirodnih i drugih nesreća* potpoglavlju *Mjere zaštite i spašavanja u prostornim planovima*.

¹⁷⁴ Izrada: JU Zavod za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije

PREPORUKE ZA UNAPRJEĐENJE ODRŽIVOG RAZVOJA U PROSTORU S PRIJEDLOGOM PRIORITETNIH AKTIVNOSTI

5. Ispraviti nedostatke te preispitati ili dodatno planirati dijelove prostora, a što je utvrđeno pri izradi ovog Izvješća o stanju u prostoru, pri čemu treba:
- preispitati koje potrebe navedene u poglavlju VI.1. *Potrebe, mogućnosti i ograničenja daljnjeg održivog razvoja u prostoru Grada Opatije s obzirom na okolnosti, sektorska opterećenja i izazove* je nužno ugraditi u prostorno-plansku dokumentaciju (ako već nisu ugrađene)
 - postojeće plaže koje su u funkciji naselja uz koja se nalaze: Opatiju, Ičiće i Iku, priključiti građevinskim područjima naselja
 - luke i privezišta (kopneni dijelovi) planirati kao sastavne dijelove površine pripadajućeg obalnog građevinskog područja naselja (zasebno određenje površine lučkog područja, kopnenog dijela i akvatorija, eventualno je moguće prikazati na kartografskom prikazu građevinskih područja, ali u okviru građevinskog područja naselja čiji je sastavni dio)
 - šumske površine prema namjenama šuma u PPUG-u Opatije uskladiti s iskazanim namjenama javnih šuma na području Grada Opatije za svaku gospodarsku jedinicu pod upravom Šumarije Opatija-Matulji (za javne šume) i stvarnim stanjem (za ostale šume)
 - preispitati utvrđivanje površine „rekreacija u zelenilu“ - radi se o šumskoj površini, a koja se koristi u rekreacijske svrhe te se u skladu s tim omogućuje i uređenje šumske površine
 - planirani koridor Liburnijske obilaznice namjenski ne izdvajati kao zasebnu površinu već na tom području primijeniti prikaz planirane prometnice na isti način kako je prikazana npr. prometnica prema tunelu Učka; u ovom slučaju taj se koridor prema kartografskom prikazu br. 1. razgraničuje kao površina ostalog poljoprivrednog tla, šume i šumskog zemljišta, a navedeno nije u skladu sa stvarnim stanjem; koridor je obuhvat područja posebnog režima korištenja, a ne planska površina namjene odnosno korištenja prostora dok ovakvim prikazom predstavlja netočan iskaz namjene i korištenja površina; isto primijeniti i za prometnicu prikazanu u površini „rekreacija u zelenilu“
 - preispitati opravdanost pozicija i veličina planiranih izdvojenih građevinskih područja izvan naselja s obzirom da su prostorno-planskom dokumentacijom već dugi niz godina planirane, a do danas nisu realizirane
 - preispitati oblike obuhvata pojedinih izdvojenih građevinskih područja izvan naselja (koji su nepravilni i izlomljeni) s obzirom da tako planirani oblici mogu predstavljati poteškoće u budućoj urbanističkoj razradi cjelovitog građevinskog područja.
6. U odnosu na nužnost noveliranja podataka o korištenju prostora ili neobrađenost pojedinih elemenata u prostoru kroz prostorno-plansku dokumentaciju preporuča se:
- provesti bonitetno vrednovanje tala u svrhu reaktivacije poljoprivrednih djelatnosti
 - analizirati i obraditi ambijentalne vrijednosti, područja prepoznatljivih vizura i okoline povijesnih građevina izvan zona zaštite povijesnih cjelina, kao i okoline povijesnih ruralnih naselja
 - prilikom izmjena i dopuna PPUG-a Opatije (ali i Prostornog plana Parka prirode Učka) izraditi krajobrazno-konzervatorsku podlogu, kojom će se na temelju analize i ocjene stanja, prirodnih, kulturno povijesnih i ostalih antropogenih struktura utvrditi mjere za očuvanje vrijednosti i utvrditi kriterije za nove zahvate u prostoru
 - uzeti u obzir sve primjenjive mjere zaštite prirodnih, krajobraznih, ambijentalnih i kulturno-povijesnih vrijednosti utvrđenih u poglavlju IV.3.6. *Preporuke mjera zaštite prirodnih, krajobraznih, ambijentalnih i kulturno-povijesnih vrijednosti*
7. U odnosu na prilagodbu prostornog plana geografskom informacijskom sustavu (GIS): izvršiti precrtavanje na digitalni katastarski plan (DKP) (a po mogućnosti i homogenizirani) onih dijelova koji su sada prikazani na rasterskim katastarskim podlogama čime će se omogućiti jasnija čitljivost i bolja upotrebljivost prostornog plana.

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

8. U odnosu na neprihvatljive posljedice provedbe postojećih prostornih planova u prostoru:
- preispitati utvrđene visine posebno za područja za koja je karakterističan značajniji nagib kosog terena građevnih čestica - preporuča se utvrditi najveću dozvoljenu visinu najnižeg i najvišeg pročelja u odnosu na postojeću ravninu terena te nagib kosog terena kada je obje propisane visine obvezno primijeniti
 - preispitati pojam potkrovlja / tavana
 - preispitati pojam podzemne etaže i način pristupa u istu
 - preispitati odnosno jasnije definirati pojam maksimalne tlocrtne površine građevine
 - preispitati ograničavanje gradnje na području između ulica M. Tita i Nove ceste
 - preispitati broj dozvoljenih etaža, maksimalnih dozvoljenih gabarita zgrada i ostalih uvjeta gradnje kako bi se isti jasnije odredili
 - preispitati mogućnost nasipavanja terena i visinu potpornih zidova
 - preispitati odredbe o obveznom pojasu zelenila između građevinskog i regulacijskog pravca i mogućnost smještaja ostalih sadržaja u tom prostoru.
 - preispitati uvjete za ostvarenje pristupnog puta do građevne čestice - umjesto mogućeg posrednog puta preko prava služnosti uvjetovati samo neposredni pristup na prometnu površinu
 - odredbe za provedbu zahvata u prostoru kada je to moguće propisivati na temelju smjernica za vrsnoću i kulturu građenja iz dokumenta A-politika, a u okviru zakonskih odredbi.
9. Prilagođavanja novim gospodarskim, društvenim, demografskim i tehnološkim potrebama ili mogućnostima, ako se u međuvremenu pojave.

Izrada novog prostornog plana uređenja Grada Opatije te novih urbanističkih planova uređenja

U slučaju **izrade novog prostornog plana uređenja Grada Opatije** (te **izrade novih urbanističkih planova uređenja**, kada su na njih primjenjive) potrebno je:

1. u skladu sa *Zakonom o prostornom uređenju*: građevinska područja naselja odnosno njihove izgrađene dijelove te dijelove planirane za razvoj - neizgrađene i neuređene dijelove - utvrditi u skladu sa zakonski novoutvrđenim pojmovima za građevinska područja i izmijenjenim stanjem na terenu pomoću novoraspoloživih alata kojima se stanje na terenu može utvrditi kvalitetnije nego prije (ažurni DOF i njegova lakša dostupnost, Geoportal Državne geodetske uprave i sl.)
2. u skladu s PPPGŽ-om: primijeniti sve obveze iz PPPGŽ-a za koje je sažeti pregled naveden u poglavlju I.4.1. *Obveze iz Prostornog plana Primorsko-goranske županije*
3. primijeniti i sve prethodno navedene potrebe utvrđene za izradu izmjena i dopuna prostornog plana u ovom poglavlju kao i potrebe iz poglavlja IV.1. *Potrebe, mogućnosti i ograničenja daljnjeg održivog razvoja u prostoru Grada Opatije s obzirom na okolnosti, sektorska opterećenja i izazove*, a kada su primjenjive i za izradu novog prostornog plana

IV.3. Preporuke mjera i aktivnosti za unaprjeđenje prostornog razvoja

IV.3.1. Načela prostornog uređenja

Pri prostornom planiranju gradskog razvoja osobitu pažnju je, osim prethodno navedenih mjera u poglavljima IV.1. *Potrebe, mogućnosti i ograničenja daljnjeg održivog razvoja u prostoru Grada Opatije s obzirom na okolnosti, sektorska opterećenja i izazove* i IV.2 *Ocjena potrebe izrade novih i/ili izmjene i dopune postojećih prostornih planova na razini Grada Opatije*, potrebno posvetiti analizi budućeg prostornog širenja naselja, tj. građevinskih područja naselja.

PREPORUKE ZA UNAPRJEĐENJE ODRŽIVOG RAZVOJA U PROSTORU S PRIJEDLOGOM PRIORITETNIH AKTIVNOSTI

Uzeti u obzir da sadašnje površine građevinskih područja naselja, koje su stvarno izgrađene, sadrže i unutrašnje prostorne rezerve koje omogućavaju povećanje postojećeg stambenog fonda i fonda prostora drugih namjena. Unutarnji prostorni razvoj planirati za namjenske površine koje doprinose društvu i ekonomiji Grada.

Sagledavajući prostor u cjelini i analizirajući stvarne potrebe za Grad Opatiju strukturirati mjere kojima će se smanjiti povećanje fonda privatnog turističkog iznajmljivanja (sve prisutni trend u cijeloj Hrvatskoj) - koji povećava potrebu za infrastrukturnim opremanjem u vrijeme sezone, a u ostalim mjesecima ne pridonosi značajno gospodarskom razvoju Grada.

Obuhvat građevinskog područja, posebno njegova dijela koji nije izgrađen, a planiran je kao područje daljnjeg razvoja postojećeg izgrađenog prostora određene namjene (naselje ili izdvojena namjenska zona) utvrditi u skladu s prethodno vrednovanim krajobraznim obilježjima prostora.

Širenje planirati na krajobrazno manje vrijednim područjima, a posebice izbjegavati formiranje granice obuhvata izlomljenog oblika (prilagođavanje oblicima katastarskih čestica), zauzimanjem malih enklava (planirano proširenje obuhvaća jednu do par katastarskih čestica, a posebno nepovoljno kada su odvojene od postojeće izgrađene strukture prometnicom pa predstavljaju male zasebne cjeline) unutar kojih je nemoguće postići prihvatljiv urbanistički razvoj niti kvalitetan nastavak postojećeg prostornog i urbanističkog uređenja izgrađenih struktura.

IV.3.2. Katastarski plan

Preporučuje se ažuriranje katastarskog plana koji se u prostornim planovima koriste u rasterskom obliku (dijelovi za koje još uvijek nije pokrenuta nova katastarska izmjera) jer vidljiva neusklađenost katastarskog plana, korištenog za izradu PPUG-a Opatije, s ostalim prostornim podacima (Hrvatskom osnovnom kartom (HOK) te osobito digitalnim ortofotom (DOF), kao najkorisnijim alatom za utvrđivanje stanja u prostoru), uzrokuje teškoće kako u izradi, tako i u provođenju prostornih planova (PPUG-a Opatije i urbanističkih planova uređenja). U tu svrhu preporuča se inicirati proces homogenizacije katastarskog plana za te dijelove gradskog područja do pokretanja nove katastarske izmjere.

IV.3.3. Registar nerazvrstanih cesta

Preporučuje se dorada registra nerazvrstanih cesta jer on sada ne sadrži sve podatke koji bi bili korisni za gospodarenje mrežom cesta koje su u nadležnosti Grada. Potpunijim registrom bi se lakše utvrdile potrebe za održavanjem i daljnjim razvojem te stvorila kvalitetna osnova za racionalizaciju razvoja mreže nerazvrstanih cesta.

IV.3.4. Katastar vodova

Preporučuje se dorada katastra vodova kojim se evidentiraju svi infrastrukturni vodovi (na osnovi evidencija koje su dužni voditi upravitelji vodova) kao alata koji će Gradu omogućiti jasan i pregledan uvid u infrastrukturnu opremljenost gradskog područja, odnosno njegovih dijelova. Na temelju toga će se lakše moći planirati potrebe za održavanjem i daljnjim razvojem infrastrukturnih sustava kao i ulaganja i aktivnosti koja su s gradske strane potrebna kako bi se unaprijedili standardi života u naseljima te stvorili bolji uvjeti za gospodarska ulaganja i razvoj.

IV.3.5. Geografski informacijski sustav (GIS)

Potrebno je kontinuirano voditi geografski informacijski sustav (GIS) u elektroničkom obliku, modeliranom po uzoru na *Informacijski sustav prostornog uređenja* koji bi kartografski objedinio i učinio dostupnima sve evidencije podataka u prostoru, npr.:

- važeće dokumente prostornog uređenja za područje Grada Opatije

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

- podatke o postojećem stanju i korištenju prostora
- podatke o površinama općih te javnih dobara (osobito o površinama u gradskom vlasništvu, čime bi se olakšalo planiranje prostora i upravljanje gradskim dobrima)
- podatke o komunalnim i drugim infrastrukturnim građevinama
- programe održavanja i gradnje komunalnih i drugih infrastrukturnih građevina
- druge komunalno važne informacije (način uređenja prometa, korištenje javnih površina, gradski projekti i natječaj i dr.)
- podatke o provođenju prostornih planova (lokacijske dozvole, građevinske dozvole i sl.)
- ograničenja u prostoru određena posebnim propisima odnosno uvjetima javnopravnih tijela (zaštićena kulturna dobra, zaštićena područja prirode, zaštitni pojasevi infrastrukturnih građevina, zaštitni pojasevi vodotoka, područja ugrožena prirodnim i drugim nesrećama, mjere zaštite i spašavanja i sl.).

IV.3.6. Prirodne, krajobrazne, ambijentalne i kulturno-povijesne vrijednosti

Preporuke mjera zaštite vrijedne prirodne baštine

- Štititi sva važna i prirodoslovno značajna područja, vrste i lokalitete u Parku prirode Učka.
- Utvrditi opravdanost zaštite pojedinih predjela koji se štite na temelju prostorno-planske dokumentacije, osobito u slučajevima gdje su u obuhvatu zaštite uključeni dijelovi naselja.
- Pažljivo planirati izgradnju naselja i infrastrukture na područjima koja danas zauzimaju površine prirodne vegetacije i dublja tla, primjerice, u predjelima *umejaka* i terasa, kako bi se u što većoj mjeri očuvala tradicijska struktura kulturnog krajobraza.
- Ulagati napore u revitalizaciju poljoprivrede, osobito korištenja travnjaka. Poticati provedbu mjera Programa ruralnog razvoja RH.
- Štititi postojeće travnjake i omogućavati revitalizaciju, razvitak i trajno održavanje travnatih staništa¹⁷⁵.
- Očuvati jaruge bujičnih potoka u prirodnom stanju kao važne biološke poveznice („biokoridori“) u krajobrazu koje povezuju obalno područje s planinom i obrnuto. Uobičajeno uređivanje korita vodotoka (provode „Hrvatske vode“) dozvoliti samo tamo i u opsegu gdje i koliko je nužno zbog sigurnosti ljudi i imovine.
- Štiti prirodne dijelove obale i šljunčana žala na ušćima bujičnih potoka.
- Sprječavati nelegalno odlaganje otpada u prirodi i onečišćavanje vodotoka i krškog podzemlja.
- Evidentirati i štititi stara autohtona stabla.
- Štititi mladice autohtonih stabala (npr. medunca, hrasta cera, hrasta kitnjaka, crnog graba, bijelog graba, brijesta i dr.) i autohtonih grmova samoniklo izniklih uz Obalnu šetnicu F. Josipa I. („lungomare“) i drugdje na zelenim površinama grada Opatije, svuda gdje je to opravdano i dozvoliti im daljnji razvitak.
- Ukoliko zbog sušenja i izvala propadnu pojedina autohtona stabla na Obalnoj šetnici i drugdje na zelenim površinama grada Opatije potrebno ih je nadomjestiti sadnjem novih stabala mladica ili plodovima sakupljenim od sadnog materijala lokalnog porijekla.
- Omogućiti uzgoj sadnog materijala lokalnih (autohtonih) vrsta dendroflora radi unosa u zelene površine tamo gdje je to moguće i poželjno.
- Revitalizirati šume i voćnjake pitomog kestena.

¹⁷⁵ Neke od mogućih metoda revitalizacije travnjaka na ovom području prikazane su u radu Vitasović, Kosić i Britvec, 2014.

PREPORUKE ZA UNAPRJEĐENJE ODRŽIVOG RAZVOJA U PROSTORU S PRIJEDLOGOM PRIORITETNIH AKTIVNOSTI

- Osigurati kontinuitet opstojnosti suhog i trulećeg drva u šumskim sastojinama kao podlogu bogate bioraznolikosti ptica, kukaca i gljiva vezanih uz takva mikorstaništa.
- Na područjima vrulja i priobalnih izvora izbjegavati nasipavanja i intervencije na morskom dnu, a u svrhu osiguravanja nesmetanog istjecanja vode iz podzemnih kanala i očuvanja bioloških posebnosti vrulja.
- Štititi podmorske špilje i očuvane dijelove obalnih grebena na kojima je razotkrivena struktura geoloških slojeva.
- Štititi lokalne hidrološke pojave u prirodnom stanju – a napose spriječiti njihovo onečišćavanje.
- Štititi vrijednu i ugroženu floru, faunu i gljive.
- Štititi krajobrazno vrijedna područja i lokalitete od nepotrebne degradacije i uništenja.
- Sprječavati unos i širenje invazivnih i potencijalno škodljivih vrsta, a prema potrebi provoditi njihovo praćenje (monitoring) i uklanjanje.
- Sprječavati nedozvoljenu off-road vožnju i posljedičnu degradaciju prirodnih vrijednosti.
- Istražiti, evidentirati, štititi i (prema potrebi) interpretirati vrijednu geološku baštinu.
- Štititi i unaprjeđivati „zelene šumske oaze“, primjerice šumu u predjelu Črnikovica, šume pitomog kestena i šumske oaze – otoke između naselja.
- Očuvati i (tamo gdje je prekinuta) ponovno omogućiti povezanost tradicijskih pješačkih komunikacija (putovi koji povezuju podnožje s planinom!).
- Štititi vidikovce od devastacije i prema potrebi unaprjeđivati njihovu turističku infrastrukturu (klupe za odmor, interpretacijske ploče i sl.).
- Podizati svijest javnosti (posebno lokalnog stanovništva) o vrijednostima i potrebi očuvanja biološke, geološke i krajobrazne raznolikosti na području grada Opatije.
- Ulagati u posjetiteljsku/turističku infrastrukturu, izraditi planove interpretacije, po potrebi izgraditi tematske putove i staze, unaprjeđivati prezentaciju lokalnih proizvoda i usluga uz uključivanje lokalnih dionika (objedinjeno za cijeli prostor grada Opatije jer se trenutno primjećuje značajna šarolikost i neujednačenost kvalitete).

Preporuke mjera zaštite vrijedne krajobrazne baštine

Radi zaštite i valorizacije prirodnog i kulturnog krajolika te njegovoga održivog korištenja potrebna je izrada stručnih konzervatorsko-krajobraznih podloga, kao podloge za izradu prostorno planske dokumentacije. Slijedom navedenog preporuča se:

- Prije donošenja odluka o širenju svakog od postojećih naselja i definiranju budućih urbanih uzoraka, tipologije i uvjeta gradnje preporuča se izraditi konzervatorsko-krajobrazne podloge metodologijom povijesne urbane karakterizacije. Pri tome urbani prostor treba razmatrati i vrednovati kao nedjeljivu cjelinu zajedno s pripadajućim okruženjem. Pristup povijesnog urbanog krajolika grad analizira i interpretira kao prostorno-povijesni fenomen. Navedeni pristup (HUL) ima za cilj zaštititi kvalitete, poboljšati održivo korištenje te promicati društvenu i funkcionalnu raznolikost urbanog prostora. Njime se povezuju ciljeve zaštite kulturne baštine, društvenog i ekonomskog razvoja te se promiču kulturna raznolikost i kreativnost kao ključni faktori za humani, društveni i ekonomski razvoj te se ujedno uspostavljaju alati potrebni za upravljanje fizičkim i društvenim promjenama. Navedenu metodologiju preporuča se primijeniti za razinu izrade urbanističkog plana Opatije.
- Prije donošenja odluka o planiranju novih luka (javnog prometa i nautičkog turizma) i širenju postojećih, gradnji privezišta, ribogojilišta i akvakulture, širenju i nasipavanju plaža i ostalih sadržaja na obali i u moru potrebno je izraditi detaljnu krajobraznu studiju u kojoj bi se provela karakterizacija krajolika kopna i mora. Izradom detaljne krajobrazne studije obale i mora

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

trebale bi se valorizirati zone prirodnosti i intaktnosti, te zaštititi prirodne stjenovite, pješčane i šljunčane plaže te karakteristična obalna vegetacija.

- *Zakonom o prostornom uređenju* (članak 49.) utvrđuje se obveza smještaja planiranih izdvojenih građevinskih područja izvan naselja izvan prostora ograničenja (kopneni pojas u širini 1 km od obalne crte) na predjelima manje prirodne i krajobrazne vrijednosti čime se podrazumijeva da je izrada krajobrazne studije koja uključuje vrednovanje struktura i obilježja krajolika pretpostavka za donošenje odluka vezanih za izbor lokacija za nova građevinska područja. Stoga se za izbor područja/lokacija za nova izdvojena građevinska područja izvan naselja predlaže izrada krajobrazne studije koja se fokusira na krajobrazno i konzervatorsko vrednovanje prostora, kao preduvjet za izbor lokacije. Planiranje izdvojenih građevinskih područja izvan naselja predstavlja trajni gubitak prirodnosti određenog područja. Na taj se način smanjuje udio prirodnih područja i mijenja njihov karakter.
- Sukladno *Krajobraznoj osnovi Primorsko-goranske županije* kojom je kao jedna od mjera za poboljšanje postojećeg stanja predložena izrada krajobrazne studije obalnog pojasa Primorsko-goranske županije, a koja se može izrađivati na razini županije kao jedinstvena podloga za planiranje u jedinicama lokalne samouprave, ali se za vrijedna i osjetljiva ili degradirana područja treba raditi i na detaljnoj razini, na razini podtipova i uzoraka. Rezultati ocjene karaktera i vrednovanje krajolika trebaju biti osnova za izradu smjernica i preporuka za prostorni plan uređenja grada ili za urbanističke planove uređenja.

Nadalje utvrđuju se sljedeće mjere zaštite vrijedne krajobrazne baštine:

- Krajobrazno vrijedna područja i lokalitete zaštititi od nepotrebne degradacije i uništenja.
- Izgradnju naselja i infrastrukture na područjima koja danas zauzimaju površine prirodne vegetacije i dublja tla (primjerice, u predjelima *umejaka* i terasa) pažljivo planirati kako bi se u što većoj mjeri očuvala tradicijska struktura kulturnog krajobraza.
- U urbaniziranim područjima posebnu pažnju posvetiti uređenju obalne linije i umjetnih plaža na način što većeg uvođenja zelenila. Obalnu liniju i nadalje zadržati kao jasno strukturiranu, izmjenom prirodnih i urbanih struktura.
- Prije svega ograničiti građevinsko zauzimanje obale; izbjegavati izgradnju po istaknutim reljefnim uzvisinama, obrisima i uzvišenjima te vrhovima kao i dužobalnu izgradnju.
- Predlaže se turističke sadržaje planirati u već izgrađenim te u napuštenim područjima.
- Izgradnju u izdvojenim građevinskim područjima izvan naselja kontrolirati u veličini gabarita i izbjegavati izgradnju uz zaštićene ili vrijedne krajobrazne elemente.
- Prije izrade projektne dokumentacije plaža, kupališno-rekreacijskih i sportsko-rekreacijskih namjena u obalnom pojasu provesti analize i vrednovanje krajobraznih i vizualno morfoloških obilježja.
- Predlaže se da se rezultati *Studije s konceptom urbanističko-pejsažnog uređenja obalnog područja Grada Opatije*¹⁷⁶ integriraju u buduću prostorno-plansku dokumentaciju.

Preporuke za unaprjeđenje stanja kulturne baštine - preporuke mjera očuvanja i zaštite

Za svaku intervenciju na kulturnim dobrima zaštićenima temeljem *Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara*¹⁷⁷ obavezno je pribaviti odgovarajuće posebne uvjete odnosno potrebna odobrenja nadležnog konzervatorskog odjela. Za ostale kulturno-povijesne vrijednosti prema odredbama prostorno-planske dokumentacije potrebno je ishoditi stručno, savjetodavno mišljenje nadležnog konzervatorskog odjela.

Suvremeni koncept zaštite kulturne baštine kao kontekstualne, prostorne vrijednosti temeljiti na postavkama kojima se vrednuje i okruženje, ne samo pojedinačne povijesne građevine i kulturno-

¹⁷⁶Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 2017.

¹⁷⁷ Narodne novine br. 69/99, 151/03, 157/03, 100/04, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 157/13, 152/14, 98/15, 44/17 i 90/18

PREPORUKE ZA UNAPRJEĐENJE ODRŽIVOG RAZVOJA U PROSTORU S PRIJEDLOGOM PRIORITETNIH AKTIVNOSTI

povijesne cjeline nego i pripadajući kontekst, uključujući i društveni. Tzv. participativnim pristupom vrijednosti kulturne baštine donositi odluke u korist očuvanja baštine koja doprinosi vrijednosti prostora i kvalitete života stanovnika. Predlaže se razmotriti potencijale graditeljske baštine za suvremenu namjenu, uključivanjem u projekte na osnovi baštine.

Predlaže se osnivanje koordinacije - povjerenstva za uređenje javnih i perivojno uređenih prostora Opatije u koju bi bili uključeni predstavnici gradskih odjela, konzervatorskog odjela, turističke zajednice i javnih ustanova. Navedeno povjerenstvo može biti savjetodavno tijelo pri Gradu Opatiji s obvezom podnošenja godišnjeg izvještaja o svom radu. Zadaća bi mu bila predlaganja mjera koje bi pridonijele uređenju javnog prostora i zaštiti perivojne i graditeljske baštine. Financijska osnova za provedbu navedenih mjera mogla bi se osigurati iz spomeničke rente, a pojedine mjere mogu se oslanjati i na sredstva Ministarstva kulture, europskih projekata i sl. Osim valorizacije i iniciranja konkretnih projekata, povjerenstvo bi trebalo raditi na povećanju vidljivosti i svijesti o ambijentalnim vrijednostima Grada, perivojnoj i graditeljskoj baštini i općenito javnom prostoru. Za uređenje graditeljske i perivojne baštine potrebno je poticati veće projekte pogodne za pronalaženje partnerstva na nacionalnoj razini, npr. Ministarstvo kulture, ili za kandidiranje na financijske programe Europske unije. Dosad izrađeni projekti obnove vile Angioline, posjetiteljskog centra u perivoju te uređenje Amerikanskih vrtova (slika 14) su upravo na tom tragu.

Nadalje utvrđuju se sljedeće mjere zaštite kulturne baštine i ambijentalnih vrijednosti:

- Provesti turističku valorizaciju kulturne baštine, posebice iz razloga što je graditeljska baština Opatije bogata povijesnim hotelima, vilama i perivojima koje je moguće valorizirati u kulturne, turističke i druge svrhe.
- U cilju unaprjeđenja stanja predlaže se izrada konzervatorske podloge povijesne urbanističke cjeline Opatije¹⁷⁸, kao podloge za izmjene i dopune važećeg ili za izradu novog urbanističkog plana uređenja.
- Prostorni plan koji obuhvaća kulturno-povijesnu cjelinu Veprinac izraditi na temelju rezultata Konzervatorske podloge koju je izradio Konzervatorski odjel u Rijeci.

IV.3.7. Mjere zaštite i spašavanja

Detaljnije mjere zaštite i spašavanja opisane su u poglavlju IV.3.8. *Područja potencijalnih prirodnih i drugih nesreća*, a u nastavku se navode preporuke za izradu kartograma ugroženih zona od potencijalnih prirodnih katastrofa i velikih nesreća te tehničko-tehnoloških katastrofa i velikih nesreća izazvanih nesrećama u gospodarskim objektima i prometu, a u svrhu unaprjeđenja prostornog razvoja:

- kartogram s prikazom korita povremenih bujica te zona ugroza od mogućih plavljenja bujičnih voda
- seizmičke karte
- kartogrami područja najugroženija od pojave potresa te područja potencijalnog urušavanja uslijed pojave potresa
- kartogram područja na koja mogu značajno utjecati olujno i orkansko nevrijeme.

¹⁷⁸ Nakon izvještajnog razdoblja započeta je izrada konzervatorske podloge.

V. IZVORI PODATAKA

Podaci javnopravnih tijela

A1 Hrvatska d.o.o., Zagreb

Bina Istra d.d., Zagreb

Državni zavod za statistiku, Zagreb

FINA- Financijska agencija, Poslovnica Opatija, Opatija

HEP Operator distribucijskog sustava d.o.o., Elektroprimorje Rijeka, Rijeka

Hrvatski operator prijenosnog sustava d.o.o., Sektor za razvoj, investicije i izgradnju, Zagreb

Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Zagreb

Hrvatski zavod za zapošljavanje, Regionalni ured Rijeka, Rijeka

HAKOM - Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti, Zagreb

Hrvatske ceste d.o.o. za upravljanje, građenje i održavanje državnih cesta, Zagreb

Hrvatske vode, Vodnogospodarski odjel za slivove sjevernog Jadrana, Rijeka

Hrvatski operator za prijenos sustava d.o.o., Sektor za razvoj, investicije i izgradnju, Zagreb

Hrvatski telekom d.d., Zagreb

Komunalac Jurdani d.o.o., Jurdani

Komunalno društvo Autotrolej d.o.o., Rijeka

Iskon Internet d.d., Rijeka

Liburnijske vode d.o.o., Ičići

Liburnijske vode d.o.o., Jurdani

Lučka uprava Opatija – Lovran - Mošćenička Draga, Opatija

Ministarstvo unutarnjih poslova, Policijska uprava primorsko-goranska, Sektor policije, Služba za sigurnost cestovnog prometa, Rijeka

Ministarstvo zaštite okoliša i energetike, Uprava za zaštitu prirode, Zagreb

Opatija 21 d.o.o. za izgradnju i upravljanje nekretninama i parkiralištima, Opatija

Plinacro d.o.o., Zagreb

Turistička zajednica Grada Opatije, Opatija

Turistička zajednica Kvarnera, Opatija

Udruženje obrtnika Opatija, Opatija

Upravni odjel za prostorno uređenje, graditeljstvo i zaštitu okoliša, Ispostava u Opatiji, Opatija

Županijska lučka uprava Opatija-Lovran-Mošćenička Draga, Opatija

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

Knjige, članci, publikacije

Bilajac, N. (2014.): *Mikrobiološka kakvoća priobalnih izvora liburnijskog područja*, Diplomski rad, Medicinski fakultet, Rijeka

Božičević, S. (1987.): *Geomorfološke, hidrološke i speleološke osobitosti Lovranštine*, Liburnijske teme 6: 27-31

Domac, R. (1967. – 1968.): *Vegetacija vrtača nekih krških planina (Učka, Velebit, Biokovo)*, Acta Bot. Croat. 26-77: 37-41

Frangeš, G. (2016.): *Od Vojaka do Mandrača – Antropogeografski pogled na Lovranštinu*, Zbornik Lovranštine knj. 4: 4-21.

Frangeš, G., Đoković, B. (2016.): *Konzervatorska studija naselja Lovranska Draga*, Zbornik Lovranštine knj. 4: 217-233

Frangeš, G., Gec, B., Jelušić, L., Mikšić-Domislić, M. (2014.): *Krajobrazi Primorsko-goranske županije – Krajobrazna osnova, analiza i razvojni okviri*. Javna ustanova „Priroda“, Rijeka

Jelić, D. et al. (2015.): *Crvena knjiga vodozemaca i gmazova Hrvatske*, Državni zavod za zaštitu prirode i Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, Zagreb

Jurić, I., Krstinić, P., Modrić, M., Randić, M., Rogić, I., Strišćević, S., Šišić, S. (2015.): *Čudesno lijepa: prirodna baština Primorsko-goranske županije*, Javna ustanova „Priroda“, Rijeka

Nejašmić, I., Toskić, A. (2013.): *Starenje stanovništva u Hrvatskoj - sadašnje stanje i perspektive*, Hrvatski geografski glasnik, 75, 1: 89-110

Onno, M. (1948.): *Prilozi poznavanju kriptogramske flore Učke gore*, Prirodoslovna istraživanja JAZU 24: 75-86.

Pavletić, Z. (1955.): *Prodromus flore briofita Jugoslavije*, JAZU, Zagreb

Pericin, C. (2001.): *Fiori e piante dell'Istria distribuite per ambiente*, Unione Italiana – Fiume, Università Popolare di Trieste, Rovigno - Trieste

Poljak, Ž. (1967.): *Učka i istarske planine*, Zagreb

Poljak, Ž. (2007.): *Planine Hrvatske – planinarsko-turistički vodič s atlasom*, Golden marketing – Tehnička knjiga, Zagreb

Radović, D., Kralj, J., Tutiš, V., Radović, J., Topić, R. (2005.) *Nacionalna ekološka mreža – važna područja za ptice u Hrvatskoj*, Državni zavod za zaštitu prirode, Zagreb

Randić, M. (2008.): *Elaborat prirodna baština - UPU naselja Ika-Oprič i UPU rekreacijske zone Ika*, Javna ustanova „Priroda“ (rukopis)

Rucner, D. (1998.): *Ptice hrvatske obale Jadrana*, Hrvatski prirodoslovni muzej i Ministarstvo razvitka i obnove, Zagreb

Sila, Z. (1987.): *Pejzaži i vegetacija Lovranštine*, Liburnijske teme 6: 33 – 46

Sopina, A., Bojanić Obad Šćitaroci, B. (2015.): *Asocijativna obilježja krajolika*, Prostor, 23, 2(50): 305-313.

Šašić, M., Mihoci, I., Kučinić, M. (2015): *Crvena knjiga danjih leptira Hrvatske*, Državni zavod za zaštitu prirode, Ministarstvo zaštite okoliša i prirode i Hrvatski prirodoslovni muzej, Zagreb

Šepić, M., Randić, M., Ritossa, F. (2011.): *Hrast – Quercia – Oak – Eiche*, Rima d.o.o i Javna ustanova „Priroda“, Opatija

Šugar, I. (1971.): *Učka – novo nalazište runolista (Leontopodium alpinum Cass. var. karsense /Derg./ Hayek) u Hrvatskoj*, Acta Bot. Croat. 30: 153 – 156

IZVORI PODATAKA

- Tkalčec, Z., Mešić, A., Matočec, N., Kušan, I. (2008.): *Crvena knjiga gljiva Hrvatske*, Ministarstvo kulture, Državni zavod za zaštitu prirode, Zagreb
- Topić, J., Nikolić, T., Vuković, N. (2010.) *Učka i Čićarija*. U: Nikolić, T., Topić, J. & Vuković, N. (ur.) Botanički važna područja Hrvatske, Prirodoslovno-matematički fakultet i Školska knjiga, Zagreb: 423-430
- Tutiš, V., Kralj, J., Radović, D., Ćiković, D., Barišić, S. (2013.): *Crvena knjiga ptica Hrvatske*, Ministarstvo kulture, Državni zavod za zaštitu prirode, Republika Hrvatska, Zagreb
- Ujčić, I., Brozović, G., Karlović, K. (2010.): *Analiza zastupljenosti lovora na području Opatije*, Glasnik zaštite bilja 4: 46-51
- Vahar-Jurković, K., Šišić, S. (2011.): *The procedure of putting a park under protection using the Sv. Jakov Park in Opatija as an example*, Agriculture Conspectus Scientificus. Vol. 7, No 6: 101-107
- Vahar-Jurković, K., Obad Šćitaroci, M., Bojanić Obad Šćitaroci, B. (2017.): *Modeli obnove i kriteriji revitalizacije javnih perivoja Opatije*, Modeli revitalizacije i unaprjeđenja kulturnog nasljeđa. Znanstveni kolokvij, Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb
- Vitasović Kosić, I., Britvec, M. (2014.): *Florističke i vegetacijske značajke šumskih rubova i travnjaka Čićarije (Hrvatska)*, Šumarski list 3-4: 167-184
- Žic, D. (2016.): *Veprinac mjesto s najljepšim pogledom*, Zeleno i plavo – magazin Primorsko-goranske županije br. 41: 20-27

Strategije, programi, planovi, izvješća, konvencije, studije, analize i podloge

- Akcijski plan energetske održivosti razvika Grada Opatije*, REA Kvarner d.o.o., 2012.
- Analiza gospodarstva s projekcijama i scenarijima gospodarskog razvoja Primorsko-goranske županije do 2030. godine*, Ekonomski institut, Zagreb, 2018.
- Brojanje prometa na cestama Republike Hrvatske godine 2018.*, Hrvatske ceste, Zagreb, 2019.
- Dogradnja luke Ika – elaborat za ocjenu o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš*, Rijekaprojekt, Rijeka, 2017.
- Destinacijski akcijski plan Opatije 2016. – 2020.*, Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu, Opatija
- Faro konvencija (Okvirna konvencija Vijeća Europe o vrijednosti kulturne baštine za društvo)*, Faro, 2005.
- GIS baza JU Zavoda za prostorno uređenje Primorsko-goranske županije
- Izvješće o izvršenju plana upravljanja vodama za 2015. godinu*, Hrvatske vode, 2016.
- Izvješće o izvršenju plana upravljanja vodama za 2016. godinu*, Hrvatske vode, 2017.
- Izvješća o provedbi Plana gospodarenja otpadom Grada Opatije za razdoblje 2014. do 2019. godine u 2015., 2016. i 2017. godini*, „Službene novine Primorsko-goranske županije“ br. 7/16, 7/17 i 12/18
- Izvješće o stanju u prostoru Grada Opatije za razdoblje 2003. - 2006. godine*, „Službene novine Primorsko-goranske županije“ br. 5/07
- Klimatski atlas Hrvatske*, Državni hidrometeorološki zavod, Zagreb, 2008.
- Konzervatorska podloga za Prostorni plan uređenja Grada Opatije*, Konzervatorski odjel u Rijeci, Rijeka, 2001.
- Krajobrazna osnova Primorsko-goranske županije*, Oikon d.o.o., Zagreb, 2018.

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

Kvaliteta zraka na području Primorsko-goranske županije - objedinjeni izvještaji u razdoblju 2015. - 2018. godine, Nastavni zavod za javno zdravstvo Primorsko-goranske županije, Zdravstveno-ekološki odjel, Odsjek za kontrolu kvalitete vanjskog zraka, Rijeka, 2019.

Naselja i stanovništvo Republike Hrvatske 1857.-2001., CD-ROM, Državni zavod za statistiku, Zagreb, 2005.

Plan gospodarenja otpadom Grada Opatije za razdoblje od 2014. do 2019. godine, „Službene novine Primorsko-goranske županije“ br. 23/14

Plan gospodarenja otpadom Grada Opatije za razdoblje 2017 - 2022. godine, „Službene novine Primorsko-goranske županije“ br. 12/18

Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2017. - 2022. godine, „Narodne novine“ br. 3/17

Plan upravljanja vodnim područjima za razdoblje 2016.-2021., Hrvatske vode, Zagreb, 2019.

Plan upravljanja vodnim područjima 2016. - 2021., Upravljanje rizicima od poplava, Prethodna procjena rizika od poplava 2018., Hrvatske vode, 2019.

Procjena rizika od velikih nesreća za područje Grada Opatije, zaključak o usvajanju: „Službene novine Primorsko-goranske županije“ br. 6/18

Procjena ugroženosti stanovništva, materijalnih i kulturnih dobara te okoliša od opasnosti, nastanka i posljedica katastrofa i velikih nesreća, zaključak o usvajanju revizije: „Službene novine Primorsko-goranske županije“ br. 34/15

Program javnih potreba u sportu, „Službene novine Primorsko-goranske županije“ br. 37/17

Program mjera za unapređenje stanja u prostoru Grada Opatije za razdoblje od 2007. do 2010. godine, „Službene novine Primorsko-goranske županije“ br. 5/07

Registar poplavnih događaja, Područje malog sliva Kvarnersko primorje i otoci, Hrvatske vode, 2019.

Revizija Procjene ugroženosti i Plana zaštite od požara Liburnije, „Službene novine Primorsko-goranske županije“ br. 7/17

Smjernice za izradu procjena rizika od velikih nesreća na području Primorsko-goranske županije, zaključak Župana od 17. veljače 2017.

Strategija razvoja Grada Opatije 2014. - 2020., Sveučilište u Rijeci, Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu, Opatija

Strategija razvoja Urbane aglomeracije Rijeka za razdoblje 2016.-2020. godine

Studija obalnog pojasa Opatije, Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 2017.

Studija s konceptom urbanističko-pejsažnog uređenja obalnog područja Grada Opatije, Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 2017.

Zdravstvena ispravnost vode za ljudsku potrošnju na području Primorsko-goranske županije u 2015. godini - Nastavni zavod za javno zdravstvo Primorsko-goranske županije, Rijeka, ožujak 2016.

Zdravstvena ispravnost vode za ljudsku potrošnju na području Primorsko-goranske županije u 2016. godini - Nastavni zavod za javno zdravstvo Primorsko-goranske županije, Rijeka, travanj 2017.

Zdravstvena ispravnost vode za ljudsku potrošnju na području Primorsko-goranske županije u 2017. godini - Nastavni zavod za javno zdravstvo Primorsko-goranske županije, Rijeka, ožujak 2018.

Zdravstvena ispravnost vode za ljudsku potrošnju na području Primorsko-goranske županije u 2018. godini - Nastavni zavod za javno zdravstvo Primorsko-goranske županije, Rijeka, ožujak 2019.

IZVORI PODATAKA

PropisiZakoni

Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi, „Narodne novine“ br. 33/01, 60/01, 106/03, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13 - pročišćeni tekst, 137/15 - ispravak i 123/17

Zakon o naseljima, „Narodne novine“ br. 54/88

Zakon o područjima i sjedištima sudova, „Narodne novine“ br. 67/18

Zakon o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj, „Narodne novine“ br. 86/06, 125/06, 16/07, 95/08, 46/10, 145/10, 37/13, 44/13, 45/13 i 110/15

Zakon o potvrđivanju Okvirne konvencije Vijeća Europe o vrijednosti kulturne baštine za društvo, „Narodne novine“ br. 5/07

Zakon o proglašenju parka prirode „Učka“, „Narodne novine“ br. 45/99

Zakon o prostornom uređenju, „Narodne novine“ br. 153/13, 65/17, 114/18 i 39/19

Zakon o prostornom uređenju i gradnji, „Narodne novine“ br. 76/07, 38/09, 55/11, 90/11, 50/12, 55/12, 80/13, 78/15

Zakon o regionalnom razvoju Republike Hrvatske, „Narodne novine“ br. 147/14, 123/17 i 118/18

Zakon o sustavu civilne zaštite, „Narodne novine“ br. 82/15, 118/18

Zakon o vodi za ljudsku potrošnju, „Narodne novine“ br. 56/13, 64/15, 104/17 i 115/18

Zakon o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, „Narodne novine“ br. 69/99, 151/03, 157/03, 100/04, 87/09, 88/10, 61/11, 25/12, 136/12, 157/13, 152/14, 98/15, 44/17, 90/18

Zakon o zaštiti i spašavanju, „Narodne novine“ br. 174/04, 79/07, 38/09, 127/10

Zakon o zaštiti prirode, „Narodne novine“ br. 80/13, 15/18, 14/19

Zakon o zaštiti zraka, „Narodne novine“ br. 130/11, 47/14, 61/17 i 118/18

Podzakonski propisi

Naredbe o razvrstaju luka otvorenih za javni promet na području Primorsko - goranske županije, „Narodne novine“ br. 3/15 i 38/15

Odluka o nerazvrstanim cestama na području grada, „Službene novine Primorsko-goranske županije“ br. 29/95 i 5/15

Odluka o razvrstavanju javnih cesta, „Narodne novine“ br. 103/18

Odluka o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti, „Narodne novine“ br. 132/17

Odluka o proglašenju Perivoja sv. Jakova u Opatiji spomenikom parkovne arhitekture, „Službene novine Primorsko-goranske županije“ br. 44/10

Odluka o zaštiti izvorišta na području Liburnije i zaleđa, „Službene novine Prigorsko-goranske županije“ br. 39/14

Pravilniku o popisu stanišnih tipova, karti staništa te ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima, „Narodne novine“ br. 84/14

Pravilnik o sadržaju i obveznim prostornim pokazateljima izvješća o stanju u prostoru, „Narodne novine“ br. 48/14 i 19/15

Uredba o informacijskom sustavu prostornog uređenja, „Narodne novine“ br. 115/15

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

Uredba o određivanju zona i aglomeracija prema razinama onečišćenosti zraka na teritoriju Republike Hrvatske, „Narodne novine“ br. 1/14

Dokumenti prostornog uređenja

Prostorni plan Parka prirode Učka, „Narodne novine“ br. 24/06

Prostorni plan Primorsko-goranske županije, „Službene novine Primorsko-goranske županije“ br. 32/13, 7/17- ispravak, 41/18 i 4/19 - pročišćeni tekst

Prostorni plan uređenja Grada Opatije, „Službene novine Primorsko-goranske županije“ br. 8/01, 14/03, 12/04, 1/07, 56/12, 4/16 i 8/16 - pročišćeni tekst

Urbanistički plan uređenja naselja Opatija (UPU 1), „Službene novine Primorsko-goranske županije“ br. 10/09, 56/12, 13/19, 16/19 - pročišćeni tekst

Urbanistički plan uređenja naselja Ičići (UPU 2), „Službene novine Primorsko-goranske županije“ br. 1/09, 17/13, 8/16, 14/16 - pročišćeni tekst

Urbanistički plan uređenja naselja Ika-Oprič (UPU 3), „Službene novine Primorsko-goranske županije“ br. 12/11, 17/18

Urbanistički plan uređenja naselja Dobreć (uključivo namjene T2 i R7) i naselja Krasa, Gržanići, Kružići, Antići, Kokići, Konjarići i Dražica (UPU 5), „Službene novine Primorsko-goranske županije“ br. 50/12

Urbanistički plan uređenja naselja Pobri (uključivo namjenu K1 i R7) (UPU 6), „Službene novine Primorsko-goranske županije“ br. 15/12

Urbanistički plan uređenja naselja Travičići (UPU 13), „Službene novine Primorsko-goranske županije“ br. 15/12

Urbanistički plan uređenja naselja Okoli Dujmić - Falalelići - Katinići (UPU 14), „Službene novine Primorsko-goranske županije“ br. 37/11

Urbanistički plan uređenja naselja Poljane - Menderi - Strmice (UPU 20), „Službene novine Primorsko-goranske županije“ br. 28/12

Izvešće o stanju u prostoru Grada Opatije za razdoblje 2003. - 2006. godine, „Službene novine Primorsko-goranske županije“ br. 5/07

Program mjera za unapređenje stanja u prostoru Grada Opatije za razdoblje od 2007. do 2010. godine, „Službene novine Primorsko-goranske županije“ br. 5/07

Internetski izvori

Bioportal preglednik, <http://www.bioportal.hr/gis/>

Centar za socijalnu skrb „Opatija“, <http://www.czssopatija.hr>

Crvena knjiga danjih leptira, Državni zavod za zaštitu prirode, Ministarstvo zaštite okoliša i prirode i Hrvatski prirodoslovni muzej, Zagreb, http://www.haop.hr/sites/default/files/uploads/dokumenti/03_prirodne/crvne_knjige_popisi/Crvna_knjiga_leptira_web.pdf

Crvena knjiga gljiva Hrvatske, Ministarstvo kulture, Državni zavod za zaštitu prirode, Zagreb, http://www.haop.hr/sites/default/files/uploads/dokumenti/03_prirodne/crvne_knjige_popisi/Crvna_knjiga_gljiva_WEB.pdf

Crvena knjiga ptica Hrvatske, Ministarstvo kulture, Državni zavod za zaštitu prirode, Zagreb, http://www.haop.hr/sites/default/files/uploads/dokumenti/03_prirodne/crvne_knjige_popisi/Crvna_knjiga_ptica_web.pdf

IZVORI PODATAKA

Crvena knjiga vodozemaca i gmazova Hrvatske, Državni zavod za zaštitu prirode i Ministarstvo zaštite okoliša i prirode, Zagreb, http://www.haop.hr/sites/default/files/uploads/dokumenti/03_prirodne/crvene_knjige_popisi/Crvena_knjiga_vodozemaca_i_gmazova_web.pdf

Dječji vrtić Opatija, <https://www.djecji-vrtic-opatija.hr>

Dogradnja luke Ika – elaborat za ocjenu o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš, https://mzoe.gov.hr/UserDocsImages//ARHIVA%20DOKUMENATA/ARHIVA%20---%20OPUO/2017/elaborat_zastite_okolisa_390.pdf

Dom za starije osobe „Volosko“, <http://www.dzsino-volosko.hr/dokumentacija/plan-i-program-rada/>

Državna i zajednička otvorena lovišta, <https://gisportal.pgz.hr/visios/Lovista>

Državna geodetska uprava - Područni ured za katastar Rijeka - Odjel za katastar nekretnina Opatija, <https://dgu.gov.hr/odjel-za-katastar-nekretnina-opatija/250>

Državni zavod za statistiku, <https://www.dzs.hr/>

ENVI atlas okoliša, <http://envi.azo.hr/>

Geoportal preglednik Državne geodetske uprave, <https://geoportal.dgu.hr/>

Gimnazija „Eugena Kumičića“ Opatija, <http://gimnazija-ekumicica-opatija.skole.hr>

Grad Opatija, <http://www.opatija.hr/hr/>

Gradska knjižnica i čitaonica „Viktor car Emin“, <http://www.gk-opatija.hr>

HAKOM - Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti, <http://mapiranje.hakom.hr/hr-HR/InteraktivniPreglednik#sthash.D0WDLM5D.dpbs>

Hotelijsko-turistička škola Opatija, <http://ss-hotelijsko-turisticka-opatija.skole.hr>

Hrvatske šume, javni podaci o šumama, <http://javni-podaci.hrsume.hr>

Hrvatske vode, Plan upravljanja vodnim područjima, <https://www.voda.hr/hr/plan-upravljanja-vodnim-podrucjima>

Hrvatski crveni križ – Gradsko društvo Crvenog križa Opatija, <http://hck-opatija.hr>

Hrvatski muzej turizma, Opatija, <https://www.hrmt.hr>

Javna vatrogasna postrojba Opatija, <https://www.vatrogasci-opatija.hr>

Jean Monnet međusveučilišni centar izvrsnosti, Opatija, <http://excellence.com.hr/?lang=hr>

Komunalno društvo Autotrolej d.o.o., Rijeka, www.autotrolej.hr

Lučka kapetanija Rijeka - Ispostava Opatija, <http://mppi.hr/default.aspx?id=7549>

Ljetna pozornica, Švicarska kuća (galerija), Kulturno-turistički centar „Gervais“, Interpretacijski centar dr. Andrija Mohorovičić, Umjetnički paviljon „Juraj Šporer“, <https://www.festivalopatija.hr>

Ministarstvo financija, Financijski izvještaji JLP(R)S, <https://mfin.gov.hr/istaknute-teme/lokalna-samouprava/financijski-izvjestaji-jlp-r-s/203>

Ministarstvo unutarnjih poslova – Policijska uprava primorsko-goranska - Policijska postaja Opatija, <https://primorsko-goranska-policija.gov.hr/policijske-postaje/23878>

Registar kulturnih dobara RH, <https://www.min-kulture.hr/default.aspx?id=6212>

o atuohtonim hrastovima uz obalnu šetnicu: <http://poduckun.net/hrast-quercia-oak-eiche-opatija/> (pristupljeno 23. travnja 2019.)

IZVJEŠĆE O STANJU U PROSTORU GRADA OPATIJE ZA RAZDOBLJE 2015. - 2018.

o Grotta del diavolo: <http://poduckun.net/u-oku-kamere-grotta-del-diavolo-ponovo-postaje-atraktivna-zbog-novog-uredjenja-opatija/> (pristupljeno 23. travnja 2019.)

o Grotta del diavolo: <https://croatia.hr/hr-HR/dozivljaji/plaze/grotta-di-diavolo> (pristupljeno 23. travnja 2019.)

o izvoru Vrutki kod Opatije, Javna ustanova „Priroda“, <https://ju-priroda.hr/2018/12/izvor-vrutki-kod-opatije/> (pristupljeno 23. travnja 2019.)

o Land art stazi: <https://boris-pecigos.com/2016/08/10/land-art-trail-land-art-staza/> (pristupljeno 19. travnja 2019.)

o Obalnoj šetnici F. Josipa I.: <http://www.opatija.net/en/sights/lungomare-the-seaside-promenade> (pristupljeno 23. travnja 2019.)

o sadnji endemičnih zvončica u Perivoju Margarita u Opatiji, Javna ustanova „Priroda“: <https://ju-priroda.hr/2017/03/sadnja-endemicne-liburnijske-flore-u-parku-margarita/>

o Veloj vrući u uvali Ika: https://i1.wp.com/webcamsopatija.com/mwp/wp-content/uploads/2014/08/ika_vruja_tabla.jpg (pristupljeno 17. travnja 2019.)

o vruljama u uvali Ika: Web Cams Opatija <https://webcamsopatija.com/ika-vrulja/> (pristupljeno 19. travnja 2019.)

Obrtnička škola Opatija, <http://ss-obrtnicka-opatija.skole.hr>

Općinski i Prekršajni sud u Rijeci, Stalna služba u Opatiji, <http://sudovi.pravosudje.hr/osop/index.php?linkID=8>

Osnovna škola "Rikard Katalinić Jeretov" Opatija, <http://os-rkatalinic-jeretov-opatija.skole.hr>

Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011., Državni zavod za statistiku, <https://www.dzs.hr/Hrv/censuses/census2011/results/censustabshtm.htm>

Registar kulturnih dobara, Ministarstvo kulture, <https://www.min-kulture.hr/default.aspx?id=6212>

Sportski savez grada Opatije, <http://www.ssgo.hr/index.php/clanice>

Sveučilište u Rijeci, Fakultetu za menadžment i turizam u ugostiteljstvu, Ika, <https://www.fthm.uniri.hr>

Thalassoterapia Opatija, <https://www.thalassoterapia-opatija.hr>

Ugostiteljska škola Opatija, <http://ss-ugostiteljska-opatija.skole.hr>

Ured državne uprave u Primorsko-goranskoj županiji, Ispostava Opatija, http://www.udu-pgz.hr/isp_opatija.htm

Županijska lučka uprava Opatija-Lovran-Mošćenička Draga, <https://portopatija.hr>

<https://okolo.com>